

ICE®

આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ

Special
Issue

કુલ **90** TOPICS

CURRENT AFFAIRS

TARGET

26/12/2021

**GPSC
Prelim**

- CEPA : ભારત-UAE
- ભારત દુર્ઘટનો બીજે સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર બન્યો
- પેન્ડોરા પેપર્સ લીક
- ચીનનો નવો શિક્ષણ કાયદો
- નવું ક્વાડ
- ભારત-યુસએ આરોગ્ય સંવાદ 2021

COMING SOON

INDEX

● CEPA: ભારત-UAE.....01	● ભારત દુબઈનો બીજો સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર બન્યો.....10
● શ્રીલંકાએ કોવિડ રસી ખરીદવા માટે IMF પાસેથી 100 મિલિયન ડોલરની લોન માંગી.....01	● ભારત-યુએસ આરોગ્ય સંવાદ 2021.....11
● યમનના 16 મિલિયન લોકો ભૂખમરાના આરે : સંયુક્ત રાષ્ટ્ર.....01	● મેનિન્જાઈટિસને દૂર કરવા માટે વૈશ્વિક રોડમેપ: WHO.....11
● WFP-ICRISATએ ખાદ્ય સુરક્ષા પર સમજૂતી પર હસ્તાક્ષર કર્યા.....02	● યુ.એસ. કોંગ્રેસના આતંકવાદ પર અહેવાલ.....11
● ચીને તમામ ક્રિપ્ટોકરન્સી વ્યવહારોને ગેરકાયદેસર જાહેર કર્યા.....02	● બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ (B3W) પહેલ.....12
● ગુલી મેમોથ.....02	● મેટાવર્સ (METAVERSE).....12
● G-20 કૃષિ મંત્રીઓની પરિષદ 2021.....03	● ફાઇઝરે mRNA ફલૂ રસીનો અભ્યાસ શરૂ કર્યો.....13
● સાઉદી અરેબિયાના વિદેશ પ્રધાનની મુલાકાત.....04	● CPEC અફઘાનિસ્તાન સુધી વિસ્તરે છે...13
● બાંગ્લાદેશના પ્રધાનમંત્રીને 'SDG Progress Award' થી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા.....19	● ફ્રાન્સ અને ગ્રીસે સંરક્ષણ સોદા પર હસ્તાક્ષર કર્યા.....14
● ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય બેઠક 24 સપ્ટેમ્બરે યોજાશે.....06	● એમેઝોન ફ્યુચર એન્જિનિયર પ્રોગ્રામ ભારતમાં શરૂ કરાશે.....14
● ફ્વોડ દેશોની પ્રથમ વ્યક્તિગત બેઠક...06	● નજલા બૌડેન રોમ્ધાને (Najla Bouden Romdhane) ટ્યુનિશિયાની પ્રથમ મહિલા પ્રધાનમંત્રી બની.....14
● ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય બેઠક.....07	● મેનિન્જાઈટિસ નાબૂદી માટે વૈશ્વિક રોડમેપ...15
● ઘટાલીએ ભારતની કોવિડશિલ્ડ રસીને માન્યતા આપી.....08	● દુબઈ એક્સ્પો 2020માં ભારતનું પેવેલિયન લોન્ચ થયું.....15
● સ્વિટ્ઝર્લેન્ડે સમલૈંગિક લગ્નને કાયદેસર બનાવ્યું.....09	● પેન્ડોરા પેપર્સ લીક.....15
● ચીનની એવરગ્રાંડે ઋણ કટોકટી.....09	● ચીન-તાઇવાન સંઘર્ષ.....17
● DFC અને USAID એ ભારત માટે \$ 55 મિલિયન ગેરંટી પ્રોગ્રામની જાહેરાત કરી.....09	● નેપાળ અને ભારત વચ્ચે રેલ જોડાણ.....18
● યુએન જનરલ એસેમ્બલીમાં પ્રધાનમંત્રીનું ભાષણ.....10	● ઉર્જા પર ભારત અને યુકે ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન (Forward Action Plan).....18

• યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં ટેક્સ હેવન.....19	• ભારત અને ઇઝરાયેલ FTA પર ફરી વાતચીત શરૂ કરશે.....26
• ભારત કિર્ગિસ્તાનને ટેકો આપવા માટે \$ 200 મિલિયન LoC માટે સંમત.....20	• ચીનમાં આર્થિક મંદી: પ્રભાવ અને અસરો..26
• પીએમ મોદીએ અફઘાનિસ્તાન પર G-20 અસાધારણ નેતાઓના સંમેલનમાં હાજરી આપી.....20	• સાઉદી-ઇરાન સંબંધોને સામાન્ય બની રહ્યા છે..27
• IEAએ ભારતને પૂર્ણ સમયના સભ્ય બનવા આમંત્રણ આપ્યું.....20	• IEA ભારતને પૂર્ણકાલીન સભ્ય બનવા આમંત્રણ આપ્યું.....28
• CICAના વિદેશ મંત્રીઓની 6ઠ્ઠી બેઠક.....21	• આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણની ચોથી મહાસભા.....28
• 2022-24 માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માનવાધિકાર પરિષદમાં ભારત ફરી ચૂંટાયું.....21	• ઇગર મુસ્લિમો માટે ઘોષણા.....29
• ચીને \$ 233 મિલિયન કુનમિંગ જૈવ વિવિધતા કોષ (Kunming Biodiversity Fund) ની સ્થાપના કરી.....22	• ચીનનો નવો સરહદી કાયદો.....29
• FATFએ તુર્કીને ગ્રે લિસ્ટમાં ઉમેર્યું: પાકિસ્તાન ચથાવત.....22	• ભારતે નેપાળને જયનગર-કુર્થા રેલ લિંક સોંપી.....30
• યુએન એ અફઘાનિસ્તાન માટે ખાસ ટ્રસ્ટ ફંડની સ્થાપના કરી.....23	• ચીનનો નવો શિક્ષણ કાયદો.....30
• G-7 ડિજિટલ વ્યાપાર સિદ્ધાંત.....23	• સાઉદી ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ ફોરમ.....30
• ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ નવું સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ 'ટ્રુથ સોશિયલ' લોન્ચ કરશે.....24	• સાઉદી અરેબિયાનું નેટ ઝીરો લક્ષ્ય.....31
• અલીબાબાએ અઘતન 5-નેનોમીટર ટેકનોલોજી પર આધારિત નવી સર્વર ચિપ લોન્ચ કરી...24	• ઓસ્ટ્રેલિયા: 2050 સુધીમાં નેટ ઝીરો માટે સૈદ્ધાંતિક સમર્થન.....32
• કોલસાની અછતનો સામનો કરવા માટે રશિયા ભારતને મદદ કરશે.....25	• યુ.એન. એ અફઘાન ખાદ્ય સંકટ અંગે ચેતવણી આપી.....32
• નવું ક્વાડ.....25	• સાઉદી અરેબિયાએ નેશનલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ શરૂ કર્યું.....32
• ઇટાલીએ G20 Innovation League નું અનાવરણ કર્યું.....26	• ઇન્ડો-યુએસ સંરક્ષણ સોદો.....32
	• ભારત અને કિર્ગિસ્તાન વચ્ચે પ્રથમ વ્યૂહાત્મક સંવાદ યોજાયો હતો.....33
	• યુએસએ 'X' લિંગ માર્કર સાથે પાસપોર્ટ જારી કર્યો.....33
	• G20 નાણા અને આરોગ્ય પ્રધાનોની સંયુક્ત બેઠક રોમમાં યોજાશે.....33

• ભારતની ડી-હાઇફ્રનેશન નીતિ : ઇઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇન.....34	• આફ્રિકાની સાહેલ કટોકટી (Sahel Crisis).....41
• ગ્લાસગોના નેતાઓએ જંગલ અને જમીનના ઉપયોગ અંગે જાહેરાત કરી.....35	• યુએસ ફુગાવો અને ભારત પર અસર.....42
• 16મી પૂર્વ એશિયા સમિટ.....35	• અફઘાનિસ્તાન પર દિલ્હી ઘોષણા.....43
• યાહૂએ ચીનમાંથી બહાર નીકળવાનો નિર્ણય લીધો.....36	• ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન સમિટ.....44
• ઓસ્ટ્રેલિયાએ ભારતની કોવેક્સિન રસીને મંજૂરી આપી.....36	• અબુ ધાબી: બિન-મુસ્લિમો માટે વારસા અને છૂટાછેડા અંગેના કાયદા જારી કરવામાં આવ્યા.....45
• G20 સમિટમાં International Methane Emissions Observatory (IMEO) લોન્ચ કરવામાં આવી.....37	• અફઘાનિસ્તાન પર પ્રાદેશિક સુરક્ષા મંત્રણા: દિલ્હી.....45
• ઊર્જા સંક્રમણ માટે ઇટાલી-ભારત વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી.....37	• ભારત અને ભૂતાન વચ્ચે 7 ટ્રેડ એન્ટ્રી અને એક્ઝિટ પોઇન્ટ હશે46
• 18મી ભારત-આસિયાન શિખર પરિષદ...38	• ભારત અફઘાનિસ્તાન પર સુરક્ષા વાટાઘાટોનું આયોજન કરશે47
• ભારત અને સ્પેન વચ્ચે દ્વિપક્ષીય બેઠક યોજાઈ.....39	• તેલ અને ખાદ્ય કિંમતો.....47
• G-20 સમિટમાં રોમ ઘોષણાપત્ર અપનાવવામાં આવ્યું.....39	• પ્રશ્નોત્તરી.....48
• ભારત અને ઇઝરાયેલ સંરક્ષણ સહ યોગ.....39	
• માનવ તસ્કરીને રોકવા માટે પ્રોટોકોલ: SCO.....40	
• ભારત અને શ્રીલંકાએ 'સંસદ મૈત્રી સંઘ' (Parliament Friendship Association) ને પુનઃજીવિત કર્યું.....41	
• દક્ષિણ કોરિયાએ એર ટેક્સીઓના નિયંત્રણનું પરીક્ષણ કર્યું.....41	

આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ

CEPA: ભારત-UAE

- તાજેતરમાં ભારત અને સંયુક્ત આરબ અમીરાત (UAE) એ ભારત-UAE વ્યાપક આર્થિક સહકાર અને ભાગીદારી સમજૂતી (CEPA) પર ઔપચારિક રીતે વાતચીત શરૂ કરી હતી.
- વર્ષ 2017માં થયેલી વ્યાપક વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી હેઠળ બંને દેશોએ કરેલી પ્રગતિને આગળ વધારવા માટે બંને દેશોએ પારસ્પરિક લાભદાયક આર્થિક સમજૂતી પર પહોંચવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.

ભારત-UAE આર્થિક સંબંધો

- 2019-2020માં UAE દ્વિપક્ષીય વેપાર સાથે ભારતનો ત્રીજો સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર રહ્યો છે, જેની કિંમત 59 અબજ અમેરિકન ડોલર છે.
- UAE અમેરિકા પછી ભારતનું બીજું સૌથી મોટું નિકાસ સ્થળ પણ છે, જેમાં 2019-2020માં લગભગ 29 અબજ યુએસ ડોલારની નિકાસ થઈ હતી.
- UAE ભારતનું આઠમું સૌથી મોટું રોકાણકાર છે, જેણે એપ્રિલ 2000થી માર્ચ 2021 વચ્ચે 11 અબજ યુએસ ડોલારનું રોકાણ કર્યું છે, જ્યારે UAEમાં ભારતીય કંપનીઓ 85 અબજ યુએસ ડોલરથી વધુ રોકાણ કરશે તેવું અનુમાન છે.
- મુખ્ય નિકાસ: પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો, કિંમતી ધાતુઓ, પથ્થરો, રત્નો અને ઝવેરાત, ખનિજો વગેરે.
- મુખ્ય આયાત: પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો, કિંમતી ધાતુઓ, પથ્થરો, રત્નો અને ઝવેરાત, ખનિજો વગેરે.

અન્ય પ્રકારના વેપાર કરારો

- મુક્ત વેપાર સમજૂતી (FTA):**
 - તે એક સમજૂતી છે જેના પર બે અથવા વધુ દેશો દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવે છે, જેનો ઉદ્દેશ પ્રેફરેન્શિયલ ટ્રેડ એગ્રીમેન્ટ્સ, ટેરિફ રાહતો અથવા કસ્ટમ્સ ઘૂટ વગેરે પ્રદાન કરવાનો છે.
 - ભારતે આસિયાન મુદ્દે શ્રીલંકા જેવા અનેક દેશો અને વિવિધ વેપાર બ્લોક સાથે FTA વાટાઘાટો કરી છે.
- પ્રેફરેન્શિયલ અથવા પ્રેફરેન્શિયલ ટ્રેડ એગ્રીમેન્ટ (PTA):**
 - આવા કરારમાં, બે અથવા વધુ ભાગીદારો અમુક ઉત્પાદનોના સંદર્ભમાં પ્રવેશનો પ્રેફરેન્શિયલ અધિકાર આપે છે. આ સંમત સંખ્યામાં ટેરિફ લાઈન પરની ડ્યુટી ઘટાડીને કરવામાં આવે છે.
 - PTAમાં પણ કેટલાક ઉત્પાદનોની ડ્યુટી ઘટાડીને શૂન્ય કરી શકાય છે. ભારતે અફઘાનિસ્તાન સાથે PTA પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.

■ વ્યાપક આર્થિક સહકાર સમજૂતી (CECA):

- વ્યાપક આર્થિક સહકાર સમજૂતી (CECA) સામાન્ય રીતે વાટાઘાટો દ્વારા માત્ર વેપાર ટેરિફ અને ટેરિફ-રેટ ક્વોટા (TRQ) દરો નક્કી કરે છે. તે CECA જેટલું વ્યાપક નથી. ભારતે મલેશિયા સાથે CECA પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.

■ દ્વિપક્ષીય રોકાણ સંધિઓ (BIT):

- આ એક દ્વિપક્ષીય સમજૂતી છે જેમાં બંને દેશો સંયુક્ત બેઠક યોજે છે અને ખાનગી રોકાણ માટેના નિયમો અને શરતો બંને દેશોના નાગરિકો અને ફર્મો/કંપનીઓ દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે.

■ વેપાર અને રોકાણ માળખું સમજૂતી (TIFA):

- તે બે અથવા તેથી વધુ દેશો વચ્ચેનો વેપાર કરાર છે જે વેપારના વિસ્તરણ અને દેશો વચ્ચેના હાલના વિવાદોના સમાધાનની રૂપરેખા આપે છે.

શ્રીલંકાએ કોવિડ રસી ખરીદવા માટે IMF પાસેથી 100 મિલિયન ડોલરની લોન માંગી

- શ્રીલંકાએ ફાઈઝર કોવિડ-19 રસીના 14 મિલિયન ડોઝની ખરીદી માટે આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF) પાસેથી 100 મિલિયન ડોલરની લોન માંગી છે.
- આ લોન સાથે શ્રીલંકા રસીકરણ કાર્યક્રમ સાથે સંબંધિત અન્ય ખર્ચ માટે પણ નાણાં પૂરા પાડશે.
- આ દરખાસ્ત આરોગ્ય પ્રધાન કેહેલિયા રામબુકવેલાએ રજૂ કરી હતી.
- શ્રીલંકાને 'પ્રોગ્રામ ઓફ સ્ટ્રેટેજિક પ્રિપેડનેસ એન્ડ રિસ્પોન્સ ફોર કોવિડ-19' હેઠળ વધારાની લોન ગ્રાન્ટ મળશે.
- IMF દેશમાં કોવિડ-19ના પ્રતિસાદને સહાય કરવા માટે 100 મિલિયન ડોલરની પૂરક લોન આપવા સંમત થઈ ચૂક્યું છે.

શ્રીલંકામાં રસીકરણ કાર્યક્રમ

- શ્રીલંકાએ અત્યાર સુધીમાં 21 મિલિયન વસ્તીના 50 ટકાથી વધુ રસીકરણ કર્યું છે. સરકારે આગામી કેટલાક મહિનામાં 75 ટકાથી વધુ વસ્તીને રસી આપવાનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે. જાહેર આરોગ્ય નિરીક્ષકો અનુસાર, 30 વર્ષથી ઓછી વયની જનતા રસી લેવામાં અચકાય છે. તેમાંથી માત્ર 35 ટકા જ 20 સપ્ટેમ્બર સુધી રસી મેળવી હતી.

યમનના 16 મિલિયન લોકો ભૂખમરાના આરે : સંયુક્ત રાષ્ટ્ર

- યુએન ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઈઝેશનના જણાવ્યા અનુસાર, યમનમાં 16 મિલિયન લોકો 'ભૂખમરા તરફ આગળ વધી રહ્યા છે'.

- ડેવિડ બેસ્લીએ એવી ચેતવણી પણ આપી હતી કે ઓક્ટોબર 2021માં યમનમાં લાખો લોકોના ખાદ્ય રાશનમાં કાપ મૂકવામાં આવશે જ્યાં સુધી ત્યાં નવું ભંડોળ ન પહોંચે.
- યમનની માનવતાવાદી કટોકટી અંગે બેઠક દરમિયાન તેમણે કહ્યું હતું કે, અમેરિકા, જર્મની, સંયુક્ત આરબ અમીરાત અને સાઉદી અરેબિયાના દાતાઓએ મદદ કરી હતી. આ ભંડોળ થી દુષ્કાળને ટાળવામાં મદદ થઈ.
- WFPના જણાવ્યા અનુસાર ઓક્ટોબર 2021માં 3.2 મિલિયન લોકો અને ડિસેમ્બર 2021 સુધીમાં 5 મિલિયન લોકો માટે કોઈ નવા ભંડોળ વિના રાશનમાં કાપ મૂકવામાં આવશે.

IDG સંકટ

- યમન 2014થી ગૃહયુદ્ધમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે, જ્યારે ઈરાન સમર્થિત હૌથી બળવાખોરોએ યમનની રાજધાની સના પર યમનના ઉત્તરીય ભાગ જેટલો કબજો મેળવ્યો હતો. તેમણે યમનના રાષ્ટ્રપતિ અબ્દુલ રબ્બો મનસુર હાદીને સાઉદી અરેબિયા ભાગી જવાની ફરજ પણ પાડી હતી. બાદમાં સાઉદીની આગેવાની હેઠળના ગઠબંધને માર્ચ 2015માં યુએસ સમર્થન સાથે યુદ્ધમાં પ્રવેશ્યું. તેમણે રાષ્ટ્રપતિ હાદીને સત્તામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. ઘણી હવાઈ કામગીરી અને જમીની લડાઈ છતાં યુદ્ધ ગતિરોધમાં ફેરવાઈ ગયું છે અને માનવતાવાદી કટોકટી ઊભી કરી છે.

WFP-ICRISATએ ખાદ્ય સુરક્ષા પર સમજૂતી પર હસ્તાક્ષર કર્યા

- યુનાઈટેડ નેશન્સ વર્લ્ડ ફૂડ પ્રોગ્રામ (WFP) અને ઈન્ટરનેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કોપરેશન સેમી-એરિડ ટ્રોપિકલ(ICRISAT)એ 23 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ખાદ્ય સુરક્ષા પર સમજૂતી પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- ભારતભરમાં ખાદ્ય, પોષણ સુરક્ષા અને આજીવિકાસુધારવા માટેના કાર્યક્રમો અને સંશોધન અંગે સમજૂતી કરાર (MoU) પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- WFP અને ICRISAT બંને સંશોધનને પ્રોત્સાહન આપવા અને પરંપરાગત પૌષ્ટિક પાક વિશે જાગૃતિ લાવવા, ખોરાક અને પોષક સલામતી વિશ્લેષણ હાથ ધરવા માટે સહયોગમાં કામ કરશે.

મહત્વ

- આ સમજૂતી WFP અને ICRISAT વચ્ચે વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી છે કારણ કે બંને ખાદ્ય સુરક્ષાના તેમના વિજ્ઞાન સાથે જોડાયેલા છે. આ સમજૂતી કરારો પર વૈશ્વિક ભૂખમરો, ખાદ્ય સુરક્ષા, પોષણ અને વધતી જતી આબોહવા પરિવર્તનની કટોકટી અને કોવિડ-19 રોગચાળા જેવા આઘાતોને કારણે લોકોની આજીવિકાજોખમમાં મૂકવાના પ્રકાશમાં હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.

વિશ્વ ખાદ્ય પ્રોગ્રામ (World Food Programme – WFP)

- વર્લ્ડ ફૂડ પ્રોગ્રામ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની ફૂડ એઈડ વિંગ અને વિશ્વની સૌથી મોટી માનવતાવાદી સંસ્થા છે. તે સૌથી મોટી સંસ્થા છે જે ભૂખ અને ખાદ્ય સુરક્ષા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે અને શાળાના ખોરાકની સૌથી મોટી પ્રદાતા છે. તેની સ્થાપના 1961માં રોમમાં મુખ્યમથક સાથે કરવામાં આવી હતી.

ચીને તમામ ક્રિપ્ટોકરન્સી વ્યવહારોને ગેરકાયદેસર જાહેર કર્યા

- ચીનની સેન્ટ્રલ બેન્કે 23 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ તમામ ક્રિપ્ટોકરન્સી વ્યવહારોને ગેરકાયદેસર જાહેર કર્યા છે.
- બિટકોઈન સહિત ક્રિપ્ટોકરન્સીના વૈશ્વિક મૂલ્યો 2020-2021 દરમિયાન વ્યાપક રીતે વધઘટ થયા છે.
- પીપલ્સ બેન્ક ઓફ ચાઈના (PBOC) અનુસાર, વર્ચ્યુઅલ કરન્સી સંબંધિત બિઝનેસ પ્રવૃત્તિઓ ગેરકાયદે નાણાકીય પ્રવૃત્તિઓ છે.
- કાયદા મુજબ, ગુનેગારોની 'ફોજદારી જવાબદારી માટે તપાસ' કરવામાં આવશે.
- ચીનની નોટિસએ ક્રિપ્ટોકરન્સી સાથે સંબંધિત તમામ નાણાકીય પ્રવૃત્તિઓ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો છે, જેમ કે વર્ચ્યુઅલ કરન્સી ડેરિવેટિવ્સ સાથે સંકળાયેલા વ્યવહારો, ટોકન વેચવા, ક્રિપ્ટો ટ્રેડિંગ વગેરે.

શા માટે પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો?

- પીપલ્સ બેન્ક ઓફ ચાઈનાના જણાવ્યા અનુસાર, બિટકોઈન અને અન્ય વર્ચ્યુઅલ કરન્સીમાં વેપાર વ્યાપક બન્યો છે અને આર્થિક અને નાણાકીય વ્યવસ્થાને ખોરવી રહ્યો છે. તેણે મની લોન્ડરિંગ, છેતરપિંડી, ગેરકાયદે ભંડોળ એકઠું કરવું, પિરામિડ યોજનાઓ અને અન્ય ગેરકાયદેસર અને ગુનાહિત પ્રવૃત્તિઓને પણ જન્મ આપ્યો છે. આ વિશ્લેષણે લોકોની સંપત્તિની સલામતીને ગંભીરતાથી જોખમમાં મૂકે છે. આ તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને ચીને તમામ ક્રિપ્ટોકરન્સી વ્યવહારોને ગેરકાયદેસર જાહેર કર્યા છે.

ચીન માટે પ્રતિબંધોનું મહત્વ

- ક્રિપ્ટોકરન્સી પરના પ્રતિબંધથી ચીન માટે પોતાની ડિજિટલ કરન્સી રજૂ કરવાનો દરવાજો ખુલ્યો છે. ચીનનું પોતાનું ડિજિટલ ચલણ પહેલેથી જ પાઈપલાઈનમાં છે. તેનાથી ચીનની કેન્દ્ર સરકાર વ્યવહારો પર નજર રાખી શકશે.
- 2019 થી ચીનમાં ક્રિપ્ટો બનાવટ અને વેપાર પહેલેથી જ ગેરકાયદેસર છે.

વુલી મેમોથ

- યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના સ્ટાર્ટઅપ કોલોસલ બાયોસાયન્સે વુલી મેમોથ્સ અથવા તેમના જેવા પ્રાણીઓને લુપ્ત થવાથી બચાવવા અને તેમને સાઈબેરિયન ટુન્દ્રા (ઝાડ વિનાના ધ્રુવીય રણ)ના ઠંડા લેન્ડસ્કેપમાં લાવવાની યોજનાની જાહેરાત કરી છે.

પરિચય

- > મેમોથ્સ (જનસ મેમોથ્સ) હાથીઓના લુપ્ત જૂથ સાથે સંબંધિત છે, જેમના અશ્મિઓ પ્લેઈસ્ટોસિન યુગમાં ઓસ્ટ્રેલિયા અને દક્ષિણ અમેરિકા સિવાય દરેક ખંડમાં અને ઉત્તરના પ્રારંભિક હોલોસીન યુગમાં ઉત્તર અમેરિકામાં મળી આવ્યા હતા.
- > પ્લેઈસ્ટોસિન યુગ 2.6 મિલિયન વર્ષ પહેલાં શરૂ થયો હતો અને 11,700 વર્ષ પહેલા સમાપ્ત થયો હતો.
- > હોલોસીન યુગ 11,700 વર્ષ પહેલાં શરૂ થયો હતો અને આજ સુધી ચાલુ છે.

વૂલી મેમોથ

- > વૂલી, નોર્ધન અથવા સાઈબેરિયન મેમોથ (મેમોથ્સ પ્રિમિજિનિયસ) અત્યાર સુધીમાં તમામ મેમોથ્સમાં સૌથી પ્રખ્યાત છે.
- > સાઈબેરિયાના કાયમી રીતે સ્થિર મેદાનમાં જોવા મળતી આ પ્રજાતિના મૃતદેહો દ્વારા મેમોથ્સની રચના અને આદતો ખૂબ જાણીતી છે.

લુપ્ત થવાનું કારણ

- > માનવામાં આવે છે કે આબોહવા પરિવર્તન, રોગ, મનુષ્ય દ્વારા શિકાર અથવા કદાચ આમાંના કેટલાક અન્ય સંયોજનોને કારણે મેમોથ લુપ્ત થઈ ગયા છે.
- **ઇકોસિસ્ટમનું પુનઃસ્થાપન:**
- > લગભગ 4,000 વર્ષ પહેલાં જ્યારે આર્કટિકમાંથી મેમોથ ગાયબ થઈ ગયા ત્યારે ઘાસના મેદાનનું સ્થાન સૌ પ્રથમ ઝાડીઓએ લીધું હતું.
- > મેમોથ જેવા વિશાળ પ્રાણીઓ ઝાડીઓને સાંકડી કરીને અને તેમના મળ દ્વારા ઘાસ ઉગવવામાં ભાગ ભજવીને ઇકોસિસ્ટમને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં મદદ કરી શકે છે.
- **જળવાયુ પરિવર્તન ઘટાડવું:**
- > જો હાલનો સાઈબેરિયન પર્માફ્રોસ્ટ ઓગળી જશે તો તે શક્તિશાળી ગ્રીનહાઉસ વાયુઓનું ઉત્સર્જન કરશે.
- > જળવાયુ પરિવર્તન ઘટાડીને પર્માફ્રોસ્ટને પીગળતા અટકાવવામાં આવશે.
- **ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ:**
- > CRISPR જન સંપાદન તકનીકનો ઉપયોગ એશિયન હાથીભૂષને સુધારવા માટે કરવામાં આવશે.
- > એશિયન હાથીઓ મેમોથના સૌથી નજીકના પ્રાણીઓ છે, તેથી તેમના જીનોમ વૂલી મેમોથ જેવા જ છે.
- **સમસ્યા :**
- > ઇકોસિસ્ટમને ખલેલ પહોંચાડવી: લુપ્ત પ્રજાતિઓને પાછી લાવવી જેના નિશાન હવે અસ્તિત્વમાં નથી તે હાલની ઇકોસિસ્ટમને ખલેલ પહોંચાડશે.

તકનીકિંમત:

- > લુપ્ત થયેલા જીવોનું પુનરાગમન જૈવવિવિધતાનું રક્ષણ કરવા અથવા આબોહવા પરિવર્તનને વધુ ખર્ચાસરકારક બનાવવાના પ્રયાસો કરી શકે છે.
- > જો લોકો લુપ્ત ન થવાની વિભાવનામાં વિશ્વાસ કરવાનું શરૂ કરે છે, તો તે સંભવિત નૈતિક જોખમો પણ ઉભા કરી શકે છે.
- > જો લુપ્ત ન થાય તે માટેના કાર્યક્રમો સફળ થાય તો પણ હાલની લુપ્ત થતી પ્રજાતિઓની કિંમત તેમને બચાવવા કરતાં વધુ હશે.
- > એકવાર લુપ્ત થતી અટકાવવી શક્ય બન્યા પછી, પ્રજાતિઓને લુપ્ત થવાથી બચાવવાની જરૂરિયાત ઓછી મહત્વપૂર્ણ લાગશે.
- > પ્રાચીન મેમોથના વર્તનની કોઈ ખાતરી નથી: નવા એન્જિનિયર મેમોફેન્ટ્સ પાસે મેમોથ DNA હોય તો પણ આ સંકર(hybrids)પ્રાચીન મેમોથની વર્તણૂક અપનાવશે તેની કોઈ ખાતરી નથી.
- > ઉદાહરણ તરીકે, અમને અમારા માતાપિતા પાસેથી DNA સિક્વન્સિંગ કરતાં વધુ વારસામાં મળ્યું છે. આપણે એપિજેનેટિક ફેરફારો (Epigenetic Changes) વારસામાં મેળવીએ છીએ, જે આપણી આસપાસના પર્યાવરણને અસર કરી શકે છે કે તે જનીનો કેવી રીતે નિયંત્રિત થાય છે.
- > અમને અમારા માતાપિતાના માઈક્રોબાયોમ્સ (આંતરડામાં જોવા મળતી બેક્ટેરિયા વસાહતો) પણ વારસામાં મળ્યા છે, જે આપણા વર્તનમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.
- > પ્રાણીઓ તેમની પ્રજાતિના અન્ય સભ્યોને જોઈને વર્તન કરવાનું શીખે છે. પરંતુ તેમની પાસે પ્રથમ મામોફેન્ટ્સ (First Mammophants) શીખવાની સમક્ષ કોઈ નહીં હોય.

G-20 કૃષિ મંત્રીઓની પરિષદ 2021

- > તાજેતરમાં ભારતના કૃષિ મંત્રીએ G-20 કૃષિ મંત્રીઓની પરિષદને વર્ચ્યુઅલ રીતે સંબોધન કર્યું હતું.
- > ઓક્ટોબર 2021માં ઇટાલી દ્વારા યોજનારી G-20 લીડર્સ સમિટ 2021ના ભાગરૂપે યોજનારી આ મંત્રીસ્તરીય બેઠકોમાંની એક છે.

ભારતનું વલણ

- **પરંપરાગત ખોરાક પર ભાર :**
- > લોકોના આહારમાં બાજરી, અન્ય પૌષ્ટિક અનાજ, ફળો અને શાકભાજી, માછલી, ડેરી અને ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો સહિતના પરંપરાગત ખોરાકને ફરીથી સામેલ કરવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.
- > ભારતમાં તેમનું ઉત્પાદન તાજેતરના વર્ષોમાં અસાધારણ રહ્યું છે અને ભારત તંદુરસ્ત ખોરાક માટેનું સ્થળ બની રહ્યું છે.

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)એ ભારતના પ્રસ્તાવને સ્વીકારીને 2023ને મિલેટ્સનું આંતરરાષ્ટ્રીય વર્ષ જાહેર કર્યું છે અને G-20 દેશોને પોષણ અને ટકાઉ કૃષિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે બાજરી વર્ષના તહેવારને ટેકો આપવા વિનંતી કરી છે.
- **બાયોફોર્ટિફાઇડ ફૂડ:**
 - બાયોફોર્ટિફાઇડ જાતો ઘણી વાર સૂક્ષ્મ પોષક તત્વોથી સમૃદ્ધ મુખ્ય આહારનો સ્ત્રોત હોય છે અને કુપોષણને દૂર કરવા માટે તેને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવી રહ્યું છે.
 - ખેતી માટે આવી જ 17 જાતના વિવિધ પાક છોડવામાં આવ્યા છે.
- **જળ સંસાધનો:**
 - જળ સંસાધનોનો મહત્તમ ઉપયોગ વધારવા, સિંચાઈ માટે મૂળભૂત માળખાગત સુવિધાઓનું નિર્માણ કરવા, ખાતરના સંતુલિત ઉપયોગ સાથે જમીનની પ્રજનન ક્ષમતાનું સંરક્ષણ કરવા અને ખેતરોમાંથી બજારો સુધી કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરવા માટે પણ ભારતે મહત્વપૂર્ણ પગલાં લીધાં છે.
- **કોવિડ દરમિયાન ભારતીય કૃષિ ક્ષેત્ર:**
 - દેશની આઝાદી પછી ભારતીય કૃષિને મોટી સફળતા મળી છે અને કોવિડ મહામારી દરમિયાન આ પ્રદેશ પણ મોટા પ્રમાણમાં પ્રભાવિત રહ્યો છે.
- **ભારતનો ઠરાવ:**
 - ટકાઉ વિકાસના લક્ષ્યોના ભાગરૂપે 'ગરીબી ઘટાડવા' અને 'શૂન્ય ભૂખ લક્ષ્ય' હાંસલ કરવા માટે સાથે મળીને કામ કરવાનું ચાલુ રાખ્યો.

- ઉત્પાદકતા વધારવા માટે સંશોધન અને વિકાસ તેમજ શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓના આદાનપ્રદાનમાં સહકાર આપવો.
- **સંબંધિત ભારતીય પ્રયાસો:**
 - સિંચાઈ માટે 'પ્રતિ ડ્રોપ-ઓવર કોપ' યોજના અને સેન્દ્રિય ખેતી માટે 'પરમપર કૃષિ વિકાસ યોજના' સફળતાપૂર્વક અમલમાં મૂકવામાં આવી રહી છે.
 - ખેડૂતોને વીમા કવચ આપવા માટે પ્રધાનમંત્રી ફસલ વીમા યોજના અમલમાં મૂકવામાં આવી રહી છે.
 - કુપોષણની સમસ્યાને પહોંચી વળવા માટે ભારત જાહેર વિતરણ પ્રણાલી અને મધ્યાહ્ન ભોજન યોજના સહિત વિશ્વના સૌથી મોટા ખાદ્ય સુરક્ષા કાર્યક્રમનો અમલ કરી રહ્યું છે.
 - આ ઉપરાંત, સરકાર 'પ્રધાનમંત્રી કિસાન સન્માન નિધિ' (PM-Kisan) હેઠળ વાર્ષિક 6,000 રૂપિયાની આવક સહાય પણ પૂરી પાડી રહી છે.

સાઉદી અરેબિયાના વિદેશ પ્રધાનની મુલાકાત

- ભારતીય વિદેશ મંત્રીએ તાજેતરમાં સાઉદીના વિદેશ પ્રધાન સાથે મુલાકાત કરી હતી.

વાટાઘાટો વિશે

- બહુપક્ષીય પર સહકાર: બંનેએ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર, G-20 અને ગર્લ્સ કોઓપરેશન કાઉન્સિલ (GCC) જેવા બહુપક્ષીય સહયોગમાં દ્વિપક્ષીય સહયોગ પર ચર્ચા કરી હતી.

આર્થિક સમૃદ્ધિ, સામાજિક પ્રતિષ્ઠા સલામત નોકરીની સંયુક્ત કારકિર્દી એટલે જ ગુજરાત સરકાર

સ્પેશિયલ બેચ

બિનસચિવાલય

6/12/2021

સવારે 8 થી 12:30

સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ ની તૈયારી

ફ્રી કોર્સ

3 Day

ફ્રી DEMO LECTURE

10 Mega Test Papers

Daily, Weekly, Monthly OMR દ્વારા TEST નું આયોજન

ફ્રી Reading Library

:- વિષયો :-

- ગુજરાતનો ઇતિહાસ અને વારસો
- અંગ્રેજી વ્યાકરણ / ગુજરાતી વ્યાકરણ
- બંધારણ / જાહેર વહીવટ
- ગણિત / તર્કશક્તિ / કમ્પ્યુટર
- સામાન્ય વિજ્ઞાન / કરંટ અફેર્સ

ICE

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

ગાંધીનગર

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

81406 01110 / 81407 01110

> ભારત GCCનો સભ્ય નથી.

વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી પરિષદ સમજૂતીનો અમલ (2019માં

હસ્તાક્ષર)

- > વ્યૂહાત્મક રીતે મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાઓ પર સંકલન કરવા માટે ભારત-સાઉદી વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી પરિષદની રચના કરવામાં આવી હતી.
- > આ કાઉન્સિલનું નેતૃત્વ વડા પ્રધાન અને કાઉન પ્રિન્સ મો. હમ્માદ કરશે અને તે દર બે વર્ષે મળશે.
- > ભારત બ્રિટન, ફ્રાન્સ અને ચીન પછી ચોથો દેશ છે જેની સાથે સાઉદી અરેબિયાએ આવી વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીમાં ભાગીદારી કરી છે.
- > 2010માં રિયાધ ઘોષણાપત્ર પર હસ્તાક્ષર કર્યા પછી સાઉદી અરેબિયા ભારતનો વ્યૂહાત્મક ભાગીદાર રહ્યો છે.

અફઘાનિસ્તાન અને અન્ય પ્રાદેશિક મુદ્દાઓ પર ધ્યાન

- > સાઉદી અરેબિયા, પાકિસ્તાન અને યુએઈ ની સાથે તાલિબાન શાસનનું મુખ્ય સમર્થક હતું, 1996 અને 2001ની વચ્ચે તાલિબાન કાબુલ પર શાસન કરી રહ્યું હતું જ્યાં સુધી તેને અમેરિકાની આગેવાની હેઠળના આંતરરાષ્ટ્રીય સૈનિકો દ્વારા દૂર કરવામાં આવ્યું ન હતું.
- > ભાગીદારીને મજબૂત બનાવવી: વેપાર, રોકાણ, ઉર્જા, સંરક્ષણ, સુરક્ષા, સંસ્કૃતિ, કોન્સ્યુલર મુદ્દાઓ, આરોગ્ય સંભાળ અને માનવ સંસાધનમાં તેમની ભાગીદારીને મજબૂત કરવા માટે વધુ પગલાં લેવા ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

ભારત-સાઉદી અરેબિયા સંબંધો

- > કૂડ ઓઈલ સપ્લાયર્સ: સાઉદી અરેબિયા હાલમાં ભારતનો કૂડ ઓઈલનો બીજો સૌથી મોટો સપ્લાયર છે (ઈરાક ટોચનો સપ્લાયર છે).
- > સાઉદી અરેબિયા ક્ષાંટકના પાદુર ખાતે વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ ભંડાર (SPR)ના નિર્માણમાં ભૂમિકા ભજવવા માટે ઉત્સુક છે.
- > સાઉદી અરામકો, યુએઈના એડનોક અને ભારતીય જાહેર ક્ષેત્રની ઓઈલ કંપનીઓ મહારાષ્ટ્રના રાયગઢ ખાતે વિશ્વની સૌથી મોટી ગ્રીનફિલ રિફાઈનરી સ્થાપવા માટે અભ્યાસ કરી રહી છે.
- > દ્વિપક્ષીય વેપાર: સાઉદી અરેબિયા ભારતનો ચોથો સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર છે (ચીન, અમેરિકા અને જાપાન પછી). નાણાકીય વર્ષ 2019-20 દરમિયાન દ્વિપક્ષીય વેપાર 33.07 અબજ અમેરિકન ડોલર હતો.
- > આ જ સમયગાળા દરમિયાન સાઉદી અરેબિયાથી ભારતની આયાત 26.84 અબજ ડોલર સુધી પહોંચી હતી અને સાઉદી અરેબિયામાં નિકાસ 6.24 અબજ ડોલર રહી હતી, જે અગાઉના વર્ષની સામે 12.18 ટકાની વૃદ્ધિ નોંધાવી હતી.
- > ભારતીય પ્રવાસી: સાઉદી અરેબિયામાં 2.6 મિલિયન ભારતીય વિદેશી સમુદાય સાઉદી અરેબિયામાં સૌથી મોટો વિદેશી સમુદાય છે અને તેમની કુશળતા, શિસ્તની ભાવના, કાયદાનું પાલન કરનારા અને શાંતિ-પ્રેમાળ સ્વભાવને કારણે 'સૌથી વધુ પસંદ કરેલો સમુદાય' છે.
- > સાંસ્કૃતિક સંબંધો: હજ યાત્રા એ ભારત અને સાઉદી અરેબિયા વચ્ચેના દ્વિપક્ષીય સંબંધોનો બીજો મહત્વપૂર્ણ ઘટક છે.

- > નૌકાદળની ક્વાયત: તાજેતરમાં ભારત અને સાઉદી અરેબિયાએ અલ-મોહદ અલ-હિન્દી ક્વાયત નામની પ્રથમ નૌકાદળની સંયુક્ત ક્વાયત શરૂ કરી હતી.

આગળનો રસ્તો

- > ભારત અને સાઉદી અરેબિયા વચ્ચે વેપાર સંતુલન સાઉદી અરેબિયાની તરફેણમાં ઊંચું છે અને ભારતની નિકાસ મુખ્યત્વે કૃષિ ક્ષેત્ર પૂરતી મર્યાદિત છે. ભારતે વેપારને તેની તરફેણમાં સંતુલિત કરવા માટે તેના ઉત્પાદન આધારને વિસ્તૃત કરવાની જરૂર છે.
- > દ્વિપક્ષીય સહકારના આગામી તબક્કા માટે સંભવિત ક્ષેત્રો માળખાગત સુવિધાઓ, ઉર્જા, કુશળતા અને આઈટી હોઈ શકે છે.
- > આ ઉપરાંત ભારતે સાઉદી અરેબિયાને અફઘાનિસ્તાનમાં તાલિબાન પર નિયંત્રણ મેળવવા માટે પાકિસ્તાન પર પોતાનો પ્રભાવ વધારવા સમજાવવું જોઈએ.
- > બંને અર્થતંત્રોના સંયુક્ત સહયોગી પ્રયાસથી દક્ષિણ-પશ્ચિમ એશિયા પેટા ક્ષેત્રમાં પરિવર્તન આવશે.

બાંગ્લાદેશના પ્રધાનમંત્રીને 'SDG Progress Award' થી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા

- > બાંગ્લાદેશના વડા પ્રધાન શેખ હસીનાને 'SDG Progress Award' એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.
- > આ એવોર્ડ યુએન પ્રાયોજિત Sustainable Development Solutions Network (SDSN) દ્વારા એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.
- > ગરીબી દૂર કરવા, ગ્રહનું રક્ષણ કરવા તેમજ બધા માટે શાંતિ અને સમૃદ્ધિ સુનિશ્ચિત કરવા બદલ તેમનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.
- > મિલેનિયમ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સ (Millennium Development Goals – MDG) હાંસલ કર્યા બાદ સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સ (Sustainable Development Goals – SDG)ના નેતૃત્વ હેઠળ આ કાર્યક્રમ દેશની સફળતાની મહત્વપૂર્ણ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્વીકૃતિ હતી.

ટકાઉ વિકાસ સમાધાન નેટવર્ક(Sustainable

Development Solutions Network SDSN):

- > SDSNની સ્થાપના 2012માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રના મહાસચિવના નેજા હેઠળ મુખ્ય અર્થશાસ્ત્રી અને વિકાસ વ્યૂહરચનાકાર પ્રોફેસર જેફરી ડી. સાક્સ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ મંચનો ઉદ્દેશ ટકાઉ વિકાસ માટે વ્યવહારિક ઉકેલોને પ્રોત્સાહન આપવા અને વિકાસ કામગીરી માટે દેશ-વિશિષ્ટ સ્પર્ધાત્મકતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે વૈશ્વિક વૈજ્ઞાનિક અને તકનીકી કુશળતા એકત્રિત કરવાનો છે.

ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય બેઠક 24 સપ્ટેમ્બરે યોજાશે

- ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી 24 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ વોશિંગ્ટનમાં અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ જો બાઇડેન સાથે બેઠક કરશે.
- આ બેઠક દરમિયાન બંને પક્ષો અફઘાનિસ્તાનમાં વિકાસ, કટ્ટરવાદ, ઉગ્રવાદ અને સરહદ પારના આતંકવાદનો સામનો કરવાના માર્ગો અને ભારત-અમેરિકા વૈશ્વિક ભાગીદારીના વિસ્તરણ અંગે ચર્ચા કરશે.
- અમેરિકાના ઉપરાષ્ટ્રપતિ કમલા હેરિસ 23 સપ્ટેમ્બરે વોશિંગ્ટનમાં નરેન્દ્ર મોદીને મળશે. બંને નેતાઓ વચ્ચે આ પહેલી મુલાકાત હશે.
- તેઓ વેપાર અને રોકાણ સંબંધોને પ્રોત્સાહન આપવા, તેમના સંરક્ષણ અને સુરક્ષા સહયોગને મજબૂત કરવા તેમજ સ્વચ્છ ઉર્જા ભાગીદારી અંગે ચર્ચા કરશે તેવી અપેક્ષા છે.
- પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી 25 સપ્ટેમ્બરે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાને પણ સંબોધન કરશે અને તેની બાજુમાં અન્ય કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેશે, જેમાં રાષ્ટ્રપતિ બાઇડેન દ્વારા આયોજિત કોવિડ-19 પરના એક કાર્યક્રમનો પણ સમાવેશ થાય છે, જ્યાં પીએમ મોદી વેક્સીન મૈત્રી ફરી શરૂ કરવાની જાહેરાત કરે તેવી શક્યતા છે.

ભારત-અમેરિકા સંબંધો (India-US Relations)

- ભારતની સ્વતંત્રતા ચળવળ બાદથી ભારતે અમેરિકા સાથે મૈત્રીપૂર્ણ સંબંધો જાળવી રાખ્યો છે. અમેરિકાએ 1954માં પાકિસ્તાનને સેન્ટ્રલ ટ્રીટી ઓર્ગેનાઇઝેશન (CENTO) સંધિ ભાગીદાર બનાવ્યું હતું. રાષ્ટ્રપતિ જ્યોર્જ ડબલ્યુ બુશ અને બરાક ઓબામાના વહીવટ હેઠળ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા મુખ્ય રાષ્ટ્રીય હિતો અને ચિંતાઓને સ્વીકારવામાં આવી હતી. બંને દેશોએ 2016માં લોજિસ્ટિક્સ એક્સચેન્જ મેમોરેન્ડમ ઓફ એગ્રીમેન્ટ પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા અને ભારતને અમેરિકાના મુખ્ય સંરક્ષણ ભાગીદાર પણ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

ફ્વોડ દેશોની પ્રથમ વ્યક્તિગત બેઠક

- તાજેતરમાં અમેરિકામાં 'ફ્વોડ' નેતાઓની પ્રથમ રૂબરૂ બેઠક યોજાઈ હતી. આ બેઠક દરમિયાન વ્યૂહાત્મક ક્ષેત્રમાં ચીનની વધતી સૈન્ય હાજરી તેમજ જળવાયુ પરિવર્તન, કોવિડ-19 મહામારી અને ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રના પડકારો જેવા મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

તાજેતરની ફ્વોડ સમિટની વિશેષતાઓ

- અફઘાનિસ્તાનમાં હાલની સ્થિતિ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને દક્ષિણ એશિયામાં સહકાર ને મજબૂત કરવા સંમત થયા હતા.

- ફ્વોડ વેક્સિન પહેલ: આ પહેલ હેઠળ ફ્વોડ દેશોએ 'કોવેક્સ' (Covax) દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવતી રસી ઉપરાંત વૈશ્વિક સ્તરે 1.2 અબજથી વધુ કોવિડ-19 રસી દાન કરવાનો સંકલ્પ કર્યો છે.
- બિલ્ડિંગ બેક હેલ્થ સિક્યોરિટી: બેઠક દરમિયાન વાયરલ જીનોમિક સર્વેલન્સમાં સુધારો કરવા અને વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશનની ગ્લોબલ ઇન્ફલુએન્સા મોનિટરિંગ એન્ડ રિસ્પોન્સિસિસ્ટમ(GISRS)નું વિસ્તરણ કરવા અપીલ કરવામાં આવી હતી.
- ફ્વોડ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર કોઓર્ડિનેશન ગ્રુપ: G-7 ગ્રુપે તાજેતરમાં 'બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ' (B3W) પહેલની જાહેરાત કરી છે.
- આ જ રીતે, ફ્વોડ જૂથ ફ્વોડ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સંકલન જૂથ મારફતે ગુણવત્તાયુક્ત મૂળભૂત માળખું સ્થાપિત કરશે અને ઇન્ડો-પેસિફિક ક્ષેત્રની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે નવી તકો ઓળખશે.
- જળવાયુ પરિવર્તનને પહોંચી વળવું: આ સંદર્ભમાં, ફ્વોડ દેશોએ નીચેની સ્થાપનાની કલ્પના કરી છે:
- ગ્રીન પોર્ટ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની તૈનાતી માટે ગ્રીન શિપિંગ નેટવર્ક.
- સ્વચ્છ હાઇડ્રોજન ભાગીદારી અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીયમાં હાલની દ્વિપક્ષીય અને બહુપક્ષીય હાઇડ્રોજન પહેલોનો લાભ લઈને સ્વચ્છ હાઇડ્રોજન તકનીકની કિંમત ઘટાડવા માટે.
- જળવાયુ પરિવર્તન માટે આબોહવા અનુકૂલન, સ્થિતિસ્થાપકતા અને તૈયારીમાં વધારો કરીને આબોહવાની મહત્વપૂર્ણ માહિતીની વહેંચણી અને આપત્તિઓ તરફ સ્થિતિસ્થાપક માળખામાં સુધારો કરીને.
- આ ઉપરાંત ફ્વોડ દેશો 'કોપ-26' (COP-26) દ્વારા મહત્વાકાંક્ષી NDCs (રાષ્ટ્રીય સ્તરે નિર્ધારિત યોગદાન)ને અપડેટ કરવાનો પ્રયાસ કરશે.
- ફ્વોડ ફેફલોશિપ: ફ્વોડ ફેલોશિપ હેઠળ, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં અગ્રણી STEM (સાયન્સ, ટેકનોલોજી એન્જિનિયરિંગ અને મેથેમેટિક્સ પ્રોગ્રામ્સ) ગ્રેજ્યુએટ યુનિવર્સિટીઓમાં માસ્ટર્સ અને ડોક્ટરેટની ડિગ્રી મેળવવા માટે દર વર્ષે દરેક ફ્વોડ દેશના 25 અને કુલ 100 વિદ્યાર્થીઓને પ્રાયોજિત કરવામાં આવશે.
- સેમિકન્ડક્ટર સપ્લાય ચેઇન ઇનિશિયેટિવ: તે ક્ષમતા માપવા, નબળાઈઓને ઓળખવા અને સેમિકન્ડક્ટર્સ અને તેમના મહત્વપૂર્ણ ઘટકો માટે સપ્લાય ચેઇન સુરક્ષાને મજબૂત કરવા માટે સંયુક્ત પહેલ કરશે.
- આ પહેલ એ સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ કરશે કે ફ્વોડ ભાગીદારો વૈવિધ્યસભર અને સ્પર્ધાત્મક બજારને ટેકો આપે છે જે વૈશ્વિક સ્તરે ડિજિટલ અર્થતંત્રો માટે જરૂરી સલામત અને મહત્વપૂર્ણ તકનીકો બનાવે છે.
- મહત્વપૂર્ણ અને ઉભરતી તકનીકો: 5G જમાવટ શરૂ કરવાની જાહેરાત અને સિન્થેટિક બાયોલોજી, જીનોમ સિક્વેન્સિંગ અને બાયો-કન્સ્ટ્રક્શન સહિત અદ્યતન બાયોટેકનોલોજીમાં વલણો પર નજર રાખવાની હાકલ.

- ક્વાડ સિનિયર સાયબર ગ્રુપ: આ જૂથ સામાન્ય સાયબર ધોરણો, સુરક્ષિત સોફ્ટવેરનો વિકાસ, કાર્યબળ અને પ્રતિભાનું નિર્માણ; સુરક્ષિત અને વિશ્વસનીય ડિજિટલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની સ્કેલેબિલિટી અને સાયબર સુરક્ષાને પ્રોત્સાહન જેવા ઉદ્દેશોને પૂર્ણ કરવા માટે બનાવવામાં આવશે.
- સેટેલાઈટ ડેટા શેરિંગ: ક્વાડ પ્રથમ વખત નવા કાર્યકારી જૂથ સાથે અવકાશ સહયોગ શરૂ કરશે.
- તેના અનુસંધાનમાં, ક્વોડ દેશો પૃથ્વી નિરીક્ષણ ઉપગ્રહ ડેટાના આદાનપ્રદાન અને આબોહવા પરિવર્તનના જોખમો અને મહાસાગરો અને દરિયાઈ સંસાધનોના ટકાઉ ઉપયોગ પર વિશ્લેષણ માટે ચર્ચા શરૂ કરશે.

આગળનો રસ્તો

- સ્પષ્ટ વિઝનની જરૂર: ક્વાડ રાષ્ટ્રોએ તમામના આર્થિક અને સુરક્ષા હિતોને આગળ વધારવાના ઉદ્દેશસાથે એક વ્યાપક માળખામાં ભારત-પેસિફિક વિઝનને વધુ સારી રીતે સમજવાની જરૂર છે.
- તે દરિયાકાંઠાના રાજ્યોને ખાતરી આપશે કે ક્વોડ પ્રાદેશિક લાભનું પરિબળ હશે અને ચીનના આરોપમાં કોઈ સત્ય નથી કે તે એક પ્રકારનું લશ્કરી જોડાણ છે.
- ક્વાડ ગ્રોથ: ભારત-પ્રશાંતમાં ભારતના બીજા ઘણા ભાગીદારો છે, તેથી ઇન્ડોનેશિયા, સિંગાપોર જેવા દેશોએ ભારતને ભવિષ્યમાં જોડાવા આમંત્રણ આપવું જોઈએ.

ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય બેઠક

- તાજેતરમાં જ ભારતના વડા પ્રધાને અમેરિકાના નવા ચૂંટાયેલા રાષ્ટ્રપતિ સાથેની તેમની પ્રથમ બેઠકમાં ભાગ લીધો હતો.
- બંને નેતાઓએ કોવિડ-19 મહામારી, જળવાયુ પરિવર્તન અને આર્થિક સહકારનો સામનો કરવા સહિત અનેક પ્રાથમિકતાના મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરી હતી.
- આ પહેલા ભારતની મુલાકાત દરમિયાન અમેરિકાના વિદેશ મંત્રીએ કહ્યું હતું કે, 21મી સદીને આકાર આપવામાં ભારત અને અમેરિકાની પ્રવૃત્તિઓ મહત્વપૂર્ણ સાબિત થશે.

બેઠકના મુખ્ય મુદ્દાઓ

- સામાન્ય હિતના વિવિધ વૈશ્વિક મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી જેમાં ઇન્ડો-યુએસ વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીને મજબૂત કરવી અને લોકશાહી, અફઘાનિસ્તાન અને ઇન્ડો-પેસિફિક ક્ષેત્રને જોખમો સામેલ છે.
- અફઘાનિસ્તાનમાં પાકિસ્તાનની ભૂમિકા પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને તે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે વિકાસને વધુ 'કાળજીપૂર્વક દેખરેખ' ની જરૂર છે.
- બંને પક્ષોએ આતંકવાદી પ્રોક્સીના કોઈપણ ઉપયોગની નિંદા કરી હતી અને આતંકવાદી જૂથોને લશ્કરી અથવા નાણાકીય સહાય આપવાનો ઇનકાર કરવાનો આગ્રહ રાખ્યો હતો જેનો ઉપયોગ આતંકવાદી હુમલાની યોજના બનાવવા માટે થઈ શકે છે.

- તેમણે તાલિબાનને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર 'ઠરાવ 2593'ની પ્રતિબદ્ધતાઓનું પાલન કરવા હાકલ કરી હતી.
- બંને પક્ષોએ સ્વીકાર્યું હતું કે જ્યારે ભારત કોવિડ-19 સંક્રમણમાંથી પસાર થઈ રહ્યું હતું ત્યારે યુએસ સરકાર, અમેરિકા સ્થિત કંપનીઓ અને ભારતીય ડાયસ્પોરા ખૂબ મદદરૂપ થયા હતા.
- ભારતવેક્સિન મૈત્રી પ્રોગ્રામ હેઠળ 2021ના ચોથા ત્રિમાસિક ગાળામાં વધારાની કોવિડ-19 રસીઓની નિકાસ ફરી શરૂ કરશે અને 'COVAX' વૈશ્વિક પૂલ પ્રત્યેની તેની પ્રતિબદ્ધતાને પૂર્ણ કરશે.
- ભારતે અમેરિકામાં ભારતીય સમુદાય સાથે સંબંધિત અનેક મુદ્દાઓ ઉઠાવ્યા હતા, જેમાં ભારતીય વ્યાવસાયિકો અને H-1B વિઝાની એક્સેસનો સમાવેશ થાય છે.

ભારત-અમેરિકા સંબંધો

- પરિચય:
 - ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય સંબંધો સહિયારા લોકશાહી મૂલ્યો અને દ્વિપક્ષીય, પ્રાદેશિક અને વૈશ્વિક હિતોના વધતા સમન્વય પર આધારિત 'વૈશ્વિક વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી' તરીકે વિકસિત થયા છે.
 - 2015માં બંને દેશોએ દિલ્હી મિત્રતાની ઘોષણાની જાહેરાત કરી હતી અને એશિયા-પેસિફિક અને હિંદ મહાસાગર કારણ માટે સંયુક્ત વ્યૂહાત્મક વિઝન અપનાવ્યું હતું.
- નાગરિક-પરમાણુ સમજૂતી:
 - દ્વિપક્ષીય નાગરિક પરમાણુ સહકાર સમજૂતી પર ઓક્ટોબર 2008માં હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- ઉર્જા અને આબોહવા પરિવર્તન:
 - PACE(સ્વચ્છ ઉર્જાને આગળ વધારવા માટે ભાગીદારી) હેઠળ પ્રાથમિકતાની પહેલ તરીકે, યુએસ ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ એનર્જી (DOE) અને ભારત સરકારે સ્વચ્છ ઉર્જા સંશોધન અને વિકાસ (JCERDC) માટે સંયુક્ત કેન્દ્રની સ્થાપના કરી છે, જે સ્વચ્છ ઉર્જા નવીનતાઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ભારત અને અમેરિકાના વૈજ્ઞાનિકો દ્વારા ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે.
 - લીડર્સ ફ્લાઈમેટ સમિટ 2021માં ભારત-અમેરિકા સ્વચ્છ ઉર્જા એજન્ડા 2030 ભાગીદારી શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- સંરક્ષણ સમજૂતી:
 - 2005માં 'ન્યૂ ફેમર્ક ફોર ઇન્ડિયા-યુએસ ડિફેન્સ રિલેશન્સ' પર હસ્તાક્ષર સાથે સંરક્ષણ સંબંધો ભારત-અમેરિકા વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીના મુખ્ય સ્તંભ તરીકે ઉભરી આવ્યા છે, જેને 2015માં 10 વર્ષ માટે વધુ અપડેટ કરવામાં આવ્યા હતા.
 - ભારત અને અમેરિકાએ વર્ષોથી મહત્વપૂર્ણ સંરક્ષણ કરારો પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે અને ફ્વોડ્સ (ભારત, યુએસએ, જાપાન અને ઓસ્ટ્રેલિયા)ના ચાર દેશના જોડાણને પણ ઔપચારિક સ્વરૂપ આપ્યું છે.
 - આ જોડાણને ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં ચીન સામેના મહત્વપૂર્ણ પ્રતિકાર તરીકે જોવામાં આવે છે.

- નવેમ્બર 2020માં મલબાર ક્વાયત ભારત-અમેરિકા વ્યૂહાત્મક સંબંધોમાં એક ઉચ્ચ બિંદુને સ્પર્શી ગઈ હતી, જે 13 વર્ષમાં પહેલી વાર છે જ્યારે ક્વોડના ચારેય દેશો એક સાથે ચીનનો પ્રતિકાર કરી રહ્યા છે.
- ભારતને હવે આફ્રિકાના જિબુતીથી પેસિફિકમાં ગુઆમ સુધી અમેરિકાના અડાઓ સુધી પહોંચે છે. તે યુ.એસ. સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં ઉપયોગમાં લેવાતી અદ્યતન સંદેશાવ્યવહાર તકનીકનો પણ ઉપયોગ કરી શકે છે.
- ભારત અને અમેરિકા પાસે ચાર મૂળભૂત સંરક્ષણ સમજૂતીઓ છે:
- જિયોસ્પેશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (BECA) માટે મૂળભૂત આદાનપ્રદાન અને સહકાર સમજૂતી.
- લશ્કરી માહિતી સમજૂતી પર જનરલ સિક્યોરિટી (GSOMIA).
- લોજિસ્ટિક્સ એક્સચેન્જ મેમોરેન્ડમ ઓફ એગ્રીમેન્ટ (LEMOA).
- સંદેશાવ્યવહાર સુસંગતતા અને સુરક્ષા સમજૂતી (COMCASA).
- 2010માં આતંકવાદનો સામનો કરવા, માહિતીની વહેંચણી અને વિસ્તરણ ક્ષમતા નિર્માણ સહકારને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ભારત-અમેરિકા આતંકવાદ વિરોધી સહકાર પહેલ પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- નવેમ્બર 2019માં ટ્રાઈ-સર્વિસ ક્વાયત - ટાઈગર ટ્રાયમ્ફનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- દ્વિપક્ષીય અને પ્રાદેશિક ક્વાયતોમાં સામેલ છે: યુદ્ધ ક્વાયતો (સૈન્ય); વજ પ્રહાર (વિશેષબળ); રિમપેક; રેડ ફ્લેગ.
- **વ્યવસાય:**
- અમેરિકા ભારતનો બીજો સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર છે અને ભારતની ચીજવસ્તુઓ અને સેવાઓની નિકાસ માટેનું મુખ્ય સ્થળ છે.
- અમેરિકાએ વર્ષ 2020-21 દરમિયાન ભારતમાં FDIના બીજા સૌથી મોટા સ્ત્રોત તરીકે મોરેશિયસને પાછળ રાખી લીધું હતું.
- અગાઉની અમેરિકન સરકારે ભારતની વિશેષ વેપાર પરિસ્થિતિ (GSP નિકાસી) નાબૂદ કરી હતી અને અનેક પ્રતિબંધો લાદ્યા હતા, ભારતે 28 અમેરિકન ઉત્પાદનો પર પણ પ્રતિબંધો લાદ્યા હતા.
- વર્તમાન યુ.એસ. સરકારે અગાઉની સરકાર દ્વારા લાદવામાં આવેલા તમામ પ્રતિબંધો હટાવવાની મંજૂરી આપી છે.
- **વિજ્ઞાન તકનીક:**
- ISRO અને નાસા પૃથ્વી નિરીક્ષણ માટે NASA-ISRO સિન્થેટિક અપર્ચર રડાર (NISAR) નામનો સંયુક્ત માઈક્રોવેવ રિમોટ સેન્સિંગ સેટેલાઈટ સ્થાપવા માટે સાથે મળીને કામ કરી રહ્યા છે.
- ભારતીય ડાયસ્પોરા:
- અમેરિકાના તમામ વિસ્તારોમાં ભારતીય પરપ્રાંતિયોની હાજરી વધી રહી છે. ઉદાહરણ તરીકે, અમેરિકાના વર્તમાન ઉપરાષ્ટ્રપતિ (કમલા હેરિસ) ભારત સાથે ગાઢ રીતે સંકળાયેલા છે.

આગળનો રસ્તો

- અમેરિકા સાથે ભારતની ભાગીદારી બદલવા માટે એક પ્લેટફોર્મ બનાવવામાં આવ્યું છે. અફઘાનિસ્તાન ભારત અને અમેરિકા બંને માટે ચિંતાનું મુખ્ય ક્ષેત્ર બની રહ્યું છે અને બંને પક્ષો હવે ચીનના ઉદય અને દાવાથી પ્રેરિત ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં ઉભરી રહેલા મોટા પડકારો પર ધ્યાન આપી રહ્યા છે.
- ખાસ કરીને બંને દેશોમાં ચીન વિરોધી ભાવના વધી હોવાથી દેશો વચ્ચે દ્વિપક્ષીય વેપારને પ્રોત્સાહન આપવાની ઊંચી સંભાવના છે.

ઘટાલીએ ભારતની કોવિડ રસીને માન્યતા આપી

- ઇટાલીએ 24 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ કોરોનાવાયરસ સામેની કોવિડ રસીને માન્યતા આપી છે.
- કોરોનાવાયરસ સામેની કોવિડ રસી સંયુક્ત પણે ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટી અને એસ્ટ્રાઝેનેકા દ્વારા વિકસાવવામાં આવી હતી, જ્યારે તેનું ઉત્પાદન સીરમ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
- ઇટાલી દ્વારા આ માન્યતા સાથે, જે ભારતીયોએ કોવિક્શિલ રસીનું ઇન્જેક્શન લીધું છે તેઓ હવે ઇટાલિયન ગ્રીન પાસ મેળવવા માટે પાત્ર બનશે.

આરોગ્ય મંત્રીએ ઇટાલીની મુલાકાત લીધી

- આરોગ્ય પ્રધાન મનસુખ માંડવિયા G20 આરોગ્ય પ્રધાનોની બેઠક માટે ઇટાલીના રોમની મુલાકાતે હતા. તેમણે 6 સપ્ટેમ્બરે ઇટાલિયન આરોગ્ય પ્રધાન સાથે વાતચીત કરી હતી. બેઠક દરમિયાન તેમણે અન્ય મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરી હતી, તેમજ રસી આપવામાં આવેલા ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે મુસાફરીને પ્રાધાન્ય આપ્યું હતું.

કોવિડ રસીને કયા દેશોએ માન્યતા આપી છે?

- અત્યાર સુધીમાં યુરોપિયન યુનિયન (EU)ના 16 દેશોએ ભારતની કોવિડ રસીને માન્યતા આપી છે. આ માન્યતાથી નાગરિકો માટે યુરોપિયન યુનિયનના ડિજિટલ કોવિડ સર્ટિફિકેટ અથવા 'ગ્રીન પાસ'નો લાભ લેવાનું સરળ બનશે. ઇટાલી ઉપરાંત સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ, ઓસ્ટ્રિયા, આઈસલેન્ડ, બલ્ગેરિયા, ફિનલેન્ડ, ગ્રીસ, જર્મની, લાટવિયા, હંગેરી, આયર્લેન્ડ, સ્લોવેનિયા, નેધરલેન્ડ્સ, સ્પેન, સ્વીડન, એસ્ટોનિયાએ આ રસી ને માન્યતા આપી છે.

ગ્રીન પાસ

- ગ્રીન પાસ કોવિડ-19 રોગચાળા વચ્ચે મુક્ત અવરજવરને સરળ બનાવવાનું છે. તે પાસ વ્યક્તિઓને યુરોપિયન યુનિયનના પ્રદેશમાં મુસાફરી પ્રતિબંધોમાંથી મુક્તિ આપે છે. યુરોપિયન યુનિયને 27 સભ્ય દેશોને તેમની માન્ય યાદીમાં કઈ રસીઓ શામેલ કરવા માંગે છે તે નક્કી કરવાની સ્વતંત્રતા આપી હતી.

સ્વિત્ઝર્લેન્ડે સમલૈંગિક લગ્નને કાયદેસર બનાવ્યું

- સ્વિત્ઝર્લેન્ડના મતદારોએ 26 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ સમલૈંગિક લગ્નને કાયદેસર બનાવવાનું નક્કી કર્યું હતું. આમ, તે સ્વિત્ઝર્લેન્ડને પશ્ચિમ યુરોપના છેલ્લા દેશોમાંનો એક બનાવે છે.
- તમામ યુગલો માટે લગ્નનો વિકલ્પ ખોલવા ઉપરાંત સરકારે સ્વિત્ઝર્લેન્ડના લગ્ન કાયદામાં સુધારાને પણ મંજૂરી આપી હતી જે મતદારો માટે જનમત સંગ્રહમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.
- આ કાયદો સમલૈંગિક યુગલોને બાળકોને દત્તક લેવા માટે શુક્રાણું બેન્ક (sperm banks) તેમજ સમલૈંગિક યુગલોની એક્સેસ રાખવાની મંજૂરી આપે છે.
- આ સુધારેલા કાયદા હેઠળ સમલૈંગિક યુગલો સિવિલ વેડિંગ કરી શકશે. તેમને વિજાતીય યુગલો જેવા જ સંસ્થાકીય અને કાનૂની અધિકારો આપવામાં આવશે.
- જનમત સંગ્રહ દ્વારા કાયદાને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- 64.1 ટકા મતદારોએ કાયદામાં ફેરફાર સ્વીકાર્યો હતો. શહેરી અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં પણ તેને મજબૂત ટેકો મળ્યો હતો.

સ્વિત્ઝર્લેન્ડમાં સમલૈંગિક યુગલો

- સ્વિત્ઝર્લેન્ડમાં સમલૈંગિક યુગલો 2007થી નાગરિક ભાગીદારીમાં પ્રવેશ કરી શક્યા છે. તે તેમને કેટલાક કાનૂની અધિકારો આપે છે. જોકે, તે લગ્ન બરાબર નથી.

એક એવો દેશ જે સમલૈંગિક લગ્નને મંજૂરી આપતો નથી

- ઈટાલી પશ્ચિમ યુરોપનો એકમાત્ર એવો દેશ છે જે સમલૈંગિક યુગલો વચ્ચે લગ્ન કરવાની મંજૂરી આપતો નથી.

ચીનની એવરગ્રાંડે બ્રહ્મ કટોકટી

- તાજેતરમાં જ વિશ્વના સૌથી દેવાદાર મિલકત વિકાસકર્તા ચીન એવરગ્રાંડે ગ્રુપની દેવાની કટોકટીને કારણે સમાચારમાં હતું.
- રૂશિ એડ્વાન્સ્ડ ઈસ્ટિટ્યુટ ઓફ ફાઇનાન્સ મુજબ, શેનઝેન શહેરમાં કોન્ડોમિનિયમના ભાવ હવે સરેરાશ વાર્ષિક આવક કરતા 57 ગણા અને બેઈજિંગની આવક કરતા 55 ગણા વધારે છે.
- ચાઇનામાં કિંમતો 1990માં જાપાનની બબલ ઇકોનોમી કરતા ઘણી વધારે છે, જ્યારે ટોક્યો કોન્ડોમિનિયમ સરેરાશ વાર્ષિક આવકના 18 ગણા હતા.
- મકાનો સામાન્ય માણસની પહોંચની બહાર છે, જ્યારે રોકાણકારોને ડર છે કે રાષ્ટ્રપતિ શી જિનપિંગ બબલને ઠંડુ કરવા માટે પગલાં લઈ શકે છે, ખાસ કરીને તેમના 'સામાન્ય સમૃદ્ધિ અભિયાન' ના પ્રકાશમાં, જે એક સમાન અર્થતંત્રની કલ્પના કરે છે જેમાં વિકાસનું ફળ વ્યાપકપણે વહેંચાયેલું છે.

ચિંતા

- આવી હલનચલન પરપોટાના પંચર થવાનું અને નીચે તરફ સર્પાકાર થવાનું જોખમ વધારે છે, જે નરમ-ઉતરાણ અનિવાર્ય બનાવે છે. જો આ સ્થિતિ ખોટી રીતે સંભાળવામાં આવે; આ ચીનને આર્થિક મંદી તરફ ધકેલી શકે છે.

સામાન્ય સમૃદ્ધિ અભિયાન

- ઓગસ્ટ 2021 માં, ચીને 'સહિયારી સમૃદ્ધિ' થીમ પર રાજકીય અભિયાન શરૂ કર્યું. તેનો ઉદ્દેશ ચીનમાં અસમાનતાનો સામનો કરવાનો છે. ચીનમાં અસમાનતાનું મુખ્ય તત્વ એ સંપત્તિ છે જે શ્રીમંતો રિયલ એસ્ટેટ સદ્દા દ્વારા કમાય છે.

DFC અને USAID એ ભારત માટે \$ 55 મિલિયન ગેરંટી પ્રોગ્રામની જાહેરાત કરી

- યુએસ ઇન્ટરનેશનલ ડેવલપમેન્ટ ફાઇનાન્સ કોર્પોરેશન (DFC) અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ એજન્સી ફોર ઇન્ટરનેશનલ ડેવલપમેન્ટ (USAID) એ સંયુક્ત રીતે ભારતમાં \$ 55 મિલિયનની કેડિટ ગેરંટી પ્રોગ્રામને સ્પોન્સર કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ જાહેરાત 24 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ કરવામાં આવી હતી.
- આ કેડિટ ગેરંટી પ્રોગ્રામ કોવિડ -19 ની આર્થિક અસરને ઉકેલવા માંગે છે.
- આ કાર્યક્રમ ખેડૂત ઉત્પાદક સંસ્થાઓ, કૃષિ-ટેક કંપનીઓ અને કૃષિ ક્ષેત્ર માટે સ્વચ્છ ઊર્જા ઉકેલો સાથે સંકળાયેલી કંપનીઓને લોનનું સમર્થન કરશે.

તકનીકી આધાર

- આ નાણાકીય સહાય રાખો ફાઇન્ડેશનના નેતૃત્વ હેઠળની તકનીકી સહાયથી પૂરી થશે. ટેકિનકલ સપોર્ટ બિઝનેસ મેનેજમેન્ટના ક્ષેત્રો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે અને બજારો સાથે મજબૂત જોડાણ બનાવવામાં મદદ કરશે.

શાહુકાર

- ભારતમાં ખેડૂત ઉત્પાદક સંસ્થાઓને લોન ત્રણ ધિરાણકર્તા સમુન્નાતિ ફાઇનાન્સિયલ, અવંતી ફાઇનાન્સ અને માનવ દ્વારા આપવામાં આવશે.

આ પહેલ શા માટે શરૂ કરવામાં આવી?

- આ પહેલ એટલા માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી કારણ કે USAID માને છે કે ખેડૂતોને સ્વચ્છ અને સસ્તું ટેકનોલોજીની એક્સેસ પૂરી પાડવાથી સમુદાયની આજીવિકા અને આબોહવાની સ્થિતિસ્થાપકતામાં સુધારો થશે. સ્વચ્છ તકનીકીઓ કૃષિ માંગને પહોંચી વળવા, ખોરાકની અસુરક્ષાને ઉકેલવા તેમજ પોષણના પરિણામોને સુધારવા માટે એક ટકાઉ વિકલ્પ પૂરો પાડે છે. આ સહાયક પહેલ નબળા ખેતી સમુદાયોની આરોગ્ય અને આર્થિક જરૂરિયાતોને સંબોધશે.

યુએન જનરલ એસેમ્બલીમાં પ્રધાનમંત્રીનું ભાષણ

- તાજેતરમાં ભારતના પ્રધાનમંત્રીએ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા (સંયુક્ત United Nations General Assembly-UNGA)ના 76માં સત્રને સંબોધન કર્યું હતું.
- આ વર્ષ માટે UNGAની થીમ 'કોવિડ-19માંથી સાજા થવાની આશા દ્વારા લવચીક વલણોનું નિર્માણ, કાયમી પુનર્નિર્માણ, ગ્રહની જરૂરિયાતોને પ્રતિસાદ આપવો, લોકોના અધિકારોનું સન્માન કરવું અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રને પુનઃજીવિત કરવું' છે.
- પ્રધાનમંત્રીએ કોવિડ-19 મહામારી, આતંકવાદનો ખતરો, જળવાયુ પરિવર્તનનો સામનો કરવા માટે ભારતની કાર્યવાહી અને મહાસાગરોમાં નેવિગેશનની સ્વતંત્રતાની સુરક્ષાની જરૂરિયાત જેવા મુદ્દાઓ પર વાત કરી હતી.

આતંકવાદનો ખતરો

- વિશ્વ પ્રતિગામી વિચારસરણી અને ઉગ્રવાદના વધતા જોખમનો સામનો કરી રહ્યું છે અને ઘણા દેશો 'આતંકવાદનો રાજકીય સાધન તરીકે ઉપયોગ કરી રહ્યા છે'.
- તેમણે UNSC ઠરાવ 2593નું પાલન કરવા પર પણ ભાર મૂક્યો હતો.
- ઠરાવમાં એવી માંગ કરવામાં આવી છે કે અફઘાન પ્રદેશનો ઉપયોગ કોઈ પણ દેશમાં આતંકવાદીઓને ધમકી આપવા, હુમલો કરવા, બંદર આપવા અને તાલીમ આપવા માટે ન થવો જોઈએ.

ભારતનું મહત્વ

- આજે વિશ્વની દરેક છટ્ટી વ્યક્તિ ભારતીય છે. આમ જ્યારે ભારતીયો પ્રગતિ કરે છે ત્યારે વિશ્વનો વિકાસ પણ વેગ પકડે છે.
- તેમણે ભારતને 'લોકતંત્રની જનની' માન્યું હતું અને લોકતંત્ર દ્વારા ઘણી સામાજિક-આર્થિક સમસ્યાઓ હલ થઈ શકે છે.

ભારતનું વિકાસલક્ષી મોડેલ

- ભારતના વિકાસ મોડેલમાં દીન દયાળ ઉપાધ્યાયના સંકલિત માનવતાવાદને ટાંકીને સર્વસમાવેશક, સર્વવ્યાપક અને સાર્વત્રિક અભિગમની કલ્પના કરવામાં આવી છે. ઉદાહરણ તરીકે:
- યુનિફાઈડ પેમેન્ટ ઇન્ટરફેસ (UP) અને જનધન એકાઉન્ટ્સે નાણાકીય સમાવેશમાં વધારો કર્યો છે.
- પ્રધાનમંત્રી જન આરોગ્ય યોજનાએ હોસ્પિટલોમાં 500 મિલિયનથી વધુ લોકોને મફત સારવાર પૂરી પાડી છે અને તેમને ગુણવત્તાયુક્ત આરોગ્ય સેવાઓની સુવિધા પૂરી પાડી છે.
- પીએમ આવાસ યોજના હેઠળ બેઘર પરિવારો માટે લગભગ 3 કરોડ મકાનોનું નિર્માણ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

- જળ જીવન મિશનમાં એ સુનિશ્ચિત કરવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે કે પાઈપ દ્વારા સ્વચ્છ પાણી 170 મિલિયનથી વધુ ઘરોમાં પહોંચે.
- કોવિડ-19નો સામનો કરવો: ભારતે વિશ્વની પ્રથમ DNA રસી વિકસાવી છે. તે 12 વર્ષથી વધુ વયના કોઈપણ વ્યક્તિને લાગુ કરી શકાય છે.
- mRNA રસી વિકાસના અંતિમ તબક્કામાં છે.
- ભારતીય વૈજ્ઞાનિકો કોવિડ-19ની નોઝલ વેક્સિન (Nasal Vaccine) પણ વિકસાવી રહ્યા છે.

અર્થતંત્ર અને ઇકોલોજિકલ સંતુલન

- ભારત 450 ગીગાવોટ નવીનીકરણીય ઊર્જાના લક્ષ્યાંક તરફ આગળ વધી રહ્યું છે.
- સાથે જ ભારત વિશ્વનું સૌથી મોટું ગ્રીન હાઈડ્રોજન (Green Hydrogen) હબ બનવાની તૈયારીમાં છે.
- નેવિગેશનની સ્વતંત્રતા સુનિશ્ચિત કરવી: ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં ચીનના વિસ્તરણવાદ પર પ્રકાશ પાડતા પ્રધાનમંત્રીએ કહ્યું હતું કે, મહાસાગરો આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારની જીવાદોરી છે અને તેને વિસ્તરણ અને બહિષ્કારની રેસથી સુરક્ષિત રાખવું જોઈએ.
- આ સંદર્ભમાં ભારતની અધ્યક્ષતા દરમિયાન સુરક્ષા પરિષદમાં થયેલી વ્યાપક સર્વસંમતિ વિશ્વને દરિયાઈ સુરક્ષા માટે આગળ વધવાનો માર્ગ બતાવે છે.

ભારત દુબઈનો બીજો સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર બન્યો

- ચીન બાદ ભારત દુબઈના બીજા સૌથી મોટા વેપારી ભાગીદાર તરીકે ઉભરી આવ્યું છે.
- દુબઈ સરકારના નિવેદન મુજબ દુબઈમાં 2021ના પહેલા ભાગમાં (પ્રથમ ભાગમાં) ચીન સાથે 86.7 અબજ દિરહામ વેપાર થયો હતો. ત્યારબાદ ભારત અને અમેરિકા અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા ક્રમે છે.
- ભારત સાથેનો વેપાર વર્ષ દર વર્ષે 74.5 ટકા વધીને 2021માં 67.1 અબજ દિરહામ થયો છે જે 2020ના પ્રથમ ભાગમાં 38.5 અબજ દિરહામ હતો.
- ચીને વાર્ષિક ધોરણે 30.7 ટકાની વૃદ્ધિ નોંધાવી હતી. તે 2021માં દુબઈ સાથે કુલ 66.3 અબજ દિરહામ હિસ્સેદારી દિરહામ કરે છે.
- 2021માં H1, અમેરિકાએ દુબઈ સાથે 32 અબજ દિરહામનો વેપાર કર્યો હતો. આ રકમ વર્ષ 2020માં 31.7 અબજ દિરહામથી વાર્ષિક ધોરણે 1 ટકા વધી છે.
- સાઉદી અરેબિયાને 30.5 અબજ દિરહામની વેપાર કિંમત સાથે ચોથા ક્રમે મૂકવામાં આવ્યું હતું. 2020ના પ્રથમ ત્રિમાસિક ગાળાની સામે તેમાં 26 ટકાનો વધારો થયો છે.

વ્યવસાયિક ભાગીદારોનો કુલ હિસ્સો

- વર્ષ 2021ના પ્રથમ ભાગમાં પાંચ સૌથી મોટા વેપારી ભાગીદારોનો કુલ હિસ્સો 241.21 અબજ દિરહામ હતો, જ્યારે 2020ના પ્રથમ ભાગમાં 185.06 અબજ દિરહામ હતા. તેમાં 30.34 ટકાનો વધારો થયો છે.

વેપારની સૂચિમાં કઈ વસ્તુઓ ટોચ પર છે?

- દુબઈના H1 બાહ્ય વેપારમાં માલની યાદીમાં સોનું ટોચ પર છે, જે 138.8 અબજ દિરહામ છે. આ દુબઈ વેપારનો 19.2 ટકા છે. સોના પછી ટેલિકોમ આવે છે જે કુલ વેપારના 13 ટકા છે. આ પછી હીરા, ઝવેરાત અને વાહનનો વેપાર થાય છે.

ભારત-યુએસ આરોગ્ય સંવાદ 2021

- ચોથી ભારત-યુએસ હેલ્થ ડાયલોગ 2021 નું ઉદ્ઘાટન 27 સપ્ટેમ્બરના રોજ થયું હતું, 2021 માં આ સત્રનું આયોજન ભારત દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- આ સત્ર દરમિયાન, કેન્દ્રીય આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ રાજ્ય મંત્રી, ભારતી પ્રવીણ પવારે COVID-19 રોગચાળા દરમિયાન ભારત અને યુએસ વચ્ચે પરસ્પર એકતા અને ટેકો વ્યક્ત કર્યો હતો.
- ભારત-યુએસ હેલ્થ ડાયલોગ એ બે દિવસીય સંવાદ પ્લેટફોર્મ છે જે આરોગ્ય ક્ષેત્રે બંને દેશો વચ્ચે ચાલી રહેલા અનેક સહયોગ પર ચર્ચા કરે છે.
- તે 28 સપ્ટેમ્બરના રોજ સમાપ્ત થશે.

સત્રની કાર્યસૂચિ

- ચોથા સત્રમાં નીચેના મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવશે:
- રોગચાળાના સંશોધન અને સર્વેલન્સને મજબૂત બનાવવું
- રસી વિકાસ
- ઝૂનોટિક અને વેક્ટર દ્વારા જન્મેલા રોગો
- આરોગ્ય પ્રણાલીઓ અને આરોગ્ય નીતિઓ
- આરોગ્યમાં ભારત-યુએસ સહયોગ
- આ સત્રમાં કેન્દ્રીય મંત્રીએ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ, થેરાપ્યુટિક્સ અને વેક્સિન ડેવલપમેન્ટના સંદર્ભમાં સંશોધન અને વિકાસમાં ભારત અને અમેરિકા જે રીતે સહકાર વધારી રહ્યા છે તેની પ્રશંસા કરી હતી.
- તેઓએ મેન્ટલ હેલ્થ પર 2020 માં હસ્તાક્ષર કરેલા MoUને માન્યતા આપી અને આરોગ્ય ક્ષેત્રે વધેલા સહકાર અને દ્વિપક્ષીય સંબંધોને સ્વીકાર્યા.
- તેમના મતે, આ ઉભરતા વિસ્તારોને સારી રીતે રચાયેલ અને માન્ય વૈજ્ઞાનિક અભિગમો પર આધાર રાખીને ચેપી રોગોને રોકવા અને નિયંત્રિત કરવા માટે ધ્યાન આપવાની જરૂર છે.

ભારત અને અમેરિકા વચ્ચે MOU

- કેન્દ્રીય આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય અને યુએસ આરોગ્ય અને માનવ સેવા વિભાગ વચ્ચેની આ બેઠકમાં આરોગ્ય ક્ષેત્રે અન્ય એક MoUને અંતિમ રૂપ આપવામાં આવ્યું હતું. આ MoU હેઠળ, સહકારના મુખ્ય ક્ષેત્રો આરોગ્ય સુરક્ષા અને સલામતી, ચેપી રોગો અને બિન-સંચાર રોગો; આરોગ્ય નીતિ અને આરોગ્ય પ્રણાલીઓ સામેલ છે.

મેનિન્જાઈટિસને દૂર કરવા માટે વૈશ્વિક રોડમેપ: WHO

- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન (World Health Organization -WHO)એ મેનિન્જાઈટિસને નાબૂદ કરવા માટે પ્રથમ વૈશ્વિક વ્યૂહરચના રજૂ કરી છે – ‘2030 સુધીમાં મેનિન્જાઈટિસને હરાવવા માટે વૈશ્વિક રોડમેપ’ (Global Roadmap to Defeat Meningitis by 2030).

રોડમેપ વિશે

- લક્ષ્યો: રોડમેપમાં ત્રણ સ્વપ્નદ્રષ્ટા લક્ષ્યો શામેલ છે:
- બેક્ટેરિયલ મેનિન્જાઈટિસ (Bacterial Meningitis) રોગચાળાને દૂર કરવા.
- રસી-અટકાવી શકાય તેવા બેક્ટેરિયલ મેનિન્જાઈટિસ (Vaccine-Preventable Bacterial Meningitis)ના કેસોમાં 50 ટકાનો ઘટાડો અને મૃત્યુમાં 70 ટકાનો ઘટાડો.
- મેનિન્જાઈટિસ પછી કોઈ પણ કારણસર વિકલાંગતા ઘટાડવી અને જીવનની ગુણવત્તામાં સુધારો કરવો.

ઉદ્દેશ

- રસીકરણ કવરેજને મહત્તમ બનાવવું, નવી સસ્તી રસીઓનો વિકાસ, વધુ સારી નિવારણ વ્યૂહરચના અને મેનિન્જાઈટિસ ફાટી નીકળવાનો પ્રતિસાદ.
- રોગનું પ્રારંભિક નિદાન અને શ્રેષ્ઠ સારવાર.
- રોગના નિવારણ અને નિયંત્રણ પ્રયાસોને માર્ગદર્શન આપવા માટે પૂરતા ડેટા પ્રદાન કરવા.
- મેનિન્જાઈટિસથી અસરગ્રસ્ત લોકો માટે સંભાળ અને સહાય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો, પ્રારંભિક શોધ અને સંભાળ અને મેનિન્જાઈટિસ પછીની અસરો માટે વધુ સારી પહોંચ.
- મેનિન્જાઈટિસ વિશે ઉચ્ચ જાગૃતિ, રાષ્ટ્રીય યોજનાઓ માટે જવાબદારી, તેમજ સંભાળ પછી સેવાઓના અધિકારની પુષ્ટિ, નિવારણ, ખાતરી કરવા માટે સલાહ પૂરી પાડવી.

યુ.એસ. કોંગ્રેસના આતંકવાદ પર અહેવાલ

- આતંકવાદ પર તાજેતરમાં અમેરિકન કોંગ્રેસના અહેવાલમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે પાકિસ્તાન વિદેશી આતંકવાદી સંગઠનો (Foreign Terrorist Organisation- FTO) તરીકે નિયુક્ત ઓછામાં ઓછા 12 જૂથોનું ઘર છે.
- ક્વાડ સમિટ (Quad summit), 2021માં યુએસ કોંગ્રેસની દ્વિપક્ષીય સંશોધન પાંખ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા ‘પાકિસ્તાનમાં આતંકવાદીઓ અને અન્ય આતંકવાદી જૂથો’ નામનો અહેવાલ.
- અગાઉ ફેબ્રુઆરી 2021માં ફાઈનાન્સિયલ એક્શન ટાસ્ક ફોર્સ (FATF)એ પાકિસ્તાનને તેની ગ્રે લિસ્ટમાં રાખવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

વિદેશી આતંકવાદી સંગઠન

- FTO એ યુ.એસ. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ દ્વારા નામાંકિત વિદેશી સંગઠન છે. તે આતંકવાદ સામેની લડાઈમાં મહત્વપૂર્ણ

ભૂમિકા ભજવે છે અને આતંકવાદના વ્યવસાયમાંથી બહાર નીકળવા માટે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ અને જૂથો પર દબાણ લાવવા માટે ટેકો ઘટાડવાનું અસરકારક માધ્યમ છે.

આતંકવાદ માટે પાકિસ્તાન સલામત આશ્રયસ્થાન

- > પાકિસ્તાન કેટલાક પ્રાદેશિક આતંકવાદી જૂથો માટે સલામત આશ્રયસ્થાન તરીકે કાર્યરત છે અને આ જૂથોને અફઘાનિસ્તાન તેમજ ભારતને નિશાન બનાવવાની મંજૂરી આપી છે.
- > અફઘાનિસ્તાન, ભારત અને અમેરિકા સહિત પાકિસ્તાનના પડોશી દેશો લાંબા સમયથી ઈસ્લામાબાદ પર આતંકવાદીઓને સુરક્ષિત આશ્રય અને ટેકો આપવાનો આરોપ લગાવ્યો છે.

આતંકવાદી જૂથોનું વર્ગીકરણ

- > પાકિસ્તાનમાં કાર્યરત આતંકવાદી જૂથોને વ્યાપક રીતે પાંચ પ્રકારોમાં વર્ગીકૃત કરી શકાય છે:
- > વિશ્વલક્ષી
- > અફઘાનિસ્તાન ઓરિએન્ટેડ
- > ભારત અને કાશ્મીર લક્ષી
- > ઘરેલું રીતે લક્ષી
- > સાંપ્રદાયિક (શિયા વિરોધી)

લેવામાં આવેલા પગલાં

- > 2019ની શરૂઆતમાં જમ્મુ-કાશ્મીરમાં થયેલા આતંકવાદી હુમલા બાદ પાકિસ્તાન સરકાર દ્વારા આતંકવાદી ધિરાણ (Terror Financing) અને ભારત કેન્દ્રિત કેટલાક લડાયક આતંકવાદી જૂથોને રોકવા માટે નાના પગલાં લેવામાં આવ્યા હતા.
- > જોકે, તેણે હજુ સુધી ભારત અને અફઘાનિસ્તાન કેન્દ્રિત આતંકવાદીઓ સામે નિર્ણાયક કાર્યવાહી કરવાની બાકી છે અને આતંકવાદનો સામનો કરવા માટે 2015ની રાષ્ટ્રીય કાર્ય યોજનાના સૌથી મુશ્કેલ પાસાઓ પર તેની પ્રગતિ અધૂરી છે, ખાસ કરીને કોઈ વિલંબ અને ભેદભાવ વિના તમામ આતંકવાદી સંગઠનોને નાબૂદ કરવાનો સંકલ્પ.

બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ (B3W) પહેલ

- > અમેરિકન અધિકારીઓ બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ (B3W) પહેલ માટે સંભવિત પ્રોજેક્ટ્સની શોધમાં લેટિન અમેરિકાની મુલાકાત લેશે. B3W એ G-7 ગ્રુપ ઓફ કન્ટ્રીઝ દ્વારા જૂન 2021માં સૌથી સફળ લોકશાહી સાથે જાહેર કરવામાં આવેલી આંતરરાષ્ટ્રીય માળખાગત રોકાણ પહેલ છે.
- > B3W પહેલને ચીનની બેલ્ટ એન્ડ રોડ ઇનિશિયેટિવ (BRI) નો સામનો કરવાની પહેલ તરીકે જોવામાં આવે છે.

B3W અને તેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો

- > લક્ષ્ય: બિલ્ડ બેક બેટર પ્લાન એ વિકાસશીલ અને ઓછી આવક ધરાવતા દેશો માટે G-7 દેશો દ્વારા પ્રસ્તાવિત કોવિડ-19 રાહત, ભાવિ આર્થિક અને માળખાગત પેકેજ છે.
- > B3Wના ઘટકો: G-7 અને B3W મારફતે અન્ય સમાન વિચારધારા ધરાવતા ભાગીદારો ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાના ચાર ક્ષેત્રોમાં ખાનગી ક્ષેત્રની મૂડી એકત્ર કરવાનું સંકલન કરશે:

- > આબોહવા
- > આરોગ્ય અને આરોગ્ય સલામતી
- > ડિજિટલ તકનીક
- > લિંગ સમાનતા
- મૂલ્ય સંચાલિત વિકાસ:
- > નાણાકીય, પર્યાવરણીય અને સામાજિક રીતે પારદર્શક અને ટકાઉ માળખાગત સુવિધાઓનો વિકાસ પ્રાપ્તકર્તા દેશો અને સમુદાયો માટે વધુ સારા પરિણામો આપશે.
- સુશાસન અને મજબૂત ધોરણો:
- > પર્યાવરણ અને આબોહવા, શ્રમ અને સામાજિક સુરક્ષા પગલાં, પારદર્શિતા, ધિરાણ, બાંધકામ, ભ્રષ્ટાચાર વિરોધી અને અન્ય ક્ષેત્રો સાથે સંબંધિત વાદળી ડોટ નેટવર્ક દ્વારા પ્રસારિત ધોરણોનું પાલન કરીને રોકાણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે B3W મહત્વપૂર્ણ છે.
- આબોહવાને અનુકૂળ:
- > આ પહેલ પેરિસ જળવાયુ સમજૂતીના લક્ષ્યોની સિદ્ધિસાથે સુસંગત રીતે સ્થાપિત કરવામાં આવશે.
- મજબૂત વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી:
- > B3W વિકાસના આક્રમક મોડેલોનો સામનો કરવા અને વૈશ્વિક વિકાસના વ્યાપક સમાવેશી મોડેલની સ્થાપના કરવાની કલ્પના કરશે.
- BRI અને સંબંધિત મુદ્દાઓ
- > 2013થી 2020ના મધ્ય સુધી ચીનનું કુલ રોકાણ લગભગ 750 અબજ ડોલર હતું.
- > જોકે, નીચેના કારણોસર આ પ્રોજેક્ટની BRIની ભારે ટીકા કરવામાં આવી છે:
- > આ પહેલને પશ્ચિમી વિવેચકો નિયો-સંસ્થાનવાદ અથવા 21મી સદીની માર્શલ યોજના તરીકે જોઈ રહ્યા છે.
- > BRIને ચીનની દેવાની જાળ નીતિના ભાગ રૂપે પણ જોવામાં આવી રહ્યું છે, જેમાં ચીન ઈરાદાપૂર્વક દેવાદાર દેશ પાસેથી આર્થિક અથવા રાજકીય છૂટ મેળવવાના ઈરાદાથી અન્ય દેશને ભારે ધિરાણ આપે છે.
- > આ ઉપરાંત શ્રીલંકામાં કોલંબો પોર્ટ સિટી પ્રોજેક્ટનું નિર્માણ ચીન-પાકિસ્તાન ઇકોનોમિક કોરિડોર (CPEC)જેવા પ્રોજેક્ટ માત્ર વ્યાપારી પ્રકૃતિના જ નથી પરંતુ વ્યૂહાત્મક અસર પણ પેદા કરે છે.
- > BRI પ્રોજેક્ટ 2013માં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જેનો વ્યાપક ઉદ્દેશ માલના સરહદ પારથી પરિવહન, ઉર્જાની સુલભતા, ચીનના ઉદ્યોગોમાં હાલની વધારાની ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવાનો હતો.

મેટાવર્સ (METAVERSE)

- > ફેસબુક મેટાવર્સ (METAVERSE) બનાવવા માટે સંસ્થાઓ સાથે ભાગીદારી કરવા માટે 50 મિલિયન ડોલરનું રોકાણ કરવા જઈ રહ્યું છે, મેટાવર્સ એક ડિજિટલ વિશ્વ છે જ્યાં લોકો વર્ચ્યુઅલ વાતાવરણમાં વાતચીત કરવા માટે વિવિધ સાધનોનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

- > ફેસબુક વિશ્વનું સૌથી મોટું સોશિયલ નેટવર્ક છે જેણે વર્ચ્યુઅલ રિયાલિટી અને ઓગમેન્ટેડ રિયાલિટીમાં ભારે રોકાણ કર્યું છે.
- > તેણે Oculus VR હેડસેટ જેવા હાર્ડવેર વિકસાવવામાં પણ રોકાણ કર્યું છે અને AR ગ્લાસ અને રિસ્ટબેન્ડ તકનીકો પર કામ કરી રહ્યું છે.

મેટાવર્સ શું છે?

- > મેટાવર્સ એ વર્ચ્યુઅલ સ્પેસનો સમૂહ છે. આ વર્ચ્યુઅલ સ્પેસનો ઉપયોગ કરીને કોઈ પણ મિત્રો સાથે ફરવા, રમવા, કામ કરવા, શીખવા, ખરીદી અને બનાવવા માટે સક્ષમ હશે. આ જગ્યા ઓનલાઈન વધુ સમય વિતાવવા માટે નથી, પરંતુ ઓનલાઈન સમય પસાર કરવા માટે વધુ અર્થપૂર્ણ બનાવવા માટે છે.

જવાબદારીપૂર્વક કેવી રીતે કામ કરશે?

- > મેટાવર્સ વિકસાવવા માટે, ફેસબુક સરકાર, ઉદ્યોગ અને શિક્ષણવિદોના નિષ્ણાતો સાથે મળીને મેટાવર્સમાં મુદ્દાઓ અને તકો વિશે વિચારવા માટે કામ કરશે.
- > મેટાવર્સની સફળતા તમામ સેવાઓમાં મજબૂત આંતરસંચાલન ક્ષમતા બનાવવા પર આધાર રાખે છે.

ફાઇઝરે mRNA ફલૂ રસીનો અભ્યાસ શરૂ કર્યો

- > 28 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ, ફાઇઝરે જાહેરાત કરી કે પ્રથમ તબક્કાના ક્લિનિકલ ટ્રાયલમાં સહભાગીઓની પ્રથમ બેચને mRNA સાથે રસી આપવામાં આવી છે.
- > ફેઝ 1 ટ્રાયલ તંદુરસ્ત પુખ્ત વયના લોકોમાં ઈન્ફલ્યુએન્ઝા સામે સિંગલ ડોઝ ક્વાડ્રિવેલન્ટ એમઆરએનએ રસીની સલામતી, સહિષ્ણુતા અને રોગપ્રતિકારક શક્તિનો અભ્યાસ કરશે.
- > ફાઇઝરનો એમઆરએનએ ઈન્ફલ્યુએન્ઝા રસી કાર્યક્રમ ઈન્ફલ્યુએન્ઝા માટે એમઆરએનએ ટેકનોલોજીનો લાભ લેવાના કાર્યક્રમોની યોજનામાં પ્રથમ છે.
- > ફાઇઝર અન્ય શ્વસન વાયરસ અને તબીબી રીતે યોગ્ય રસીઓ સાથે સંયોજનમાં એમઆરએનએ શોધવાની પણ યોજના ધરાવે છે.
- > કંપની ઓન્કોલોજી અને આનુવંશિક રોગોમાં mRNA ટેકનોલોજીના વિકાસને વિસ્તૃત કરવાની યોજના ધરાવે છે.
- > ફાઇઝર 2018 થી સંભવિત mRNA ઈન્ફલ્યુએન્ઝા રસી વિકસાવવા માટે કામ કરી રહ્યું છે. તે ચેપી રોગોની ઊંડી સમજણ અને નવી રસી તકનીકોના સંશોધન, વિકાસ અને અમલીકરણમાં વ્યાપક અનુભવ દ્વારા સંચાલિત છે. કોવિડ -19 રોગચાળાએ કંપનીને એમઆરએનએ માટે વિપુલ વૈજ્ઞાનિક તકો પૂરી પાડવાની મંજૂરી આપી છે.

mRNA આધારિત ઈન્ફલ્યુએન્ઝા રસી

- > mRNA આધારિત ઈન્ફલ્યુએન્ઝા રસી વાયરસના આનુવંશિક અનુક્રમણિકા દ્વારા વિકસાવવામાં આવી છે. આ ટેકનોલોજી લવચીક છે; આ વર્તમાન ફલૂ રસીઓની અસરકારકતાને સુધારવાની સંભવિત તક માટે પરવાનગી આપે છે.

CPEC અફઘાનિસ્તાન સુધી વિસ્તરે છે

- > તાજેતરમાં, પાકિસ્તાને અબજ ડોલરના ચાઈના-પાકિસ્તાન ઈકોનોમિક કોરિડોર (CPEC) પ્રોજેક્ટ્સમાં તાલિબાનની આગેવાની હેઠળના અફઘાનિસ્તાનને જોડવાની ચર્ચા કરી છે.
- > ચીને અફઘાનિસ્તાનમાં CPEC તરીકે પેશાવર-કાબુલ મોટરવેના નિર્માણનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો છે.
- > તાલિબાને અફઘાનિસ્તાન પર કબજો કર્યો અને 'ચીન-પાકિસ્તાન ઈકોનોમિક કોરિડોર' પ્રોજેક્ટના વિસ્તરણથી આર્થિક, રાજકીય અને સુરક્ષા મોરચે ભારતની ચિંતાઓ વધી છે.

ભારત માટે CPECના વિસ્તરણની અસરો

- જગ્યાઓ ભરવી:
- > અમેરિકન દળોએ તેની બેલ્ટ એન્ડ રોડ (Belt and Road- BRI) પહેલ મારફતે અફઘાનિસ્તાન છોડ્યા બાદ અફઘાનિસ્તાનમાં ઊભી થયેલી શૂન્ય પરિસ્થિતિને ભરવાનો ચીન પ્રયાસ કરી રહ્યું છે.
- ચાબહાર બંદર મુદ્દો:
- > અફઘાનિસ્તાન CPECમાં જોડાવાની સાથે જ ભારતને ઈરાનના ચાબહાર બંદરમાં રોકાણની આશંકા છે.
- > ભારતની ચિંતા ભારત-ઈરાન-અફઘાનિસ્તાનની ત્રિબાજુ નબળી પડવાની છે, જે અફઘાનિસ્તાનને ચાબહાર બંદર મારફતે સમુદ્ર સુધી પહોંચવાની જોગવાઈ કરે છે.
- ભારતનો આર્થિક પ્રભાવ નબળો પાડવો:
- > CPECને વિસ્તૃત કરવાનો પ્રયાસ અફઘાનિસ્તાનના આર્થિક, સુરક્ષા અને વ્યૂહાત્મક ભાગીદાર તરીકેની ભારતની સ્થિતિને નબળી પાડી શકે છે.
- > ભારત અફઘાનિસ્તાનનો સૌથી મોટો પ્રાદેશિક ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ દેશ છે, જે અફઘાનિસ્તાન પ્રત્યે રસ્તાઓ, પાવર પ્લાન્ટ્સ, ડેમ, સંસદની ઈમારતો, ગ્રામીણ વિકાસ, શિક્ષણ, મૂળભૂત માળખાગત સુવિધાઓ સહિતના વિકાસ કાર્યો માટે 2 અબજ અમેરિકન ડોલરથી વધુના રાષ્ટ્ર પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરે છે.
- > CPECના વિસ્તરણ સાથે ચીન અફઘાનિસ્તાનમાં ભારતના આર્થિક પ્રભાવને નિયંત્રિત કરવામાં અગ્રણી ભૂમિકા ભજવશે.
- > આતંકવાદ અને વ્યૂહાત્મક ચિંતાઓ: અફઘાનિસ્તાન સુધી ભારતની મર્યાદિત વ્યૂહાત્મક પહોંચને જોતાં ચીન અફઘાનિસ્તાનમાં તેની વ્યૂહાત્મક સ્થિતિનો લાભ લઈ શકે છે.
- > તદુપરાંત, CPECમાં અફઘાનિસ્તાનની સંડોવણી ચોક્કસપણે આર્થિક વિકાસમાં મદદ કરશે, પરંતુ તે પાકિસ્તાનને ભારતના સંદર્ભમાં વધુ સારી સ્થિતિ હાંસલ કરવામાં પણ મદદ કરશે.
- > આવી સ્થિતિમાં પાકિસ્તાન ભારત વિરૂદ્ધ આતંકવાદી ગતિવિધિઓને પ્રોત્સાહન આપી શકે છે.

■ સ્ટ્રેટેજિક એરપોર્ટ કન્ટ્રોલ:

- > CPEC સાથેના તેના મુદ્દાઓ ઉપરાંત ચીન અફઘાનિસ્તાનમાં એરફોર્સના બગરામ એરપોર્ટ પર કબજો કરવાનો પ્રયાસ કરી શકે તેવી શક્યતાથી પણ ભારત ભયભીત રહેશે.
- > બગરામ એરપોર્ટ સૌથી મોટું એરપોર્ટ છે અને તકનીકી રીતે સારી રીતે સજ્જ છે, કારણ કે તેનો ઉપયોગ યુએસ આર્મી દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો.

■ દુર્લભ પૃથ્વી ખનિજોનું શોધણ:

- > CPECના વિસ્તરણ સાથે ચીન અફઘાનિસ્તાનના સમૃદ્ધ ખનિજો અને અત્યંત આકર્ષક દુર્લભ પૃથ્વીની ખાણોનું પણ શોધણ કરવા માંગે છે.
- > દુર્લભ-પૃથ્વી ધાતુઓ, જે અદ્યતન ઇલેક્ટ્રોનિક તકનીકો અને ઉચ્ચ તકનીકી મિસાઈલ માર્ગદર્શન પ્રણાલીઓ માટે મુખ્ય ઘટકો છે.

ફ્રાન્સ અને ગ્રીસે સંરક્ષણ સોદા પર હસ્તાક્ષર કર્યા

- > ફ્રાન્સ અને ગ્રીસે સંરક્ષણ ક્ષમતાઓને વેગ આપવા માટે 27 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ સંરક્ષણ સોદા પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.
- > સંરક્ષણ સોદામાં તુર્કી સાથે વારંવાર તણાવ વચ્ચે પૂર્વભૂમધ્યમાં તેની સંરક્ષણ ક્ષમતા વધારવાની વ્યૂહરચનાના ભાગરૂપે ત્રણ ફ્રેન્ચ યુદ્ધ જહાજો ખરીદવાના ગ્રીનના નિર્ણયનો સમાવેશ થાય છે.
- > ફ્રાન્સના રાષ્ટ્રપતિ ઇમેન્યુઅલ મેક્રોન અને ગ્રીક વડા પ્રધાન કિયારિકોસ મિત્સોટાકિસે પેરિસમાં સંયુક્ત સમાચાર પરિષદમાં સંરક્ષણ અને સુરક્ષા વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીની જાહેરાત કરી હતી.
- > બંને દેશો વચ્ચે સંરક્ષણ ભાગીદારી પારસ્પરિક હિતોના આધારે સંરક્ષણ અને સુરક્ષા ક્ષેત્રના સુઓ-ઓર્ડરમાં તેમનો સહયોગ વધારશે.
- > તે બંને દેશોમાં સાર્વભૌમત્વ, સ્વતંત્રતા, પ્રાદેશિક અખંડિતતાનું રક્ષણ કરવામાં પણ મદદ કરશે.

સોદા વિશે

- > ગ્રીસ સંરક્ષણ સોદાના ભાગરૂપે ત્રણ ફ્રેન્ચ યુદ્ધજહાજો ખરીદશે.
- > આ સોદામાં ચોથા યુદ્ધજહાજને હસ્તગત કરવાનો વિકલ્પ પણ શામેલ છે.

ગ્રીસ-ફ્રાન્સ સંરક્ષણ સમજૂતી

- > ગ્રીસ પહેલા જ 18 ફ્રેન્ચ રાફેલ ફાઈટર જેટ ખરીદી ચૂક્યું છે. તે તેના સશસ્ત્ર દળોને આધુનિક બનાવવાના કાર્યક્રમ હેઠળ અન્ય 6 જેટ ખરીદવાની પણ યોજના ધરાવે છે.

સોદાનું મહત્વ

- > ગ્રીસ અને તુર્કી વચ્ચેના તણાવને જોતા ફ્રાન્સ અને ગ્રીસ વચ્ચેનો સોદો નિર્ણાયક છે, જેના કારણે તાજેતરના વર્ષોમાં ગેસ સંશોધનના અધિકારો અને બંને દેશો વચ્ચે તણાવ વધ્યો છે.

એમેઝોન ફ્યુચર એન્જિનિયર પ્રોગ્રામ ભારતમાં શરૂ કરાશે

- > એમેઝોન ઇન્ડિયાએ 27 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ભારતમાં 'એમેઝોન ફ્યુચર એન્જિનિયર' (Amazon Future Engineer Programme) શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી. એમેઝોન ફ્યુચર તેનો વૈશ્વિક કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન શિક્ષણ કાર્યક્રમ છે.
- > કંપનીના જણાવ્યા અનુસાર, Amazon Future Programme ફ્વોલિટી કમ્પ્યુટર સાયન્સ ઓછા પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા અને પછાત સમુદાયના વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણ તેમજ કારકિર્દીની તકો સુધી પહોંચવામાં સક્ષમ બનાવશે.
- > તેના પ્રક્ષેપણના પ્રથમ વર્ષ દરમિયાન, એમેઝોનનો ઉદ્દેશ ભારતના 7 રાજ્યોની 900 સરકાર અને સહાયક શાળાઓના લગભગ 1 લાખ વિદ્યાર્થીઓને શીખવાની તકો પૂરી પાડવાનો છે.

કાર્યક્રમના ઉદ્દેશો

- > એમેઝોન ફ્યુચર એન્જિનિયર પ્રોગ્રામ ને વ્યક્તિગત, ઓનલાઈન અને મિશ્ર શિક્ષણ ફોર્મેટ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને પ્રારંભિક કામગીરી અને કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન શિક્ષણની એક્સેસ પ્રદાન કરવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યો છે.

એમેઝોન સાથે કોણ સહકાર આપી રહ્યું છે?

- > Amazon તેના વૈશ્વિક જ્ઞાન ભાગીદાર Code.org સહયોગથી કામ કરી રહ્યું છે, જે કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન શિક્ષણને સમર્પિત વૈશ્વિક બિનનફાકારક છે.

અભ્યાસક્રમ

- > તે વિદ્યાર્થીઓને ભારતીય ભાષાઓમાં આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ, નેચરલ લૅંગ્વેજ પ્રોસેસિંગ (વોઈસ ટેકનોલોજી) અને મશીન લર્નિંગ તેમજ કોડિંગ ફંડામેન્ટલ્સ જેવા ભાવિ કેન્દ્રિત તકનીકી અભ્યાસક્રમોનું જ્ઞાન પ્રદાન કરશે.

નજલા બૌડેન રોમ્ધાને (Najla Bouden Romdhane) ટ્યુનિશિયાની પ્રથમ મહિલા પ્રધાનમંત્રી બની

- > નજલા બૌડેન રોમ્ધાને (Najla Bouden Romdhane) 29 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ટ્યુનિશિયાની પ્રથમ મહિલા વડા પ્રધાન બની હતી.

- રાષ્ટ્રપતિ કૈસ સૈયદ (Kais Saied)એ સત્તા સંભાળ્યાના બે મહિના બાદ ભૂતપૂર્વ વડા પ્રધાનની હકાલપટ્ટી અને સંસદ સ્થગિત થયાના બે મહિના બાદ તેમનું નામ વડા પ્રધાન તરીકે રાખવામાં આવ્યું છે.
- 2014ના બંધારણ હેઠળ, રોમેઘને પાસે ભૂતપૂર્વ વડા પ્રધાનોની તુલનામાં ઓછી સીધી સત્તા હોવાની અપેક્ષા છે. આ એટલા માટે છે કારણ કે રાષ્ટ્રપતિ સર્વે કટોકટી દરમિયાન જાહેરાત કરી હતી કે નવી સરકાર રાષ્ટ્રપતિ માટે જવાબદાર રહેશે.

પડકારો

- રોમેઘને રાજકીય અને આર્થિક કટોકટીનો સામનો કરવો પડશે.
- તાજેતરમાં, રાષ્ટ્રપતિ સૈયદએ ફરમાન જારી કર્યા હતા અને સંક્રમણકારી સરકાર રચવાની યોજનાની જાહેરાત કરી હતી. તેમણે નવા ચૂંટણી નિયમોની પણ જાહેરાત કરી હતી.
- ટ્યુનિશિયામાં મોટાભાગના રાજ્યોમાં કોવિડ-19 સ્ટ્રેન્સના પ્રકોપનો પણ સામનો કરવો પડી રહ્યો છે.

ટ્યુનિશિયા

- ટ્યુનિશિયા આફ્રિકાનો સૌથી ઉત્તરીય દેશ છે. તે અલજીરિયા, લિબિયા અને ભૂમધ્ય સમુદ્રની સરહદ છે. આમાં એટલાસ પર્વતનો પૂર્વ છેડો અને સહારા રણનો ઉત્તરીય ભાગ શામેલ છે.

મેનિન્જાઈટિસ નાબૂદી માટે વૈશ્વિક રોડમેપ

- તાજેતરમાં, વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન (WHO) અને તેની ભાગીદાર સંસ્થાઓ દ્વારા વર્ષ 2030 સુધીમાં 'મેનિન્જાઈટિસ' રોગચાળાને નાબૂદ કરવા માટે વૈશ્વિક રોડમેપ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.
- 'મેનિન્જાઈટિસ' અથવા મેનિન્જાઈટિસ અથવા મેનિન્જાઈટિસને નાબૂદ કરવાની તે પ્રથમ વૈશ્વિક વ્યૂહરચના છે.
- તેનો ઉદ્દેશ બેક્ટેરિયલ મેનિન્જાઈટિસ રોગચાળાને સમાપ્ત કરવાનો છે, એટલે કે બેક્ટેરિયલ મેનિન્જાઈટિસ, અને મૃત્યુ માં 70 ટકા ઘટાડો અને ચેપના કેસોની સંખ્યા અડધી છે.

નવા રોડમેપના લક્ષ્યો

- ઉચ્ચ રસીકરણ કવરેજ, નવી સસ્તી રસીનો વિકાસ અને વધુ સારી નિવારણ વ્યૂહરચનાઓ અને મહામારીનો પ્રતિભાવ બનાવવો.
- ચેપની તાત્કાલિક તપાસ અને દર્દીઓ માટે શ્રેષ્ઠ સારવાર.
- નિવારણ અને નિયંત્રણના પ્રયાસોને માર્ગદર્શન આપવા માટે સારા આંકડા.
- અસરગ્રસ્ત લોકોની સંભાળ અને સપોર્ટ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને, રોગની વહેલી તપાસ અને ત્યારબાદ તબીબી સંભાળ માટે વધુ સારી એક્સેસ અને સપોર્ટ.

- મેનિન્જાઈટિસની ઉચ્ચ જાગૃતિ, રાષ્ટ્રીય યોજનાઓ માટે હિસાબ અને નિવારક, તબીબી સંભાળ અને સેવાઓથી આગળના અધિકારની ખાતરી કરવા માટે ભલામણો અને કરારો કરો.

મહત્વ

- આ વ્યૂહરચના વાર્ષિક 200,000 થી વધુ જીવન બચાવી શકે છે અને રોગને કારણે થતી અપંગતાને નોંધપાત્ર રીતે ઘટાડી શકે છે.

દુબઈ એક્સ્પો 2020માં ભારતનું પેવેલિયન લોન્ચ થયું

- કેન્દ્રીય મંત્રી પિયુષ ગોયલે 1 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ દુબઈ એક્સ્પો 2020માં ઈન્ડિયા પેવેલિયનનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.
- આ એક્સ્પોમાં ભારતે સહભાગીઓની સૌથી વધુ સંખ્યા ગોઠવી છે.
- તેમાં અત્યાધુનિક 8,750 ચોરસ મીટરનું પેવેલિયન છે.

પ્રાચીન અને ભવિષ્યના ભારતનું પ્રદર્શન

- દુબઈ એક્સ્પોમાં ભારતીય પેવેલિયનને હાઈટેક સ્ટ્રક્ચર તરીકે કલ્પના કરવામાં આવી છે. તે પ્રાચીન ભારત તેમજ ભવિષ્યના ભારતનો સભ્ય સંગમ છે. યોગ, સાહિત્ય, આયુર્વેદ, વારસો, કલા, રાંધણકળા અને અવકાશ ટેકનોલોજી સહિત ભારતમાં લોકપ્રિય નિકાસ ધરાવતા લોકોને આકર્ષવા માટે રચાયેલ આ એક વિશાળ ચાર માળનું માળખું છે.

શીમ

- પેવેલિયનની સ્થાપના 'ઈન્ડિયા ઓન ધ મૂવ' અને 'ઈન્ડિયા ધ ડાયવર્સિટી'ની અતિસુંદર થીમ હેઠળ કરવામાં આવી છે. પેવેલિયનની બંને બાજુએ મહાત્મા ગાંધીનો ચહેરો સમાવવામાં આવ્યો છે.

પેવેલિયનની પ્રાથમિક થીમ

- આ પેવેલિયનના વિસ્તારોની ઓળખ 11 પ્રાથમિક વિષયોના આધારે કરવામાં આવી છે, જેમ કે આબોહવા અને જૈવવિવિધતા; શહેરી અને ગ્રામીણ વિકાસ; સ્થાન; સહિષ્ણુતા અને સમાવિષ્ટતા; જ્ઞાન અને શિક્ષણ; સુવર્ણ જયંતી; મુસાફરી અને જોડાણ; આરોગ્ય અને સુખાકારી; વૈશ્વિક લક્ષ્ય; ખાદ્ય કૃષિ અને આજીવિકા અને પાણી.

ભારતીય પેવેલિયનનું મહત્વ

- ભારતીય પેવેલિયનને લાંબા ગાળાના વ્યૂહાત્મક તરીકે જોવામાં આવી રહ્યું છે. આના પર લગભગ 490 કરોડ રૂપિયાનું રોકાણ કરવામાં આવ્યું છે.

પેન્ડોરા પેપર્સ લીક

- તાજેતરના 'પેન્ડોરા પેપર્સ લીક'માં ઘણા અગ્રણી ભારતીયોના નામ સામે આવ્યા છે.
- 'પેન્ડોરા પેપર્સ લીક'માં 300થી વધુ ભારતીય નામોનો સમાવેશ થાય છે, જેમાં 60થી વધુ પ્રખ્યાત લોકોનો સમાવેશ થાય છે.

- > 'પેન્ડોરા પેપર્સ' 14 વૈશ્વિક કોર્પોરેટ સર્વિસ કંપનીઓની 11.9 મિલિયન લીક થયેલી ફાઇલો છે, જેણે લગભગ 29,000 ઓફ-ધ-શેલ્ફ કંપનીઓ અને ખાનગી ટ્રસ્ટોની સ્થાપના કરી હતી.

ઓફ-ધ-શેલ્ફ કંપની

- > ઓફ-ધ-શેલ્ફ કંપની અથવા પ્રિ-મેન્યુફેક્ચર્ડ કંપની અગાઉથી નોંધાયેલી મર્યાદિત કંપની છે, જોકે તેણે હજી સુધી તેનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો નથી. ઓફ-ધ-શેલ્ફ કંપની તાત્કાલિક ઉપયોગ માટે તૈયાર છે અને નિશ્ચિત ખર્ચ ચૂકવ્યા પછી સરળતાથી ખરીદી શકાય છે.

■ પરિચય:

- > 'પેન્ડોરા પેપર્સ લીક' દર્શાવે છે કે રોકાણો અને અન્ય મિલકતો રાખવાના ઉદ્દેશસાથે ઓફશોર કંપનીઓ સાથે વ્યવસાયિક પરિવારો અને અતિ સમૃદ્ધ વ્યક્તિઓ દ્વારા ટ્રસ્ટોનો ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે.
- > ટ્રસ્ટો ઘણીવાર 'ટેક્સ હેવન'માં સ્થાપિત કરી શકાય છે, જે સાપેક્ષ કર લાભો પ્રદાન કરે છે.
- > ઉદાહરણ તરીકે: સમોઆ, બેલિઝ, પનામા અને બ્રિટિશ વર્જિન ટાપુઓ.
- > આ લીક સમજાવે છે કે કેવી રીતે સંપત્તિના આયોજન માટેના અધિકારક્ષેત્રોમાં સમૃદ્ધ સ્થાપિત જટિલ બહુસ્તરીય ટ્રસ્ટ માળખું, જ્યાં કર કાયદાઓ ખૂબ જટિલ હતા, પરંતુ ગોપનીયતાના કાયદા ખૂબ કડક છે.
- > મની લોન્ડરિંગ, આતંકવાદને ધિરાણ અને કરચોરીની વધતી ચિંતાઓ વચ્ચે વિવિધ દેશોએ 'ઓફ-શોર કંપનીઓ' પર તેમના કાયદા કડક બનાવ્યા છે, જોકે લીકમાં બહાર આવ્યું છે કે આ માધ્યમોનો ઉપયોગ હજી પણ વ્યવસાયો દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યો છે.
- > એવું માનવામાં આવે છે કે 'પનામા' અને 'પેરેડાઈઝ' પેપર્સ લિકેજ પણ મોટા ભાગે વ્યક્તિઓ અને કોર્પોરેશનો દ્વારા સ્થાપિત 'ઓફ-શોર' સંસ્થાઓ સાથે સંબંધિત હતા.

વિદેશમાં ટ્રસ્ટ સ્થાપવાનું કારણ

■ ગુપ્તતા:

- > વિદેશી ટ્રસ્ટો તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં કડક ગોપનીયતા કાયદાઓને કારણે નોંધપાત્ર ગોપનીયતા પ્રદાન કરે છે.

■ એકલતા જાળવવી:

- > ઉદ્યોગપતિઓ દ્વારા ખાનગી 'ઓફ-શોર' ટ્રસ્ટ સ્થાપવાનો મૂળ હેતુ પોતાને તેમની ગેરકાયદેસર સંપત્તિથી અલગ કરવાનો છે.

■ કર નિવારણ:

- > ઉદ્યોગપતિઓ તેમની સંપત્તિમાંથી આવક પર કર ચૂકવવાનું ટાળવા માટે તમામ મિલકતો ટ્રસ્ટમાં ટ્રાન્સફર કરે છે.

■ 'પ્રોપર્ટી ચાર્જ'થી રક્ષણ:

- > ઉદ્યોગપતિઓમાં ઘણી વાર ડર રહે છે કે 1985માં નાબૂદ કરવામાં આવેલી 'પ્રોપર્ટી ફી' ટૂંક સમયમાં ફરીથી રજૂ કરવામાં આવી શકે છે.
- > આમ, ટ્રસ્ટની સ્થાપના પોતાને અને આવનારી પેઢીને ભવિષ્યમાં કર ચૂકવવાથી બચાવી શકે છે, જે લગભગ 85% (એસ્ટેટ ફી એક્ટ, 1953) હતો.

■ મૂડી-નિયંત્રિત અર્થતંત્રમાં લવચીકતા:

- > ભારત મૂડી નિયંત્રિત અર્થતંત્ર છે. રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાની લિબરલાઈઝ્ડ રેમિટન્સ સ્કીમ (LRS) હેઠળ વ્યક્તિ વાર્ષિક માત્ર 2,50,000 અમેરિકન ડોલરનું રોકાણ કરી શકે છે.
- > પરિસ્થિતિને નિયંત્રિત કરવા માટે ઉદ્યોગપતિઓ NRI તરફ વળ્યા છે કારણ કે NRI ફોરેન એક્સચેન્જ મેનેજમેન્ટ એક્ટ, 1999 હેઠળ તેમની હાલની વાર્ષિક આવક ઉપરાંત ભારતની બહાર વાર્ષિક 1 મિલિયન ડોલર મોકલી શકે છે.
- > વધુમાં, વિદેશી અધિકારક્ષેત્રમાં કરનો દર ભારતમાં 30% વ્યક્તિગત આવકવેરા દર કરતા ઘણો ઓછો છે.

■ ભારતીય કરવેરાની અસ્પષ્ટતા:

- > ભારતીય કરવેરા પ્રણાલીમાં કેટલીક અસ્પષ્ટતાઓ છે, જ્યાં આવકવેરા વિભાગ 'ઓફ-શોર' ટ્રસ્ટોનો સામનો કરવા સક્ષમ નથી.
- > બ્લેક મની (અઘોષિત વિદેશી આવક અને સંપત્તિ) અને કર લાદવાનો કાયદો, 2015 લાગુ થયા પછી, નિવાસી ભારતીયોએ તેમના વિદેશી નાણાકીય હિત અને સંપત્તિની જાણ કરવી પડશે.
- > જોકે NRI માટે આ ફરજિયાત નથી.
- > જો ટ્રસ્ટી ભારતીય રહેવાસી હોય તો આવકવેરા વિભાગ કરવેરાના હેતુ માટે ઓફ શોર ટ્રસ્ટને ભારતનો રહેવાસી ગણી શકે છે.
- > ટ્રસ્ટી 'ઓફ શોર' યુનિટ અથવા બિન-નિવાસી ભારતીય હોય તેવા કિસ્સાઓમાં અને કર વિભાગ સ્થાપિત કરે છે કે ટ્રસ્ટી નિવાસી ભારતીય પાસેથી સૂચનાઓ લઈ રહ્યા છે, ટ્રસ્ટને કરવેરા હેતુઓ માટે ભારતનો રહેવાસી ગણી શકાય.

સરકારનો પ્રયાસ

■ કાયદાકીય કાર્યવાહી:

- > ભાગેડુ આર્થિક અપરાધી અધિનિયમ, 2018
- > સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એક્ટ, 2017
- > બેનામી વ્યવહારો (પ્રતિબંધ) સુધારા અધિનિયમ, 2016
- > બ્લેક મની (અઘોષિત વિદેશી આવક અને સંપત્તિ) અને કર લાદવાનો કાયદો, 2015
- > પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ એક્ટ, 2002
- > આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર

ડબલ ટેક્સેશન ચોરી સમજૂતી (DTAAs)

- > ભારત બેવડા કરવેરા ચોરી કરારો (DTAAs)/કર માહિતી વિનિમય સમજૂતીઓ (TIEAs)/બહુપક્ષીય પરિષદો હેઠળ માહિતીના આદાન-પ્રદાનને સરળ બનાવવા અને વધારવાના ઉદ્દેશસાથે વિદેશી સરકારો સાથે સક્રિય પણે જોડાઈ રહ્યું છે.

માહિતીનું આપોઆપ આદાનપ્રદાન

- > ભારત માહિતીના આપોઆપ આદાન-પ્રદાન અને નાણાકીય માહિતીની સક્રિય વહેંચણી માટે બહુપક્ષીય શાસન બનાવવાના પ્રયાસોમાં મોખરે રહ્યું છે, જે કરચોરીનો સામનો કરવાના વૈશ્વિક પ્રયાસોમાં મદદ કરશે.
- > યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ ફોરેન એકાઉન્ટ ટેક્સ કમ્પ્લાયન્સ એક્ટ:
- > ભારતે આ કાયદા હેઠળ માહિતી વહેંચણી માટે અમેરિકા સાથે સમજૂતી કરી છે.

ચીન-તાઈવાન સંઘર્ષ

- ચીન-તાઈવાનના સંબંધો વર્ષોથી તણાવપૂર્ણ છે અને તેમની વચ્ચે તાજેતરનો સંઘર્ષ ત્યારે જોવા મળ્યો જ્યારે ચીને તાઈવાનના હવાઈ ક્ષેત્રમાં ઘૂસણખોરી કરી.
- તાઈવાનના હવાઈ ક્ષેત્રને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે કાયદેસરતા આપવામાં આવી હોવા છતાં તેનું હવાઈ સંરક્ષણ ક્ષેત્ર દેશની સેના દ્વારા દેખરેખ રાખવામાં આવેલું સ્વ-ઘોષિત ક્ષેત્ર છે.

ચીનની ચિંતાઓ

- 'વન ચાઇના પાઇરેસી' પહેલાં પડકાર:
- ચીનની 'વન ચાઇના પોલીસ'નો અર્થ એ છે કે જે દેશો પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના (મેઈનલેન્ડ ચાઇના) સાથે રાજદ્વારી સંબંધો સ્થાપિત કરવા માંગે છે તેમણે રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના (તાઈવાન) સાથેના તેમના રાજદ્વારી સંબંધોનો અંત લાવવો પડશે.
- કેટલાક દેશોના તાઈવાન સાથેના હાલના રાજદ્વારી સંબંધો અને વિવિધ આંતરસરકારી સંગઠનોની સભ્યતા ચીનની નીતિને પડકારે છે:
- રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના, તાઈવાનના કુલ 15 દેશો સાથે રાજદ્વારી સંબંધો છે અને ઓસ્ટ્રેલિયા, કેનેડા, યુરોપિયન યુનિયનના દેશો, જાપાન અને ન્યૂઝીલેન્ડ જેવા અન્ય ઘણા દેશો સાથે પણ અનૌપચારિક સંબંધો છે.

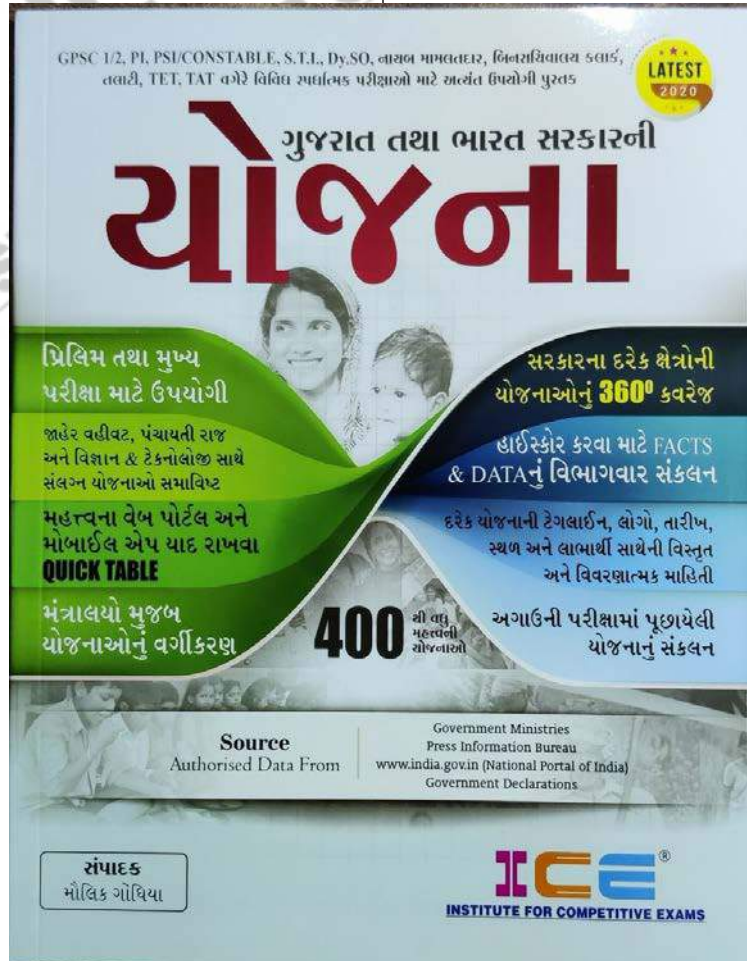
- આ ઉપરાંત, તાઈવાન 38 આંતરસરકારી સંસ્થાઓ અને તેમની પેટાકંપનીઓનું સંપૂર્ણ સભ્યપદ ધરાવે છે, જેમાં વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓર્ગનાઇઝેશન (WTO), એશિયા-પેસિફિક ઇકોનોમિક કોઓપરેશન (APEC) અને એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક (ADB)નો સમાવેશ થાય છે.

ચીનનો સામનો કરતી સમજૂતીઓ/કવાયતો

- અમેરિકાએ તાજેતરમાં ભારત-પેસિફિક માટે ઓસ્ટ્રેલિયા, યુકે અને યુએસ (AUKUS) વચ્ચે નવી ત્રિપક્ષીય સુરક્ષા ભાગીદારીની જાહેરાત કરી છે, જેને ચીનનો સામનો કરવાના પ્રયાસ તરીકે પણ જોવામાં આવે છે.
- માલાબાર કવાયત (યુએસએ, જાપાન, ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયા) આર્થિક અને લશ્કરી રીતે શક્તિશાળી ચીન દ્વારા મોટા પાયે વ્યૂહાત્મક અસંતુલનને દૂર કરવા માટે કાયમી ભારત-પેસિફિક જોડાણ રચવાની દિશામાં પણ એક મોટું પગલું છે.

યુ.એસ. દ્વારા તાઈવાનને વ્યૂહાત્મક અને સંરક્ષણ સહાય

- તાઈવાને અદ્યતન F-16 ફાઈટર જેટ્સ, સશસ્ત્ર ડ્રોન, રોકેટ સિસ્ટમ્સ અને હાઈપૂન મિસાઈલો સહિત અમેરિકાના શસ્ત્રોની ખરીદી સાથે તેની સુરક્ષામાં સુધારો કરવાની માંગ કરી છે.
- યુદ્ધજહાજ થિયોડોર રૂઝવેલ્ટની આગેવાની હેઠળનું યુ.એસ. એરક્રાફ્ટ કેરિયર દરિયાની સ્વતંત્રતા સુનિશ્ચિત કરવા અને દરિયાઈ સુરક્ષાને પ્રોત્સાહન આપતી ભાગીદારી બનાવવા માટે દક્ષિણ ચીન સમુદ્રમાં પ્રવેશ્યું છે.

■ આ મુદ્દે ભારતનો અભિપ્રાય:

- 1949થી ભારતે 'વન ચાઈના' નીતિ સ્વીકારી છે જે તાઈવાન અને તિબેટને ચીનના ભાગ તરીકે સ્વીકારે છે.
- જો કે, ભારતે રાજદ્વારી અભિગમનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ, એટલે કે, જો ભારત 'એક ચીન' નીતિમાં માને છે, તો ચીને પણ 'વન ઇન્ડિયા' નીતિમાં વિશ્વાસ કરવો જોઈએ.
- ભારતે 2010થી સંયુક્ત નિવેદનો અને સત્તાવાર દસ્તાવેજોમાં વન ચાઈના પોલિસીના પાલનનો ઉલ્લેખ કરવાનું બંધ કરી દીધું હોવા છતાં ચીન સાથેના તેના સંબંધોને કારણે તાઈવાન સાથેનું તેનું જોડાણ હજુ પણ મર્યાદિત છે.
- ભારત અને તાઈવાનના ઔપચારિક રાજદ્વારી સંબંધો નથી, પરંતુ 1995થી બંને પક્ષોએ એકબીજાની રાજધાનીઓમાં પ્રતિનિધિ કચેરીઓ જાળવી રાખી છે જે વાસ્તવિક દૂતાવાસ તરીકે કામ કરે છે.

નેપાળ અને ભારત વચ્ચે રેલ જોડાણ

- નેપાળ અને ભારત વચ્ચે રેલ જોડાણનો પ્રથમ તબક્કો પડોશી દેશની પ્રથમ બ્રોડગેજ પેસેન્જર સર્વિસ (જયનગર-બિજલપુરા-બાર્દિબાસ રેલવે પ્રોજેક્ટ) ફરી શરૂ કરવા માટે તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે.

પુનર્વસન પ્રોજેક્ટ્સ

- પ્રથમ તબક્કો:
 - બિહારના જયનગર અને નેપાળમાં કુર્થા (હિન્દુ તીર્થશહેર જનકપુર ધામ (નેપાળમાં) વચ્ચેની 34 કિમીની લાઈન લંબાવવામાં આવશે.
- બીજો તબક્કો:
 - કુર્તાથી બિજલપુરા સુધીની 17 કિમી લાંબી રેલવે લાઈનને પણ આખરી ઓપ આપવામાં આવી રહ્યો છે.
 - બાર્દિબાસ સુધીના બાકીના ભાગ માટેની જમીન ઈરકોન (IRCON) ઈન્ટરનેશનલ લિમિટેડ (ભારત સરકાર ઉપક્રમ)ને સોંપવામાં આવી રહી છે.
- પ્રોજેક્ટની કિંમત:
 - તમામ તબક્કાઓનો કુલ બાંધકામ ખર્ચ 784 કરોડ રૂપિયા થવાનો અંદાજ છે, આ રકમ ભારત દ્વારા નેપાળને અનુદાન તરીકે આપવામાં આવી રહી છે.
- મેનેજમેન્ટ બોડી:
 - કોંકણ રેલવે કોર્પોરેશન લિમિટેડને લાઈનના સંચાલન અને જાળવણી માટે કોન્ટ્રાક્ટ મળ્યો છે અને દ્વિપક્ષીય સમજૂતી મુજબ તે નેપાળ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી માનવશક્તિને તાલીમ આપશે અને તેનો વિકાસ કરશે.
- ઇલેક્ટ્રિક રેલ ટ્રેક:
 - ભારતમાં કાઠમંડુને રક્ષૌલ (બિહાર) સાથે જોડતો ઇલેક્ટ્રિક રેલ ટ્રેક મૂકવા બદલ બંને સરકારો વચ્ચે સમજૂતી કરાર (MOU) પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે.

■ પરિવહન ટ્રેન સેવાઓ:

- ભારત અને નેપાળે ભારત-નેપાળ રેલ સેવા સમજૂતી (RSA), 2004 માટે એક વિનિમય પત્ર (LOE) પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- તે તમામ અધિકૃત કાર્ગો ટ્રેન ઓપરેટરોને ભારતીય રેલવે નેટવર્કનો ઉપયોગ નેપાળ (ભારત અને નેપાળ અથવા ત્રીજા દેશ વચ્ચે ભારતીય બંદરોથી નેપાળ સુધી) કન્ટેનર અને અન્ય માલ લઈ જવા માટે કરવાની મંજૂરી આપશે.

મહત્વ

- વ્યૂહાત્મક રીતે મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્રમાં અન્ય પડોશી દેશોના પ્રભાવને અવગણીને રેલવે મારફતે નેપાળ સાથે ભારતના સંબંધોને મજબૂત કરવાની મોટી યોજના માટે આ રેખાને એક નાની કડી તરીકે જોવામાં આવે છે.

અન્ય કનેક્ટિવિટી પ્રોજેક્ટ્સ

- આંતરિક જળમાર્ગો: ભારત વેપાર અને પરિવહન વ્યવસ્થાના માળખામાં કાર્ગોની અવરજવર માટે આંતરિક જળમાર્ગો વિકસાવવા માંગે છે, તે નેપાળને સાગરમથા (માઉન્ટ એવરેસ્ટ)ને સમુદ્ર (હિંદ મહાસાગર) સાથે જોડવા માટે સમુદ્રમાં વધારાની પહોંચ આપે છે.
- પેટ્રોલિયમ પાઈપલાઈન: 2019માં ભારત અને નેપાળે સંયુક્ત પણે સરહદ પારની પેટ્રોલિયમ પ્રોડક્ટ પાઈપલાઈનનું ઉદઘાટન કર્યું હતું.
- આ પાઈપલાઈન ભારતના મોતીહારી (બિહાર)થી નેપાળના અમલેખગંજ સુધી પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોનું વહન કરે છે.
- તે દક્ષિણ એશિયાની પ્રથમ સરહદ પાર પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન પાઈપલાઈન છે.

ઉર્જા પર ભારત અને યુકે ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન (Forward Action Plan)

- ભારત અને યુનાઈટેડ કિંગડમે તેમના 2030 રોડમેપના ભાગરૂપે 'વીજળી અને સ્વચ્છ પરિવહન, નવીનીકરણીય ઉર્જા, ગ્રીન ફાઈનાન્સ અને ગ્રીન એનર્જી રિસર્ચ પર ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન' પર કરાર કર્યા છે.
- 'ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન' પર 3જી 'India-UK Energy for Growth Partnership – Ministerial Energy Dialogue', "યુનાઈટેડ નેશન્સ ક્લાઈમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સ (COP-26)"ની પૃષ્ઠભૂમિમાં ચર્ચા કરવામાં આવી હતી, જે 31 ઓક્ટોબર થી ગ્લાસગોમાં શરૂ થવાની છે.

બેઠક દરમિયાન મુખ્ય ચર્ચાઓ

- બંને દેશોએ 'ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન' પર ચર્ચા કરી અને સંમત થયા. એક્શન પ્લાનમાં ઉર્જા સંગ્રહ, સ્માર્ટ ગ્રીડ, ચાર્જિંગ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, ગ્રીન હાઈડ્રોજન, બેટરી સ્ટોરેજ અને રિન્યુએબલ એનર્જીમાં રોકાણ એકત્ર કરવાની જરૂરિયાત જેવા વિષયો આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

- > એક્શન પ્લાન ભારતની પૃથ્ભૂમિમાં સંમત થયો હતો અને 'વર્લ્ડ બેંક ફોર ગ્રીન એનર્જી' ની સ્થાપનાની સંભાવના શોધવા માટે યુકેની યોજના હતી.
- > યુકેએ અગાઉ ગ્રીન અને રિન્યુએબલ એનર્જી પ્રોજેક્ટ્સમાં જાહેર અને ખાનગી રોકાણ માટે 1.2 અબજ ડોલરના પેકેજની જાહેરાત કરી હતી. તેણે ગ્રીન હાઈડ્રોજન પર ભારતને સહકાર આપવાની યોજના પણ વ્યક્ત કરી હતી.

યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં ટેક્સ હેવન

- > તાજેતરના એક અહેવાલમાં સમજાવવામાં આવ્યું છે કે કેવી રીતે વિશ્વના નેતાઓ અને વિશ્વના કેટલાક ધનિક લોકો યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ (US)માં તેમના પૈસા છુપાવે છે.
- > અહેવાલની માહિતીએ ટેક્સ હેવન્સના વિકાસ માટે નવી પરીક્ષણ પ્રણાલી રજૂ કરી છે.
- > પાન્ડોરા પેપર્સના પ્રકાશનથી અબજો ડોલરની સંપત્તિ પર કરને ટાળવા માટે બાહ્ય ખાતાઓ અને ટેક્સ હેવનનો ઉપયોગ કરીને ભદ્ર અને ભ્રષ્ટ્ર લોકોના નાણાકીય વ્યવહારો પ્રકાશમાં આવ્યા છે.

યુ.એસ. રાજ્યો ટેક્સ હેવન બનવાનું કારણ

- અનંતકાળ સામે કોઈ નિયમો નથી:
- > આ રાજ્યોના ધારાશાસ્ત્રીઓએ કહેવાતા રાજવંશ ટ્રસ્ટોની સ્થાપનાની મંજૂરી આપનાર શાશ્વતતા સામેના નિયમને નાબૂદ કર્યો છે, જેમાં સંઘીય મિલકત વેરાને ટાળીને પેઢી દર પેઢી ભંડોળ ટ્રાન્સફર કરી શકાય છે.
- > અનંતકાળ એ એક પ્રકારની વાર્ષિકી છે જે કાયમ રહે છે. રોકડનો પ્રવાહ અનંતકાળ સુધી ચાલુ રહે છે.
- સંપત્તિ સુરક્ષા ટ્રસ્ટ:
- > કેટલાક રાજ્યો પ્રોપર્ટી પ્રોટેક્શન ટ્રસ્ટને પણ મંજૂરી આપે છે, જે લેણદારો સામેના દાવાઓથી ભંડોળનું રક્ષણ કરે છે. આવા ટ્રસ્ટો તેમની સંપત્તિને ગેરવર્તણૂકના દાવાઓથી બચાવવા માટે શ્રીમંત વકીલો અને ડોક્ટરોને આકર્ષિત કરી શકે છે.
- ટ્રસ્ટો પર કરની જોગવાઈ નથી:
- > કર ટાળવો એ બીજું મોટું અંતર (ડ્રો) છે, જ્યારે મોટાભાગના રાજ્યો ટ્રસ્ટોની આવક પર કર વેરો લે છે, જો લાભાર્થીઓ ડેલાવેરના રહેવાસીઓ ન હોય તો ડેલાવેરમાં સ્થાપિત ટ્રસ્ટો રાજ્યના આવકવેરાને આધિન નથી.
- > દક્ષિણ અથવા સાઉથ ડાકોટા વ્યક્તિગત આવક, કોર્પોરેટ આવક અથવા મૂડી નફા પર કર લાદતું નથી.
- ગોપનીયતા સંરક્ષણ:
- > સાઉથ ડાકોટા ટ્રસ્ટમાં રાખવામાં આવેલી મિલકતો માટે વ્યાપક ગોપનીયતા સુરક્ષા પ્રદાન કરે છે, જેમાં કોર્ટના દસ્તાવેજો અને ટ્રસ્ટને લગતી અદાલતી કાર્યવાહી પર પ્રતિબંધ મૂકવાનો સમાવેશ થાય છે.
- > ડેલાવેર લિમિટેડ જવાબદારી કંપનીઓ (LLC)ની નોંધણી માટેનું લોકપ્રિય સ્થળ છે, જેમાં ખાસ કરીને સંપત્તિ અથવા

નાણાકીય વ્યવહારો છુપાવવા માટે સ્થાપિત શેલ કંપનીઓનો સમાવેશ થઈ શકે છે. ડેલાવેર કાયદામાં LLC માલિકો અથવા સભ્યોના નામો જાહેર કરવાની જરૂર નથી.

રાજ્યોને લાભ

- > ટ્રસ્ટ ઉદ્યોગ માત્ર શ્રીમંત લોકો અને કંપનીઓને જ નહીં પરંતુ સરકારી ભંડારને આકર્ષવામાં પણ મદદ કરે છે તેના માટે ફાયદાકારક હોઈ શકે છે. રાજ્ય સરકારો ટ્રસ્ટ કંપનીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવતા ઉચ્ચ ફેન્ડાઈઝ ટેક્સની કમાણી કરી રહી છે.
- > ફેન્ડાઈઝ ટેક્સ એ કાનૂની સંસ્થા તરીકે અસ્તિત્વના અધિકાર માટે અને ચોક્કસ અધિકારક્ષેત્રમાં વેપાર કરવા માટે કેટલાક વ્યવસાયો પર વસૂલવામાં આવતો રાજ્ય કર છે.

લેવામાં આવેલા પગલાં

- > જ્યારે યુએસ કોંગ્રેસ કેટલાક વિદેશી ગ્રાહકો સાથે કામ કરતી ટ્રસ્ટ કંપનીઓની કડક તપાસની માંગ કરી રહી છે, ત્યારે ડેલાવેરમાં પેન્ડોરા પેપર્સનો પ્રતિસાદ અત્યાર સુધી નિષ્ક્રિય રહ્યો છે.
- > દરમિયાન ફેડરલ અધિકારીઓએ આ વર્ષની શરૂઆતમાં કોર્પોરેટ ટ્રાન્સપરન્સી એક્ટ લાગુ કરવામાં આવતા કેટલાક ગોપનીયતા સંરક્ષણોનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે.
- > તેનો ઉદ્દેશ અનામી શેલ કંપનીઓ પર પ્રતિબંધ મૂકવાનો છે, જેનો ઉપયોગ ગુનેગારો અને વિદેશી અધિકારીઓએ નાણાકીય વ્યવહારો છુપાવવા અને નાણાંને કાયદેસર બનાવવા માટે કર્યો છે, પરંતુ તેમાં છૂટ અને અપવાદોનો સમાવેશ થાય છે.

ટેક્સ હેવન

- પરિચય:
- > ટેક્સ હેવન સામાન્ય રીતે એક ઓફશોર દેશ છે જ્યાં વિદેશી નાગરિકો અને વ્યવસાયોને રાજકીય અને આર્થિક રીતે સ્થિર વાતાવરણમાં ઓછો અથવા કોઈ કર ચૂકવવો પડે છે.
- > ટેક્સ હેવન દેશોની લાક્ષણિકતાઓમાં સામાન્ય રીતે ઓછો આવકવેરો, માહિતીનું ન્યૂનતમ રિપોર્ટિંગ, પારદર્શિતાની જવાબદારીઓનો અભાવ, સીધી હાજરીની આવશ્યકતા અને ટેક્સ હેવન વાહનોનું માર્કેટિંગ શામેલ હોય છે.
- > સામાન્ય રીતે, ટેક્સ હેવન દેશોમાં નાગરિકો અને વ્યવસાયોને તેમની કર નીતિઓનો લાભ મેળવવા માટે રહેઠાણ અથવા વ્યવસાયિક હાજરીની જરૂર હોતી નથી.
- > વ્યક્તિઓ અને નિગમોને વિદેશમાં આવક પર વસૂલવામાં આવતા ઓછા અથવા કોઈ કરનો લાભ થઈ શકે છે જ્યાં કાયદા અનુસાર, ખામીઓ, કેડિટ અથવા અન્ય વિશેષ કર વિચારોને મંજૂરી આપી શકાય છે.
- લોકપ્રિય ટેક્સ હેવન:
- > પોપ્યુલર ટેક્સ હેવન: કેટલાક સૌથી લોકપ્રિય ટેક્સ હેવન દેશોની યાદીમાં એન્ડોરા, બહામાસ, બર્મુડા, ચેનલ આઈલેન્ડ્સ, ફૂક આઈલેન્ડ્સ, હોંગકોંગ, મોરેશિયસ, લિયેનસ્ટેઈન, મોનાકો, પનામા, બ્રિટિશ વર્જિન આઈલેન્ડ્સ અને કેમેન આઈલેન્ડ્સનો સમાવેશ થાય છે.

■ નિયમનકારી નિરીક્ષણો:

- > વિશ્વભરમાં વિદેશી/ઓફશોર રોકાણ રિપોર્ટિંગના અમલીકરણને વધારવા માટે કેટલાક કાર્યક્રમો છે.
- > આર્થિક સહકાર અને વિકાસ સંગઠન (OECD) દ્વારા દેખરેખ રાખવામાં આવે છે, નાણાકીય માહિતીનું આપોઆપ આદાનપ્રદાન એ તેનું ઉદ્દાહરણ છે.

ભારત કિર્ગિસ્તાનને ટેકો આપવા માટે \$ 200 મિલિયન LoC માટે સંમત

- > વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકરના જણાવ્યા અનુસાર, ભારત કિર્ગિસ્તાનમાં વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સ માટે 200 મિલિયન ડોલરની કેડિટ લાઈન માટે સંમત થયું છે.
- > બિશ્કેકમાં વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકર અને કિર્ગિઝના વિદેશ મંત્રી રૂસલાન કઝાકબાયેવ વચ્ચેની બેઠક બાદ કેડિટની આ લાઈન પર સહમતિ બની હતી.
- > કઝાકિસ્તાન CICA ફોરમના વર્તમાન પ્રમુખ અને આરંભ કરનાર છે.
- > જયશંકર કઝાકિસ્તાનના નાયબ વડાપ્રધાન અને વિદેશ મંત્રી મુખ્તાર તિલુબર્દી સાથે દ્વિપક્ષીય વાતચીત પણ કરશે.
- > આ બેઠક દરમિયાન, જયશંકરે ભારતીય વિદ્યાર્થીઓની વહેલી મુસાફરીની જરૂરિયાત અને બે દેશો વચ્ચે ઉદાર વિજ્ઞા શાસન અંગે પણ ચર્ચા કરી હતી.

ભારત-કિર્ગિઝ પ્રજાસત્તાક સંબંધો

- > 21મી સદીમાં ભારત અને કિર્ગિઝ પ્રજાસત્તાક વચ્ચે રાજદ્વારી સંબંધો વધુ મહત્વના બન્યા છે. બંને દેશો મધ્ય એશિયા ક્ષેત્રમાં વ્યાપક વ્યાપારી અને વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી વિકસાવવા માગે છે. 1992માં સોવિયેત સંઘના વિઘટન બાદ ભારતે સોવિયેત સંઘમાંથી કઝાકિસ્તાનની સ્વતંત્રતાને માન્યતા આપી. તાજેતરના વર્ષોમાં, ભારત કઝાકિસ્તાન સાથે તેના વાણિજ્ય અને વ્યૂહાત્મક સંબંધોને વધારવાની દિશામાં કામ કરી રહ્યું છે. કઝાકિસ્તાન મહત્વનું છે કારણ કે તે મધ્ય એશિયાના એક મોટા પ્રદેશને નિયંત્રિત કરે છે જેમાં વ્યાપક તેલ, કુદરતી ગેસ અને ખનિજ ભંડાર છે. ચીનના વધતી આર્થિક અને વ્યૂહાત્મક પ્રભાવની પૃષ્ઠભૂમિમાં ભારત તેના સંબંધો વિસ્તૃત કરવા માગે છે.

ભારત-કઝાકિસ્તાન ઉર્જા સહકાર

- > ભારત પોતાની વિશાળ ઉર્જા જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે સ્વચ્છ વિકલ્પ તરીકે પરમાણુ ઉર્જા ઉદ્યોગના વિકાસ માટે કામ કરી રહ્યું છે. કઝાકિસ્તાનમાં પરમાણુ ઉર્જા માટે જરૂરી યુરેનિયમની વિશાળ માત્રા છે. આમ, ભારત કઝાકિસ્તાન સાથે મજબૂત સંબંધો વિકસાવી રહ્યું છે.

પીએમ મોદીએ અફઘાનિસ્તાન પર G-20 અસાધારણ નેતાઓના સંમેલનમાં હાજરી આપી

- > પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ 12 ઓક્ટોબર, 2021 ના રોજ G20 અસાધારણ નેતાઓ સમિટમાં હાજરી આપી હતી.
- > અફઘાનિસ્તાનની સ્થિતિ પર ચર્ચા કરવા માટે G20 અસાધારણ નેતાઓનું સમિટ યોજાયું હતું.
- > ઈવેન્ટ G20 ના ઈટાજયન પ્રેસિડેન્સી હેઠળ વર્ચુઅલ મોડમાં યોજાયું હતી.

બેઠકનો એજન્ડા

- > આ બેઠક દરમિયાન, વિશ્વના ટોચના નેતાઓએ માનવતાવાદી જરૂરિયાતોના પ્રતિભાવ તેમજ અફઘાનિસ્તાનમાં મૂળભૂત સેવાઓ અને આજીવિકાની પહોંચ અંગે ચર્ચા કરી હતી. આ દરમિયાન નેતાઓએ આતંકવાદ વિરોધી, સુરક્ષા અને માનવાધિકારના મુદ્દાઓ પર પણ ચર્ચા કરી.

SCO-CSTO આઉટરીચ સમિટ

- > પીએમ મોદીએ અફઘાનિસ્તાન પર 'એસસીઓ-સીએસટીઓ આઉટરીચ સમિટ' માં પણ ભાગ લીધો હતો. આ પ્રસંગે તેમણે પ્રદેશમાં શાંતિ અને સુરક્ષાને લગતા પડકારો પર પ્રકાશ પાડ્યો હતો.

અફઘાનિસ્તાનમાં G20 ની ભૂમિકા

- > G20 જૂથમાં વિશ્વની 20 મોટી અર્થવ્યવસ્થાઓ છે. ફોરમ આંતરરાષ્ટ્રીય સર્વસંમતિ બનાવવામાં મદદ કરે છે તેમજ સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘ અને તેની એજન્સીઓ સહિત બહુપક્ષીય સંસ્થાઓ વચ્ચે સંકલિત અભિગમની સુવિધા આપે છે. તે અફઘાનિસ્તાનમાં બગડતા માનવતાવાદી સંકટને ઉકેલવા માટે વૈશ્વિક અને પ્રાદેશિક અભિનેતાઓ વચ્ચે સંકલનની સુવિધા પણ આપે છે.

G-20

- > G20 એક આંતરસરકારી મંચ છે જેમાં 19 દેશો અને યુરોપિયન યુનિયન (EU) નો સમાવેશ થાય છે. આ જૂથ વૈશ્વિક અર્થવ્યવસ્થાને લગતા મુખ્ય મુદ્દાઓ પર ધ્યાન આપે છે જેમ કે આબોહવા પરિવર્તન શમન, આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય સ્થિરતા અને ટકાઉ વિકાસ. આ જૂથની સ્થાપના 1999 માં અનેક વૈશ્વિક આર્થિક કટોકટીની પૃષ્ઠભૂમિમાં કરવામાં આવી હતી.

IEAએ ભારતને પૂર્ણ સમયના સભ્ય બનવા આમંત્રણ આપ્યું

- > આંતરરાષ્ટ્રીય ઉર્જા એજન્સી (IEA) એ ભારતને તેના સંપૂર્ણ સમયના સભ્ય બનવા માટે આમંત્રણ આપ્યું છે.

- આ સભ્યપદનું આમંત્રણ એ હકીકતના પ્રકાશમાં આપવામાં આવ્યું હતું કે ભારત વિશ્વનો ત્રીજો સૌથી મોટો ઊર્જા ગ્રાહક છે.
- જો દરખાસ્ત સ્વીકારવામાં આવે તો ભારતને તેના તેલનો અનામત 90 દિવસની જરૂરિયાત સુધી વધારવાની જરૂર પડશે.
- પેટ્રોલિયમ મંત્રી હરદીપ સિંહ પુરીએ IEA ના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટર ફતાહ બિરોલ સાથે ચર્ચા કરી. આ ચર્ચા દરમિયાન IEA ના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટરે ભારતને IEA સાથે સંપૂર્ણ સભ્ય બનીને સહકાર વધારવા આમંત્રણ આપ્યું.

સહયોગી સભ્ય તરીકે ભારત

- ભારત માર્ચ 2017 માં IEA નો સહયોગી સભ્ય બન્યો. IEA એક પેરિસ સ્થિત સંસ્થા છે જે ઔદ્યોગિક દેશોને ઊર્જા નીતિઓ પર સલાહ આપે છે. જાન્યુઆરી 2021 માં, IEA ના સભ્યો અને ભારત ઊર્જા સુરક્ષા અને સ્વચ્છ ઊર્જા સંક્રમણના સંબંધમાં તેમના સહકારને મજબૂત કરવા માટે વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી કરવા માટે સંમત થયા.

IEA રિપોર્ટ

- IEA ના અહેવાલ મુજબ, વૈશ્વિક ઊર્જા ક્ષેત્રમાં ભારત વધુને વધુ પ્રભાવશાળી બની રહ્યું છે.
- ભારતમાં ખાસ કરીને વીજળીના ઉપયોગમાં ઊર્જાની માંગ આગામી દાયકાઓમાં ઝડપથી વધવા જઈ રહી છે.

IEA સભ્ય

- IEA માં 30 સભ્ય દેશો અને આઠ ભાગીદાર દેશો છે. ચાર દેશો સંપૂર્ણ સભ્યપદ મેળવવા માંગે છે: કોલંબિયા, ચિલી, ઈઝરાયેલ અને લિથુઆનીયા.

IEA સભ્યો માટે શરતો

- IEA મુજબ, સભ્ય દેશે અગાઉના વર્ષની ચોખ્ખી આયાતના 90 દિવસો જેટલું ક્રૂડ તેલ અને/અથવા ઉત્પાદન અનામત જાળવવું જોઈએ. ભારતમાં વર્તમાન વ્યૂહાત્મક તેલનો ભંડાર તેની જરૂરિયાતના 9.5 દિવસની સમકક્ષ છે. આ ઉપરાંત, IEA ના સભ્યોએ 'રાષ્ટ્રીય તેલનો વપરાશ 10% ઘટાડવા માટે માંગ સંયમ કાર્યક્રમ' બતાવવો આવશ્યક છે.

CICAના વિદેશ મંત્રીઓની 6ઠ્ઠી બેઠક

- વિદેશ મંત્રીએ તાજેતરમાં કઝાખસ્તાનના નૂર-સુલતાન ખાતે વાતચીત અને આત્મવિશ્વાસ નિર્માણ કોષ્ટકો (CICA) પર પરિષદની 6મી મંત્રીસ્તરીય બેઠકને સંબોધન કર્યું હતું.
- કઝાખસ્તાનએ ગયા વર્ષે CICAનું અધ્યક્ષપદ સંભાળ્યું હતું.
- CICAના વિદેશ મંત્રીઓની 5મી બેઠક 2016માં બેઈજિંગમાં યોજાઈ હતી.

બેઠકમાં ભારતનું વલણ

- વેક્સીન મૈત્રી:
- ભારતની આંતરરાષ્ટ્રીયતા (વસુધૈવ કુટુમ્બકમ)દેશની 'વેક્સિન મૈત્રી' પહેલનો સૌથી મહત્વપૂર્ણ ચાલક છે.
- જાન્યુઆરી 2021માં ભારતે વેક્સિન મૈત્રી ઇનિશિયેટિવ શરૂ કરી હતી, જે વૈશ્વિક સ્તરે ઓછી આવક ધરાવતા અને વિકાસશીલ દેશોને ભારતીય બનાવટની રસીઓ પૂરી પાડવાનો મોટો રાજદ્વારી પ્રયાસ છે.

સરહદ પારનો આતંકવાદ:

- ભારતે ફોરમને સલાહ આપી હતી કે આતંકવાદ, શસ્ત્રોની હેરાફેરી, ડ્રગ્સની હેરાફેરી અને આંતરરાષ્ટ્રીય ગુનાઓના અન્ય સ્વરૂપોનો સામનો કરવાના સામૂહિક સંકલ્પને મજબૂત કરવામાં આવે.

બહુપક્ષીયતા:

- એશિયા તેમજ આફ્રિકા અને લેટિન અમેરિકાને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)ની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં પૂરતું પ્રતિનિધિત્વ મળ્યું નથી.
- કોવિડ-19 રોગચાળાનો બહુપક્ષીય પ્રતિસાદ મોટા ભાગે મર્યાદિત હતો. આ સુધારેલા બહુપક્ષીયવાદને વધુ જરૂરી બનાવે છે.

અફઘાનિસ્તાન:

- ભારતે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદના ઠરાવ 2593માં ઉલ્લેખિત આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયની અપેક્ષાઓને પૂર્ણ કરવા માટે તાલિબાન શાસનના મહત્વને રેખાંકિત કર્યું હતું.
- UNSC ઠરાવ 2593માં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે અફઘાનિસ્તાનની ભૂમિનો ઉપયોગ આતંકવાદી આતંકવાદીઓને આશ્રય આપવા, તાલીમ આપવા, યોજના બનાવવા અથવા નાણાં પૂરા પાડવા માટે ન થવો જોઈએ; આ ઠરાવમાં ખાસ કરીને લશ્કર-એ-તૈયબા અને જેશ-એ-મોહમ્મદ સહિત સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદ દ્વારા પ્રતિબંધિત આતંકવાદી જૂથોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

કનેક્ટિવિટી:

- કનેક્ટિવિટીને પ્રોત્સાહન આપવામાં પણ આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધોના સૌથી મૂળભૂત સિદ્ધાંતો – સાર્વભૌમત્વ અને પ્રાદેશિક અખંડિતતાનું પણ સન્માન થવું જોઈએ.
- તેણે ભારત દ્વારા ચીન-પાકિસ્તાન ઇકોનોમિક કોરિડોર (CPEC) હેઠળ પાકિસ્તાનમાં ચીનની મહત્વાકાંક્ષી માળખાગત વિકાસ યોજનાઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો.
- બલુચિસ્તાનના ગ્વાદર બંદરને ચીનના શિનજિયાંગ પ્રાંત સાથે જોડતું CPEC ચીનના રાષ્ટ્રપતિ શી જિનપિંગની મહત્વાકાંક્ષી બેલ્ટ એન્ડ રોડ ઇનિશિયેટિવ (BRI)નો મોટો પ્રોજેક્ટ છે.
- ભારતે CPECને લઈને ચીન સામે વિરોધ નોંધાવ્યો છે કારણ કે તેને પાક કબજા હેઠળના કાશ્મીરમાં લંબાવવામાં આવી રહ્યો છે.

2022-24 માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માનવાધિકાર પરિષદમાં ભારત ફરી ચૂંટાયું

- યુનાઈટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલી (UNGA)માં જબરજસ્ત બહુમતી સાથે 14 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ ભારતને 2022-24ના સમયગાળા માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માનવાધિકાર પરિષદમાં ફરીથી ચૂંટવામાં આવ્યા છે.
- નવી દિલ્હીના રાજદૂતે ચૂંટણીને ભારતના લોકશાહી, મૂળભૂત અધિકારો અને બંધારણમાં સમાવિષ્ટ બહુમતીવાદના મજબૂત મૂળના 'મજબૂત સમર્થન' તરીકે વર્ણવી છે.

- > આ નિર્ણય સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાના 76માં સત્રમાં લેવામાં આવ્યો હતો.
- > સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માનવાધિકાર પરિષદના 18 નવા સભ્યો માટે આ બેઠક યોજાઈ હતી.
- > આ નવા સભ્યો જાન્યુઆરી, 2022 થી ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે સેવા આપશે.

ભારતની પસંદગી

- > 193 સભ્યોની વિધાનસભામાં ભારતે 184 મતથી ચૂંટણી જીતી. ભારતનો વર્તમાન કાર્યકાળ 31 ડિસેમ્બર 2021ના રોજ સમાપ્ત થશે. એશિયા-પેસિફિક રાજ્યોની શ્રેણીમાં 2022-2024ની ચૂંટણી માટે પાંચ ખાલી બેઠકો હતી, જેમ કે કઝાખસ્તાન, મલેશિયા, ભારત, કતાર અને સંયુક્ત આરબ અમીરાત.

નવા સભ્યો

- > 193 સભ્યોની સામાન્ય સભાએ ટર્મ 2022-2024માં આર્જન્ટિના, કેમરૂન, બેનિન, ફિનલેન્ડ, એરિટ્રિયા, હોન્ડુરાસ, ધ ગાંબિયા, લિથુનીયા, ભારત, કઝાકિસ્તાન, મલેશિયા, લક્ઝમબર્ગ, મોન્ટેનેગ્રો, કતાર, પેરાગ્વે, યુએઈ, સોમાલિયા અને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સને ગુપ્ત મતદાન દ્વારા ચૂંટ્યા.

સભ્યોની કાર્યાલયની મુદત

- > કાઉન્સિલના સભ્યો ત્રણ વર્ષની મુદત માટે સેવા આપશે. તે સતત બે ટર્મ પછી તાત્કાલિક ફરી ચૂંટણી માટે પાત્ર રહેશે નહીં.

ચીને \$ 233 મિલિયન કુનમિંગ જૈવ વિવિધતા કોષ (Kunming Biodiversity Fund) ની સ્થાપના કરી

- > ચીને તાજેતરમાં વિકાસશીલ દેશોમાં જૈવવિવિધતાના સંરક્ષણ માટે 'કુનમિંગ જૈવ વિવિધતા કોષ' (Kunming Biodiversity Fund) નામના નવા ભંડોળ માટે \$ 233 મિલિયનનું વચન આપ્યું છે.
- > સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંરક્ષણ સમિટ દરમિયાન આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જોકે મોટા દાતાઓ અસંમત હતા.
- > ચીન જૈવવિવિધતા સંરક્ષણ પર આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે અગ્રણી ભૂમિકા ભજવવા માંગે છે.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંરક્ષણ સમિટ

- > ચીને લગભગ 195 દેશોના પ્રતિનિધિઓ સાથે ચીનના શહેર કુનમિંગમાં છોડ, પ્રાણીઓ અને ઇકોસિસ્ટમ્સના રક્ષણ પર એક સમિટનું આયોજન કર્યું હતું.
- > આ સમિટ 2030 અને 2050 માટે લક્ષ્યો નક્કી કરીને એક નવો કરાર સ્થાપિત કરવા માંગે છે.

30 બાય 30 એજન્ડા (30 by 30 Agenda)

- > દેશો આ પરિષદમાં '30 બાય 30 એજન્ડા' નામના પ્રસ્તાવ પર પણ ચર્ચા કરી રહ્યા છે. આ એજન્ડા 2030 સુધીમાં પૃથ્વીની સુરક્ષિત સ્થિતિની 30% જમીન અને મહાસાગરોને હાંસલ કરવાનો પ્રયત્ન કરશે.

કુનમિંગ જૈવ વિવિધતા કોષ (Kunming Biodiversity Fund)

- > કુનમિંગ જૈવ વિવિધતા કોષ માટે ભંડોળનો મુદ્દો જાન્યુઆરી 2022માં જિનીવામાં મંત્રણામાં ઉઠાવવામાં આવશે. વિશ્વભરના સંરક્ષણ પ્રોજેક્ટ્સ માટે યુકેની \$ 4 બિલિયનની પ્રતિબદ્ધતા કરતાં ચીનની પ્રતિબદ્ધતા ઓછી છે.

જૈવવિવિધતા પર સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંમેલન

- > આ સંમેલનને 195 દેશો અને યુરોપિયન યુનિયન દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી છે. જો કે, ઐતિહાસિક રીતે વિશ્વનું સૌથી મોટું પ્રદૂષક રહ્યું હોવા છતાં અમેરિકાએ તેને બહાલી આપી નથી.

FATFએ તુર્કીને ગ્રે લિસ્ટમાં ઉમેર્યું: પાકિસ્તાન ચથાવત

- > વૈશ્વિક ટેરર ફાઇનાન્સિંગ વોચડોગ, ફાઇનાન્સિયલ એક્શન ટાસ્ક ફોર્સ (FATF) એ 'ગ્રે લિસ્ટ ઓફ કન્ટ્રીઝ' માં પાકિસ્તાનને જાળવી રાખ્યું છે.
- > આ વખતે, વોચડોગએ ગ્રે લિસ્ટમાં તુર્કી, જોર્ડન અને માલી નામના ત્રણ નવા દેશોનો ઉમેરો કર્યો છે.
- > FATFના જણાવ્યા અનુસાર, પાકિસ્તાનને બ્લેકલિસ્ટ કરવાનો કોઈ સવાલ નહોતો કારણ કે પાકિસ્તાન સહયોગ કરી રહ્યું છે અને માત્ર ચાર એક્શન આઈટમ્સ પૂર્ણ થવાની બાકી છે.
- > FATFએ પાકિસ્તાનને હાફિઝ સઈદ અને મસૂદ અઝહર જેવા સંયુક્ત રાષ્ટ્ર નિયુક્ત આતંકવાદીઓની તપાસ અને કાર્યવાહી કરવા કહ્યું છે.
- > તેણે પાકિસ્તાનને તેની વ્યૂહાત્મક રીતે મહત્વપૂર્ણ ખામીઓને દૂર કરવા પણ કહ્યું છે.

સૂચિબદ્ધ કરવાનો અર્થ શું છે?

- > ગ્રે લિસ્ટમાં આવવાથી પાકિસ્તાન માટે વિશ્વ બેન્ક, આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય ભંડોળ (IMF), યુરોપિયન યુનિયન અને એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેન્ક (ADB) જેવી કોઈપણ આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા પાસેથી નાણાકીય સહાય મેળવવી મુશ્કેલ બની ગઈ છે.

ફાઇનાન્સિયલ એક્શન ટાસ્ક ફોર્સ (FATF)

- > FATF એક આંતરસરકારી સંસ્થા છે. મની લોન્ડરિંગ સામે લડવા માટે નીતિઓ વિકસાવવા માટે G7 જૂથની પહેલને પગલે વર્ષ 1989માં તેની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. FATFના આદેશને વર્ષ 2001માં આતંકવાદને ધિરાણ આપવાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

FATF ના ઉદ્દેશ્યો:

- > FATF ના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યોમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- > ધોરણો નક્કી કરવા અને આતંકવાદી ધિરાણ, મની લોન્ડરિંગ અને અન્ય સંબંધિત ધમકીઓ સામે લડવા માટે નિયમનકારી, કાનૂની અને કાર્યકારી પગલાંના અસરકારક અમલીકરણને પ્રોત્સાહન આપવા.

- > આ વિસ્તારોમાં રાષ્ટ્રીય કાયદાકીય અને નિયમનકારી સુધારાઓ લાવવા માટે જરૂરી રાજકીય ઈચ્છાશક્તિ પેદા કરવી.

યુએન એ અફઘાનિસ્તાન માટે ખાસ ટ્રસ્ટ ફંડની સ્થાપના કરી

- > સંયુક્ત રાષ્ટ્રએ અફઘાનિસ્તાન માટે 21 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ વિશેષ ટ્રસ્ટ ફંડની સ્થાપના કરી છે, જેથી અફઘાનિસ્તાનોને તાત્કાલિક જરૂરી રોકડ મળી રહે.
- > ઓગસ્ટ 2021માં તાલિબાનોએ સત્તા સંભાળી ત્યારથી સ્થિર થયેલા દાતાઓના ભંડોળનો ઉપયોગ કરીને સિસ્ટમ દ્વારા આ વિશેષ ટ્રસ્ટ ફંડની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.
- > તે અફઘાન પરિવારોને પ્રવાહીતા લાવવાના ઉદ્દેશ્યથી સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે જેથી તેઓ આગામી શિયાળામાં ટકી શકે અને તેમના વતનમાં રહી શકે.
- > જર્મની આ ફંડમાં પ્રથમ ફાળો આપનાર છે. તેણે તેના માટે 50 મિલિયન યુરો (\$ 58 મિલિયન)નું વચન આપ્યું છે.

આ ફંડ શા માટે બનાવવામાં આવ્યું?

- > યુનાઈટેડ નેશન્સ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNDP) અનુસાર, લગભગ 97% અફઘાન પરિવારો 2022ના મધ્ય સુધીમાં ગરીબી રેખા નીચે જીવતા હશે. આમ, આ ફંડની સ્થાપના લોકોની અર્થવ્યવસ્થાને સ્થિર કરવા અને તેમના જીવન અને આજીવિકા બચાવવા માટે કરવામાં આવી હતી.

અફઘાનિસ્તાનની અર્થવ્યવસ્થા

- > ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ (IMF) અનુસાર, અફઘાનિસ્તાનની અર્થવ્યવસ્થા વર્ષ 2021માં 30% સુધી સંકોચાઈ જશે. આ શરણાર્થી સંકટને વધુ તીવ્ર બનાવશે જે તુર્કી અને યુરોપ જેવા પડોશી દેશોને પણ અસર કરશે.

તાલિબાન કબજાની આર્થિક અસર

- > તાલિબાનોએ અફઘાનિસ્તાન પર કબજો જમાવ્યો હોવાથી, સેન્ટ્રલ બેંકની અબજોની સંપત્તિ સ્થિર થઈ ગઈ હતી અને ઘણી આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય સંસ્થાઓએ ભંડોળની અફસેસ સ્થગિત કરી દીધી હતી. જો કે માનવતાવાદી સહાય ચાલુ રહી. પરિણામે, અફઘાનિસ્તાનમાં બેંકો પાસે નાણાં ખતમ થઈ રહ્યા છે, ખાદ્ય પદાર્થોના ભાવ વધ્યા છે અને સિવિલ સેવકોને પગાર આપવામાં આવતો નથી.

G-7 ડિજિટલ વ્યાપાર સિદ્ધાંત

- > તાજેતરમાં, G-7 સમૃદ્ધ દેશો સરહદ પારના ડેટા વપરાશ અને ડિજિટલ વેપારને નિયંત્રિત કરવા માટે સિદ્ધાંતોના સંયુક્ત સમૂહ માટે સંમત થયા હતા.
- > આ સોદો વેપાર અવરોધોને ઘટાડવાની દિશામાં પ્રથમ પગલું છે અને સામાન્ય ડિજિટલ વ્યવસાયિક નિયમ પુસ્તક તરફ દોરી શકે છે.

- > આ પહેલા ભારતે 47મી G-7 સમિટમાં મહેમાન દેશ તરીકે હાજરી આપી હતી.

■ ડિજિટલ વ્યાપાર:

- > તેને વ્યાપક રીતે વસ્તુઓ અને સેવાઓના વેપાર તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે જે કાર્યક્ષમ અથવા ડિજિટલ રીતે વહેંચવામાં આવે છે, જેમાં ફિલ્મો અને ટીવી કાર્યક્રમોના વિતરણથી માંડીને વ્યાવસાયિક સેવાઓનો સમાવેશ થાય છે.

G-7 ડિજિટલ વ્યાપાર સિદ્ધાંત

■ ઓપન ડિજિટલ માર્કેટ્સ:

- > ડિજિટલ અને ટેલિકોમ બજારો આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર અને રોકાણ માટે સ્પર્ધાત્મક, પારદર્શક, ન્યાયી અને સુલભ હોવા જોઈએ.

■ સરહદ પારના ડેટા પ્રવાહ:

- > ડિજિટલ અર્થતંત્ર તકોનો ઉપયોગ કરવા અને ચીજવસ્તુઓ અને સેવાઓના વેપારને ટેકો આપવા માટે વ્યક્તિઓ અને વ્યવસાયોના વિશ્વાસ સહિત સરહદો પર મુક્તપણે ડેટા પ્રવાહિત કરવા માટે સક્ષમ હોવું જોઈએ.

■ કામદારો, ગ્રાહકો અને વ્યવસાયો માટે સલામતીના પગલાં:

- > ડિજિટલ વેપારમાં સીધા રોકાયેલા અથવા ટેકો ધરાવતા કામદારો માટે શ્રમ સુરક્ષા પૂરી પાડવી જોઈએ.

■ ડિજિટલ ટ્રેડિંગ સિસ્ટમ્સ:

- > લાલ ટેપ ઘટાડવા અને તેમને વધુ વ્યવસાયો સાથે વેપાર કરવા સક્ષમ બનાવવાના પગલામાં, સરકારો અને ઉદ્યોગે વ્યવસાય સંબંધિત દસ્તાવેજોના ડિજિટલાઈઝેશન તરફ આગળ વધવું જોઈએ.

■ ન્યાયી અને સર્વસમાવેશક વૈશ્વિક શાસન:

- > વિશ્વ વેપાર સંગઠન (WTO)એ ડિજિટલ વેપાર માટે સામાન્ય નિયમો સાથે સંમત થવું જોઈએ અને ટેકો આપવો જોઈએ.
- > આ નિયમોથી વિકાસશીલ અર્થતંત્રો તેમજ વિકસિત અર્થતંત્રોમાં કામદારો, ગ્રાહકો અને વ્યવસાયોને ફાયદો થવો જોઈએ, જ્યારે દરેક દેશના કાયદેસર જાહેર નીતિના ઉદ્દેશો માટે નિયમનના અધિકારનું રક્ષણ કરવું જોઈએ.

મહત્વ

■ મધ્યમ માર્ગ:

- > આ સોદો યુરોપિયન દેશોમાં ઉપયોગમાં લેવાતા અત્યંત નિયંત્રિત ડેટા સુરક્ષા શાસન અને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના વધુ ખુલ્લા અભિગમ વચ્ચે મધ્યમ માર્ગ નક્કી કરે છે.
- > ગોપનીયતા, ડેટા સંરક્ષણ, બૌદ્ધિક સંપત્તિ અધિકારોનું રક્ષણ અને સંરક્ષણને ધ્યાનમાં રાખીને આ સોદામાં સરહદ પારના ડેટા પ્રવાહમાં અયોગ્ય અવરોધો દૂર કરવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે.

■ ડિજિટલ વેપારને ઉદાર બનાવવો:

- > યુનંદા વૈશ્વિક જૂથ દ્વારા થયેલી સમજૂતીને મહત્વપૂર્ણ માનવામાં આવે છે કારણ કે તે સૈકડો અબજો ડોલરના ડિજિટલ વેપારને ઉદાર બનાવી શકે છે.

- ડિજિટલ નિકાસના યોગદાનને વધુ વિસ્તૃત કરવા માટે ડેટાના સરહદ પારના પ્રવાહને સક્ષમ, પ્રોસેસિંગ અને સંગ્રહ કરવા માટેનું માળખું સ્પષ્ટ કરવું જરૂરી છે.

સંબંધિત મુદ્દાઓ

- G7 દેશોએ એવી પરિસ્થિતિઓની દ્રષ્ટિએ ચિંતા વ્યક્ત કરી છે જ્યાં ડેટા સ્થાનિકીકરણની આવશ્યકતાઓનો ઉપયોગ સંરક્ષણવાદી અને ભેદભાવપૂર્ણ હેતુઓ માટે કરવામાં આવી રહ્યો છે.
- આ નિવેદન મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે ભારત ડેટા સ્થાનિકીકરણના પગલાં પર વિચાર કરી રહ્યું છે.
- તાજેતરમાં ભારતે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર આર્થિક અને સામાજિક એશિયા અને પેસિફિક (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific – UNESCAP) ડિજિટલ અને ટકાઉ વેપાર સુવિધા પર વૈશ્વિક સર્વેક્ષણમાં 90.32 ટકા સ્કોર કર્યો છે.
- ભારતીય અર્થતંત્રને ડિજિટલ બિઝનેસ સક્ષમ લાભોનું આર્થિક મૂલ્ય 2018માં 35 અબજ અમેરિકન ડોલર સુધી હોવાનો અંદાજ છે.

ડેટા સ્થાનિકીકરણ

■ પરિચય:

- ડેટા લોકલાઇઝેશન કોઈપણ ઉપકરણ પર ડેટા સંગ્રહિત કરવાનો સંદર્ભ આપે છે (જે તે જ દેશની સરહદોની અંદર શારીરિક રીતે અસ્તિત્વ ધરાવે છે જ્યાં ડેટાનો ઉદ્ભવ થયો હતો). અત્યાર સુધી આમાંનો મોટાભાગનો ડેટા ભારતની બહાર વાદળમાં સંગ્રહિત છે.
- સ્થાનિકીકરણ ડેટા સંગ્રહ કંપનીઓ માટે દેશની સરહદોની અંદર ગ્રાહકો સાથે સંબંધિત મહત્વપૂર્ણ ડેટાનો સંગ્રહ અને પ્રક્રિયા કરવાનું ફરજિયાત બનાવે છે.

■ ડેટા લોકલાઇઝેશનના ફાયદા:

- તે ડેટા સાર્વભૌમત્વ પ્રદાન કરે છે તેમજ નાગરિકોના ડેટાને સુરક્ષિત કરે છે અને વિદેશી દેખરેખથી ડેટાની ગોપનીયતા જાળવે છે. ઉદાહરણ: ફેસબુકે મતદાનને પ્રભાવિત કરવા માટે કેમ્બ્રિજ એનાલિટિકા સાથે વપરાશકર્તાઓનો ડેટા શેર કર્યો હતો.
- ડેટાની નિરંકુશ નિરીક્ષક એક્સેસ ભારતીય કાયદા અમલીકરણને વધુ સારી દેખરેખ સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ કરશે.

■ ડેટા લોકલાઇઝેશન નુકસાન:

- ઘણા સ્થાનિક ડેટા કેન્દ્રોજાળવવા માટે માળખાગત સુવિધાઓમાં નોંધપાત્ર રોકાણની જરૂર પડી શકે છે અને વૈશ્વિક કંપનીઓ માટે વધુ ખર્ચ થઈ શકે છે.
- સ્પિલટરનેટ અથવા 'ફેક્ટ્યુર ઇન્ટરનેટ' જ્યાં સંરક્ષણવાદી નીતિની દૂરગામી અસર અન્ય દેશોને પણ અનુસરવા / મુકદ્દમાને અનુસરવા માટે પ્રેરિત કરી શકે છે.

ભારતીય દૃષ્ય

- તાજેતરમાં રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (RBI)એ ભારતમાં ડેટા કલેક્શનના મુદ્દે ત્રણ વિદેશી કાર્ડ પેમેન્ટ નેટવર્ક કંપનીઓને નવા ગ્રાહકો બનાવવા પર પ્રતિબંધ મૂક્યો છે.

- ભારત ડેટા પ્રોટેક્શન, પર્સનલ ડેટા પ્રોટેક્શન બિલ, 2019 પર એક વ્યાપક કાયદા પર વિચાર કરી રહ્યું છે.
- વિધેયક મુજબ કેન્દ્ર સરકાર વ્યક્તિગત ડેટાની કેટેગરીને મહત્વપૂર્ણ વ્યક્તિગત ડેટા તરીકે સૂચિત કરશે જેની પ્રક્રિયા માત્ર ભારતમાં સ્થિત સર્વર અથવા ડેટા સેન્ટર્સમાં જ કરવામાં આવશે.
- ન્યાયાધીશ બી એન શ્રીકૃષ્ણ સમિતિએ ડેટા પ્રોટેક્શન ઓથોરિટીની સ્થાપના અને સરહદ પારના ડેટા પ્રવાહ પર પ્રતિબંધ મૂકવાની ભલામણ કરી છે.
- ભારત ઇ-કોમર્સ પર કોઈ પણ વૈશ્વિક સમજૂતીમાં જોડાવાનો વિરોધ કરે છે, જેમાં વડા પ્રધાને તાજેતરમાં યોજાયેલી G-20 સમિટમાં સરહદ પારના ડેટા પ્રવાહને પ્રોત્સાહન આપતા Osaka Track પર હસ્તાક્ષર કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.

ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ નવું સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ 'ટ્રુથ સોશિયલ' લોન્ચ કરશે

- અમેરિકાના ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે 'ટ્રુથ સોશિયલ' નામનું પોતાનું સોશિયલ મીડિયા નેટવર્ક શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી છે.
- ફેસબુક અને ટ્વિટર પર ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પના પ્રતિબંધ બાદ આ પ્લેટફોર્મ લોન્ચ કરવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે.
- ભૂતપૂર્વ યુએસ પ્રમુખે આ પ્લેટફોર્મ શરૂ કર્યું હતું જ્યારે તેમના સોશિયલ મીડિયા એકાઉન્ટ્સ તેમની વિવાદાસ્પદ પોસ્ટ્સને કારણે અસ્થાયી રૂપે સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા અથવા તો પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યા હતા. કેપિટલ એટેક બાદ જાન્યુઆરી 2021માં તેમના એકાઉન્ટ્સ સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા.

ટ્રમ્પ મીડિયા અને ટેકનોલોજી ગ્રુપ (TMTG)

- ટ્રમ્પ આ નવા મર્જ થયેલા એકમની અધ્યક્ષતા કરી રહ્યા છે. તે ઉદાર મીડિયા યુનિયનનો હરીફ બનશે. આ કંપનીની સ્થાપના સ્પેશિયલ પર્પઝ એક્વિઝિશન કંપની (SPAC) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

ટ્રુથ સોશિયલ

- TRUTH Social એપલ એપ સ્ટોરમાં પૂર્વ-નોંધણી માટે તૈયાર છે. તેનું બીટા વર્ઝન નવેમ્બર 2021 થી આમંત્રિતો માટે ઉપલબ્ધ રહેશે. જો કે, તે 2022 ના પ્રથમ ક્વાર્ટરમાં દેશભરમાં શરૂ કરવામાં આવશે.

અલીબાબાએ અદ્યતન 5-નેનોમીટર ટેકનોલોજી પર આધારિત નવી સર્વર ચિપ લોન્ચ કરી

- અલીબાબા ગ્રુપ હોલિડિંગ લિમિટેડે અદ્યતન 5-નેનોમીટર ટેકનોલોજી પર આધારિત નવી સર્વર ચિપ લોન્ચ કરી છે.
- ચીનની સેમિકન્ડક્ટર આત્મનિર્ભરતામાં આ એક સીમાચિહ્ન રૂપ છે.

- આ લેટેસ્ટ ચિપ સોફ્ટવેર ગ્રુપ કોર્પોરેશન દ્વારા આપવામાં આવેલ માઈક્રો-આર્કિટેક્ચરના આધારે લોન્ચ કરવામાં આવી છે.

સર્વર ચિપ

- અલીબાબાએ સુધારેલ કામગીરી અને સુધારેલી ઉર્જા કાર્યક્ષમતા સાથે કમ્પ્યુટિંગ ક્ષમતાઓને વધારવાના તેના ચાલુ પ્રયાસોને અનુરૂપ સર્વર ચિપ્સને ઓપ્ટિમાઇઝ કરી છે.
- આ ચિપ્સનો ઉપયોગ અલીબાબા ગ્રુપ ઇકોસિસ્ટમમાં વર્તમાન અને ભવિષ્યના વ્યવસાયોને ટેકો આપવા માટે કરવામાં આવશે.

આ નવી સર્વર ચિપ શા માટે લોન્ચ કરવામાં આવી?

- કોવિડ -19 રોગચાળા વચ્ચે વધતી જતી ફ્લાઉડ સેવાઓને પગલે અલીબાબાએ નવી સર્વર ચિપ શરૂ કરી છે. વિશ્વભરની ટેક કંપનીઓ ધાર મેળવવા માટે વધુ શક્તિશાળી અને ઉર્જા કાર્યક્ષમ સેમિકન્ડક્ટર્સની શોધમાં છે.

સર્વર ચિપનું મહત્વ

- આ સર્વર ચિપ ચીની પેટીની સૌથી અદ્યતન ચિપ છે. આ લોન્ચ સાથે, અલીબાબા એમેઝોન અને ગૂગલ જેવા વૈશ્વિક હરીફો સાથે જોડાય છે, જે ધીમે ધીમે પરંપરાગત ચિપ ઉત્પાદકો જેમ કે AMD અને ઇન્ટેલ કોર્પોરેશન સાથે સિલિકોનને બદલી રહ્યા છે.

કોલસાની અછતનો સામનો કરવા માટે રશિયા ભારતને મદદ કરશે

- ભારત અને રશિયાએ ખાણકામ અને સ્ટીલ ક્ષેત્રમાં સહકાર માટે સમજૂતી કરાર (MoU) પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- કેન્દ્રીય સ્ટીલ મંત્રી રામ ચંદ્ર પ્રસાદ અને રશિયાના ઉર્જા મંત્રી નિકોલે શુલગીનોવ વચ્ચે MoU પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ ડીલ પર હસ્તાક્ષર એ ભારતની રાષ્ટ્રીય સ્ટીલ નીતિ 2017નો એક ભાગ છે.
- નેશનલ સ્ટીલ પોલિસી 2017 અંતર્ગત, ભારત 2030 સુધીમાં 300 મિલિયન ટન સ્ટીલ ઉત્પાદન સુધી પહોંચવાનો લક્ષ્યાંક ધરાવે છે.

કરાર વિશે

- બંને દેશો વચ્ચેના MoU પર મોસ્કોમાં હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. તે કોર્કિંગ કોલસામાં વ્યાપારી પ્રવૃત્તિઓ અને સંયુક્ત પ્રોજેક્ટ્સના અમલીકરણની કલ્પના કરે છે.
- વ્યાપારી પ્રવૃત્તિઓમાં નિયેના સુચનો શામેલ છે:
- ભારતને ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળા કોર્કિંગ કોલસાનો લાંબા ગાળાનો પુરવઠો
- કોર્કિંગ કોલસા થાપણ તેમજ લોજિસ્ટિક્સનો વિકાસ
- ખાણકામ અને કોર્કિંગ કોલસા ઉત્પાદન વ્યવસ્થાપન, પ્રક્રિયા અને તાલીમની તકનીકોમાં અનુભવની વહેંચણી

રશિયા સાથે OVLની ચર્ચા

- ONGC વિદેશ લિમિટેડ (OVL) રશિયાના આયોજિત લિક્વિફાઇડ ગેસ પ્રોજેક્ટ આર્ક્ટિક LNG-2 અને વોસ્ટોક ઓઇલ પ્રોજેક્ટમાં હિસ્સો ખરીદવા માટે પણ ચર્ચા કરી રહી છે.

MoUનું મહત્વ

- MoU નોંધપાત્ર છે કારણ કે તે એવા સમયે હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા જ્યારે ભારતના બિન-વીજ ઉદ્યોગો જેમ કે સિમેન્ટ, એલ્યુમિનિયમ અને સ્ટીલના ગૌણ ઉત્પાદકો તીવ્ર થર્મલ કોલસાની અછતનો સામનો કરી રહ્યા છે.
- ભારતની કોલસાની આયાત:
- હાલમાં ભારત ઓસ્ટ્રેલિયામાંથી કોર્કિંગ કોલ આયાત કરે છે. ભારતમાં સ્ટીલના લગભગ તમામ પ્રાથમિક ઉત્પાદકો તેમના પુરવઠાને પહોંચી વળવા આયાતી કોર્કિંગ કોલ પર આધાર રાખે છે.
- ભારતમાં કોલસાનો ભંડાર :
- ઝારખંડના ઝરિયા જિલ્લામાં ભારત પાસે કોર્કિંગ કોલસાનો વિશાળ ભંડાર છે. પરંતુ આ વિસ્તાર સતત આગની ઝપેટમાં આવે છે. ઝરિયા પ્રદેશમાં આશરે 19.4 અબજ ટન કોર્કિંગ કોલસાનો ભંડાર હોવાનો અંદાજ છે.

નવું ફ્વાડ

- તાજેતરમાં ભારત, અમેરિકા, ઇઝરાયલ અને યુએઇના વિદેશ મંત્રીઓએ વર્ચુઅલ મીટિંગમાં ભાગ લીધો હતો. આ બેઠક પશ્ચિમ એશિયાના ભૂરાજકારણમાં પરિવર્તન અને મધ્ય પૂર્વમાં અન્ય ફ્વાડ જેવા જૂથની રચનાની મજબૂત અભિવ્યક્તિ છે.
- આ નવા જૂથમાં ભારતની ભાગીદારી તેની વિદેશ નીતિમાં પરિવર્તનને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

નવા જૂથીકરણ માટે જવાબદાર પરિબળો

- અબ્રાહમ સમજૂતી:
- અબ્રાહમ સમજૂતી દ્વારા ઇઝરાયલ અને યુએઇ વચ્ચે ઔપચારિક રાજદ્વારી સંબંધો ફરી શરૂ થયા બાદ નવું જૂથ શક્ય છે.
- તુર્કીના પ્રાદેશિક પ્રભુત્વનો સામનો કરવો:
- ઈસ્લામિક વિશ્વના નેતૃત્વ માટે તુર્કીના રાષ્ટ્રપતિ રિસેપ તાઇપેઇ એર્દોગાનના અવાજના દાવાઓ વચ્ચે, નવા ફ્વાડને ભારત, સંયુક્ત આરબ અમીરાત અને ઇઝરાયલ વચ્ચેના હિતોના સમન્વયના પરિણામે કહી શકાય.
- એશિયા માટે અમેરિકાની મહત્વની ભૂમિકા:
- ચીનની સાર્વભૌમત્વને પહોંચી વળવા માટે અમેરિકા સ્પષ્ટ પણે મધ્ય પૂર્વમાં પોતાનું પદચિહ્ન ઘટાડવાનો અને એશિયામાં તેની હાજરી વધારવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે.
- ચીનની વધતી અડગતાને રોકવા માટે અમેરિકાએ તેની એશિયા નીતિ હેઠળ ફ્વાડ પહેલ અને ભારત-પેસિફિક કથાઓ વગેરે શરૂ કરી છે.

ભારત માટે મહત્વ

■ પ્રાદેશિક અભિગમ તરફ પરિવર્તન:

- > ચાર દેશોની બેઠક દર્શાવે છે કે ભારત હવે વિવિધ પ્રદેશોમાં દ્વિપક્ષીય સંબંધોને બદલે એકીકૃત પ્રાદેશિક નીતિ તરફ અલગથી આગળ વધવા તૈયાર છે.

■ પશ્ચિમ તરફ ભારતનો મુકાવ:

- > જેમ ભારત-પેસિફિકે પૂર્વમાં ભારતનો અભિગમ બદલી નાખ્યો છે, તેમ 'ગ્રેટર મિડલ ઇસ્ટ'ની કલ્પના પશ્ચિમના વિસ્તૃત પડોશી દેશો સાથે ભારતના જોડાણને મોટો વેગ આપી શકે છે.

■ પાકિસ્તાનનો સામનો:

- > નવું જૂથ તુર્કી અને અરબી અખાત-યુએઈ અને સાઉદી અરેબિયામાં તેના પરંપરાગત રીતે મજબૂત સમર્થકો સાથે પાકિસ્તાનની વધતી ગોઠવણથી પણ પ્રેરિત છે.

■ ગાઠ સંબંધો:

- > વર્ષોથી ભારતે નવા જૂથના તમામ દેશો સાથે જીવંત દ્વિપક્ષીય સંબંધો બનાવ્યા છે.
- > તે અમેરિકા, ઓસ્ટ્રેલિયા અને જાપાન સાથે ફ્વાડનો સભ્ય છે, જેને પૂર્વ એશિયામાં સમાન ચિંતાઓ અને સામાન્ય હિતો છે.
- > ઈઝરાયલ ભારતના ટોચના સંરક્ષણ સપ્લાયર્સમાંનું એક છે.
- > યુએઈ ભારતની ઉર્જા સુરક્ષા માટે મહત્વપૂર્ણ છે અને લાખો ભારતીય કામદારોનું આયોજન કરે છે.

ઈટાલીએ G20 Innovation League નું અનાવરણ કર્યું

- > ઈટાલીએ ટકાઉ ભવિષ્ય બનાવવા માટે "G20 Innovation League" નું અનાવરણ કર્યું છે.

સ્ટાર્ટ-અપ ભૂમિકા

- > ટકાઉ તકનીકી ઉકેલો પ્રસ્તાવિત કરવા માટે, સ્ટાર્ટ-અપ્સને પાંચ પડકારોમાં ભાગ લીધો હતો. આ સ્પર્ધાના પ્રથમ તબક્કામાં, G-20 દેશોએ તેમના આશાસ્પદ સ્ટાર્ટ-અપ્સને નોમિનેટ કર્યા.
- > બીજા તબક્કામાં, 100 સ્ટાર્ટ-અપ્સ જેમણે ફાઇનલમાં સ્થાન મેળવ્યું હતું તેનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું. સ્ટાર્ટ-અપ્સ પાંચ કેટેગરીમાં ભાગ લીધો—સ્વચ્છ ટેકનોલોજી, કૃત્રિમ બુદ્ધિ, સ્માર્ટ સિટીઝ અને નવી ગતિશીલતા, IoT ટેકનોલોજી અને પહેરવા યોગ્ય ઉપકરણો અને આરોગ્યસંભાળનું ભવિષ્ય.

ભારત અને ઈઝરાયેલ FTA પર ફરી વાતચીત શરૂ કરશે

- > ભારત અને ઈઝરાયેલ નવેમ્બર 2021થી મુક્ત વેપાર કરાર (Free Trade Agreement-FTA) પર વાટાઘાટો ફરી શરૂ કરવા સંમત થયા છે.

FTA નો હેતુ

- > બંને દેશો જૂન 2022 સુધીમાં લાંબા સમયથી પડતર સોદાને પૂર્ણ કરવાના હેતુથી FTA સાથે વાટાઘાટ કરશે.
- > ભારત અને ઈઝરાયેલ વચ્ચે FTA વિશે ચર્ચાઓ એક દાયકાથી વધુ સમયથી ચાલી રહી છે. જોકે, પ્રથમ વખત નિશ્ચિત સમય મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવી છે.

ભારત-ઈઝરાયેલ સહકાર

- > ભારત અને ઈઝરાયેલ આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણ (ISA) માં જોડાયા છે, જે ભારત દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી વૈશ્વિક પહેલ છે. એસ. જયશંકર અને ઈઝરાયેલના ઉર્જા મંત્રી કરિન એલ્હરેર વચ્ચે કરાર પર હસ્તાક્ષર થયા હતા.
- > બંને દેશોએ COVID-19 રોગચાળા દરમિયાન પણ એકબીજાને મદદ કરી છે.

ભારત-ઈઝરાયેલ સંબંધો

- > ભારત અને ઈઝરાયેલ વચ્ચે દ્વિપક્ષીય સંબંધો વ્યાપક છે. બંને દેશો સૈન્ય, આર્થિક અને વ્યૂહાત્મક સંબંધો ધરાવે છે. ઈઝરાયેલનું પ્રતિનિધિત્વ નવી દિલ્હીમાં એક દૂતાવાસ દ્વારા કરવામાં આવે છે જ્યારે તેની મુંબઈ અને બેંગલુરુમાં કોન્સ્યુલેટ્સ છે. ભારતે તેલ અવીવમાં પોતાનું દૂતાવાસ સ્થાપ્યું છે.

લશ્કરી સંબંધો

- > ભારત ઈઝરાયેલ પાસેથી લશ્કરી સાધનોનું સૌથી મોટું ખરીદનાર છે જ્યારે ઈઝરાયેલ રશિયા પછી ભારતને લશ્કરી સાધનોનો બીજો સૌથી મોટો સપ્લાયર છે. 1999 અને 2009 વચ્ચે, બંને દેશો વચ્ચેનો સૈન્ય વેપાર આશરે 9 અબજ ડોલરનો હતો. લશ્કરી અને વ્યૂહાત્મક સંબંધો સંયુક્ત લશ્કરી તાલીમ અને આતંકવાદી જૂથો પર ગુપ્ત માહિતીની વહેંચણી સુધી વિસ્તરે છે.

આર્થિક સંબંધ

- > 2014 સુધીમાં ભારત ઈઝરાયેલનો ત્રીજો સૌથી મોટો એશિયન વેપાર ભાગીદાર છે. એકંદરે, ભારત ઈઝરાયેલનો દસમો સૌથી મોટો વેપાર ભાગીદાર છે. લશ્કરી વેચાણ સિવાય, બંને દેશો વચ્ચે દ્વિપક્ષીય વેપાર \$ 4.52 અબજ હોવાનો અંદાજ છે. બંને દેશો બાયોટેકનોલોજી, ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી અને કૃષિ જેવા ક્ષેત્રો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતા વ્યાપક દ્વિપક્ષીય મુક્ત વેપાર કરારની વાટાઘાટ કરી રહ્યા છે.

ચીનમાં આર્થિક મંદી: પ્રભાવ અને અસરો

- > તાજેતરમાં ચીનના નેશનલ બ્યુરો ઓફ સ્ટેટિસ્ટિક્સે અહેવાલ આપ્યો હતો કે ચાલુ વર્ષના ત્રીજા ત્રિમાસિક ગાળામાં ચીનનો ગ્રોસ ડોમેસ્ટિક પ્રોડક્ટ (GDP) ગ્રોથ ઘટીને 4.9 ટકા થયો છે.
- > નિષ્ણાતોએ ચિંતા વ્યક્ત કરી છે કે ચીનની ધીમી અર્થવ્યવસ્થા પ્રારંભિક વૈશ્વિક સુધારા અને ભારત જેવા પ્રાદેશિક અર્થતંત્રોને પણ અસર કરી શકે છે.

વૃદ્ધિ દરમાં ઘટાડાના કારણ

■ બેઝ ઈફેક્ટ:

- > કોવિડ-19 મહામારી બાદ ચીને આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિમાં વધુ સારું પ્રદર્શન કર્યું હતું. આથી ઘણા નિષ્ણાતોનું માનવું છે કે આ ત્રિમાસિક આધાર અસરને કારણે ચીનનો વિકાસ દર ઘટ્યો છે.
- > ચીન આર્થિક વિકાસના 'પરિપક્વ' તબક્કામાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે, જે અર્થતંત્રે બે હાયકામાં બે આંકડાની વૃદ્ધિ નોંધાવી છે અને ટૂંક સમયમાં મંદીનો સામનો કરવો પડશે.
- > 'બેઝ ઈફેક્ટ' બે ડેટા પોઈન્ટ વચ્ચેની તુલનાના પરિણામ પર તુલના અથવા સંદર્ભની અસરનો સંદર્ભ આપે છે.

■ ઇંધણ/વીજળીનું સંકટ:

- > કોલસાના ભાવમાં વધારો અને પરિણામે વીજળીની અછતને કારણે પ્રાંતીય સરકારે વીજ પુરવઠો ઘટાડ્યો.
- > ચીનમાં આ ઇંધણ/વીજળીની કટોકટી ફેક્ટરીઓને અસર કરી રહી છે અને દેશના દક્ષિણ-પૂર્વ ઔદ્યોગિક વિસ્તારની એકમોએ ઉત્પાદનમાં ઘટાડો કરવો પડશે.

■ રિયલ એસ્ટેટ સેક્ટરમાં ખળભળાટ:

- > ચીનના GDPમાં લગભગ એક ચતુર્થાંશ હિસ્સો ધરાવતા રિયલ એસ્ટેટ સેક્ટરમાં હવે સીધી મંદીના સંકેતો દેખાઈ રહ્યા છે.
- > એવરગ્રાન્ડે કટોકટીને આ મંદીનું મુખ્ય કારણ ગણી શકાય.
- > એવરગ્રાન્ડે ગ્રુપ ચીનની એક રિયલ એસ્ટેટ કંપની છે જે અબજો ડોલરની બાકી રકમ ચૂકવવા માટે સંઘર્ષ કરી રહી છે.
- એવરગ્રાન્ડે કટોકટી:
- > એવરગ્રાન્ડે ગ્રુપની આગેવાની હેઠળનું રિયલ એસ્ટેટ ક્ષેત્ર રોગચાળા પછી ચીનની આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિનું મુખ્ય ચાલક હતું.
- > જોકે ચીનના રિયલ એસ્ટેટ માર્કેટમાં પ્રગતિશીલ મંદી અને નવા ઘરોની માંગમાં ઘટાડાને કારણે તેના રોકડ પ્રવાહ પર પ્રતિકૂળ અસર પડી છે.
- > આનાથી એવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થયું છે કે દેશની લગભગ ત્રણ ચતુર્થાંશ ઘરેલું સંપત્તિ ઘરની અંદર રહી હતી અને બજારમાં તેનું રોકાણ કરવામાં આવ્યું ન હતું.
- > આમ, સૌથી મોટી રિયલ એસ્ટેટ કંપનીના પતનની એકંદર અર્થવ્યવસ્થા પર ગંભીર અસર પડી શકે છે અને વૈશ્વિક ચીજવસ્તુઓ અને નાણાકીય બજારોને પણ વ્યાપક પણે અસર કરી શકે છે.
- > જોકે, ઘણા અર્થશાસ્ત્રીઓ માને છે કે વૈશ્વિક નાણાકીય બજારો માટે ખતરો નાનો છે.

વૈશ્વિક અર્થતંત્ર પર અસર

■ વૈશ્વિક પુનઃપ્રાપ્તિ:

- > રોગચાળા પર ચીનનું નિયંત્રણ અને તેના ઉદ્યોગોને ફરીથી શરૂ કરવાના ચીનના પ્રયાસોએ રોગચાળા પછીની વૈશ્વિક પુનઃપ્રાપ્તિમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી છે.
- > પ્રણાલીગત જોખમોને કારણે ચીનના અર્થતંત્રમાં ઘટાડો વૈશ્વિક મહામારી પછી વૈશ્વિક આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિમાં સુધારો કરવા પર નકારાત્મક અસર કરી શકે છે.

■ ટ્રેડ વોરની અસર:

- > અમેરિકા-ચીન વેપાર યુદ્ધના પરિણામે ચીનની નિકાસમાં ઘટાડો થયો છે, જેના કારણે ઘટકો અને અન્ય ઉત્પાદિત ચીજવસ્તુઓના ઉત્પાદન માટે 'સપ્લાય પ્રાઈસ ચેઈન' માટે ચીન પર આધાર રાખતા દેશો (ખાસ કરીને દક્ષિણ એશિયાના દેશો)ને નુકસાન થયું છે.

ભારત પર અસર

■ આયાત:

- > વર્ષ 2021ના પ્રથમ નવ મહિનામાં ચીન સાથે ભારતના દ્વિપક્ષીય વેપારમાં લગભગ 50 ટકાનો વધારો થયો છે.
- > આ સિવાય ભારત સ્માર્ટફોન અને ઓટોમોબાઈલ ઘટકો, ટેલિકોમ ઉપકરણો, સક્રિય ફાર્માસ્યુટિકલ સામગ્રી અને અન્ય રસાયણો વગેરે માટે ચીનથી આયાત પર પણ નિર્ભર છે.
- > આમ, ચીનના અર્થતંત્રમાં ઘટાડાથી ભારતના ગ્રાહક બજાર અને મૂળભૂત માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસને અસર થશે.

■ નિકાસ :

- > વળી, જો ચીનનું અર્થતંત્ર ધીમું પડે તો તેની અસર ભારતની આયર્ન ઓર નિકાસ પર પણ પડી શકે છે, જેમાંથી મોટા ભાગની નિકાસ ચીનમાં થાય છે.
- > રોકાણ: ચીનની ધીમી અર્થવ્યવસ્થા ભારતમાંથી રોકાણનો પ્રવાહ શરૂ કરી શકે છે. જો ભારત આર્થિક સુધારાઓને વેગ આપે તો તે આગામી વૈશ્વિક ઉત્પાદન કેન્દ્ર બની શકે છે.
- > ભારતમાં તાજેતરના આર્થિક સુધારાઓ
- > પ્રધાનમંત્રી ગતી શક્તિ યોજના
- > રાષ્ટ્રીય મુદ્રીકરણ પાઈપલાઈન
- > લેબર કોડ
- > આત્મનિર્ભર ભારત યોજના

સાઉદી-ઇરાન સંબંધોને સામાન્ય બની રહ્યા છે

- > તાજેતરમાં ઈરાન અને સાઉદી અરેબિયાના પ્રતિનિધિઓએ બગદાદમાં ચાર અને ન્યૂયોર્કમાં એક બેઠક યોજી હતી. આ બેઠકો 2016થી સ્થિર દ્વિપક્ષીય સંબંધોના ઉદભવની સાતત્યતા સૂચવે છે.
- > સ્થાપિત દ્વિપક્ષીય સંબંધોના નવા માર્ગો, સાઉદી અરેબિયા અને ઈરાન વચ્ચેના સંબંધો સામાન્ય થવાથી ભારત માટે પ્રાદેશિક સ્થિરતા અને રાજદ્વારી સરળતાનો માર્ગ પણ મોકળો થશે.

સંબંધો સામાન્ય થવાના કારણ

■ સાઉદી અરેબિયાની વિઝન 2030 વ્યૂહરચના:

- > તે દેશના અર્થતંત્ર, સંરક્ષણ, પર્યટન અને નવીનીકરણીય ઊર્જામાં લક્ષ્યાંકિત સુધારાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે.
- > કોવિડ-19ના સંદર્ભમાં સાઉદી અરેબિયાને સમજાયું છે કે ઈરાન સાથે ડિ-એસ્કેલેશન દ્વારા જ નોંધપાત્ર રોકાણ આકર્ષિત કરી શકાય છે.

■ પ્રાદેશિક મોરચે સમજૂતી:

- > સાઉદી અરેબિયા, આરબ લીગ (એક પ્રાદેશિક સંગઠન) પણ બશર અસદ (Bashar Assad)ને સીરિયાના હોદ્દાદાર તરીકે નિમણૂક કરવાની પ્રક્રિયામાં સામેલ છે, જેનું ઈરાને સ્વાગત કર્યું છે.

■ આ વિસ્તારમાંથી અમેરિકાનું ખસી જવું:

- > અમેરિકાના નવા રાષ્ટ્રપતિ (જો બિડેન) વહીવટીતંત્રનું આગમન અને અફઘાનિસ્તાનમાંથી અમેરિકાનું ખસી જવું અને હવે ઈન્ડો-પેસિફિક ક્ષેત્ર પર વધુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું એ ઈરાન પર સાઉદી-અરેબિયાના નરમ વલણનું બીજું કારણ હોઈ શકે છે.

સંબંધોના સામાન્યીકરણની સંભવિત અસરો

■ ઇઝરાયલ-પેલેસ્ટાઇન સંઘર્ષનો ઉકેલ:

- > ઈરાન અને સાઉદી અરેબિયા વચ્ચેના સંબંધો સુધારવાથી ઈઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇનના મુદ્દાસાથે વ્યવહાર કરવામાં સકારાત્મક અસર થઈ શકે છે.

■ તેલ બજારનું સ્થિરીકરણ:

- > ઈરાન અને સાઉદી અરેબિયા બજારના મહત્વને ધ્યાનમાં રાખીને તેલના સ્થિર ભાવો માટે સામાન્ય હિતમાં તેમની અર્થવ્યવસ્થાવહેંચે છે.
- > સંબંધો સામાન્ય બનાવવાથી તમામ તેલ ઉત્પાદક દેશો માટે સ્થિર આવક સુનિશ્ચિત થશે તેમજ સાઉદી અરેબિયા અને ઈરાન બંનેના આર્થિક આયોજકો માટે વધુ આગાહીઓ થશે.

IEA ભારતને પૂર્ણકાલીન સભ્ય બનવા આમંત્રણ આપ્યું

- > તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય ઊર્જા એજન્સી (IEA)એ વિશ્વના ત્રીજા સૌથી મોટા ઊર્જા ગ્રાહક ભારતને તેના પૂર્ણકાલીન સભ્ય બનવા આમંત્રણ આપ્યું છે.

ભારતને સભ્યપદ આપવાનું કારણ

- > વૈશ્વિક ઊર્જાના વલણોમાં ભારત વધુને વધુ પ્રભાવશાળી બની રહ્યું છે. જાન્યુઆરી 2020માં બહાર પાડવામાં આવેલી ભારતની ઊર્જા નીતિઓ અંગેના તેના ઊંડાણપૂર્વકના અહેવાલમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે આગામી દાયકાઓમાં દેશની ઊર્જા માંગ ઝડપથી વધવાની છે, ખાસ કરીને વીજ ઉપયોગના અપેક્ષિત ઝડપી વિકાસ સાથે.
- > ઈંધણીની આયાત પર દેશની નિર્ભરતા ભારતીય અર્થતંત્ર માટે મુખ્ય પ્રાથમિકતા છે, ઊર્જા સુરક્ષામાં સુધારો કરે છે.

IEAનું સભ્યપદ

- > IEAમાં 30 સભ્ય દેશોનો સમાવેશ થાય છે.
- > તેમાં આઠ એસોસિએશન દેશોનો પણ સમાવેશ થાય છે. ચાર દેશો સંપૂર્ણ સભ્યપદની માંગ કરી રહ્યા છે – ચિલી, કોલંબિયા, ઈઝરાયલ અને લિથુઆનિયા.
- > IEA માટેના ઉમેદવાર આર્થિક સહકાર અને વિકાસ સંગઠન (OECD)ના સભ્ય હોવા જોઈએ.

■ લાયકાતના માપદંડ:

- > IEA ઉમેદવાર પાસે દેશમાં નીચે મુજબ હોવું આવશ્યક છે:
- > કૂડ ઓઇલ અને/અથવા પ્રોડક્ટ રિઝર્વ (વ્યૂહાત્મક તેલ ભંડાર) ગયા વર્ષની 90 દિવસની ચોખ્ખી આયાત બરાબર છે, જેની પાસે સરકારને તાત્કાલિક એક્સેસ છે (ભલે તે સીધી સરકારની માલિકીની ન હોય) અને તેનો ઉપયોગ વૈશ્વિક તેલ પુરવઠામાં વિક્ષેપોને દૂર કરવા માટે થઈ શકે છે.
- > ભારતનો હાલનો વ્યૂહાત્મક તેલ ભંડાર દેશની જરૂરિયાતના 9.5 દિવસના પુરવઠા બરાબર છે.
- > રાષ્ટ્રીય તેલના વપરાશમાં 10 ટકાનો ઘટાડો કરવા માટે માંગ આધારિત કાર્યક્રમ.
- > રાષ્ટ્રીય ધોરણે 'સંકલિત કટોકટી પ્રતિસાદ પગલાં' (coordinated Emergency Response Measures-CERM) હાથ ધરવા માટે કાયદાઓ અને સંસ્થાઓની રચના.
- > સામૂહિક ક્રિયામાં પોતાનો હિસ્સો ફાળો આપવાની IEAની ક્ષમતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે લેવામાં આવેલા પગલાં.
- > મહત્વપૂર્ણ વૈશ્વિક તેલ પુરવઠા વિક્ષેપની બાબતમાં IEA દ્વારા સામૂહિક કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણની ચોથી મહાસભા

- > તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર ગઠબંધન (ISA)ની ચોથી જનરલ એસેમ્બલી યોજાઈ હતી.
- > સામાન્ય સભામાં કુલ 108 દેશોએ ભાગ લીધો હતો, જેમાં 74 સભ્ય દેશો, 34 નિરીક્ષકો, 23 સહભાગી સંગઠનો અને 33 વિશેષ આમંત્રિતોનો સમાવેશ થાય છે.

સામાન્ય સભાના મુખ્ય મુદ્દાઓ

■ સૌર ઉર્જામાં રોકાણ:

- > 2030 સુધીમાં સૌર ઉર્જામાં 1 ટ્રિલિયન અમેરિકન ડોલરના વૈશ્વિક રોકાણ માટે પ્રતિબદ્ધતા.
- > COP26 (યુએન ક્લાઇમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સ)માં 'સોલાર ઇન્વેસ્ટમેન્ટ વર્ક એજન્ડા' અને 'સોલાર ઇન્વેસ્ટમેન્ટ રોડમેપ' શરૂ કરવામાં આવશે.

■ 'વન સન, વન વર્લ્ડ, વન ગ્રીડ' (OSOWOG):

- > COP26એ 'ગ્રીન ગ્રીડ ઇનિશિયેટિવ- વન સન, વન વર્લ્ડ, વન ગ્રીડ' (GGI-OSOWOG)ના લોકાર્પણ માટે 'વન સન' ઘોષણાને મંજૂરી આપી હતી.
- > OSOWOG: સૌર માટે એક જ વૈશ્વિક ગ્રીડનો ખ્યાલ સૌ પ્રથમ 2018ના અંતમાં ISAની પ્રથમ જનરલ એસેમ્બલીમાં દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.
- > COP26 ગ્રીન ગ્રીડ પહેલ: આ પહેલનો ઉદ્દેશ વૈશ્વિક ઊર્જા સંક્રમણને ઘટાડવા માટે જરૂરી માળખાગત સુવિધાઓ અને બજાર માળખામાં સુધારાઓની ઝડપ અને સ્કેલ હાંસલ કરવામાં મદદ કરવાનો છે.

■ નવા ISA કાર્યક્રમો:

- > સોલાર પીવી પેનલના સંચાલન અને બેટરીના ઉપયોગના કચરા અને સૌર હાઇડ્રોજન પ્રોગ્રામ પર નવા ISA કાર્યક્રમો શરૂ કરવામાં આવ્યા છે.
- > નવી હાઇડ્રોજન પહેલનો ઉદ્દેશ સૌર ઊર્જાનો ઉપયોગ વર્તમાન (5 USD પ્રતિ કિલો) કરતા વધુ પોસાય તેવા દરે હાઇડ્રોજનનું ઉત્પાદન કરવા અને તેને 5 USD પ્રતિ કિલો સુધી લાવવા માટે સક્ષમ બનાવવાનો છે.

■ ભારતની કેટલીક સૌર ઊર્જા પ્રગતિ:

- > રાષ્ટ્રીય સૌર મિશન (જળવાયુ પરિવર્તન પર રાષ્ટ્રીય કાર્ય યોજનાનો એકભાગ): સૌર ઊર્જાના ક્ષેત્રમાં ભારતને વૈશ્વિક નેતા તરીકે સ્થાપિત કરવા માટે દેશભરમાં સૌર ઊર્જા ફેલાવવા માટે ઇકોસિસ્ટમ વિકસાવવી.

■ INDC ટાર્ગેટ:

- > તેમાં 2022 સુધીમાં 100 ગીગાવોટ ગ્રીડ કનેક્ટેડ સોલર પાવર પ્લાન્ટ સ્થાપવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે.
- > આ ભારતના 'રાષ્ટ્રીય રીતે નિર્ધારિત યોગદાન' (INDCs)ના લક્ષ્યાંકને અનુરૂપ છે, જે નોન-ફોસિલ ફ્યુઅલ આધારિત ઊર્જા સંસાધનોમાંથી સ્થાપિત ક્ષમતાને લગભગ 40 ટકા એકત્રિત કરશે અને તેના GDPની ઉત્સર્જન તીવ્રતાને 2005ના સ્તરથી 33 ટકાથી ઘટાડીને 35 ટકા કરી શકે છે.

■ આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણ (ISA) અને ફોરેસ્ટ સન, વન વર્લ્ડ, ફોરેસ્ટ ગ્રીડ (OSOWOG):

- > સરકારી યોજનાઓ: સોલાર પાર્ક યોજના, નહેર બેંક અને નહેર ટોયની યોજના, બંડલિંગ યોજના, ગ્રીડ કનેક્ટેડ સોલર રૂફટોપ યોજના વગેરે.

■ ફર્સ્ટ ગ્રીન હાઇડ્રોજન મોબિલિટી પ્રોજેક્ટ:

- > 'નેશનલ થર્મલ પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ- રિન્યુએબલ એનર્જી લિમિટેડ (NTPC-REL)એ દેશનો પ્રથમ ગ્રીન હાઇડ્રોજન મોબિલિટી પ્રોજેક્ટ સ્થાપવા માટે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ લદાખ સાથે સમજૂતી કરાર (MOU) પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે. ગ્રીન હાઇડ્રોજન નવીનીકરણીય ઊર્જા (દા.ત. સૌર, પવન)નો ઉપયોગ કરીને પાણીના વિદ્યુતવિહીનતા દ્વારા રચાય છે અને તેમાં કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટ ઓછું હોય છે.

છગર મુસ્લિમો માટે ઘોષણા

- > તાજેતરમાં, 43 દેશોએ કાયદાના શાસન દ્વારા શિનજિયાંગમાં ઉઈગર મુસ્લિમ સમુદાય માટે સંપૂર્ણ આદર સુનિશ્ચિત કરવા ચીનને આહ્વાન કરતી ઘોષણા પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- > અગાઉ માર્ચ 2021માં તુર્કીમાં અનેક સો ઉઈગર મુસ્લિમ મહિલાઓએ ચીન સાથે તુર્કીના પ્રત્યાર્પણ કરાર સામે આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસની કૂચ કાઢી હતી.

આ ઘોષણા શું છે?

- > આ ઘોષણા પર અમેરિકા અને અન્ય દેશોએ હસ્તાક્ષર કર્યા હતા જેમાં ચીન પર ઉઈગર મુસ્લિમો સામે માનવ અધિકારોના ઉલ્લંઘન અને વંશીય નરસંહારનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

- > 2019 અને 2020માં આવી જ જાહેરાતોએ શિનજિયાંગમાં ચીનની નીતિઓ માટે નિંદા કરી હતી, જ્યાં અમેરિકાએ બેઈજિંગ પર નરસંહારનો આરોપ લગાવ્યો છે.
- > તેમાં માનવ અધિકારોની સુરક્ષા માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ઉચ્ચાયુક્ત સહિત સ્વતંત્ર નિરીક્ષકોને શિનજિયાંગ સુધી પહોંચવાની પણ અપીલ કરવામાં આવી હતી.
- > તેમાં શિનજિયાંગ ઉઈગર સ્વાયત્ત પ્રદેશમાં 'રાજકીય શિક્ષણ' શિબિરોના મોટા નેટવર્કના અસ્તિત્વનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં દસ લાખથી વધુ લોકોની મનસ્વી રીતે અટકાયત કરવામાં આવી છે.

ચીનનો પક્ષ

- > ચીને લાંબા સમયથી વંશીય નરસંહારના આરોપોને નકારી કાઢ્યા છે. તેણે આ જાહેરાતની પણ નિંદા કરી હતી અને તેને ચીનની છબીને નુકસાન પહોંચાડવાનું ષડયંત્ર ગણાવ્યું હતું.
- > ચીન તેના શિબિરોનું 'શૈક્ષણિક કેન્દ્ર' હોવાનો દાવો કરે છે, જ્યાં ઉઈગરોને વ્યાવસાયિક કુશળતા શીખવીને ઉગ્રવાદી વિચારોમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી રહ્યા છે.
- > જો કે, વાસ્તવમાં આ શિબિરો કૂરતાને આધીન છે.

ભારતનો પક્ષ

- > ઉઈગર સંકટ પર ભારત સરકાર લગભગ મૌન રહી છે.

ચીનનો નવો સરહદી કાયદો

- > તાજેતરમાં, ચીનની ધારાસભાએ એક નવો સરહદી કાયદો પસાર કર્યો હતો જેમાં રાજ્ય અને સૈન્યને આ વિસ્તારનું રક્ષણ કરવા અને ચીનના પ્રાદેશિક દાવાઓને નબળું પાડતા 'કોઈપણ કાર્યનો સામનો' કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.
- > પૂર્વી લદાખમાં ભારત અને ચીનની દળો વચ્ચે ચાલી રહેલા મડાગાંઠ વચ્ચે નવો જમીન સીમા કાયદો અપનાવવામાં આવ્યો હતો.

ચીનનો નવો સરહદી કાયદો

■ સાર્વભૌમત્વ અને પ્રાદેશિક અખંડિતતા:

- > તે નક્કી કરે છે કે ચીની પ્રજાસત્તાકની સાર્વભૌમત્વ અને પ્રાદેશિક અખંડિતતા શુદ્ધતા અને અહિંસા પર આધારિત છે.
- > રાજ્ય પ્રાદેશિક અખંડિતતા અને જમીનની સીમાઓનું રક્ષણ કરવા અને પ્રાદેશિક સાર્વભૌમત્વ અને જમીનની સીમાઓને નબળી પાડતા કોઈપણ કાર્યનું રક્ષણ અને સામનો કરવા પગલાં લેશે.

■ જવાબદારીઓ:

- > તે સરહદી વિસ્તારોમાં સુરક્ષા અને આર્થિક મુદ્દાઓના સંચાલનમાં સેના, રાજ્ય પરિષદ અથવા મંત્રીમંડળ અને પ્રાંતીય સરકારોની વિવિધ જવાબદારીઓ સ્પષ્ટ કરે છે.
- > પીપલ્સ લિબરેશન આર્મી (PLA) 'કવાયતો હાથ ધરવા' અને 'આક્રમકતા, અતિક્રમણ, ઉશ્કેરણી અને અન્ય કૃત્યોનો મક્કમતાથી સામનો કરવા' સહિતની સરહદી ફરજો બજાવશે.

- રાજ્ય સરહદની સુરક્ષાને મજબૂત કરવા, આર્થિક અને સામાજિક વિકાસમાં સુધારો કરવા તેમજ સરહદી વિસ્તારોમાં જાહેર સેવાઓ અને માળખાગત સુવિધાઓને મજબૂત કરવા, લોકોને પ્રોત્સાહિત કરવા અને ત્યાં કામ કરવા પગલાં લેશે.
- સમાનતા, પારસ્પરિક વિશ્વાસ અને મૈત્રીપૂર્ણ પરામર્શના સિદ્ધાંતને અનુસરીને વિવાદો અને લાંબા સમયથી ચાલતા સરહદી મુદ્દાઓને યોગ્ય રીતે ઉકેલવા માટે રાજ્ય વાતચીત દ્વારા પડોશી દેશો સાથે જમીન સીમાના મુદ્દાઓને સંભાળશે.

ચિંતાઓ

- તે ભારત અને ભૂતાન બંને સાથે વિવાદિત વિસ્તારોમાં ચીનની તાજેતરની કેટલીક કાર્યવાહીને ઔપચારિક બનાવશે. કાયદો પસાર થવાની સાથે ચીને જમીનની સરહદોની પ્રવૃત્તિ વધારી દીધી છે, જે પૂર્વ અને દક્ષિણ ચીન સાગરના વિવાદિત પાણીમાં કાર્યવાહીને પ્રતિબિંબિત કરે છે.
- આમાં ભારતીય સરહદ પરના વધુ વિસ્તારોમાં PLA દ્વારા સૈનિકોની સંખ્યા વધારવા અને વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા (LAC)માં અનેક ઉલ્લંઘનનો સમાવેશ થાય છે.
- તાજેતરના વર્ષોમાં, ચીન સરહદ પર માળખાગત સુવિધાઓને મજબૂત કરી રહ્યું છે, જેમાં હવાઈ, રેલ અને માર્ગ નેટવર્કની સ્થાપનાનો સમાવેશ થાય છે. તેણે તિબેટમાં એક બુલેટ ટ્રેન પણ શરૂ કરી છે જે અરૂણાચલ પ્રદેશની નજીક આવેલા સરહદી શહેર નિંગચી (Nyingchi)માં જાય છે.
- ભૂતાન સાથેની સરહદ પર નવા 'સરહદી ગામો' નું નિર્માણ.

ચીનનો સરહદી વિવાદ

- ચીનની જમીન સરહદ 22,100 કિમી છે, જેમાં 14 દેશો છે.
- તેણે 12 પડોશીઓ સાથેના સરહદી વિવાદોને ઉકેલ લાવી દીધો છે.
- ભારત અને ભૂતાન એ બે દેશો છે જેની સાથે ચીને સરહદી સમજૂતીઓને અંતિમ સ્વરૂપ આપવાનું બાકી છે.
- ચીન અને ભૂતાને સરહદી વાટાઘાટોને ઝડપી બનાવવા માટે ત્રણ તબક્કાનો રોડમેપ તૈયાર કરવા માટે સમજૂતી કરાર (MOU) પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- ભારત-ચીન સરહદ વિવાદ વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા પર 3,488 કિમી. અને ચીન-ભૂતાન વિવાદ લગભગ 400 કિમી વિસ્તારને આવરી લે છે.

ભારતે નેપાળને જયનગર-કુર્થા રેલ લિંક સોંપી

- ભારતે બિહારના જયનગરને નેપાળના કુર્થા સાથે જોડતી 34.9 કિલોમીટર લાંબી કોસ બોર્ડર રેલ લિંક નેપાળ સરકારને સોંપી છે.
- આ સમારોહ 22 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ નેપાળમાં ભારતીય રાજદૂત વિનય એમ. ક્વાત્રા અને નેપાળના ભૌતિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને પરિવહન મંત્રી રેણુ કુમારી યાદવની હાજરીમાં યોજાયો હતો.

જયનગર-કુર્થા વિભાગ

- રેલ લિંકનો જયનગર -કુર્થા વિભાગ 68.7 કિમી જયનગર -બીજલપુરા -બરડીદાસ રેલ લિંકનો ભાગ છે. તે ભારત

સરકારના ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ પ્રોગ્રામ હેઠળ બનાવવામાં આવ્યું છે. ભારતની ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ હેઠળ, 34.9 કિમી નેરોગેજનું ગેજ કન્વર્ઝન પૂર્ણ થયું છે. 619 કરોડના ખર્ચે આ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થયો છે. તે નેપાળમાં જનકપુર નજીક જયનગર, બજુરી, ઈનરવા, બાયદેહી અને કુર્થા નામના વિભાગમાં પાંચ સ્ટેશન ધરાવે છે. આખી મુસાફરીનું મહત્તમ ભાડું સામાન્ય વર્ગ માટે 70 રૂપિયા અને એસી માટે 300 રૂપિયા હશે. ટ્રેન 115 કિમી પ્રતિ કલાકની ઝડપે દોડશે અને 23 મિનિટમાં અંતર કાપશે.

રેલ લિંકનું મહત્વ

- આ ઓપરેશનલ કોસ બોર્ડર રેલ લિંકથી વેપાર અને વાણિજ્ય પ્રવૃત્તિઓમાં વધારો થવાની અપેક્ષા છે. તે બંને દેશો વચ્ચે લોકો વચ્ચેનો સંપર્ક પણ વધારશે.

જયનગર

- તે બિહારના મધુબની જિલ્લામાં આવેલું એક શહેર અને સૂચિત વિસ્તાર છે. 2011ની ભારતની વસ્તી ગણતરી મુજબ, જયનગરની વસ્તી 1,77,556 હતી. પુરૂષો વસ્તીના 53% છે જ્યારે સ્ત્રીઓ 47% છે. આ શહેરનો સરેરાશ સાક્ષરતા દર 58% છે.

ચીનનો નવો શિક્ષણ કાયદો

- ચીને 23 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ તેનો નવો શિક્ષણ કાયદો પસાર કર્યો હતો જેનો ઉદ્દેશ્ય મુખ્ય વિષયોમાં હોમવર્ક અને આફ-સાઈટ ટ્યુટરિંગના 'ડબલ દબાણ'ને હળવું કરવાનો છે.

સરકારના અન્ય પગલાં

- તાજેતરના મહિનાઓમાં, ચીનના શિક્ષણ મંત્રાલયે સગીરો માટે ગેમિંગના કલાકો મર્યાદિત કર્યા છે. આ તેમને શુક્રવાર, શનિવાર અને રવિવાર જેવા દિવસોમાં માત્ર એક કલાક માટે ઓનલાઈન રમી શકે છે.

ચીનમાં શિક્ષણ

- ચીનમાં, શિક્ષણ મુખ્યત્વે રાજ્ય સંચાલિત જાહેર શિક્ષણ પ્રણાલી દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તે શિક્ષણ મંત્રાલય હેઠળ આવે છે. કાયદા દ્વારા, ચીનમાં તમામ નાગરિકોએ ઓછામાં ઓછા નવ વર્ષ સુધી શાળામાં હાજરી આપવી જરૂરી છે, જેને 'નવ વર્ષ ફરજિયાત શિક્ષણ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. ફરજિયાત શિક્ષણ સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવે છે.

સાઉદી ગ્રીન ઈનિશિયેટિવ ફોરમ

- કાઉન પ્રિન્સ મોહમ્મદ બિન સલમાને 23 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ 'સાઉદી ગ્રીન ઈનિશિયેટિવ ફોરમ' ની શરૂઆત કરી.
- સાઉદી અરેબિયાના નવા 'ગ્રીન' ઉદ્દેશ્યોની જાહેરાત સાથે રિયાધમાં આ મંચની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

- આ મંચ આંતરરાષ્ટ્રીય હસ્તીઓ અને ઉચ્ચ-પ્રોફાઇલ સરકારી નેતાઓ સાથે સાઉદી અરેબિયા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા પર્યાવરણીય પ્રયાસોની ચર્ચા કરશે.
- આ ફોરમમાં સાઉદી અરેબિયાએ પર્યાવરણની સુરક્ષા અને જળવાયુ પરિવર્તન સામે લડવા માટે સાઉદી અરેબિયાના રોડમેપની પણ જાહેરાત કરી હતી.

ઉર્જા ક્ષેત્રે પહેલ

- સાઉદી અરેબિયાએ પણ ઉર્જા ક્ષેત્રે પહેલ શરૂ કરી. આ પહેલ 2030 સુધીમાં વાર્ષિક 278 મિલિયન ટન કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડશે.
- કાઉન પ્રિન્સે સાઉદી અરેબિયાના વૈશ્વિક મિથેન સંકલ્પ (Global Methane Pledge)માં જોડાવાની પણ જાહેરાત કરી હતી. વિશ્વભરમાં મિથેન ઉત્સર્જનમાં 30% ઘટાડો કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ પ્રતિજ્ઞા શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- તેઓએ ગ્લોબલ ઓશન એલાયન્સ, સ્પોર્ટ્સ ફોર ક્લાઇમેટ એક્શન એગ્રીમેન્ટ, મહાસાગરો અને દરિયા કિનારામાં પ્લાસ્ટિકના કચરાને દૂર કરવા માટેના જોડાણની સાથે, સાઉદી અરેબિયાના સસ્ટેનેબલ ટૂરિઝમ માટે વૈશ્વિક કેન્દ્રની સ્થાપના કરવાનો ઈરાદો પણ જાહેર કર્યો.

સાઉદી અરેબિયાનું નેટ ઝીરો લક્ષ્ય

- વિશ્વના સૌથી મોટા તેલ ઉત્પાદકોમાંના એક સાઉદી અરેબિયાએ તાજેતરમાં જાહેરાત કરી હતી કે તે 2060 સુધીમાં 'નેટ ઝીરો' ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જન સ્તર હાંસલ કરશે.
- આ જાહેરાત રાજ્યના પ્રથમ સાઉદી ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ (SGI) ફોરમમાં કરવામાં આવી હતી. SGIનો ઉદ્દેશ વનસ્પતિ આવરણ વધારવાનો, કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડવાનો, પ્રદૂષણ અને જમીનના ધોવાણનો સામનો કરવાનો અને દરિયાઈ જીવનને જાળવવાનો છે.

સાઉદી અરેબિયાનું લક્ષ્ય

- વૈશ્વિક તેલ બજારોની સુરક્ષા અને સ્થિરતાને મજબૂત કરવામાં અગ્રણી ભૂમિકા જાળવી રાખતાં તેનો ઉદ્દેશ તેના સક્રિય કાર્બન ઇકોનોમી પ્રોગ્રામ હેઠળ 2060 સુધીમાં શૂન્ય-શુદ્ધ ઉત્સર્જન સુધી પહોંચવાનો છે.
- આ અભિગમ ખરેખર અશ્મિભૂત ઈંધણ પર વૈશ્વિક નિર્ભરતા ઘટાડવા માટે કાર્બન કેપ્ચર અને સ્ટોરેજ તકનીકો પર કેન્દ્રિત છે.
- આને 2030 સુધીમાં 2020ના સ્તરથી મિથેન ઉત્સર્જનમાં 30 ટકાનો ઘટાડો કરવાની વૈશ્વિક પહેલમાં સામેલ કરવામાં આવશે, જે અમેરિકા અને યુરોપિયન યુનિયન (EU) ગ્લોબલ મિથેન પ્લેજ ડિક્લેરેશન મારફતે કાર્યરત છે.

ચિંતાઓ

- ઓફ્સેટ ઇન્ટરનેશનલ (ટાઇટનિંગ ધ નેટ)ના તાજેતરના અહેવાલ મુજબ નેટ-ઝીરો કાર્બન ટાર્ગેટની જાહેરાત કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડાની પ્રાથમિકતાને કારણે ખતરનાક વિમુખતા તરફ દોરી શકે છે.

- 100થી વધુ દેશોએ શુદ્ધ-શૂન્ય ઉત્સર્જન અથવા તટસ્થતા લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે અથવા વિચારી રહ્યા છે.

ભારતીય દૃશ્ય

- IPCCના છઠ્ઠા મૂલ્યાંકન અહેવાલ મુજબ ભારત હવે ચીન, અમેરિકા અને યુરોપિયન યુનિયન પછી ચોથા ક્રમનું સૌથી મોટું ઉત્સર્જક છે અને સૌથી વધુ અસરગ્રસ્ત દેશોમાંનો એક છે.
- ભારતે 2016ના પેરિસ કરાર હેઠળ 2030 સુધીમાં તેના કુલ ઘરેલું ઉત્પાદન (GDP)ની ઉત્સર્જન તીવ્રતામાં 33-35 ટકાનો ઘટાડો કરવા અને 175 ગીગાવોટ નવીનીકરણીય ઉર્જા ક્ષમતા વિકસાવવાની પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરી છે.
- ભારત બહુપ્રતીક્ષિત નેટ-ઝીરો યોજનાને અનુસરવાને બદલે ગ્રીન એનર્જીમાં સંક્રમણ માટે તાત્કાલિક લક્ષ્યાંકો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- ભારત સામાન્ય પરંતુ વિભિન્ન જવાબદારીના સિદ્ધાંતમાં માને છે, જે મુજબ વિકસિત દેશોએ તેમના ઉત્સર્જનમાં ધરખમ ઘટાડો કરવા માટે પ્રથમ પગલું ભરવું જોઈએ. આ ઉપરાંત, તેઓએ ગરીબ દેશોને તેમના અગાઉના ઉત્સર્જનને કારણે થતા પર્યાવરણીય નુકસાનની ચૂકવણી કરીને વળતર ચૂકવવું જોઈએ.

- થિંક ટેન્ક કાઉન્સિલ ફોર એનર્જી એન્વાયર્નમેન્ટ એન્ડ વોટર પ્રોજેક્ટ્સ દ્વારા તાજેતરમાં હાથ ધરવામાં આવેલા અભ્યાસ મુજબ ભારતે 2040 સુધીમાં કોલસાના ઉપયોગના ટોચના સ્તરે પહોંચવું પડશે, ખાસ કરીને વીજ ઉત્પાદન માટે, 2070 સુધીમાં નેટ ઝીરો લક્ષ્ય હાંસલ કરવા અને ત્યારબાદ 2040 થી 2060ની વચ્ચે કોલસાના ઉપયોગમાં 99 ટકાનો ઘટાડો કરવો પડશે.

ગોળાકાર કાર્બન અર્થતંત્ર

- ગોળાકાર કાર્બન અર્થતંત્ર એ ઉત્સર્જનના સંચાલન અને ઘટાડા માટેનું માળખું છે. તે એક બંધ લૂપ સિસ્ટમ છે જેમાં 4R નો સમાવેશ થાય છે: ઘટાડો, પુનઃઉપયોગ, રિસાયકલ અને દૂર કરો.
- ઘટાડો ઉર્જા કાર્યક્ષમતા અને જળવાયુ પરિવર્તનને ઘટાડવાની દિશામાં કામ કરવું, નવીનીકરણીય ઉર્જા, જળવિદ્યુત, પરમાણુ અને જૈવઉર્જા જેવા ઓછા કાર્બન ઉર્જા સ્ત્રોતોને બદલીને અશ્મિભૂત ઈંધણમાં ઘટાડો કરવો.
- પુનઃઉપયોગ CO2 કેપ્ચર માટે નવીન તકનીકોનો ઉપયોગ કરવાનો અર્થ બળતણ, બાયોએનર્જી, રસાયણો, ઉત્પાદન સામગ્રી, ખોરાક અને પીણાં જેવા ઉપયોગી ઉત્પાદનો તરીકે ફરીથી ઉપયોગ કરવો છે.
- રિસાયકલ કરો આ અંતર્ગત CO2 રાસાયણિક રીતે રિસાયકલ કરેલા ખાતર અથવા સિમેન્ટ જેવા નવા ઉત્પાદનો અથવા કૃત્રિમ ઈંધણ જેવી ઉર્જાના અન્ય સ્વરૂપોમાં રૂપાંતરિત થાય છે.
- દૂર કરો કાર્બન ડાયોક્સાઇડ કેપ્ચર માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ એ મોટા પાયે ઉત્સર્જન ઘટાડવાનો એક મહત્વપૂર્ણ માર્ગ છે, જ્યારે વનસ્પતિ લાગુ કરીને પ્રકાશ સંશ્લેષણમાં વધારો પણ ઘટાડામાં ફાળો આપે છે.

ઓસ્ટ્રેલિયા: 2050 સુધીમાં નેટ ઝીરો માટે સૈદ્ધાંતિક સમર્થન

- ઓસ્ટ્રેલિયન કેબિનેટ સરકારના જુનિયર ગઠબંધન ભાગીદારે 2050 સુધીમાં શૂન્ય નેટ કાર્બન ઉત્સર્જનના લક્ષ્ય માટે રજૂ કરેલી શરતો પર વિચારણા કરવા તૈયાર છે.
- 24 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ મળેલી બેઠકમાં ધ્યેય માટે નેશનલ્સ પાર્ટીના સૈદ્ધાંતિક સમર્થન પર સંમત થયા હતા.
- ઓસ્ટ્રેલિયા માટે આ સમર્થન મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે વડા પ્રધાન સ્કોટ મોરિસન ગ્લાસગો, સ્કોટલેન્ડમાં યુએન સમિટની પૃષ્ઠભૂમિમાં ઓસ્ટ્રેલિયાના ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનને ઘટાડવા માટે વધુ મહત્વાકાંક્ષી યોજના હાથ ધરવા માંગે છે.

ઓસ્ટ્રેલિયામાં ઉત્સર્જન

- ઓસ્ટ્રેલિયામાં ઉત્સર્જન ઘટાડવું એ રાજકીય રીતે ભયાનક મુદ્દો છે. ઓસ્ટ્રેલિયા કોલસા અને લિક્વિફાઈડ નેચરલ ગેસના વિશ્વના સૌથી મોટા નિકાસકારોમાંનું એક છે. કોલસા આધારિત વીજળી પર તેની ભારે નિર્ભરતાને કારણે તે વિશ્વના માથાદીઠ ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જકોમાંનું એક છે.

ગ્લાસગો સમિટ

- ગ્લાસગો સમિટને COP26 તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. આ સમિટ 31 ઓક્ટોબર, 2021થી 12 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન યોજાશે. આ સમિટમાં પેરિસ ક્લાઈમેટ એગ્રીમેન્ટ અનુસાર વોર્મિંગને 2 ડિગ્રી સેલ્સિયસથી ઓછા સુધી મર્યાદિત કરવા માટે દેશો દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે. આ સમિટ પેરિસ એગ્રીમેન્ટ (CMA2)ના પક્ષકારોની ત્રીજી બેઠક છે અને યુનાઈટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શન ઓન ક્લાઈમેટ ચેન્જ (UNFCCC) માટે પક્ષકારોની 26મી કોન્ફરન્સ (COP) છે.

યુ.એન. એ અફઘાન ખાદ્ય સંકટ અંગે ચેતવણી આપી

- World Food Programme-WFP એ ચેતવણી આપી છે કે જો તાત્કાલિક પગલાં લેવામાં નહીં આવે તો બાળકો સહિત લાખો અફઘાન ભૂખે મરી શકે છે.
- WFP માનવતાવાદી સહાય પૂરી પાડવા માટે વિલંબ કર્યા વિના સ્થિર ભંડોળ છોડવા માટે બોલાવે છે.
- લગભગ 22.8 મિલિયન લોકો, જે અફઘાનિસ્તાનની સમગ્ર વસ્તીનો અડધો ભાગ છે, ગંભીર ખાદ્ય કટોકટીનો સામનો કરી રહ્યા છે.
- WFP મુજબ, ખોરાકની માંગને પહોંચી વળવા માટે, શિયાળાના અંત સુધીમાં લગભગ US\$220 મિલિયનની જરૂર પડશે.

WFP ના કાર્યો

- કટોકટી ખોરાક રાહત ઉપરાંત, WFP તકનીકી સહાય અને વિકાસ સહાય પૂરી પાડે છે, જેમ કે:
- કટોકટીની સજ્જતા અને પ્રતિભાવ માટે ક્ષમતા નિર્માણ

- સપ્લાય ચેઇન અને લોજિસ્ટિક્સનું સંચાલન
- સામાજિક સુરક્ષા કાર્યક્રમોને પ્રોત્સાહન આપવું
- આબોહવા પરિવર્તન સામે સ્થિતિસ્થાપકતાને મજબૂત બનાવવી

સાઉદી અરેબિયાએ નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ શરૂ કર્યું

- સાઉદી અરેબિયાએ આગામી દાયકામાં પ્રોજેક્ટ્સમાં 200 બિલિયન રિયાલનું રોકાણ કરવા માટે 25 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ 'નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ' શરૂ કર્યું.
- નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ પાણી, પરિવહન, ઊર્જા, શિક્ષણ, આરોગ્ય, ડિજિટલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને કોમ્યુનિકેશનમાં રોકાણ કરશે.
- આ ફંડ ખાનગીકૃત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સને ધિરાણ આપવાની સાથે આ પ્રોજેક્ટ્સ માટે રોકાણની તકો ઊભી કરશે.
- તે નવીન ધિરાણ ઉકેલો પ્રદાન કરશે, જે બદલામાં રોકાણની તકોનું આકર્ષણ વધારવામાં યોગદાન આપશે.
- તે ગ્રોસ ડોમેસ્ટિક પ્રોડક્ટ (GDP)ની વૃદ્ધિમાં પણ યોગદાન આપશે અને રોજગારીની તકો ઊભી કરવામાં મદદ કરશે.

આ ફંડ શા માટે બનાવવામાં આવ્યું?

- આ ફંડ એટલા માટે બનાવવામાં આવ્યું છે કારણ કે સાઉદી અરેબિયા તેની અર્થવ્યવસ્થામાં વિવિધતા લાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. તે ખાનગી ક્ષેત્રને સશક્તિકરણ કરીને અને વિવિધ આર્થિક પહેલો ઓફર કરીને તેલ પરની તેની નિર્ભરતા ઘટાડવા માંગે છે. આ ફંડ પ્રોજેક્ટ્સને પ્રોત્સાહન આપીને સાઉદીના વિઝન 2030ના ધ્યેયની સિદ્ધિમાં યોગદાન આપશે.

ફંડ ઉદ્દેશ

- ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સને ધિરાણ આપવા માટે વૈકલ્પિક ઉકેલો શોધીને નાણાકીય ક્ષેત્રના વિકાસમાં યોગદાન આપવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડની રચના કરવામાં આવી છે. તે ખાનગી ક્ષેત્રને પણ આ તમામ પ્રોજેક્ટ્સમાં રોકાણ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરશે.

ઇન્ડો-યુએસ સંરક્ષણ સોદો

- તાજેતરમાં, સંરક્ષણ મંત્રાલયે ફોરેન મિલિટરી સેલ્સ (FMS) હેઠળ ભારતીય નૌકાદળ માટે MK 54 ટોર્પિડોઝ અને એક્સપાન્ડેબલ્સ (ચાફ અને ફ્લેસ) ની ખરીદી માટે યુએસ સરકાર સાથે કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- FMS યુ.એસ. સરકાર પાસે તેના આંતરરાષ્ટ્રીય ભાગીદારો અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓને સંરક્ષણ ઉપકરણો, સેવાઓ અને તાલીમ માટેનો કાર્યક્રમ છે.
- વિસ્તૃત કરી શકાય તેવા (Expendables) એ એક ઉપકરણ છે જેનો ઉપયોગ ઉડાન દરમિયાન કરી શકાય છે અને તેને પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકાતો નથી.

MK 54 ટોર્પીડો

- તે સબમરીન, સપાટી જહાજ અથવા વિમાનમાંથી છોડવામાં આવેલી સિંગાર આકારની સ્વ-સંચાલિત અંડરવોટર મિસાઈલ છે અને સપાટી પર જહાજો અને સબમરીનને વિસ્ફોટ કરવા માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે.
- MK 54 માહિતીનું વિશ્લેષણ કરવા, ખોટા લક્ષ્યો અથવા પ્રતિવચનોને સમજવા અને પછી ઓળખાયેલા જોખમોને આગળ વધારવા માટે અત્યાધુનિક પ્રોસેસિંગ એલ્ગોરિધમ્સનો ઉપયોગ કરે છે.
- આ ઉપકરણનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે હુમલા માટે સબમરીન વિરોધી યુદ્ધ વિમાનો અને હેલિકોપ્ટર જેવા આક્રમક હેતુઓ માટે અને ઝડપી પરમાણુ સબમરીન અને ધીમી ગતિએ ચાલતી, શાંત, ડીઝલ-ઇલેક્ટ્રિક સબમરીનની સલામતી જેવા રક્ષણાત્મક હેતુઓ માટે થાય છે.
- ભારતનું લક્ષ્ય P-8I પેટ્રોલિંગ એરક્રાફ્ટ સાથે MK 54 ટોર્પીડોનો ઉપયોગ કરવાનો છે.

આ સમજૂતીનું મહત્વ

- તે સબમરીન વિરોધી યુદ્ધ કામગીરી હાથ ધરવાની ભારતની ક્ષમતામાં સુધારો કરશે અને 'પ્રાદેશિક જોખમો માટે અવરોધક તરીકે ભારતના સંરક્ષણને મજબૂત કરવા' કામ કરશે.
- તે ભારત સાથે અત્યાધુનિક તકનીક વહેંચવાની અને બંને દેશોને સલામત અને સ્થિર દક્ષિણ એશિયા આપવાની અમેરિકાની પ્રતિબદ્ધતાનો એક ભાગ છે.
- ચીન દ્વારા બંને દેશોને ઉભા કરાયેલા જોખમને જોતા આ મહત્વપૂર્ણ છે. તાજેતરના સમયમાં ચીને હિંદ મહાસાગરમાં પોતાની તાકાતનું પ્રદર્શન કર્યું છે, જેને ભારત માટે ખતરા તરીકે જોઈ શકાય છે.
- યુ.એસ. ચીનને ચેતવણી આપે છે અને ભૂરાજકીય દ્રષ્ટિએ સંતુલન જાળવવાનો પ્રયાસ કરે છે ત્યારે તે અનુમાનિત છે.
- તાજેતરના સમયમાં ભારત, જાપાન, ઓસ્ટ્રેલિયા અને અમેરિકાની બનેલી ક્વોડ સામૂહિક તાકિદમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે તેઓ ભારત-પ્રશાંત ક્ષેત્રમાં શાંતિ સુનિશ્ચિત કરવા માટે શક્ય તેટલું બધું કરશે.

ભારત અને કિર્ગિસ્તાન વચ્ચે પ્રથમ વ્યૂહાત્મક સંવાદ યોજાયો હતો

- 26 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ, ભારત અને કિર્ગિસ્તાને તેમની પ્રથમ વ્યૂહાત્મક સંવાદ નવી દિલ્હીમાં યોજાયો હતો.
- આ સમિતિ દરમિયાન બંને દેશો સુરક્ષા અને સંરક્ષણ સહયોગ વધારવા માટે સંમત થયા હતા.
- અફઘાનિસ્તાનની સ્થિતિને કારણે ભારત અને કિર્ગિસ્તાન બંને જોખમો અને પડકારોનો સામનો કરી રહ્યા છે.
- તેઓએ અફઘાનિસ્તાનના વિશેષ સંદર્ભ સાથે પ્રાદેશિક સુરક્ષા વાતાવરણ અંગે પણ ચર્ચા કરી.
- તેઓ કાઉન્ટર ટેરરિઝમ, ડ્રગ કંટ્રોલ, કાઉન્ટર રેડિકલાઈઝેશન અને સંરક્ષણ સહયોગ પર પણ સહમત થયા હતા.

ભારત- કિર્ગિસ્તાન સંબંધો

- ભારત મધ્ય એશિયા સાથે ગાઢ સંબંધો ધરાવે છે, ખાસ કરીને કિર્ગિસ્તાન સહિત પ્રાચીન સિલ્ક રૂટનો ભાગ હતા તેવા દેશો સાથે બંનેના રાજકીય, આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક સંબંધો મર્યાદિત હતા.
- 1985માં ભૂતપૂર્વ વડાપ્રધાન રાજીવ ગાંધીએ બિશ્કેક અને ઈસિક કુલ તળાવ (Issyk Kul Lake)ની મુલાકાત લીધી હતી. 31 ઓગસ્ટ 1991ના રોજ કિર્ગિઝસ્તાનની આઝાદી બાદ ભારતે 1992માં કિર્ગિસ્તાન સાથે રાજદ્વારી સંબંધો સ્થાપ્યા હતા. ભારતે 1994માં રેસિડેન્ટ મિશનની સ્થાપના કરી હતી.

રાજકીય સંબંધો

- કિર્ગિઝ પ્રજાસત્તાક સાથે ભારતના રાજકીય સંબંધો પરંપરાગત રીતે સૌહાર્દપૂર્ણ અને મૈત્રીપૂર્ણ રહ્યા છે. કિર્ગિસ્તાનના નેતાઓએ કાશ્મીર પર ભારતના વલણને સમર્થન આપ્યું છે. તેમણે ચાલી રહેલી શાંતિ પ્રક્રિયાને પણ આવકારી હતી. તેણે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદના કાયમી સભ્યપદ તેમજ શાંઘાઈ કોઓપરેશન ઓર્ગેનાઈઝેશન (SCO) માં સંપૂર્ણ સભ્યપદ માટે ભારતને સમર્થન આપ્યું છે.

યુએસએ 'X' લિંગ માર્કર સાથે પાસપોર્ટ જારી કર્યો

- યુ.એસ.એ 'X' લિંગ માર્કર સાથેનો પ્રથમ પાસપોર્ટ જારી કર્યો, જેઓ પુરૂષ કે સ્ત્રી તરીકે ઓળખાતા નથી તેમના અધિકારોને માન્યતા આપવા માટે એક સીમાચિહ્નરૂપ છે.

Zzyym સાથે શું સમસ્યા છે?

- Zzyymનો જન્મ અસ્પષ્ટ શારીરિક જાતીય લાક્ષણિકતાઓ સાથે થયો હતો પરંતુ તેનો ઉછેર એક છોકરા તરીકે થયો હતો. Zzyymએ ઘણી શસ્ત્રક્રિયાઓ કરાવી જે Zzyymને સંપૂર્ણપણે પુરૂષ દેખાડવામાં નિષ્ફળ રહી. નૌકાદળમાં, Zzyym એક પુરૂષ તરીકે સેવા આપી હતી, પરંતુ પાછળ થી કોલોરાડો સ્ટેટ યુનિવર્સિટીમાં અભ્યાસ કરતી વખતે અને કામ કરતી વખતે તેને ઇન્ટરસેક્સ તરીકે ઓળખવામાં આવી હતી. યુ.એસ. સ્ટેટ ડિપાર્ટમેન્ટે Zzyym નો પાસપોર્ટ નકારી કાઢ્યો હતો, Zzyym ને બે સંસ્થા Intersex International મીટિંગ્સમાં હાજરી આપવા પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.

G20 નાણા અને આરોગ્ય પ્રધાનોની સંયુક્ત બેઠક રોમમાં યોજાશે

- કેન્દ્રીય નાણા અને કોર્પોરેટ બાબતોના પ્રધાન નિર્મલા સીતારમણ રોમમાં 'G20 સંયુક્ત નાણાં અને આરોગ્ય પ્રધાનોની બેઠકમાં ભાગ લેવા માટે ઇટાલીની સત્તાવાર મુલાકાતે છે.
- સત્તાવાર મુલાકાતે, તે કોવિડ-19 રોગચાળા સામે સજ્જતા, નિવારણ અને પ્રતિભાવને મજબૂત કરવાના પગલાં અંગે ચર્ચા કરશે.

- > આ બેઠક G20 રોમ સમિટ પહેલા યોજાશે.
- > આ કાર્યક્રમમાં અર્થતંત્ર અને નાણાં મંત્રી પણ ભાગ લેશે.
- **G20 રોમ સમિટ:**
- > G20 રોમ સમિટ એ G20 પ્રક્રિયાની પરાકાષ્ઠા છે અને નેતાઓના સ્તરે સઘન કાર્યનો અંતિમ તબક્કો છે. આ સમિટ રાજ્ય અને સરકારના વડાઓના સ્તરે G20 ની 16મી બેઠક હશે.

ભારતની ડી-હાઇફનેશન નીતિ : ઇઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇન

- > ગ્લાસગોમાં તાજેતરમાં થયેલી COP26 સમિટ દરમિયાન પેલેસ્ટાઇનના પ્રધાનમંત્રીએ તમામ સંબંધિતો સાથે સહકાર જાળવી રાખતા પશ્ચિમ એશિયામાં કાયમી ભૂમિકા ભજવવા માટે ભારતનું સમર્થન કરવાની હાકલ કરી હતી.
- > આ નિવેદન ભારતના વિદેશ મંત્રીની ઇઝરાયલની મુલાકાતના સંદર્ભમાં નોંધપાત્ર છે, જેમાં તેમણે પેલેસ્ટાઇન વિસ્તારની મુલાકાતનો સમાવેશ કર્યો નથી.
- > ભારત તાજેતરના વર્ષોમાં ઇઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇન વચ્ચે De-Hyphenated Policyનું પાલન કરી રહ્યું છે.

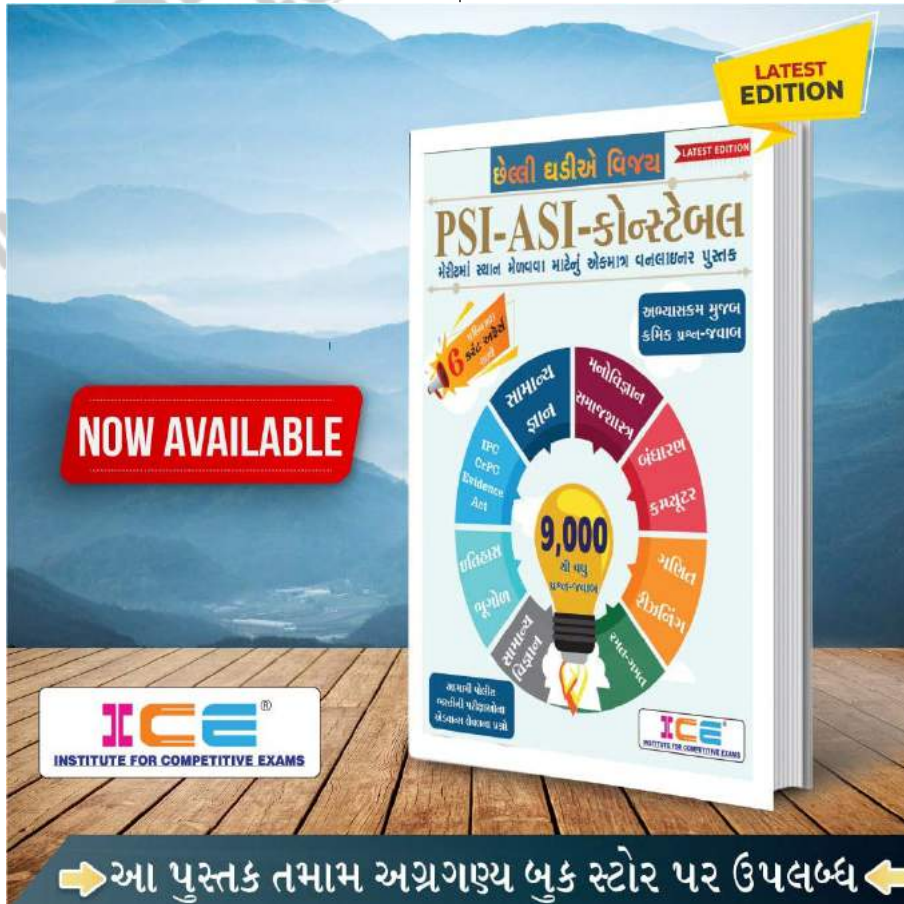
ઇઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇન પ્રત્યે ભારતની નીતિ

- > ઇઝરાયલ-પેલેસ્ટાઇન સંઘર્ષ ઓગણીસમી સદીના અંતમાં શરૂ થયો હતો. તે જેરુસલેમના પ્રતીક અને ભૂમિ પર વર્ષો જૂના સંઘર્ષ સાથે સંકળાયેલું છે.

- > 1947માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રે ઠરાવ-181ને સ્વીકાર્યો, જેને પાર્ટીશન પ્લાન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. તેમાં પેલેસ્ટાઇનના બ્રિટિશ આદેશને આરબ અને યહૂદી રાજ્યોમાં વિભાજિત કરવાની હાકલ કરવામાં આવી હતી.
- > આના પરિણામે ઇઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇન વચ્ચે વણઉકેલ્યા સંઘર્ષો થયા.
- > પરંપરાગત રીતે, ઇઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇન પ્રત્યે ભારતની વિદેશ નીતિ ઉચ્ચ કુગાવાની વિદેશ નીતિ રહી છે.
- > જો કે, ઇઝરાયલ સાથેના સંબંધોને પેલેસ્ટાઇન ઓથોરિટી સાથે જોડવાથી ભારતને તેના શ્રેષ્ઠ હિતમાં વ્યવહારિક નીતિનું પાલન કરતા અટકાવે છે.
- > તાજેતરના સમયમાં, ભારતે નીતિને ડી-હાઇફનેશન તરફ સ્થળાંતરિત કરતી જોઈ છે.

ભારત-પેલેસ્ટાઇન કોલ

- > પેલેસ્ટાઇનના લોકોના અધિકારોને ટેકો આપવાની ભારતની ઐતિહાસિક પરંપરા છે. પેલેસ્ટાઇન ઇચ્છે છે કે ભારતનો તકનીકી ટેકો “રાજકીય સમર્થનની સમાંતર” હોય.
- > તે ઇચ્છે છે કે ભારત જેરુસલેમની રાજધાની સાથે સ્વતંત્ર પેલેસ્ટાઇન રાજ્યની સ્થાપના માટે પેલેસ્ટીની લોકોના આત્મનિર્ણય અને સમર્થનના અધિકારની પુષ્ટિ કરે.

ગ્લાસગોના નેતાઓએ જંગલ અને જમીનના ઉપયોગ અંગે જાહેરાત કરી

- તાજેતરમાં યુનાઇટેડ કિંગડમ દ્વારા 2030 સુધીમાં 'વન નાબૂદી અટકાવવા' અને જમીન ઘોવાણ અંગે મહત્વાકાંક્ષી ઘોષણા કરવામાં આવી હતી.
- આને જંગલ અને જમીનના ઉપયોગ અંગે ગ્લાસગો નેતાઓની ઘોષણા તરીકે ઓળખવામાં આવી રહ્યું છે.
- ભારતે તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા ન હતા કારણ કે તેણે સમજૂતીમાં જળવાયુ પરિવર્તન અને જંગલના મુદ્દાઓની દ્રષ્ટિએ 'વેપાર' શબ્દ સામે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો.

ઘોષણા વિશે

■ સંકલિત અભિગમ:

- ઘોષણાપત્રમાં સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે જમીનના ઉપયોગ, આબોહવા, જૈવવિવિધતા અને ટકાઉ વિકાસના લક્ષ્યોને પહોંચી વળવા માટે વૈશ્વિક સ્તરે અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે જોડાયેલા ક્ષેત્રોમાં પરિવર્તનકારી આગળની કાર્યવાહીની જરૂર પડશે
- સતત ઉત્પાદન અને વપરાશ.
- માળખાગત સુવિધાઓનો વિકાસ; વેપાર; ફાઇનાન્સ એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ.
- નાના હોલ્ડિંગ્સ, સ્વદેશી લોકો અને સ્થાનિક સમુદાયો માટે સહાય, જેઓ તેમની આજીવિકા માટે જંગલો પર આધાર રાખે છે અને સંરક્ષણમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.
- એન્થ્રોપોજેનિક ગ્રીનહાઉસ ગેસઉત્સર્જન અને સિંક દ્વારા દૂર કરવા વચ્ચેનું સંતુલન; આબોહવા પરિવર્તનને ઓપ્ટિમાઇઝ કરવા અને અન્ય ઇકોસિસ્ટમ સેવાઓ જાળવવા માટે.
- હસ્તાક્ષરો: આ જાહેરાતમાં યુકે, યુએસ, રશિયા અને ચીન સહિત 105થી વધુ હસ્તાક્ષરો છે.
- આ દેશો વૈશ્વિક વેપારના 75 ટકા અને પામ તેલ, કોકો અને સોયા જેવા વૈશ્વિક જંગલોની 85 ટકા મુખ્ય ચીજવસ્તુઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જેમનું ઉત્પાદન જંગલોને જોખમમાં મૂકી શકે છે.
- તેમણે 2021-25 સુધીમાં અમને જાહેર ભંડોળના ધિરાણમાં 12 અબજ ડોલરનું વચન પણ આપ્યું છે.
- બહુપક્ષીય સમજૂતી પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા: તેણે જળવાયુ પરિવર્તન પર સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માળખાગત સંમેલન અને પેરિસ સમજૂતી, જૈવિક વિવિધતા પર સંમેલન, રણીકરણ પર સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંમેલન, ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યો સાથે સંબંધિત પ્રતિબદ્ધતાઓની પુષ્ટિ કરી હતી.

ઘોષણાપત્રના મુખ્ય મુદ્દાઓ

■ સંરક્ષણ:

- જંગલો અને અન્ય પાર્શ્વિક ઇકોસિસ્ટમ્સના સંરક્ષણ અને પુનઃસ્થાપનને ઝડપી બનાવવા.

■ ટકાઉ વિકાસ:

- આંતરરાષ્ટ્રીય અને સ્થાનિક સ્તરે વેપાર અને વિકાસ નીતિઓની સુવિધા, જે ટકાઉ વિકાસ અને ઉત્પાદન અને ટકાઉ ચીજવસ્તુઓના વપરાશને પ્રોત્સાહન આપે છે.

■ લવચીકતાનું નિર્માણ:

- સ્થાનિક સમુદાયોને સશક્ત બનાવવા, સ્થિતિસ્થાપકતા વધારવા અને ગ્રામીણ આજીવિકા સહિત નબળાઈ ઘટાડવી.

■ સ્વદેશી અધિકારોને માન્યતા:

- સ્વદેશી અધિકારોને માન્યતા આપતી વખતે નફાકારક, ટકાઉ કૃષિનો વિકાસ અને વન મૂલ્યોને માન્યતા.

■ નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાઓ:

- આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાઓની પુષ્ટિ કરવી અને વિવિધ જાહેર અને ખાનગી સ્ત્રોતોમાંથી નાણાં અને રોકાણમાં નોંધપાત્ર વધારો કરવો.

ભારતનો પક્ષ

- ભારત, આર્જેન્ટિના, મેક્સિકો, સાઉદી અરેબિયા અને દક્ષિણ આફ્રિકા એકમાત્ર G-20 દેશો છે જેમણે આ ઘોષણા પત્ર પર હસ્તાક્ષર કર્યા નથી.
- આ ઘોષણા વેપારને આબોહવા પરિવર્તન અને જંગલના મુદ્દાઓ સાથે જોડે છે. વેપાર WTO હેઠળ આવે છે અને તેને આબોહવા પરિવર્તનની ઘોષણાઓ હેઠળ લાવવું જોઈએ નહીં.
- ભારત અને અન્ય લોકોએ “વેપાર” શબ્દ દૂર કરવા જણાવ્યું હતું, પરંતુ માંગ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી. તેથી, તેઓએ ઘોષણા પત્ર પર હસ્તાક્ષર કર્યા ન હતા.
- ભારતમાં વનનાબૂદીનો મુદ્દો મહત્વપૂર્ણ છે. સરકારે વારંવાર કહ્યું છે કે, છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં ભારતમાં વૃક્ષોનું આવરણ અને વનઆવરણ વધ્યું છે.
- જોકે પર્યાવરણવાદીઓ એ લાંબા સમયથી કહ્યું છે કે હાલની સરકાર ખાણ કામ અને અન્ય માળખાગત પ્રોજેક્ટ્સ પર પર્યાવરણીય સંરક્ષણને પ્રાધાન્ય આપી રહી છે જે જંગલો, વન્યજીવન અને તેમની આસપાસ રહેતા લોકોના જીવનને કાયમ માટે બદલી નાખશે.

16મી પૂર્વ એશિયા સમિટ

- તાજેતરમાં પ્રધાનમંત્રીએ 16મી પૂર્વ એશિયા સમિટ (EAS)માં હાજરી આપી હતી.
- 16મી EASમાં ભારત-પેસિફિક, સાઉથ ચીન સાગર, યુનાઇટેડ નેશન્સ મેરીટાઇમ લો ટ્રીટી (UNCLOS), આંતરકવાદ અને કોરિયન પેનિન્સુલા અને મ્યાનમારની પરિસ્થિતિ સહિતના

મહત્વપૂર્ણ પ્રાદેશિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્દાઓ પર પણ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

ઈન્ડો-પેસિફિક

- સ્વતંત્ર, ખુલ્લા અને સર્વસમાવેશક ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં આસિયાન કેન્દ્રત્વના સિદ્ધાંત પર ભારતના પુનઃધ્યાનની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી.
- તેમાં ભારત-પેસિફિક (AOIP) પર આસિયાન આઉટલુક અને ભારતની ભારત-પેસિફિક મહાસાગર પહેલ (IPOI) વચ્ચેના વર્તમાન તાલમેલ પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો.

ફ્લેક્સિબલ ગ્લોબલ પ્રાઈસ થેઈન

- લવચીક વૈશ્વિક મૂલ્ય શૃંખલાના મહત્વ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો અને ભારત-પેસિફિક દેશોને ક્વોડ-સ્પોન્સર્ડ રસીઓ પ્રદાન કરવાની ભારતની પ્રતિબદ્ધતાને પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી હતી.
- 2022ના અંત સુધીમાં વૈશ્વિક પુરવઠાને વેગ આપવા માટે ક્વાડ કન્ટ્રીઝ (ભારત, જાપાન, ઓસ્ટ્રેલિયા અને યુએસ)એ ભારતમાં ઓછામાં ઓછા 1 અબજ ડોઝની રસીનું ઉત્પાદન કરવામાં મદદ કરવા પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરી છે.
- આસિયાન કોવિડ-19 રિકવરી ફંડ માટે 1મિલિયન ડોલરના ભારતના સમર્થન બદલ ભારતનો આભાર વ્યક્ત કર્યો છે.

બહુપક્ષીયતા

- ભારત બહુપક્ષીયતા, નિયમ આધારિત આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યવસ્થા, આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદો અને તમામ દેશોની સાર્વભૌમત્વ અને પ્રાદેશિક અખંડિતતાના સહિયારા મૂલ્યો માટે આદરને મજબૂત કરવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે.
- સાયબર સુરક્ષા
- સાયબર સુરક્ષા પર વૈશ્વિક ધોરણો વિકસાવવા માટે પણ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

અન્ય

- EAS રાજકારણીઓએ પર્યટન અને ટકાઉ સુધારા મારફતે માનસિક સ્વાસ્થ્ય, આર્થિક સુધારા પર ત્રણ નિવેદનો અપનાવ્યા હતા, જેને ભારતે સહ-પ્રાયોજિત કર્યા છે.

ભારત અને પૂર્વ એશિયા શિખર સંમેલન

- ભારત પૂર્વ એશિયા શિખર સંમેલનના સ્થાપક સભ્યોમાંનું એક છે.
- ભારતે નવેમ્બર 2019માં બેંગકોકમાં આયોજિત પૂર્વ એશિયા શિખર સંમેલનમાં ભારતની ભારત-પેસિફિક મહાસાગર પહેલ (IPOI)નું અનાવરણ કર્યું હતું, જેનો ઉદ્દેશ સલામત અને સ્થિર દરિયાઈ ક્ષેત્ર અથવા અધિકારક્ષેત્ર બનાવવા માટે ભાગીદારી કરવાનો હતો.

યાહૂએ ચીનમાંથી બહાર નીકળવાનો નિર્ણય લીધો

- પડકારરૂપ વ્યાપાર અને કાયદાકીય વાતાવરણને કારણે, યાહૂ (Yahoo)એ 2 નવેમ્બર, 2021ના રોજ ચીનમાંથી બહાર નીકળવાનું નક્કી કર્યું છે.
- યાહૂએ 1 નવેમ્બર, 2021થી ચીનમાં તેની સેવાઓ બંધ કરી દીધી છે.
- યાહૂએ આ નિર્ણય વપરાશકર્તાઓના અધિકારો અને મફત અને ખુલ્લા ઇન્ટરનેટ પ્રત્યેની તેની પ્રતિબદ્ધતાને ધ્યાનમાં રાખીને લીધો છે.

ચીનમાં સેન્સરશિપ

- ચાઈનીઝ સત્તાવાળાઓની ઇન્ટરનેટ સેન્સરશિપ પર કડક પકડ છે. ચીનમાં કાર્યરત કંપનીઓએ રાજકીય રીતે સંવેદનશીલ અથવા અયોગ્ય કીવર્ડ્સ અને સામગ્રીને સેન્સર કરવાની જરૂર છે.
- ચીને તેનો “વ્યક્તિગત માહિતી સંરક્ષણ કાયદો” પણ અમલમાં મૂક્યો છે, જે કંપનીઓ કઈ માહિતી એકત્રિત કરી શકે તેની મર્યાદા નક્કી કરે છે. તે માહિતી કેવી રીતે સંગ્રહિત કરવી જોઈએ તે માટેના ધોરણો પણ સેટ કરે છે.
- ચીનના કાયદા હેઠળ, દેશમાં કાર્યરત કંપનીઓએ જો અધિકારીઓ વિનંતી કરે તો ડેટા સોંપવો જરૂરી છે.

ચીનમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સોશિયલ મીડિયા સાઈટ્સ કેવી રીતે કામ કરે છે?

- યાહૂનું ચીનમાંથી પાછું ખેંચવું મોટે ભાગે પ્રતીકાત્મક છે કારણ કે ચીને પહેલેથી જ યાહૂ સેવાઓ અને તેના વેબ પોર્ટલને અવરોધિત કરી દીધા હતા. ચીને 2010 દરમિયાન તેની મુખ્ય ભૂમિ પર યાહૂની સંગીત અને ઈમેલ સેવાઓ પણ બંધ કરી દીધી હતી. ચીન આંતરરાષ્ટ્રીય સોશિયલ મીડિયા સાઈટ્સ અને ફેસબુક અને ગૂગલ જેવા સર્ચ એન્જિનને ત્યાં કામ કરવાની મંજૂરી આપતું નથી. ચીનમાં વપરાશકર્તાઓ વર્ચ્યુઅલ પ્રાઈવેટ નેટવર્ક (VPN)નો ઉપયોગ કરીને આ સેવાઓનો ઉપયોગ કરે છે.

ઓસ્ટ્રેલિયાએ ભારતની કોવેક્સિન રસીને મંજૂરી આપી

- ઓસ્ટ્રેલિયન સરકારે 1 નવેમ્બર 2021ના રોજ ભારતની કોવેક્સિન (Covaxin) કોવિડ -19 રસીને માન્યતા આપી છે.
- Covaxin અને Covishield ભારતમાં વ્યાપકપણે ઉપયોગમાં લેવાતી બે રસીઓ છે.

- > ઓસ્ટ્રેલિયાએ પહેલાથી જ કોવિશિલ્ડને માન્યતા આપી છે.
- > Covaxin રસી 12 વર્ષ અને તેથી વધુ ઉંમરના પ્રવાસીઓ માટે માન્ય છે જ્યારે BBIBP-CorV રસી 18 થી 60 વર્ષની વયના લોકો માટે માન્ય છે.

TGA મંજૂરી

- > TGA એ વધારાની માહિતી મેળવી હતી જે દર્શાવે છે કે આ રસીઓ સુરક્ષા પૂરી પાડે છે અને ઓસ્ટ્રેલિયામાં મુસાફરી કરતી વખતે પ્રવાસીઓ અન્ય લોકોને કોવિડ ચેપ ફેલાવે તેવી સંભાવના ઘટાડે છે.

G20 સમિટમાં International Methane Emissions Observatory (IMEO) લોન્ચ કરવામાં આવી

- > યુનાઈટેડ નેશન્સ એન્વાયર્નમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNEP) એ G20 સમિટમાં “International Methane Emissions Observatory (IMEO)” લોન્ચ કર્યું છે.
- > ગ્રીનહાઉસ ગેસના ઉત્સર્જનને ઘટાડવા માટે પગલાં લેવા માટે મિથેન ઓબ્ઝર્વેટરી શરૂ કરવામાં આવી છે.
- > તેને યુરોપિયન યુનિયનના સમર્થનથી લોન્ચ કરવામાં આવ્યું છે.

IMEO કેવી રીતે મદદ કરશે?

- > IMEO ચાર સ્ટ્રીમમાંથી ડેટાને એકીકૃત કરશે, એટલે કે:
- > વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસોમાંથી પ્રત્યક્ષ માપન ડેટા
- > રિમોટ સેન્સિંગ ડેટા
- > રાષ્ટ્રીય યાદી
- > તેલ અને ગેસ રિપોર્ટિંગ
- > તે લગભગ 30 દેશોની પ્રતિબદ્ધતાઓ પર દેખરેખ રાખશે જે યુએસ અને યુરોપિયન યુનિયન દ્વારા ગ્લોબલ મિથેન પ્લેજ પહેલમાં જોડાયા છે. 2030 સુધીમાં મિથેન ઉત્સર્જનમાં 30% ઘટાડો કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ પહેલ શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- > તે માનવીય કારણો થતા મિથેન ઉત્સર્જનની ચોકસાઈ અને જાહેર પારદર્શિતાને સુધારવામાં પણ મદદ કરશે.

મિથેન પાર્ટનરશિપ 2.0

- > મિથેન પાર્ટનરશિપ 2.0 એ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર પર્યાવરણ કાર્યક્રમ (UNEP)ની આગેવાની હેઠળની આબોહવા પહેલ છે. તેમાં 62 કંપનીઓનો સમાવેશ થાય છે, જે વિશ્વના તેલ અને ગેસ ઉત્પાદનના 30%નું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

ઊર્જા સંક્રમણ માટે ઇટાલી-ભારત વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી

- > તાજેતરમાં દ્વિપક્ષીય બેઠકમાં ભારત અને ઇટાલીએ ઊર્જા સંક્રમણના ક્ષેત્રમાં ‘ઇટાલી-ભારત વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી’ પર સંયુક્ત નિવેદન જારી કર્યું હતું.
- > નવેમ્બર 2020માં ભારત અને ઇટાલી (2020-2024) વચ્ચે ભાગીદારી માટેની કાર્ય યોજના અપનાવવામાં આવી ત્યારથી બંને દેશો વચ્ચેના દ્વિપક્ષીય સંબંધોમાં નોંધપાત્ર પ્રગતિ થઈ છે.

સંયુક્ત કાર્યકારી જૂથ

- સંયુક્ત કાર્યકારી જૂથ સહકારના વિવિધ ક્ષેત્રોનું અન્વેષણ કરવા નીચેના પર વિચાર કરશે:

- > સ્માર્ટ શહેરો; ગતિશીલતા; સ્માર્ટ-ગ્રીડ, પાવર ડિસ્ટ્રિબ્યુશન અને સ્ટોરેજ સોલ્યુશન્સ.
- > ગેસ પરિવહન અને કુદરતી ગેસ.
- > ઇન્ટિગ્રેટેડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ (વેસ્ટ-ટુ-વેલ્થ).
- > ગ્રીન એનર્જી (ગ્રીન હાઇડ્રોજન; કોમ્પ્રેસ્ડ નેચરલ ગેસ (CNG) અને લિક્વિડ નેચરલ ગેસ (LNG); બાયો-મિથેન; બાયો-રિફાઈનરી; સેકન્ડ જનરેશન બાયો-ઇથેનોલ; એરંડા નું તેલ; કચરાદ્વારા બાયો-ઓઇલ-ઇંધણી).
- > સંયુક્ત કાર્યકારી જૂથની સ્થાપના ઓક્ટોબર 2017માં દિલ્હીમાં હસ્તાક્ષર કરાયેલા ઊર્જા ક્ષેત્રમાં સહકાર પર સમજૂતી કરાર દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

ભારત માટે ઇટાલીનું મહત્વ

- > 2021 ભારત અને ઇટાલી વચ્ચેના રાજદ્વારી સંબંધોની 73મી વર્ષગાંઠ છે.
- > ભારતને તાજેતરમાં ઇટાલીએ વેપારના આંતરરાષ્ટ્રીયકરણ માટે ટોચના પાંચ પ્રાથમિકતા ધરાવતા દેશોમાંના એક તરીકે માન્યતા આપી છે.
- > ઇટાલી ભૂરાજકીય અને આર્થિક બંને રીતે ભારતના મહત્વને માન્યતા આપે છે અને સારા રાજદ્વારી સંબંધો અને આર્થિક આદાનપ્રદાનના આધારે તેના સંબંધોને નવી ઊંચાઈએ લઈ જવા માટે સક્રિય પણે પ્રયત્નશીલ છે.
- > સંબંધોનું આર્થિક મહત્વ એ હકીકતથી સમજી શકાય છે કે ઇટાલી વિશ્વની આઠમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા છે અને યુરોઝોનમાં ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા છે.
- > તે વિશ્વનો છઠ્ઠો સૌથી મોટો ઉત્પાદન દેશ પણ છે, જેમાં વિવિધ ઔદ્યોગિક લાક્ષણિકતાઓ ધરાવતા નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગોનું પ્રભુત્વ છે.
- > બીજી તરફ ભારત વિશ્વની છઠ્ઠી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા છે અને ભારતમાં કાર્યરત 600થી વધુ ઇટાલિયન કંપનીઓનું પણ મોટું બજાર છે.

- ઇટાલીએ મિસાઈલ ટેકનોલોજી કન્ટ્રોલ રેજિમ (MTCR), વાસેનાર સિસ્ટમ અને ઓસ્ટ્રેલિયા ગ્રુપ જેવા નિકાસ નિયંત્રણ શાસનોના ભારતના સભ્યપદને ટેકો આપ્યો છે.
- ઇટાલી યુરોપિયન યુનિયનમાં ત્રીજા સૌથી મોટા ભારતીય સમુદાયનું આયોજન કરે છે, જેમાં બ્રિટન અને નેધરલેન્ડ પછી અંદાજિત 1,80,000 લોકો છે. ભારતીય શ્રમ ખાસ કરીને કૃષિ અને ડેરી ઉદ્યોગમાં રોકાયેલો છે.
- યુરોપિયન યુનિયનનો ભાગ હોવાને કારણે ઇટાલી બ્રેક્કિટ બાદ યુરોપમાં ભારત માટે મહત્વપૂર્ણ ભાગીદાર સાબિત થઈ શકે છે અને ભારતીય કંપનીઓને યુરોપમાં કામ કરવા માટે અનુકૂળ આધાર પૂરો પાડી શકે છે.
- ભારત-પેસિફિક એકતરફ આંતરરાષ્ટ્રીય દરિયાઈ વેપાર માટે અગ્રણી માર્ગ બની રહ્યો છે, જ્યારે ભૂમધ્ય સમુદ્ર એશિયાથી આવતા માલવાહક જહાજોના આગમનનો કુદરતી મુદ્દો છે.
- બંને ક્ષેત્રોમાં સંયુક્ત પણે કામ કરવાનો અર્થ લોકશાહી, મુક્ત વેપાર, સુરક્ષા અને કાયદાના શાસન જેવા મૂલ્યોને પ્રોત્સાહન આપવાનો થશે, જે ભારત અને ઇટાલી વચ્ચે આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારને પ્રતિબિંબિત કરે છે, જેના પરિણામે આયોજન અને નીતિ નિર્માણ થાય છે.
- 2021 અને 2023માં ઇટાલી અને ભારત અનુક્રમે G-20ની અધ્યક્ષતા કરશે, જે કોવિડ-19 ના રોગચાળા બાદ વૈશ્વિક અર્થતંત્ર અને આંતર-રાજ્ય સંબંધોને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી શકે છે.
- ઇટાલી તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર ગઠબંધન (ISA)માં જોડાયો છે.

આઉટલુક વચ્ચેના સંવાદિતા પર સંપૂર્ણ આધાર રાખીને વડા પ્રધાન મોદી અને આસિયાન રાજકારણીઓએ આ ક્ષેત્રમાં શાંતિ, સ્થિરતા અને સમૃદ્ધિ માટે સહકાર પર ભારત-આસિયાન સંયુક્ત નિવેદનને મંજૂરી આપવાનું સ્વાગત કર્યું હતું.

- તાજેતરમાં ભારતે 16મી પૂર્વ એશિયા સમિટને પણ સંબોધન કર્યું હતું, જ્યાં તેણે સ્વતંત્ર, ખુલ્લા અને સર્વસમાવેશક ભારત-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં આસિયાન કેન્દ્રીકૃત ભારતની 'એક્ટ ઇસ્ટ પોલિસી'ને આવકારી હતી.

ભારત-આસિયાન જોડાણ

- આસિયાન દેશો અને ભારત વચ્ચે શારીરિક અને ડિજિટલ જોડાણનું મહત્વ જેટલા લોકો કરી શકે તેટલા લોકો માટે છે.
- ભારતે ભારત-આસિયાન સાંસ્કૃતિક જોડાણોને વધુ મજબૂત કરવા માટે આસિયાન સાંસ્કૃતિક વારસાની સૂચિની સ્થાપના માટે ટેકો જાહેર કર્યો હતો.

વેપાર અને રોકાણ

- કોવિડને રેખાંકિત કર્યા પછી આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિ માટે પુરવઠા શુંખલાના વૈવિધ્યીકરણ અને લવચીકતાના મહત્વ પર ભારત-આસિયાન મુક્ત વેપાર સમજૂતી (FTA)માં સુધારો કરવાની જરૂરિયાતને રેખાંકિત કરવામાં આવી છે.

નિયમ આધારિત આદેશો

- દક્ષિણ ચીન સમુદ્ર અને આતંકવાદ સહિત સામાન્ય હિત અને ગંભીર ચિંતાના પ્રાદેશિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્દાઓ.
- આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા, ખાસ કરીને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દરિયાઈ કાયદા સંધિ (UNCLOS)ની જોગવાઈઓની જાળવણી સહિત આ ક્ષેત્રમાં નિયમ આધારિત આદેશોને પ્રોત્સાહન આપવું મહત્વપૂર્ણ છે.

કોવિડ-19

- આ ક્ષેત્રમાં રોગચાળા સામેની લડાઈમાં ભારતના અથાગ પ્રયાસો પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો અને આ દિશામાં આસિયાન પહેલોને જરૂરી ટેકો આપવાની પણ અપીલ કરવામાં આવી હતી.
- ભારતે મ્યાનમાર માટે આસિયાનની માનવતાવાદી પહેલ માટે 2,00,000 ડોલર અને આસિયાનના કોવિડ-19 રિસ્પોન્સ ફંડ માટે 1 મિલિયન ડોલરની તબીબી સામગ્રી માટે અમારું યોગદાન આપ્યું છે.

ભારત-આસિયાન અને ચીન

- પરંપરાગત રીતે, ભારત અને આસિયાન સંબંધો સામાન્ય ઐતિહાસિક અને સાંસ્કૃતિક મૂળને કારણે વેપાર અને વ્યક્તિગત સંબંધો પર આધારિત રહ્યા છે, સમન્વયનું બીજું તાજેતરનું અને મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્ર ચીનની વધતી સાર્વભૌમત્વને સંતુલિત કરી રહ્યું છે.

18મી ભારત-આસિયાન શિખર પરિષદ

- તાજેતરમાં ભારતે વર્તમાન આસિયાન રાષ્ટ્રપતિ બ્રુનેઈના આમંત્રણ પર 18મી ભારત-આસિયાન શિખર પરિષદમાં ભાગ લીધો હતો.
- તમામ રાજકારણીઓએ 2022ને 'ભારત-આસિયાન મિત્રતા વર્ષ' તરીકે જાહેર કર્યું હતું.
- આસિયાન-ભારત શિખર સંમેલન દર વખતે યોજાય છે અને ભારત અને આસિયાનને ઉચ્ચ સ્તરે જોડાવાની તક પૂરી પાડે છે.

એક્ટ ઇસ્ટ પોલિસીમાં આસિયાન

- એક્ટ ઇસ્ટ પોલિસી અને કોમ્પ્રિહેન્સિવ ઇન્ડો-પેસિફિક વિઝન પ્રત્યે ભારતના અભિગમથી આસિયાનની કેન્દ્રસ્થાને તાણ આવી હતી.
- ભારત-પ્રશાંત અને ભારતની ભારત-પેસિફિક પહેલ (Indo-Pacific Oceans Initiative: IPOI) માટે આસિયાન

- > ભારત અને આસિયાન બંનેનો ઉદ્દેશ ચીનની આક્રમક નીતિઓથી વિપરીત પ્રદેશમાં શાંતિપૂર્ણ વિકાસ માટે નિયમ આધારિત સુરક્ષા માળખું સ્થાપિત કરવાનો છે.
- > ભારતની જેમ વિયેતનામ, ફિલિપાઈન્સ, મલેશિયા અને બ્રુનેઈ જેવા ઘણા આસિયાન સભ્યો ચીન સાથે પ્રાદેશિક વિવાદો ધરાવે છે, જે ચીન સાથેના સંબંધોનો મહત્વપૂર્ણ ઘટક છે.
- > ભારતે 2014માં તેના અગાઉના અભિગમ કરતાં વધુ વ્યૂહાત્મક અભિગમ સાથે એક્ટ ઇસ્ટમાં 'લુક ઇસ્ટ' નીતિને પુનર્જીવિત કરી હતી, જેમાં માત્ર દક્ષિણ-પૂર્વ એશિયાના દેશો સાથે જ નહીં પરંતુ પેસિફિકમાં પણ જોડાણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતું.

ભારત અને સ્પેન વચ્ચે દ્વિપક્ષીય બેઠક યોજાઈ

- > 31 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ, વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી રોમમાં G20 સમિતિ પછી તેમના સ્પેનિશ સમકક્ષ પેડ્રો સાંચેઝને મળ્યા હતા.
- > આ બેઠક દરમિયાન પીએમ મોદીએ ભારતના ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સમાં સ્પેનથી રોકાણને આમંત્રણ આપ્યું હતું.
- > બંને નેતાઓએ મજબૂત દ્વિપક્ષીય સંબંધો, પરસ્પર હિતના પ્રાદેશિક અને વૈશ્વિક મુદ્દાઓ પર વિચારોનું આદાન-પ્રદાન કર્યું. તેઓએ અફઘાનિસ્તાન અને ઈન્ડો-પેસિફિકની સ્થિતિ અંગે પણ ચર્ચા કરી હતી.
- > તેઓએ સ્પેન પાસેથી એરકાફ્ટની ખરીદી માટેના કરાર પર હસ્તાક્ષર જેવા વધતા દ્વિપક્ષીય વેપાર અને રોકાણ સંબંધોનું સ્વાગત કર્યું.
- > તેઓ સ્વચ્છ ટેકનોલોજી, ઈ-મોબિલિટી, ઊંડા સમુદ્રમાં સંશોધન અને અદ્યતન સામગ્રી જેવા ક્ષેત્રોમાં દ્વિપક્ષીય સહયોગને વધુ વિસ્તૃત કરવા સંમત થયા હતા.
- > બંને નેતાઓએ ભારત-EU સંબંધો અને જળવાયુ પરિવર્તન અંગે પણ વિચારોનું આદાન-પ્રદાન કર્યું હતું.

ભારતમાં સ્પેનિશ રોકાણ

- > આ મીટિંગ દરમિયાન પીએમ મોદીએ સ્પેનને ભારતમાં ગ્રીન હાઈડ્રોજન, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને ડિફેન્સ મેન્યુફેક્ચરિંગ જેવા અનેક ક્ષેત્રોમાં રોકાણ કરવા આમંત્રણ આપ્યું હતું.
- > તેમણે સ્પેનને ભારતની નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પાઈપલાઈન (National Infrastructure Pipeline), ગતિ શક્તિ યોજના (Gati Shakti Plan) અને એસેટ મોનેટાઈઝેશન પ્લાન (Asset Monetisation Plan)નો લાભ લેવા પણ કહ્યું હતું.

અફઘાનિસ્તાન પર ભારતનો દૃષ્ટિકોણ

- > ઓગસ્ટ 2021માં કાબુલ પર તાલિબાનોના કબજા બાદ ભારતે અફઘાનિસ્તાનની સ્થિતિ પર ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. ભારતે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે અફઘાનિસ્તાનના પ્રદેશનો ઉપયોગ કોઈપણ દેશને ધમકી આપવા અથવા હુમલો કરવા, આતંકવાદી હુમલાની યોજના બનાવવા અથવા નાણાં પૂરો પાડવા અથવા આતંકવાદીઓને આશ્રય આપવા અથવા તાલીમ આપવા માટે થવો જોઈએ નહીં.

C296 એરકાફ્ટ

- > ભારતે એરબસ સ્પેન પાસેથી 56 C295 એરકાફ્ટની ખરીદી માટે કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા. 56માંથી 40 એરકાફ્ટ ટાટા એડવાન્સ સિસ્ટમના સહયોગથી 'મેડ ઇન ઇન્ડિયા' હશે.

G-20 સમિતિમાં રોમ ઘોષણાપત્ર અપનાવવામાં આવ્યું

- > બે દિવસીય G-20 સમિતિ 31 ઓક્ટોબર, 2021 ના રોજ પૂર્ણ થઈ હતી. આ સમિતિ દરમિયાન, રોમ ઘોષણા (Rome Declaration) સ્વીકારવામાં આવી હતી.
- > વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ આ સમિતિને ફાયદાકારક ગણાવી હતી.
- > સમિતિ દરમિયાન, નેતાઓએ વૈશ્વિક મહત્વના મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરી હતી જેમ કે કોવિડ-19 રોગચાળા સામે લડવું, આરોગ્ય માળખામાં સુધારો કરવો, આર્થિક સહયોગને મજબૂત બનાવવો અને નવીનતાઓને આગળ વધારવી.
- > તેણે 'રોમ ઘોષણા' પણ અપનાવ્યું. સભ્ય દેશો સંમત થયા કે COVID-19 રસીકરણ એ વૈશ્વિક જાહેર હિત છે.
- > આ સમિતિ દરમિયાન, દેશો એ પણ સંમત થયા હતા કે COVID-19 રસીઓ માટે કટોકટીના ઉપયોગની અધિકૃતતા માટેની પ્રક્રિયાને ઝડપી બનાવવા માટે વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO)ને મજબૂત બનાવવામાં આવશે.
- > આ સત્રનું મુખ્ય ધ્યાન ઊર્જા અને આબોહવા પર હતું.
- > ઘણા વિકાસશીલ દેશોએ વિકાસશીલ દેશોના હિતોનું રક્ષણ કરવાની હાકલ કરી હતી.

ભારત અને ઈઝરાયેલ સંરક્ષણ સહયોગ

- > ભારત અને ઈઝરાયેલ સંરક્ષણ સહયોગ વધારવા માટે
- > તેલ અવીવમાં 29 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ ભારત-ઈઝરાયેલ વર્કિંગ ગ્રુપની 15મી બેઠક દરમિયાન, ભારત અને ઈઝરાયેલ સંરક્ષણ સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે એક નવી ટાસ્ક ફોર્સની સ્થાપના કરવાનો નિર્ણય કર્યો. તેઓએ પેટા કાર્યકારી જૂથ બનાવવાનું પણ નક્કી કર્યું.

- > આ બેઠકની સહ-અધ્યક્ષતા ડૉ. અજય કુમાર, ભારતના સંરક્ષણ સચિવ અને મેજર જનરલ (નિવૃત્ત) અમીર એશેલ, મહાનિદેશક, ઇઝરાયેલના સંરક્ષણ મંત્રાલયે કરી હતી.
- > તેઓએ ઔદ્યોગિક સહયોગ અને કવાયતો સહિત સૈન્ય-થી-સૈન્ય કામગીરીમાં પ્રગતિની સમીક્ષા કરી.
- > તેમણે R&D અને સંરક્ષણ પ્રાપ્તિ અને ઉત્પાદન પર પેટા કાર્યકારી જૂથો દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રગતિની પણ સમીક્ષા કરી હતી.

ભારત-ઇઝરાયેલ જોઈન્ટ વર્કિંગ ગ્રુપ (JWG)

- > દ્વિપક્ષીય સંરક્ષણ સહકાર પર ભારત અને ઇઝરાયેલ સંયુક્ત કાર્યકારી જૂથ (JWG) સહકારના નવા ક્ષેત્રોને ઓળખવા માટે એક વ્યાપક દસ વર્ષનો રોડમેપ તૈયાર કરવા ટાસ્ક ફોર્સની રચના કરવા સંમત થયા હતા.

સંયુક્ત કાર્યકારી જૂથ

- > સંયુક્ત કાર્યકારી જૂથ એ બંને દેશોના “સંરક્ષણ મંત્રાલય” વચ્ચેની ટોચની સંસ્થા છે. તે દ્વિપક્ષીય સંરક્ષણ સહયોગના તમામ પાસાઓની વ્યાપક સમીક્ષા કરે છે અને માર્ગદર્શન આપે છે.

ભારત-ઇઝરાયેલ સંરક્ષણ સહયોગ

- > ભારત અને ઇઝરાયેલ વચ્ચેના દ્વિપક્ષીય સંબંધો તેમના સંબંધિત રાષ્ટ્રીય હિતો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. આતંકવાદ, અવકાશ, સાયબર સુરક્ષા અને ગુપ્ત માહિતીની વહેંચણી જેવા ક્ષેત્રોનો સમાવેશ કરવા માટે બંને દેશો વચ્ચે સંરક્ષણ સહયોગનો વિસ્તાર થયો છે. 2017માં, આશરે \$715 મિલિયનના વેચાણ સાથે ભારત ઇઝરાયેલનો સૌથી મોટો શસ્ત્ર ગ્રાહક હતો.

માનવ તસ્કરીને રોકવા માટે પ્રોટોકોલ: SCO

- > તાજેતરમાં, શાંઘાઈ સહકાર સંગઠન (SCO)એ નવી દિલ્હીમાં યોજાયેલી તેની 19મી બેઠક (પ્રોસિક્યુટર જનરલ્સ)માં માનવ તસ્કરી, ખાસ કરીને મહિલાઓ અને બાળકોની તસ્કરીના વધતા જોખમને રોકવા અને તેનો સામનો કરવા માટે સહકારને મજબૂત કરવા માટે એક પ્રોટોકોલ અપનાવ્યો હતો.
- > તાજિકિસ્તાન શાંઘાઈ સહકાર સંગઠનના વર્તમાન પ્રમુખ છે.

માનવ તસ્કરી

- > માનવ તસ્કરીમાં એક વ્યક્તિ તરફથી બળજબરી અથવા ખામીયુક્ત કાર્યવાહી, એક સ્થળેથી બીજી જગ્યાએ જવું અથવા બંધક બનાવવું, જેમાં ધાકધમકી અથવા અન્ય પ્રકારની બળજબરીનો સમાવેશ થાય છે.
- > સત્તામણીમાં શારીરિક અથવા જાતીય શોષણના અન્ય સ્વરૂપો, બળજબરીથી મજૂરી અથવા સેવાઓ, ગુલામ બનાવવા અથવા શરીરના ઉત્સર્જનનો સમાવેશ થાય છે.

પ્રોટોકોલ વિશે

- > વ્યક્તિઓની તસ્કરીના જોખમને પહોંચી વળવા માટે રાષ્ટ્રીય કાયદાઓનું આદાનપ્રદાન ચાલુ રાખવાની માંગ કરવામાં આવી છે.
- > તસ્કરીના પીડિતોને તેમની લાયકાતના દાયરામાં રક્ષણ અને સહાય પૂરી પાડવી.
- > અદ્યતન તાલીમના ક્ષેત્રમાં SCO સભ્ય દેશોની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ વચ્ચે સહકાર વિકસાવવા, ખાસ કરીને મહિલાઓ અને બાળકોની તસ્કરીનો સામનો કરવા અપીલ કરવામાં આવી છે.

ભારતમાં સંબંધિત કાયદાઓ

- > અનૈતિક વેપાર (નિવારણ) અધિનિયમ, 1956 આ મુદ્દાને પહોંચી વળવા માટેનો એક મોટો કાયદો છે.
- > ભારતીય બંધારણની કલમ 23 અને 24 (શોષણ સામે અધિકાર).
- > IPCમાં 25 વિભાગો છે, જેમ કે 366A, 366B, 370 અને 374.
- > જુવેનાઇલ જસ્ટીસ એક્ટ એન્ડ ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી (IT) એક્ટ એન્ડ પ્રિવેન્શન ઓફ ચાઇલ્ડ લેબર એક્ટ, બોન્ડેડ લેબર (એલિવેશન) એક્ટ વગેરે.

માનવ તસ્કરીનો સામનો કરવા ભારતના પ્રયાસો

- > જુલાઈ 2021માં મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલયે માનવ તસ્કરી વિરોધી વિધેયક, તસ્કરી ઇન પર્સન્સ (નિવારણ, સંભાળ અને પુનર્વસન) બિલ, 2021નો મુસદ્દો બહાર પાડ્યો હતો.
- > ભારતે યુનાઈટેડ નેશન્સ કન્વેન્શન ઓન ઇન્ટરનેશનલ ઓર્ગેનાઈઝ્ડ ક્રાઈમ (પલેમો કન્વેન્શન)ને બહાલી આપી છે, જેમાં ખાસ કરીને અન્ય લોકો ઉપરાંત મહિલાઓ અને બાળકોની તસ્કરી અટકાવવા અને સજા કરવાનો પ્રોટોકોલ છે.
- > ભારતે વેશ્યાવૃત્તિ માટે મહિલાઓ અને બાળકોની તસ્કરી અટકાવવા અને તેનો સામનો કરવા માટે સાર્ક કન્વેન્શનને બહાલી આપી છે.
- > માનવ તસ્કરીના ગુનાનો સામનો કરવા માટે રાજ્ય સરકારો દ્વારા લેવામાં આવેલા વિવિધ નિર્ણયો પર વાતચીત કરવા અને તેનું અનુસરણ કરવા માટે ગૃહ મંત્રાલય (MHA)માં વર્ષ 2006માં એન્ટી-ટ્રાફિકિંગ નોડલ સેલની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.

ન્યાયિક સેમિનાર:

- > નીચલી અદાલતના ન્યાયિક અધિકારીઓને તાલીમ આપવા અને સંવેદનશીલ બનાવવા માટે ઉચ્ચ અદાલત સ્તરે માનવ તસ્કરી અંગે ન્યાયિક સેમિનાર યોજવામાં આવે છે.
- > ગૃહ મંત્રાલયે તાલીમ અને ક્ષમતા નિર્માણ મારફતે “વ્યક્તિઓની તસ્કરી” સામે ભારતમાં કાયદા અમલીકરણના પ્રતિસાદને મજબૂત કરવાની વ્યાપક યોજના હેઠળ દેશના 270 જિલ્લાઓમાં માનવ તસ્કરી વિરોધી એકમોની સ્થાપના માટે ભંડોળ બહાર પાડ્યું છે.

- > બાળકો અને મહિલાઓની તસ્કરીને દૂર કરવા માટે ઉજ્જવલા યોજના 2007માં શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ યોજનાનો ઉદ્દેશ જાતીય શોષણ માટે તસ્કરી અટકાવવા, રક્ષણ, પુનર્વસન અને સ્વદેશ મોકલવાનો છે.
- > “સ્વાધાર ગૃહ યોજના”, “સખી”, “મહિલા હેલ્પલાઇનનું સાર્વત્રિકીકરણ” જેવી વિવિધ પહેલો હિંસાથી અસરગ્રસ્ત મહિલાઓની ચિંતાઓને દૂર કરવા માટે સહાયક સંસ્થાકીય માળખા અને વ્યવસ્થા પ્રદાન કરે છે.

ભારત અને શ્રીલંકાએ ‘સંસદ મૈત્રી સંઘ’ (Parliament Friendship Association) ને પુનઃજીવિત કર્યું

- > ભારત અને શ્રીલંકાએ તેમના “સંસદીય મૈત્રી સંઘ” (Parliament Friendship Association) ને પુનર્જીવિત કર્યું છે, જેના માટે મંત્રી ચમલ રાજપક્ષે તેના પ્રમુખ તરીકે ચૂંટાયા છે.
- > ઓગસ્ટ 2020માં ચૂંટાયેલી વર્તમાન સંસદ માટે તેને પુનર્જીવિત કરવામાં આવી રહી છે.
- > પુનરુત્થાન કાર્યક્રમમાં શ્રીલંકાના વિદેશ મંત્રી જી.એલ. પીરીસે ભારત અને શ્રીલંકા વચ્ચેના “નજીકના સભ્યતાના સંબંધો”ની નોંધ લીધી.
- > આ સહકાર સંસદીય વિનિમયને “પુનર્જીવિત” કરવામાં અને બંને દેશો વચ્ચેના દ્વિપક્ષીય સંબંધોને મજબૂત બનાવવામાં મદદ કરશે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- > શ્રીલંકાએ 11 નવેમ્બર, 2021ના રોજ ભારત પાસેથી ખાતર ખરીદવાનો નિર્ણય કર્યા પછી ભારત-શ્રીલંકા સંસદીય મિત્રતા જૂથની રચના કરી. ભારતીય સંસદે દ્વિપક્ષીય સંબંધોને મજબૂત કરવા મિત્ર રાષ્ટ્રો સાથે સંસદીય મિત્રતા જૂથોની રચનાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો.

ભારત-શ્રીલંકા સંસદીય મિત્રતા જૂથ

- > ચીન સાથે ગાઢ સંબંધો હોવા છતાં સંબંધોને નવજીવન આપવા માટે એસોસિએશનમાં શ્રીલંકાની સંસદના વરિષ્ઠ સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે.
- > આ એસોસિએશનની સ્થાપના શ્રીલંકાની 9મી સંસદ માટે કરવામાં આવી હતી.

દક્ષિણ કોરિયાએ એર ટેક્સીઓના નિયંત્રણનું પરીક્ષણ કર્યું

- > 11 નવેમ્બર, 2021ના રોજ, દક્ષિણ કોરિયાએ Urban Air Mobility Vehicles-UAM ને નિયંત્રિત કરવા માટેની સિસ્ટમનું પ્રદર્શન કર્યું.

- > અર્બન એર મોબિલિટી વ્હીકલ મુખ્ય એરપોર્ટ અને ડાઉનટાઉન સિઓલ વચ્ચે ટેક્સી તરીકે કામ કરશે.
- > આ પ્રોજેક્ટ 2025 સુધી કામ કરશે અને મુસાફરીના સમયમાં બે તૃતીયાંશ જેટલો ઘટાડો કરશે.
- > પરિવહન મંત્રાલયના અનુમાન મુજબ, આવી સેવાઓ હવાઈ માર્ગે 30-50 કિમીના અંતર માટે મુસાફરીનો સમય એક કલાકથી ઘટાડીને 20 મિનિટ કરશે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- > દક્ષિણ કોરિયાએ 2020માં 2025 સુધીમાં વ્યાપારી શહેરી મુસાફરી શરૂ કરવા માટે રોડમેપ જાહેર કર્યો.

UAM નું મહત્વ

- > UAM એ પરિવહનનું સામાન્ય માધ્યમ બનવાની અપેક્ષા છે જેનો ઉપયોગ નાગરિકો રોજિંદા જીવનમાં કરશે.

UAM

- > નિયંત્રણ અને સંકલન દર્શાવવા માટે, પાઈલટે જર્મનીના વોલોકોપ્ટર (Volocopter) દ્વારા બનાવવામાં આવેલ બે સીટવાળા મોડેલને ઉડાન ભરી.
- > UAM વર્ટિકલ ટેક-ઓફ અને લેન્ડિંગ માટે હેલિકોપ્ટર જેવા રોટર દ્વારા સંચાલિત છે
- > પ્રદર્શિત એરક્રાફ્ટ એક વિના સ્વાયત્ત રીતે સંચાલિત અથવા સંચાલિત થઈ શકે છે.
- > જ્યારે મુસાફરો આ એરક્રાફ્ટમાં ચઢે છે, ત્યારે પાઈલટે સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા માટે એરક્રાફ્ટનું સંચાલન કરવું આવશ્યક છે.
- > પૂર્ણ-કદના પ્રોટોટાઇપની ટેસ્ટ ફ્લાઇટ્સ 2022 સુધીમાં શરૂ થવાની અપેક્ષા છે.

મુસાફરી ખર્ચ

- > ઈંચિયોન ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટથી સેન્ટ્રલ સિયોલ સુધીની પ્લેન ટ્રીપનો ખર્ચ આશરે 110,000 વોન હશે, જ્યારે તેની વ્યાપારી મુસાફરી 2025માં શરૂ થશે. પ્રીમિયમ ટેક્સીની સરખામણીમાં આ મુસાફરી ખર્ચ વધુ ખર્ચાળ છે.

આફ્રિકાની સાહેલ કટોકટી (Sahel Crisis)

- > 12 નવેમ્બર, 2021ના રોજ, યુએન પીસકીપિંગ ચીફે ચેતવણી આપી હતી કે આફ્રિકાનો સાહેલ પ્રદેશ અસ્થિર છે કારણ કે અસુરક્ષા અને અસ્થિરતા વિકાસની સંભાવનાઓને ખતમ કરી રહી છે અને આતંકવાદી હુમલાઓ દરરોજ ઘણા લોકોને મારી રહ્યા છે.
- > યુએન પીસકીપિંગ ચીફના જણાવ્યા અનુસાર, લાખો લોકો વિસ્થાપિત થયા છે, બાળકો શાળાએ જઈ શકતા નથી અને કોવિડ-19 રોગચાળા વચ્ચે ઘણા લોકો માટે પ્રાથમિક આરોગ્ય સંભાળ અપ્રાપ્ય છે.

- > G5 Sahel Force પર સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદની બેઠકમાં બોલતી વખતે તેમણે ચિંતાઓને રેખાંકિત કરી હતી.

G5 Sahel Force

- > G5 સાહેલ ફોર્સની સ્થાપના પાંચ આફ્રિકન દેશો ચાડ, બુર્કિના ફાસો, માલી, નાઈજર અને મોરિટાનિયા દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ દળની રચના 2017માં વિશાળ સાહેલ ક્ષેત્રમાં વધી રહેલા આતંકવાદી ખતરા સામે લડવા માટે કરવામાં આવી હતી.

શા માટે આફ્રિકા આતંકવાદથી સૌથી વધુ પ્રભાવિત છે?

- > યુએનના નિષ્ણાતોના મતે, ઇસ્લામિક સ્ટેટ અને અલ-કાયદાના ઉગ્રવાદી જૂથોના વધતા પ્રભાવને પગલે આફ્રિકા 2021ના પહેલા ભાગમાં આતંકવાદથી સૌથી વધુ પ્રભાવિત ક્ષેત્ર બની ગયું છે.

યુએસ કુગાવો અને ભારત પર અસર

- > છેલ્લા કેટલાક દિવસોમાં યુએસમાં છૂટક કુગાવો વધીને 6.2% થયો છે, જે ત્રણ દાયકામાં વાર્ષિક ધોરણે સૌથી વધુ ઉછાળો છે. આ વધતી કિંમતોએ વૈશ્વિક અને ભારતમાં બંનેનું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું છે.

કુગાવા વિશે

■ મિકેનિઝમ:

- > આ તે દર છે કે જેના પર આપેલ સમયગાળા દરમિયાન ભાવ વધે છે. સામાન્ય રીતે, ભારતમાં કુગાવાનો દર વર્ષ-દર-વર્ષના આધારે ગણવામાં આવે છે.
- > બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જો કોઈ ચોક્કસ મહિના માટે કુગાવાનો દર 10% છે, તો તેનો અર્થ એ છે કે તે મહિનાના ભાવ એક વર્ષ અગાઉના સમાન મહિનાના ભાવ કરતાં 10% વધુ હતા.
- > ભારતમાં કુગાવો મુખ્યત્વે બે મુખ્ય સૂચકાંકો દ્વારા માપવામાં આવે છે - હોલસેલ પ્રાઈસ ઈન્ડેક્સ (WPI) અને કન્ઝ્યુમર પ્રાઈસ ઈન્ડેક્સ (CPI), જે અનુક્રમે જથ્થાબંધ અને છૂટક સ્તરે ભાવમાં ફેરફારને માપે છે.
- > ભારતે 4 (+/- 2) ટકાને લક્ષ્યાંક રાખીને લવચીક કુગાવાની નીતિ અપનાવી છે.

■ લોકો પર કુગાવાની અસર:

- > મોંઘવારીનો ઊંચો દર લોકોની ખરીદ શક્તિને નષ્ટ કરે છે. ગરીબો પાસે ઝડપથી વધી રહેલી કિંમતોનો સામનો કરવા માટે ઓછા પૈસા હોવાથી, ઊંચી કુગાવો તેમને સૌથી વધુ નુકસાન પહોંચાડે છે.

- > જો કે, અર્થતંત્રમાં ઉત્પાદન વધારવા માટે, કુગાવાનું મધ્યમ સ્તર જાળવી રાખવું જરૂરી છે.

■ અમેરિકામાં મોંઘવારી વધવાનું કારણ:

- > યુએસ સેન્ટ્રલ બેંકે તેના ફેડરલ રિઝર્વમાં કુગાવાનો દર માત્ર 2%નો લક્ષ્યાંક રાખ્યો છે. આ સંદર્ભના આધારે, 6.2%નો કુગાવાનો દર એ કિંમતોમાં સૌથી વધુ વધારો છે.
- > કુગાવાના વધારાને સામાન્ય રીતે કાં તો માંગમાં વધારો અથવા પુરવઠામાં ઘટાડો માટે સોંપી શકાય છે.
- > બંને પરિબળો યુ.એસ.માં સામેલ છે.
- > આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિની ગતિ પુરવઠા શૃંખલાના સુધારા કરતાં ઘણી ઝડપી રહી છે અને માંગ-પુરવઠાના અસંતુલનને વધારે છે, જેના કારણે ભાવમાં સતત વધારો થયો છે.

■ માંગ-આધારિત કુગાવો:

- > COVID-19 રસીકરણ ઝુંબેશની ઝડપી રોલઆઉટ પ્રવૃત્તિઓ યુએસ અર્થતંત્રમાં ઝડપી પુનઃપ્રાપ્તિ તરફ દોરી ગઈ.
- > કુગાવામાં વૃદ્ધિનો એક ભાગ ગ્રાહક માંગમાં અણધારી રીતે ઝડપી પુનઃપ્રાપ્તિથી આવ્યો છે.
- > આ પુનઃપ્રાપ્તિને સરકાર દ્વારા માત્ર ગ્રાહકો અને તેમની નોકરી ગુમાવનારાઓને રાહત આપવા માટે જ નહીં, પરંતુ માંગને ઉત્તેજિત કરવા માટે એકત્રિત કરવામાં આવેલા અબજો ડોલર દ્વારા વધુ બળતણ આપવામાં આવ્યું હતું.

■ પુરવઠા બાજુ કુગાવો:

- > વર્ષ 2020માં, રોગચાળાને કારણે માત્ર યુએસમાં જ નહીં પરંતુ સમગ્ર વિશ્વમાં વ્યાપક લોકડાઉન અને વિક્ષેપ સર્જાયો હતો.
- > કંપનીઓએ કર્મચારીઓની સંખ્યામાં ઘટાડો કર્યો અને ઉત્પાદનમાં તીવ્ર ઘટાડો કર્યો.
- > ટૂંકમાં, ઉત્પાદનની વૈશ્વિક પુરવઠા શૃંખલાએ પૂર્વ રોગચાળાના સ્તરે ઉત્પાદન ફરી શરૂ કર્યું નથી.

■ વૈશ્વિક કુગાવો:

- > જ્યારે યુએસએ કિંમતોમાં સૌથી ઝડપી વધારો જોયો છે, ત્યારે મોટાભાગની મોટી અર્થવ્યવસ્થાઓમાં, જર્મની, ચીન અથવા જાપાનમાં પણ કુગાવાએ નીતિ નિર્માતાઓને આશ્ચર્યચકિત કર્યા છે.

કુગાવો (ભારતીય પરિપ્રેક્ષ્ય)

■ પ્રી-પેન્ડેમિક કુગાવો:

- > જ્યારે મોટા ભાગની અન્ય અર્થવ્યવસ્થાઓ રોગચાળાને પગલે કુગાવાના વધારાથી આઘાત પામી હતી, ત્યારે ભારત રોગચાળા પહેલા ઉચ્ચ કુગાવાવાળા દુર્લભ મુખ્ય અર્થતંત્રોમાંનું એક હતું.
- > પુરવઠાની મર્યાદાઓને કારણે રોગચાળાએ પરિસ્થિતિને વધુ ચિંતાજનક બનાવી છે, તેમ છતાં ભારતમાં માંગ હજુ સુધી કોવિડ પહેલાના સ્તરે પહોંચી નથી.

- > પરિણામે, RBI એ મે 2020 થી એક વખત પણ તેના બેન્ચમાર્ક વ્યાજ દરો (રેપો રેટ) ઘટાડ્યા નથી, ભારત “ટેકનો” આર્થિક મંદીમાં પ્રવેશ્યું હોવા છતાં.
- > RBI એ ટકાઉ ધોરણે વૃદ્ધિને પુનઃજીવિત કરવા અને ટકાવી રાખવા અને અર્થતંત્ર પર કોવિડ-19 ની અસર ઘટાડવા માટે જ્યાં સુધી જરૂરી હોય ત્યાં સુધી અનુકૂળ વલણ ચાલુ રાખવાનું નક્કી કર્યું છે, જ્યારે કુગાવો વધુ વધતો રહે તેની ખાતરી કરીને. મૂવિંગ ટાર્ગેટની અંદર બની રહે.

■ મુખ્ય કુગાવો ચિંતાજનક પરિબળ:

- > જ્યારે એકંદર કુગાવાની સરેરાશ હાલમાં એકદમ વ્યવસ્થિત જણાય છે, તે “મુખ્ય” કુગાવો ચિંતાજનક છે.
- > જ્યારે આપણે ખાદ્યપદાર્થો અને ઈંધણની કિંમતોને અવગણીએ છીએ ત્યારે મુખ્ય કુગાવાનો દર એ કુગાવાનો દર છે.
- > આ દર ઊંચો છે અને હવે RBIના કમ્ફર્ટ ઝોનનો ભંગ કરવાની ધમકી આપે છે.
- > કિંમતોમાં વૈશ્વિક વધારાના પ્રકાશમાં, ભારતનો કુગાવો વધુ ખરાબ થવાની સંભાવના છે.

ભારત પર યુએસ કુગાવાની અસર

- > જ્યારે વૈશ્વિક સ્તરે કિંમતો વધે છે, ત્યારે આનાથી આયાતી કુગાવો વધુ થશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ભારત અને તેઓ જે કંઈ પણ આયાત કરે છે તે બધી વસ્તુઓ મોંઘી હશે.
- > અદ્યતન અર્થતંત્રોમાં ઉચ્ચ કુગાવો, ખાસ કરીને યુ.એસ.માં, તેમની મધ્યસ્થ બેન્કોને તેમની ઢીલી નાણાકીય નીતિ છોડી દેવાની ફરજ પાડશે.
- > અદ્યતન અર્થતંત્રોમાં કડક ચલણ નીતિ ઊંચા વ્યાજ દરોને પ્રોત્સાહિત કરશે.
- > કડક નાણાકીય નીતિમાં ઋણ લેવા દબાણ કરવા અને બચતને પ્રોત્સાહિત કરવા વ્યાજ દરો વધારવાનો સમાવેશ થાય છે.
- > આ ભારતીય અર્થતંત્રને બે વ્યાપક રીતે અસર કરશે.
- > ભારતની બહાર સંપત્તિ બનાવવાનો પ્રયાસ કરતી ભારતીય કંપનીઓને આમ કરવું મોંઘુ પડશે.
- > RBIએ સ્થાનિક સ્તરે વ્યાજ દરોમાં વધારો કરીને તેની નાણાકીય નીતિ સ્થાનિક સ્તરે ગોઠવવી પડશે. આ બદલામાં વધુ કુગાવા તરફ દોરી શકે છે કારણ કે ઉત્પાદન ખર્ચમાં વધારો થશે.

અફઘાનિસ્તાન પર દિલ્હી ઘોષણા

- > તાજેતરમાં, અફઘાનિસ્તાન પર દિલ્હી ક્ષેત્રીય સુરક્ષા સંવાદ (Delhi Regional Security Dialogue)નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ બેઠકમાં પ્રાદેશિક દેશોના રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકારો (National Security Advisors-NSA)

એ ભાગ લીધો હતો અને તેની અધ્યક્ષતા ભારતીય સુરક્ષા સલાહકાર (Indian NSA) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

- > આ બેઠકમાં અફઘાન લોકો માટે ‘તાકીદની માનવતાવાદી સહાય’ (Urgent Humanitarian Assistance) માટે હાકલ કરવામાં આવી હતી અને અફઘાન પરિદ્રશ્ય પર પ્રાદેશિક દેશો વચ્ચે ગાઢ સહકાર અને પરામર્શ માટે હાકલ કરવામાં આવી હતી.
- > પ્રાદેશિક સુરક્ષા સંવાદની આ ત્રીજી બેઠક છે (અગાઉની બે બેઠકો 2018 અને 2019માં ઈરાનમાં યોજાઈ હતી).
- > આમંત્રિત સહભાગીઓ: અફઘાનિસ્તાનના પડોશી દેશો જેમ કે પાકિસ્તાન, ઈરાન, તાજિકિસ્તાન, ઉઝબેકિસ્તાન, તુર્કમેનિસ્તાન અને રશિયા અને ચીન સહિત અન્ય મુખ્ય સહભાગી દેશો.

■ જરૂરિયાત:

- > અફઘાનિસ્તાનમાંથી અમેરિકી દળોની પીછેહઠ અને તાલિબાન દ્વારા કબજે કર્યા પછી ભારત આ ક્ષેત્રની સુરક્ષાને લઈને ચિંતિત છે.
- > અફઘાનિસ્તાનના વિસ્તારમાંથી આતંકવાદ ફેલાવાનો ખતરો છે.

■ દિલ્હી ઘોષણાની વિશેષતાઓ:

- > સુરક્ષિત અને સ્થિર અફઘાનિસ્તાન: અફઘાનિસ્તાનમાં શાંતિ, સુરક્ષા અને સ્થિરતા માટે સમર્થન, સાર્વભૌમત્વ, એકતા અને પ્રાદેશિક અખંડિતતા અને આંતરિક બાબતોમાં બિન-દખલગીરીના આદર પર ભાર મૂકે છે.

■ આતંકવાદની નિંદા:

- > તેના તમામ સ્વરૂપો અને અભિવ્યક્તિઓમાં આતંકવાદનો સામનો કરવાની પ્રતિબદ્ધતાની વાત કરવામાં આવી હતી.
- > પ્રાદેશિક સભ્યોને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તેઓ ખાતરી કરે કે અફઘાનિસ્તાન ક્યારેય વૈશ્વિક આતંકવાદ માટે સુરક્ષિત આશ્રયસ્થાન ન બને.

■ મૂળભૂત અધિકારો સુનિશ્ચિત કરવા :

- > તે સુનિશ્ચિત કરવું પડશે કે મહિલાઓ, બાળકો અને લઘુમતી સમુદાયોના મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન ન થાય.
- > અફઘાન સમાજના તમામ વર્ગોને ભેદભાવ વિનાની સહાય પૂરી પાડવી જોઈએ.

■ સામૂહિક સહકાર:

- > પ્રદેશમાં કટ્ટરપંથ, ઉગ્રવાદ, અલગતાવાદ અને ડૂંગ હેરફેરના જોખમ સામે સામૂહિક સહકાર માટે હાકલ કરે છે.

■ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની કેન્દ્રીય ભૂમિકા:

- > અફઘાનિસ્તાન પર યુએનના સંબંધિત ઠરાવોને પુનરાવર્તિત કરીને, એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે દેશમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (United Nations- UN) ની સતત હાજરી જાળવી રાખવી જોઈએ.

- તાજેતરના યુનાઈટેડ નેશન્સ ઠરાવ 2593 અફઘાનિસ્તાનમાં આતંકવાદ સામે લડવાના મહત્વને પુનરોચ્ચાર કરે છે, જેમાં ઠરાવ 1267 અનુસાર નિયુક્ત વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓનો સમાવેશ થાય છે.

■ પ્રાદેશિક દેશો દ્વારા પ્રતિભાવ:

- રશિયાએ માન્યતા આપી હતી કે તાલિબાન-નિયંત્રિત અફઘાનિસ્તાનમાં વાતચીત પ્રણાલી જટિલ હોવી જોઈએ નહીં.
- પાકિસ્તાન અને ચીનને પણ પરામર્શમાં ભાગ લેવા માટે આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું પરંતુ બંને દૂર રહ્યા હતા.
- ઉપરાંત તત્કાલીન અફઘાન સરકાર કે તાલિબાનનું કોઈ પ્રતિનિધિત્વ નહોતું.
- ઉઝબેકિસ્તાન અને તુર્કમેનિસ્તાનના NSA એ તેમના પ્રારંભિક નિવેદનોમાં આતંકવાદ શબ્દનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી.

અન્ય અફઘાન શાંતિ પ્રક્રિયાઓ

- અફઘાનિસ્તાન પર 'ટ્રોઈકા પ્લસ' બેઠક: અફઘાનિસ્તાન શાંતિ પ્રક્રિયા પર યુએસ, રશિયા, ચીન, પાકિસ્તાન જૂથ.
- અફઘાનિસ્તાનમાં 'મોસ્કો ફોરમ': રશિયા દ્વારા અફઘાનિસ્તાનમાં શાંતિ અને સ્થિરતા માટે વર્ષ 2017માં તેની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- તે છ-પક્ષીય સિસ્ટમ છે. જેમાં રશિયા, ભારત, અફઘાનિસ્તાન, ઈરાન, ચીન અને પાકિસ્તાનનો સમાવેશ થાય છે.

ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન સમિટ

- ભારત અને સ્વીડને 26 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ 8મો નવાચાર દિવસ (Innovation Day) ઉજવ્યો.
- થીમ: 'Accelerating India Sweden Green Transition'.

ગ્રીન ટ્રાન્ઝિશન

- ભારત તેની પેરિસ આબોહવા પ્રતિબદ્ધતાઓને પૂર્ણ કરવા અને આ પ્રતિબદ્ધતાઓમાંથી વધુ મોટા લક્ષ્યો હાંસલ કરવાના માર્ગ પર છે.
- સ્વીડન નેટ ઝીરો ઉત્સર્જનનું લક્ષ્ય હાંસલ કર્યા પછી વર્ષ 2045 સુધીમાં નેગેટિવ નેટ ઉત્સર્જન હાંસલ કરવાનું લક્ષ્ય રાખે છે.
- ભારત અને સ્વીડન સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)ના નેતૃત્વ હેઠળના ઉદ્યોગ સંક્રમણ કાર્યક્રમ (ઉદ્યોગ સંક્રમણ માટે નેતૃત્વ જૂથ) માં સાથે છે.
- હાઈબ્રિડ ગ્રીન સ્ટીલ (નીચા કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટ સાથે) ના લોન્ચ સાથે બંને પર નવીનતાની અસર પડશે, જે વૈશ્વિક ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનમાં લગભગ 30% હિસ્સો ધરાવે છે.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી અને સંશોધન અને નવીનતા

- ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન સહકારને ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન પાર્ટનરશીપ અને જોઈન્ટ એક્શન પ્લાન (JAP) દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.
- વર્ષ 2018માં, સ્માર્ટ સિટી, ઇનોવેશન અને નેક્સ્ટ જનરેશન ટ્રાન્સપોર્ટેશનનો સમાવેશ કરવા માટે જોઈન્ટ એક્શન પ્લાન (JAP) પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ ઉપરાંત, બાયોટેકનોલોજી વિભાગ પહેલાથી જ સ્વીડિશ ભાગીદારો સાથે ઇન્ક્યુબેટર કનેક્ટ, ડિજિટલ હેલ્થ કેર અને ગ્લોબલ બાયો ઇન્ડિયા પ્રોગ્રામ્સ સાથે સંકળાયેલું છે, જે બાયોટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં ભાગીદારી વધારી રહ્યું છે.

પરિપત્ર અર્થતંત્ર પરના વિચારો

- બંને દેશોએ ચક્રીય અર્થવ્યવસ્થા (Circular Economy) એક નવી સંયુક્ત કાર્ય યોજના માટે હાકલ કરી હતી, જેમાં આરોગ્ય વિજ્ઞાન અને વેસ્ટ ટુ વેલ્થ જેવા વિષયો સામેલ હતા.
- પરિપત્ર અર્થતંત્રમાં એવા બજારોનો સમાવેશ થાય છે જે ઉત્પાદનોને સ્કેપ કરવા અને પછી નવા સંસાધનોનો ઉપયોગ કરવાને બદલે ફરીથી ઉપયોગમાં લેવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.
- જાહેર આરોગ્ય, નિવારણ અને આરોગ્ય પ્રમોશન સંસ્થા અને વૃદ્ધોની સંભાળની જોગવાઈ જેવા વ્યાપક વિષયો પર 2021-2022માં એક નવી યોજના શરૂ કરવા માટે સંમત થયા હતા.

ભારત-સ્વીડન સંબંધો

■ રાજકીય સંબંધો:

- રાજદ્વારી સંબંધો વર્ષ 1948માં સ્થાપિત થયા હતા અને દાયકાઓથી મજબૂત સ્થિતિમાં છે.
- પ્રથમ ભારત-નોર્ડિક સમિટ (ભારત, સ્વીડન, નોર્વે, ફિનલેન્ડ, આઈસલેન્ડ અને ડેનમાર્ક) વર્ષ 2018માં સ્વીડનમાં યોજાઈ હતી.
- સ્વીડને નવેમ્બર 2020માં ભારતની સહ-અધ્યક્ષતામાં 1લી ભારત-નોર્ડિક - બાલ્ટિક (એસ્ટોનિયા, લાતવિયા અને લિથુઆનિયા સહિત) કોન્કલેવમાં પણ ભાગ લીધો હતો.

■ બહુપક્ષીય જોડાણ:

- ઈન્ડસ્ટ્રી ટ્રાન્ઝિશન પર લીડરશિપ ગ્રુપ (LeadIT) ના સહયોગથી વર્લ્ડ ઇકોનોમિક ફોરમ (WEF) ખાતે 2019થી ભારત અને સ્વીડને સંયુક્ત રીતે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ક્લાયમેટ એક્શન સમિટ શરૂ કરી છે.
- 1980ના દાયકામાં, ભારત અને સ્વીડને 'સિક્સ નેશન પીસ સમિટ' (જેમાં આર્જેન્ટિના, ગ્રીસ, મેક્સિકો અને તાંઝાનિયા પણ સામેલ હતા)ના માળખામાં પરમાણુ નિઃશસ્ત્રીકરણના મુદ્દાઓ પર સાથે કામ કર્યું હતું.
- ભારત અને સ્વીડન સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભામાં માનવતાવાદી બાબતો પર વાર્ષિક સંયુક્ત નિવેદન રજૂ કરે છે.

- 2013માં, સ્વીડિશ પ્રેસિડેન્સી દરમિયાન, ફિરુના મંત્રી સ્તરની બેઠકમાં ભારત આર્કિટેક કાઉન્સિલમાં નિરીક્ષક તરીકે જોડાયું હતું.

■ આર્થિક અને વ્યાપારી સંબંધો:

- ચીન અને જાપાન પછી ભારત એશિયામાં સ્વીડનનો ત્રીજો સૌથી મોટો વેપાર ભાગીદાર (Trade Partner) છે.
- માલ અને સેવાઓનો વેપાર US\$3 બિલિયન (2016)થી વધીને US\$4.5 બિલિયન (2019) થયો છે.
- સંરક્ષણ અને એરોસ્પેસ (સ્વીડન-ભારત જોઇન્ટ એક્શન પ્લાન 2018): તે અવકાશ સંશોધન, ટેકનોલોજી, નવીનતા અને એપ્લિકેશનના ક્ષેત્રોમાં સહકારને પ્રકાશિત કરે છે.

અબુ ધાબી: બિન-મુસ્લિમો માટે વારસા અને છૂટાછેડા અંગેના કાયદા જારી કરવામાં આવ્યા

- સંયુક્ત આરબ અમીરાત (UAE)ની રાજધાની અબુ ધાબીએ અબુ ધાબીમાં બિન-મુસ્લિમો માટે છૂટાછેડા, વારસો અને બાળકોની કસ્ટડીનું સંચાલન કરવા માટે નવા નિયમો જારી કર્યા છે.
- અબુ ધાબી આ કેસોના નિકાલ માટે નવી કોર્ટની સ્થાપના કરશે.
- સુનાવણી અરબી અને અંગ્રેજી ભાષામાં કરવામાં આવશે જેથી કરીને ત્યાં મોટી સંખ્યામાં વિદેશી કામદારોને તે સમજાવી શકાય.
- નવા કાયદા માત્ર અબુ ધાબીમાં જ લાગુ થશે.

બદલાવ

- બાળ કસ્ટડી સંબંધિત નિયમોમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યા છે. નવો નિયમ માતાપિતાને તેમના બાળકોની સંયુક્ત કસ્ટડી શેર કરવાની મંજૂરી આપશે.
- કાયદાએ નાગરિક લગ્નનો વિચાર પણ રજૂ કર્યો.
- તે વિલ તૈયાર કરવાની પણ મંજૂરી આપે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- નવા કાયદા અબુ ધાબીમાં ઈસ્લામિક વ્યક્તિગત કાયદાઓને બદલવાના લક્ષ્યને અનુરૂપ બનાવવામાં આવ્યા છે. આ ધ્યેયોમાં અપરિણીત યુગલોને સહવાસ કરવાની મંજૂરી આપવી, 'ઓનર કિલિંગ'ને અપરાધ બનાવવો અને આલ્કોહોલ પર પ્રતિબંધ હળવો કરવાનો સમાવેશ થાય છે. સપ્ટેમ્બર 2020માં, અબુ ધાબીએ પણ તેની દાઝની લાઇસન્સ સિસ્ટમ નાબૂદ કરી. UAE એ તેની અર્થવ્યવસ્થાને ઉત્તેજિત કરવા અને વિદેશીઓ માટે રહેઠાણના નિયમોને ઉદાર બનાવવા સપ્ટેમ્બર 2021માં તેની યોજનાઓની જાહેરાત કરી હતી.

અબુ ધાબી

- અબુ ધાબી યુએઈના સાત શેખ રાજ્યોમાંનું એક છે. તે તેલથી સમૃદ્ધ અમીરાત અને સંયુક્ત આરબ અમીરાતની રાજધાની છે. તે દુબઈ પછી સંયુક્ત આરબ અમીરાતનું બીજું સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતું શહેર છે. આ શહેર પર્શિયન ગલ્ફમાં એક ટાપુ પર સ્થિત છે. તે સ્થાનિક અને ફેડરલ સરકારી કચેરીઓ ધરાવે છે.

અફઘાનિસ્તાન પર પ્રાદેશિક સુરક્ષા મંત્રણા: દિલ્હી

- ભારત આગામી દિવસોમાં અફઘાનિસ્તાન પર દિલ્હી પ્રાદેશિક સુરક્ષા સંવાદનું આયોજન કરશે.
- આ બેઠક રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર (NSA)ના સ્તરે યોજાશે અને તેની અધ્યક્ષતા ભારતના NSA અજિત ડોભાલ કરશે.

બેઠક વિશે

■ આમંત્રિત સહભાગીઓ:

- ભારતની ટોચની સુરક્ષા સંસ્થા રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા પરિષદ સચિવાલયે વ્યક્તિગત બેઠક યોજવાની પહેલ કરી છે.
- અફઘાનિસ્તાનના પડોશી દેશો જેવા કે પાકિસ્તાન, ઈરાન, તાજિકિસ્તાન, ઉઝબેકિસ્તાન, રશિયા અને ચીનને આમંત્રણ મોકલવામાં આવ્યું હતું.

■ બેઠકની જરૂરીયાત:

- અફઘાનિસ્તાન પર કબજો જમાવી રહેલા અમેરિકન દળો અને તાલિબાનના ખસી ગયા બાદ ભારત આ વિસ્તારમાં સુરક્ષાને લઈને ચિંતિત છે.

■ ઉદ્દેશો:

- આ સંદર્ભમાં, ભારતે દેશની વર્તમાન પરિસ્થિતિ અને ભાવિ દૃષ્ટિકોણ પર પ્રાદેશિક હિસ્સેદારો અને મહત્વપૂર્ણ શક્તિઓનું સંમેલન યોજવા માટે આ પહેલ કરી છે.

■ ભારતનું હિત:

- આ બેઠક અફઘાનિસ્તાન પર ભવિષ્યની કાર્યવાહી નક્કી કરવાનો ભારતનો પ્રયાસ હોઈ શકે છે.
- આ બેઠકમાં ભારતના સુરક્ષા હિતોની સુરક્ષા માટે વિશ્વ સાથે સક્રિય પણે જોડાવાની જરૂરિયાત પણ પ્રતિબિંબિત કરવામાં આવી છે.

■ સહભાગીઓનો પ્રતિસાદ:

- મધ્ય એશિયાના દેશો તેમજ રશિયા અને ઈરાને ભાગીદારીની પુષ્ટિ કરી છે.
- આ સંદર્ભમાં પ્રોત્સાહક પ્રતિસાદ અફઘાનિસ્તાનમાં શાંતિ અને સુરક્ષાને પ્રોત્સાહન આપવાના પ્રાદેશિક પ્રયાસોમાં ભારતની ભૂમિકા સાથે જોડાયેલા મહત્વની અભિવ્યક્તિ છે.

- પાકિસ્તાન અને ચીન: પાકિસ્તાનના રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકારે સ્વીકાર્યું છે કે તેઓ આ બેઠકમાં ભાગ લેશે નહીં.
- ચીને પણ સમયની અછતને કારણે પ્રાદેશિક સુરક્ષા બેઠકમાં ભાગ ન લેવાનો નિર્ણય લીધો છે પરંતુ દ્વિપક્ષીય ચેનલો મારફતે ભારત સાથે ચર્ચા ચાલુ રાખવા તૈયાર છે.
- ભારતનું માનવું છે કે પાકિસ્તાનનો બેઠકમાં ભાગ લેવાનો ઈનકાર અફઘાનિસ્તાનને તેના સંરક્ષિત દેશ તરીકે જોવાની પાકિસ્તાનની માનસિકતા દર્શાવે છે.

રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા પરિષદ સચિવાલય

- ભારતે 1999માં રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા પરિષદ (NSC)ની રચના કરી હતી, જ્યાં તેના દ્વારા રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાના તમામ પાસાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવે છે.
- NSC વડા પ્રધાનની અધ્યક્ષતામાં સર્વોચ્ચ સંસ્થા તરીકે સેવા આપે છે.
- NSCમાં ત્રણ સ્તરીય માળખું - વ્યૂહાત્મક નીતિ જૂથ (SPG), રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર બોર્ડ (NSAB) અને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા પરિષદ સચિવાલયનો સમાવેશ થાય છે.
- ગૃહ, સંરક્ષણ, વિદેશ અને નાણાં પ્રધાનો તેના સભ્યો છે અને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર તેના સચિવ તરીકે સેવા આપે છે.

અફઘાનિસ્તાનમાં ભારતના હિતો

■ વ્યૂહાત્મક ફાયદા:

- અફઘાનિસ્તાનમાં ભારતની વ્યૂહરચના એવી સરકાર બનાવતા અટકાવવાની છે જે પાકિસ્તાનને વ્યૂહાત્મક લાભ અને આતંકવાદી જૂથો માટે સલામત સ્થળ આપશે.

■ સોફ્ટ પાવર સ્ટ્રેટેજી:

- ભારતે અફઘાનિસ્તાનમાં 'સોફ્ટ પાવર' વ્યૂહરચના અપનાવવાનું પસંદ કર્યું છે અને સંરક્ષણ અને સુરક્ષાને બદલે નાગરિક ક્ષેત્રમાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપવાનું પસંદ કર્યું છે.

■ વિકાસલક્ષી પ્રોજેક્ટ્સ:

- ભારત ખાસ કરીને બાંધકામ, માળખાગત સુવિધાઓ, માનવ મૂડી નિર્માણ અને ખાણકામના ક્ષેત્રોમાં સક્રિય છે.
- તે ટેલિકોમ, આરોગ્ય, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને માહિતી તકનીક અને શિક્ષણ વગેરેમાં પણ રોકાયેલું છે.

■ આર્થિક સહાય:

- બે દ્વિપક્ષીય સમજૂતીઓના માળખામાં ભારતે અફઘાનિસ્તાનને 2 અબજ ડોલરથી વધુની સહાયનું વચન આપ્યું છે. 2017ના અંત સુધીમાં રોકાણ 3 અબજ અમેરિકન ડોલરને પાર કરી ચૂક્યું છે.
- આમ, ભારત અફઘાનિસ્તાનની સ્થિરતા અને આર્થિક અને સામાજિક વિકાસમાં સૌથી મોટા રોકાણકારોમાંનું એક છે.

■ કનેક્ટિવિટી પ્રોજેક્ટ્સ:

- ભારત 600 કિમી લાંબી બામિયાન-હેરાટ રેલ લિંક બનાવવા માટે પણ સંમત થયું છે જે હાજીગાક ખાણોને હેરાટ સાથે જોડશે.
- આ ઉપરાંત ભારત ઈરાનના ચાબહાર બંદરનો વિકાસ કરી રહ્યું છે જે અફઘાનિસ્તાનને ડેલારામ-ઝારનજ હાઈવે મારફતે જોડશે.
- જો અફઘાનિસ્તાનમાં શાંતિ સ્થાપિત કરવામાં આવે તો તે એશિયાની મધ્યમાં કનેક્ટિવિટી કોરિડોર તરીકે નું મુખ્ય વેપારી કેન્દ્ર બની શકે છે.

અફઘાનિસ્તાન પર ભારતનો અભિપ્રાય

- ભારત અફઘાનિસ્તાનમાં નવી તાલિબાન સરકાર સાથે સીધો વ્યવહાર કરવા તૈયાર નથી.
- ભારતે પુનરાવર્તન કર્યું હતું કે અફઘાનિસ્તાને નીચેની બાબતનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ:
- તમારી પૃથ્વીને આતંક માટે સલામત આશ્રયસ્થાન ન બનવા દો.
- વહીવટ સર્વસમાવેશક હોવો જોઈએ.
- લઘુમતીઓ, મહિલાઓ અને બાળકોના અધિકારોનું રક્ષણ થવું જોઈએ.
- અફઘાનિસ્તાન શાંતિ પ્રક્રિયાનું નેતૃત્વ, માલિકી અને નિયંત્રણ અફઘાન લોકો દ્વારા થવું જોઈએ.

ભારત અને ભૂતાન વચ્ચે 7 ટ્રેડ એન્ટ્રી અને એક્ઝિટ પોઈન્ટ હશે

- વેપાર જોડાણ વધારવા માટે ભારત અને ભૂતાનમાં વેપાર માટે સાત વધારાના પ્રવેશ અને એક્ઝિટ પોઈન્ટ શરૂ કરવામાં આવશે.
- બંને દેશો વચ્ચે વેપાર અને પરિવહનના મુદ્દા વચ્ચે થયેલી વાણિજ્ય સચિવ સ્તરની બેઠકમાં આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.
- ભારતીય પક્ષનું નેતૃત્વ વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ મંત્રાલય હેઠળના વાણિજ્ય વિભાગના સચિવ B.V.R. સુબ્રમણ્યમએ કર્યું હતું. જ્યારે ભૂતાની પક્ષનું નેતૃત્વ આર્થિક બાબતોના મંત્રાલયના સચિવ દશો કર્મા શેરિંગ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

બેઠકની કાર્યસૂચિ

- આ બેઠક દરમિયાન વર્તમાન વેપાર અને પરિવહન મુદ્દાઓ પર વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.
- તેઓએ પરસ્પર હિતના મુદ્દાઓ અને દ્વિપક્ષીય વેપાર સંબંધોને મજબૂત કરવાના પગલાં અંગે પણ ચર્ચા કરી હતી.

- > બંને દેશો વચ્ચે વેપાર સંબંધો વધારવા પર ચર્ચા થઈ.
 - > બંને પક્ષોએ પત્ર વિનિમય દ્વારા સાત વધારાના પ્રવેશ અથવા બહાર નીકળવાના બિંદુઓને પણ ઔપચારિક બનાવ્યા.
- સાત પ્રવેશ અથવા બહાર નીકળવાના બિંદુઓ**
- > સાત પ્રવેશ અથવા બહાર નીકળવાના બિંદુઓમાં શામેલ છે-
 - > કોમોડિટી પ્રતિબંધો વિના નગરકાટા લેન્ડ કસ્ટમ સ્ટેશન
 - > અગરતલા લેન્ડ કસ્ટમ સ્ટેશન
 - > ગુવાહાટી સ્ટીમરઘાટ ખાતે પાંડુ બંદર. તે ધુબરીમાં કોસ બોર્ડર કંટ્રોલ હેઠળ છે.
 - > જોગીઘોપા બંદર. ધુબરી ખાતે પણ બંદર કોસ બોર્ડર નિયંત્રણ હેઠળ છે.
 - > એશિયન હાઈવે 48 જે ભારતમાં તોર્શા ચાના બગીચાને ભુતાનના અહલે સાથે જોડે છે. આ હાઈવે કમર્સવિસા, જયગાંવ અને બીરપારા ખાતેના લેન્ડ કસ્ટમ સ્ટેશનને અનુરૂપ વધારાના માર્ગ તરીકે સેવા આપે છે.

ભારત અને ભૂટાન વચ્ચે વેપાર

- > બંને દેશો વચ્ચેનો વેપાર 2014-15માં \$484 મિલિયનથી 2020-2021માં બમણો થયો છે. 2020-21માં વેપાર 1,083 મિલિયન ડોલર સુધી પહોંચી ગયો છે.

ભારત અફઘાનિસ્તાન પર સુરક્ષા વાટાઘાટોનું આયોજન કરશે

- > ભારત 10 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ “અફઘાનિસ્તાન પર સુરક્ષા સંવાદ” નું આયોજન કરશે.
- > રશિયા, ઈરાન અને અન્ય તમામ મધ્ય એશિયાઈ દેશોએ આ સંવાદમાં તેમની ભાગીદારીની પુષ્ટિ કરી છે.
- > આ વાતચીતમાં ચીન અને પાકિસ્તાનને પણ આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે.
- > જોકે, પાકિસ્તાને સંકેત આપ્યા છે કે તે તેમાં ભાગ નહીં લે.

શા માટે ભારત આ સંવાદનું આયોજન કરી રહ્યું છે?

- > તાલિબાન સત્તામાં આવ્યા બાદ અફઘાનિસ્તાનમાં સુરક્ષાની સમગ્ર સ્થિતિ પર ચર્ચા કરવા માટે ભારત આ મંત્રણાનું આયોજન કરી રહ્યું છે.
- > આ સુરક્ષા સંવાદ ભાગ લેનારા દેશોના રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકારોના સ્તરે કરવામાં આવશે. ભારત તરફથી રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર (NSA) અજીત ડોભાલ આ બેઠકની અધ્યક્ષતા કરશે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- > અગાઉ આ ફોર્મેટમાં બે બેઠકો થઈ ચૂકી છે. સપ્ટેમ્બર 2018 અને ડિસેમ્બર 2019માં ઈરાનમાં બેઠક યોજાઈ હતી. કોવિડ-19 મહામારીને કારણે 2020માં ત્રીજી બેઠક થઈ શકી ન હતી.

- > અફઘાનિસ્તાન શાંતિ પ્રક્રિયા પર ભારતનો પરિપ્રેક્ષ્ય
- > ભારતે હંમેશા એવી શાંતિ પ્રક્રિયા માટે હાકલ કરી છે જે “અફઘાન-નેતૃત્વવાળી, અફઘાન-નિયંત્રિત અને અફઘાન-માલિકીની હોય. તેણે અફઘાન સમુદાયની અંદરના તમામ હિતધારકોને સંવાદ પ્રક્રિયા શરૂ કરીને શાંતિ હાંસલ કરવા માટે આહ્વાન કર્યું છે.
- > ભારત બેવડી શાંતિની હાકલ કરી રહ્યું છે, એક અફઘાનિસ્તાનની અંદર અને બીજી અફઘાનિસ્તાનના બાહ્ય વાતાવરણમાં. જોકે, અફઘાનિસ્તાનનો પાડોશી હોવાને કારણે પાકિસ્તાન શાંતિ પ્રક્રિયામાં વિલંબ કરી રહ્યું છે. પાકિસ્તાન આતંકવાદી ગતિવિધિઓ માટે તાલિબાનનો ઉપયોગ કરી રહ્યું છે.
- > ભારતનું માનવું છે કે શાંતિના પ્રભાવક તરીકે, સંયુક્ત રાષ્ટ્ર અફઘાન શાંતિ પ્રક્રિયામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવશે.
- > ભારત અફઘાનિસ્તાનના પુનઃનિર્માણ માટે હાર્ટ ઓફ એશિયા કન્વેન્શન હેઠળ નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા વધારવા જેવી આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયની વધુ ભાગીદારી પર પણ ભાર મૂકે છે.

અફઘાનિસ્તાનમાં ભારતની મદદ

- > ભારતે અફઘાન પુનઃવિકાસમાં લગભગ \$3 બિલિયનનું યોગદાન આપ્યું છે. આ વિકાસલક્ષી પ્રોજેક્ટ્સમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- > અજિત ડોભાલ ભારત તરફથી ભેટ તરીકે અફઘાન સંસદનું નિર્માણ.
- > હેરાત પ્રાંતમાં સલમા ડેમનું નિર્માણ.
- > કનેક્ટિવિટી સુધારવા માટે ઝરાંજ-દલારામ હાઈવેનું નિર્માણ.
- > હેલ્થ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની સ્થાપના.
- > અફઘાનિસ્તાનમાં શાળાઓ માટે મધ્યાહન ભોજન.
- > અફઘાન વિદ્યાર્થીઓને ભારતમાં અભ્યાસ કરવા માટે શિષ્યવૃત્તિ.
- > અફઘાન મહિલાઓ માટે વ્યાવસાયિક તાલીમ.

તેલ અને ખાદ્ય કિંમતો

- > તાજેતરમાં યુનાઈટેડ નેશન્સ ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઈઝેશન (FAO)એ વર્લ્ડ ફૂડ પ્રાઈસ ઈન્ડેક્સ (FPI) બહાર પાડ્યો છે, જે જુલાઈ 2011 પછીનું સર્વોચ્ચ સ્તર છે.
- > અત્યંત મોસમી ઘટનાઓ, નબળી પુરવઠા શૃંખલા, કામદારોની અછત અને વધતા ખર્ચને કારણે ખાદ્ય પુરવઠો અને કિંમતો દબાણ હેઠળ છે.

ખોરાક અને બળતણમાં એક સાથે વધારો:

- > જૈવિક બળતણના સંબંધને કારણે પેટ્રોલિયમ અને કૃષિ ચીજવસ્તુઓના ભાવમાં એક સાથે વધારો થઈ રહ્યો છે.

- > જ્યારે કાચા તેલના ભાવમાં વધારો થાય છે, ત્યારે શેરડી અથવા મકાઈમાંથી અથવા બાયોડીઝલ ઉત્પાદન માટે પેટ્રોલ સાથે ઇથેનોલ ભેળવવા માટે પામ અથવા સોયાબીન તેલનો વધુ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
- > એ જ રીતે પેટ્રોકેમિકલ્સ આધારિત સિન્ટેટિક ફાઇબર્સ કરતાં પણ કપાસ પ્રમાણમાં સસ્તો થઈ જાય છે.
- > વધુમાં, મકાઈ મુખ્યત્વે પ્રાણી આહાર હોવાથી અને ઇથેનોલ માટે તેનો ઉપયોગ પશુધનમાં ઉપયોગ માટે ઘઉં સહિત અન્ય અનાજનું સ્થાન લે છે.
- > આના પરિણામે અનાજના ભાવમાં પણ વધારો થાય છે.
- > ખાંડની સાથે પણ આવું જ થાય છે જ્યારે ખાંડ મિલો આલ્કોહોલમાં શેરડી અને આથો લાવવાનો ગુણોત્તર વધારે છે.
- > પરંતુ તે માત્ર જૈવિક બળતણની જ અસર નથી, પરંતુ મોટા ભાવમાં વધારાની સકારાત્મક ભાવનાના સર્જન દ્વારા અન્ય કૃષિ ઉત્પાદનો પર પણ છે.

આર્થિક પ્રવૃત્તિ અને પ્રોત્સાહનો

- > બજારની હકારાત્મક ભાવના બે પરિબળો સાથે જોડાયેલી છે:
- > રોગચાળાના ઘટતા કેસો અને રસીકરણના વધતા દર વચ્ચે વિશ્વભરમાં આર્થિક પ્રવૃત્તિના પુનરુત્થાન સાથે માંગ અગાઉના સ્તરે પાછી ફરી રહી છે.
- > બીજું કારણ યુએસ ફેડરલ રિઝર્વ અને અન્ય વૈશ્વિક સેન્ટ્રલ બેન્કો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી લિક્વિડિટી છે, જેણે કોવિડ-19ને કારણે થતા આર્થિક નુકસાનને મર્યાદિત કર્યું છે.
- > નીતિ સંચાલિત અલ્ટ્રા-લો ગ્લોબલ વ્યાજદર સાથે આ તમામ નાણાં શેરબજારો અને સ્ટાર્ટઅપ રોકાણો મારફતે બજારમાં પહોંચે છે.
- > જો કે, પુરવઠા સાંકળોની પુનઃસ્થાપના માંગની પુનઃપ્રાપ્તિ સાથે સંતુલિત નથી - શિપિંગ કન્ટેનર/જહાજો અને કામદારોની અછત હજી સુધી તેના અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા સ્તરે સંપૂર્ણપણે પાછી ફરી નથી - એકંદરે, આ બધાના પરિણામે કુગાવો થયો છે.

ખેડૂતો પર અસર

- > કપાસ અને સોયાબીન જેવા કેટલાક ઉત્પાદનો સરકારના લઘુત્તમ ટેકાના ભાવ (MSP) કરતા ઘણા ઊંચા ભાવે વેચાઈ રહ્યા છે.
- > બીજી તરફ ખેડૂતોને તેમના આંતરરાષ્ટ્રીય ભાવ વધ્યા હોવાથી બળતણ અને ખાતર માટે વધુ ચૂકવણી કરવા માટે મજબૂત કરવામાં આવી રહ્યા છે.

ખાતર

- > ખાતરોની હાલત વધુ ખરાબ છે, ડી-એમોનિયમ ફોસ્ફેટ (DAP) હાલમાં ભારતમાં ખર્ચ અને દરિયાઈ ભાડા સહિત 800 અમેરિકન ડોલર પ્રતિ ટનના દરે આયાત કરવામાં આવી

રહ્યું છે. મ્યુરેટ ઓફ પોટાશ(MOP) ઓછામાં ઓછું 450 યુએસ ડોલર પ્રતિ ટન ઉપલબ્ધ છે.

- > આ 2007-08ના વર્લ્ડ ફૂડ કાઈસિસ દરમિયાન પ્રવર્તતા ભાવોની નજીક છે.
- > DAP અને MOP નોન-યુરિયા ખાતર છે.
- > ખાતરોની સાથે સાથે તેમના મધ્યવર્તી અને કાચા માલ જેવા કે રોક ફોસ્ફેટ, સલ્ફર, ફોસ્ફરિક એસિડ અને એમોનિયાના ભાવ પણ ડિમાન્ડ બ્રિજ (ઊંચા પાકના વાવેતરમાંથી) અને ખર્ચ-આઘાત (તેલ અને ગેસ સાથે)ના સંયોજનને કારણે આસમાને પહોંચ્યા છે.

ફૂડ પ્રાઈસ ઇન્ડેક્સ

- > વૈશ્વિક કૃષિ કોમોડિટી બજારના વિકાસ પર નજર રાખવામાં મદદ કરવા માટે તેને 1996માં જાહેરમાં રજૂ કરવામાં આવી હતી.
- > FAO ફૂડ પ્રાઈસ ઇન્ડેક્સ (FFPI) એ ફૂડ બાસ્કેટના આંતરરાષ્ટ્રીય ભાવમાં માસિક ફેરફારોનું માપ છે.
- > તેમાં અનાજ, તેલીબિયાં, ડેરી ઉત્પાદનો, માંસ અને ખાંડની ટોપલીઓના ભાવમાં ફેરફાર માપવામાં આવ્યા હતા.
- > તેનો આધાર 2014-16 છે.

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) ભારતની ડી-હાઈફ્રેશન નીતિ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. બહુપક્ષીય સંગઠનોમાં ભારતની ભૂમિકા માટે “મધ્ય પૂર્વ અને પશ્ચિમ એશિયામાં સુરક્ષા અને સ્થિરતા હાંસલ કરવા માટે તમામ સંબંધિતો સાથે સહકારમાં મજબૂત પ્રયાસોની જરૂર છે”.
 2. 2019માં ભારતે શહીદ નામના પેલેસ્ટાઈન સંગઠનને નિરીક્ષકનો દરજ્જો નકારવા માટે ECOSOC (ઇકોનોમિક એન્ડ સોશિયલ કાઉન્સિલ)માં ઇઝરાયલની તરફેણમાં મત આપ્યો હતો.
 3. 2017માં એક અભૂતપૂર્વ પગલું તરીકે બંને દેશોને બદલે ભારતના વડા પ્રધાને માત્ર ઇઝરાયલની મુલાકાત લીધી હતી.
 4. 1947માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રે ઠરાવ-181ને સ્વીકાર્યો, જેને પાર્ટીશન પ્લાન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

2) ગ્લાસગોના નેતાઓની જંગલ અને જમીનના ઉપયોગ અંગેની જાહેરાત વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ભારત, આર્જેન્ટિના, મેક્સિકો, સાઉદી અરેબિયા અને દક્ષિણ આફ્રિકા એકમાત્ર G-20 દેશો છે જેમણે આ ઘોષણા પત્ર પર હસ્તાક્ષર કર્યા નથી.
- નાના હોલ્ડિંગ્સ, સ્પેશી લોકો અને સ્થાનિક સમુદાયો માટે સહાય, જેઓ તેમની આજીવિકા માટે જંગલો પર આધાર રાખે છે અને સંરક્ષણમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.
- આ જાહેરાતમાં યુકે, યુએસ, રશિયા અને ચીન સહિત 105થી વધુ હસ્તાક્ષરો છે.
- ભારતમાં વનનાબૂદીનો મુદ્દો મહત્વપૂર્ણ છે. સરકારે વારંવાર કહ્યું છે કે, છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં ભારતમાં વૃક્ષોનું આવરણ અને વનઆવરણ વધ્યું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

3) 16મી પૂર્વ એશિયા સમિટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ભારત પૂર્વ એશિયા શિખર સંમેલનના સ્થાપક સભ્યોમાંનું એક છે.
- દર વર્ષે EASના વિદેશ પ્રધાનો અને આર્થિક મંત્રીઓ (Economic Ministers)ની બેઠકો પણ યોજાય છે.
- આસિયાન કોવિડ-19 રિકવરી ફંડ માટે 1મિલિયન ડોલરના ભારતના સમર્થન બદલ ભારતનો આભાર વ્યક્ત કર્યો છે.
- સાયબર સુરક્ષા પર વૈશ્વિક ધોરણો વિકસાવવા માટે પણ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

4) યાહૂ (Yahoo) વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- યાહૂએ 1 નવેમ્બર, 2021થી ચીનમાં તેની સેવાઓ બંધ કરી દીધી છે.
- ચીનના કાયદા હેઠળ, દેશમાં કાર્યરત કંપનીઓએ જો અધિકારીઓ વિનંતી કરે તો ડેટા સોંપવો જરૂરી છે.
- ચીને 2010 દરમિયાન તેની મુખ્ય ભૂમિ પર યાહૂની સંગીત અને ઈમેલ સેવાઓ પણ બંધ કરી દીધી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

5) ભારતની કોવેક્સિન રસીને મંજૂરી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ઓસ્ટ્રેલિયાએ પહેલાથી જ કોવિશિલ્ડને માન્યતા આપી છે.
- Covaxin રસીનું કોડનેમ BBV152 છે.
- આ રસી 64% એસિમ્પટમેટિક કેસ સામે અસરકારક છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

6) G20 સમિટમાં International Methane Emissions Observatory (IMEO) વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- યુનાઈટેડ નેશન્સ એન્વાયર્નમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNEP) એ G20 સમિટમાં “ International Methane Emissions Observatory (IMEO)” લોન્ચ કર્યું છે.
- ગ્રીનહાઉસ ગેસના ઉત્સર્જનને ઘટાડવા માટે પગલાં લેવા માટે મિથેન ઓબ્ઝર્વેટરી શરૂ કરવામાં આવી છે.
- તેને યુરોપિયન યુનિયનના સમર્થનથી લોન્ચ કરવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

7) ઊર્જા સંક્રમણ માટે ઇટાલી-ભારત વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ઇટાલી તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર ગઠબંધન (ISA)માં જોડાયો છે.
- ભારત-પેસિફિક એકતરફ આંતરરાષ્ટ્રીય દરિયાઈ વેપાર માટે અગ્રણી માર્ગ બની રહ્યો છે, જ્યારે ભૂમધ્ય સમુદ્ર એશિયાથી આવતા માલવાહક જહાજોના આગમનનો કુદરતી મુદ્દો છે.
- ઇટાલીએ મિસાઈલ ટેકનોલોજી કન્ટ્રોલ રેજિમ (MTCR), વાસેનાર સિસ્ટમ અને ઓસ્ટ્રેલિયા ગ્રુપ જેવા નિકાસ નિયંત્રણ શાસનોના ભારતના સભ્યપદને ટેકો આપ્યો છે.
- 2021 ભારત અને ઇટાલી વચ્ચેના રાજદ્વારી સંબંધોની 73મી વર્ષગાંઠ છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

8) 18મી ભારત-આસિયાન શિખર પરિષદ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- તાજેતરમાં ભારતે વર્તમાન આસિયાન રાષ્ટ્રપતિ બ્રુનેઈના આમંત્રણ પર 18મી ભારત-આસિયાન શિખર પરિષદમાં ભાગ લીધો હતો.
- તમામ રાજકારણીઓએ 2022ને ‘ભારત-આસિયાન મિત્રતા વર્ષ’ તરીકે જાહેર કર્યું હતું.
- આસિયાન-ભારત શિખર સંમેલન દર વખતે યોજાય છે અને ભારત અને આસિયાનને ઉચ્ચ સ્તરે જોડાવાની તક પૂરી પાડે છે.
- એક્ટ ઈસ્ટ પોલિસી અને કોમ્પ્રિહેન્સિવ ઈન્ડો-પેસિફિક વિઝન પ્રત્યે ભારતના અભિગમથી આસિયાનની કેન્દ્ર સ્થાને તાણ આવી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

9) ભારત અને સ્પેન વચ્ચે દ્વિપક્ષીય બેઠક યોજાઈ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 31 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ, વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી રોમમાં G20 સમિટ પછી તેમના સ્પેનિશ સમકક્ષ પેડ્રો સાંચેઝને મળ્યા હતા.
2. આ બેઠક દરમિયાન પીએમ મોદીએ ભારતના ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સમાં સ્પેનથી રોકાણને આમંત્રણ આપ્યું હતું.
3. બંને નેતાઓએ મજબૂત દ્વિપક્ષીય સંબંધો, પરસ્પર હિતના પ્રાદેશિક અને વૈશ્વિક મુદ્દાઓ પર વિચારોનું આદાન-પ્રદાન કર્યું. તેઓએ અફઘાનિસ્તાન અને ઈન્ડો-પેસિફિકની સ્થિતિ અંગે પણ ચર્ચા કરી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

10) G-20 સમિટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. બે દિવસીય G-20 સમિટ 31 ઓક્ટોબર, 2021 ના રોજ પૂર્ણ થઈ હતી. આ સમિટ દરમિયાન, રોમ ઘોષણા (Rome Declaration) સ્વીકારવામાં આવી હતી.
2. સમિટ દરમિયાન, નેતાઓએ વૈશ્વિક મહત્વના મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરી હતી જેમ કે કોવિડ-19 રોગચાળા સામે લડવું, આરોગ્ય માળખામાં સુધારો કરવો, આર્થિક સહયોગને મજબૂત બનાવવો અને નવીનતાઓને આગળ વધારવી.
3. તેમણે 'રોમ ઘોષણા' પણ અપનાવ્યું. સભ્ય દેશો સંમત થયા કે COVID-19 રસીકરણ એ વૈશ્વિક જાહેર હિત છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

11) ભારત અને ઈઝરાયેલ સંરક્ષણ સહયોગ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તેલ અવીવમાં 29 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ ભારત-ઈઝરાયેલ વર્કિંગ ગ્રુપની 15મી બેઠક દરમિયાન, ભારત અને ઈઝરાયેલે સંરક્ષણ સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે એક નવી ટાસ્ક ફોર્સની સ્થાપના કરવાનો નિર્ણય કર્યો. તેઓએ પેટા કાર્યકારી જૂથ બનાવવાનું પણ નક્કી કર્યું.
2. આ બેઠકની સહ-અધ્યક્ષતા ડૉ. અજય કુમાર, ભારતના સંરક્ષણ સચિવ અને મેજર જનરલ (નિવૃત્ત) અમીર એશેલ, મહાનિદેશક, ઈઝરાયેલના સંરક્ષણ મંત્રાલયે કરી હતી.
3. તેમણે R&D અને સંરક્ષણ પ્રાપ્તિ અને ઉત્પાદન પર પેટા કાર્યકારી જૂથો દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રગતિની પણ સમીક્ષા કરી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

12) માનવ તસ્કરીને રોકવા માટે પ્રોટોકોલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારતે વેશ્યાવૃત્તિ માટે મહિલાઓ અને બાળકોની તસ્કરી અટકાવવા અને તેનો સામનો કરવા માટે સાર્ક કન્વેન્શનને બહાલી આપી છે.
2. જુલાઈ 2021માં મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલયે માનવ તસ્કરી વિરોધી વિધેયક, તસ્કરી ઈન પર્સન્સ (નિવારણ, સંભાળ અને પુનર્વસન) બિલ, 2021નો મુસદ્દો બહાર પાડ્યો હતો.
3. તાજિકિસ્તાન શાંઘાઈ સહકાર સંગઠનના વર્તમાન પ્રમુખ છે.
4. અદ્યતન તાલીમના ક્ષેત્રમાં SCO સભ્ય દેશોની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ વચ્ચે સહકાર વિકસાવવા, ખાસ કરીને મહિલાઓ અને બાળકોની તસ્કરીનો સામનો કરવા અપીલ કરવામાં આવી છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

13) ભારત શ્રીલંકા “સંસદ મૈત્રી સંઘ” વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. શ્રીલંકાએ 11 નવેમ્બર, 2021ના રોજ ભારત પાસેથી ખાતર ખરીદવાનો નિર્ણય કર્યા પછી ભારત-શ્રીલંકા સંસદીય મિત્રતા જૂથની રચના કરી.
2. ચીન સાથે ગાઢ સંબંધો હોવા છતાં સંબંધોને નવજીવન આપવા માટે એસોસિએશનમાં શ્રીલંકાની સંસદના વરિષ્ઠ સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે.
3. પુનરુત્થાન કાર્યક્રમમાં શ્રીલંકાના વિદેશ મંત્રી જી.એલ. પીરીસે ભારત અને શ્રીલંકા વચ્ચેના “નજીકના સભ્યતાના સંબંધો”ની નોંધ લીધી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

14) એર ટેક્સીઓના નિયંત્રણનું પરીક્ષણ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. દક્ષિણ કોરિયાએ Urban Air Mobility Vehicles-UAM ને નિયંત્રિત કરવા માટેની સિસ્ટમનું પ્રદર્શન કર્યું.
2. અર્બન એર મોબિલિટી વ્હીકલ મુખ્ય એરપોર્ટ અને ડાઉનટાઉન સિઓલ વચ્ચે ટેક્સી તરીકે કામ કરશે.
3. આ પ્રોજેક્ટ 2025 સુધી કામ કરશે અને મુસાફરીના સમયમાં બે તૃતીયાંશ જેટલો ઘટાડો કરશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

15) આફ્રિકાની સાહેલ કટોકટી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. G5 Sahel Force પર સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદની બેઠકમાં બોલતી વખતે તેમણે ચિંતાઓને રેખાંકિત કરી હતી.
2. G5 સાહેલ ફોર્સની સ્થાપના પાંચ આફ્રિકન દેશો યાઠ, બુર્કિના ફાસો, માલી, નાઈજર અને મોરિટાનિયા દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
3. આ દળની રચના 2017માં વિશાળ સાહેલ ક્ષેત્રમાં વધી રહેલા આતંકવાદી ખતરા સામે લડવા માટે કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

16) યુએસ કુગાવો અને ભારત પર અસર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. છેલ્લા કેટલાક દિવસોમાં યુએસમાં છૂટક કુગાવો વધીને 6.2% થયો છે, જે ત્રણ દાયકામાં વાર્ષિક ધોરણે સૌથી વધુ ઉછાળો છે.
2. આ તે દર છે કે જેના પર આપેલ સમયગાળા દરમિયાન ભાવ વધે છે.
3. ભારતમાં કુગાવાનો દર વર્ષ-દર-વર્ષના આધારે ગણવામાં આવે છે.
4. ભારતમાં કુગાવો મુખ્યત્વે બે મુખ્ય સૂચકાંકો દ્વારા માપવામાં આવે છે - હોલસેલ પ્રાઈસ ઈન્ડેક્સ (WPI) અને કન્ઝ્યુમર પ્રાઈસ ઈન્ડેક્સ (CPI)

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

17) અફઘાનિસ્તાન પર દિલ્હી ઘોષણા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આ બેઠકમાં અફઘાન લોકો માટે 'તાકીદની માનવતાવાદી સહાય' (Urgent Humanitarian Assistance) માટે હાકલ કરવામાં આવી હતી.
2. પ્રાદેશિક સુરક્ષા સંવાદની આ ત્રીજી બેઠક છે (અગાઉની બે બેઠકો 2018 અને 2019માં ઈરાનમાં યોજાઈ હતી).
3. અફઘાનિસ્તાનમાંથી અમેરિકી દળોની પીછેહઠ અને તાલિબાન દ્વારા કબજે કર્યા પછી ભારત આ ક્ષેત્રની સુરક્ષાને લઈને ચિંતિત છે.
4. અફઘાનિસ્તાનના વિસ્તારમાંથી આતંકવાદ ફેલાવાનો ખતરો છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

18) ભારત-સ્વીડન ઈનોવેશન સમિટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારત અને સ્વીડને 26 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ 8મો નવાચાર દિવસ (Innovation Day) ઉજવ્યો.
2. ભારત તેની પેરિસ આબોહવા પ્રતિબદ્ધતાઓને પૂર્ણ કરવા અને આ પ્રતિબદ્ધતાઓમાંથી વધુ મોટા લક્ષ્યો હાંસલ કરવાના માર્ગ પર છે.
3. સ્વીડન નેટ ઝીરો ઉત્સર્જનનું લક્ષ્ય હાંસલ કર્યા પછી વર્ષ 2045 સુધીમાં નેગેટિવ નેટ ઉત્સર્જન હાંસલ કરવાનું લક્ષ્ય રાખે છે.
4. ભારત અને સ્વીડન સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)ના નેતૃત્વ હેઠળના ઉદ્યોગ સંક્રમણ કાર્યક્રમ (ઉદ્યોગ સંક્રમણ માટે નેતૃત્વ જૂથ) માં સાથે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

19) અબુ ધાબી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. સંયુક્ત આરબ અમીરાત (UAE)ની રાજધાની અબુ ધાબીએ અબુ ધાબીમાં બિન-મુસ્લિમો માટે છૂટાછેડા, વારસો અને બાળકોની કસ્ટડીનું સંચાલન કરવા માટે નવા નિયમો જારી કર્યા છે.
2. નવા કાયદા માત્ર અબુ ધાબીમાં જ લાગુ થશે.
3. તે વિલ તૈયાર કરવાની પણ મંજૂરી આપે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

20) અફઘાનિસ્તાન પર પ્રાદેશિક સુરક્ષા મંત્રણા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. રશિયાએ તાજેતરના વર્ષોમાં તાલિબાન સાથે સંબંધો વિકસાવ્યા છે. તાલિબાન સાથે કોઈ પણ સીધા જોડાણમાં ભારતને રશિયાના સમર્થનની જરૂર પડશે.
2. ભારત 600 કિમી લાંબી બામિયાન-હેરાટ રેલ લિંક બનાવવા માટે પણ સંમત થયું છે જે હાજીગાક ખાણોને હેરાટ સાથે જોડશે.
3. NSCમાં ત્રણ સ્તરીય માળખું - વ્યૂહાત્મક નીતિ જૂથ (SPG), રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર બોર્ડ (NSAB) અને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા પરિષદ સચિવાલયનો સમાવેશ થાય છે.
4. NSC વડા પ્રધાનની અધ્યક્ષતામાં સર્વોચ્ચ સંસ્થા તરીકે સેવા આપે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

21) ભારત અને ભૂતાન વચ્ચે 7 ટ્રેડ એન્ટ્રી અને એક્સિઝટ પોઈન્ટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. બંને દેશો વચ્ચેનો વેપાર 2014-15માં \$484 મિલિયનથી 2020-2021માં બમણો થયો છે. 2020-21માં વેપાર 1,083 મિલિયન ડોલર સુધી પહોંચી ગયો છે.
2. ગુવાહાટી સ્ટીમરઘાટ ખાતે પાંડુ બંદર. તે ધુબરીમાં કોસ બોર્ડર કંટ્રોલ હેઠળ છે.
3. એશિયન હાઈવે 48 જે ભારતમાં તોર્શા ચાના બગીચાને ભુતાનના અહલે સાથે જોડે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

22) ભારત અફઘાનિસ્તાન પર સુરક્ષા વાટાઘાટોનું આયોજન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારત 10 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ “અફઘાનિસ્તાન પર સુરક્ષા સંવાદ” નું આયોજન કરશે.
2. તાલિબાન સત્તામાં આવ્યા બાદ અફઘાનિસ્તાનમાં સુરક્ષાની સમગ્ર સ્થિતિ પર ચર્ચા કરવા માટે ભારત આ મંત્રણાનું આયોજન કરી રહ્યું છે.
3. સપ્ટેમ્બર 2018 અને ડિસેમ્બર 2019માં ઈરાનમાં બેઠક યોજાઈ હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

23) ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય બેઠક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી 24 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ વોશિંગ્ટનમાં અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ જો બિડેન સાથે બેઠક કરશે.
2. આ બેઠક દરમિયાન બંને પક્ષો અફઘાનિસ્તાનમાં વિકાસ, કટ્ટરવાદ, ઉગ્રવાદ અને સરહદ પારના આતંકવાદનો સામનો કરવાના માર્ગો અને ભારત-અમેરિકા વૈશ્વિક ભાગીદારીના વિસ્તરણ અંગે ચર્ચા કરશે.
3. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી 25 સપ્ટેમ્બરે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાને પણ સંબોધન કરશે અને તેની બાજુમાં અન્ય કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેશે,

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

24) સ્ટેબલકોઈન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 'ટિથર' 2014માં બનાવવામાં આવેલી પ્રથમ 'સ્ટેબલકોઈન' હતી.
2. ક્રિપ્ટોકરન્સી એ નેટવર્ક આધારિત ડિજિટલ પ્રોપર્ટીનું એક સ્વરૂપ છે, જે મોટી સંખ્યામાં કમ્પ્યુટર્સ મારફતે વહેંચવામાં આવે છે.
3. ક્રિપ્ટો-કોલેટરલ સ્ટેબલકોઈનસ તેમના જૂથો કરતા વધુ વિકેન્દ્રિત છે અને ક્રિપ્ટોકરન્સી દ્વારા ટેકો આપવામાં આવે છે.
4. સ્ટેબલકોઈનની રેન્જ સમાન નથી પરંતુ તેમ છતાં તે વિવિધ ક્રિપ્ટો ઉપકરણોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

25) CEPA: ભારત-UAE વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તે એક પ્રકારનો મુક્ત વેપાર કરાર છે જેમાં સેવાઓ અને રોકાણના સંદર્ભમાં વેપાર અને આર્થિક ભાગીદારીના અન્ય ક્ષેત્રો પર વાટાઘાટો શામેલ છે.
2. ભારતે દક્ષિણ કોરિયા અને જાપાન સાથે CEPA પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
3. UAE અમેરિકા પછી ભારતનું બીજું સૌથી મોટું નિકાસ સ્થળ પણ છે.
4. BIT એક દ્વિપક્ષીય સમજૂતી છે જેમાં બંને દેશો સંયુક્ત બેઠક યોજે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

26) શ્રીલંકાની કોવિડ રસી ખરીદી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. શ્રીલંકાએ ફાઈઝર કોવિડ-19 રસીના 14 મિલિયન ડોઝની ખરીદી માટે આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF) પાસેથી 100 મિલિયન ડોલરની લોન માંગી છે.
2. શ્રીલંકાને 'પ્રોગ્રામ ઓફ સ્ટ્રેટેજિક પ્રિપેડનેસ એન્ડ રિસ્પોન્સ ફોર કોવિડ-19' હેઠળ વધારાની લોન ગ્રાન્ટ મળશે.
3. શ્રીલંકાએ અત્યાર સુધીમાં 21 મિલિયન વસ્તીના 50 ટકાથી વધુ રસીકરણ કર્યું છે. સરકારે આગામી કેટલાક મહિનામાં 75 ટકાથી વધુ વસ્તીને રસી આપવાનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

- 27) યમનના ભૂખમરા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. યુએન ફૂડ એજન્સીના વડા ડેવિડ બેસ્લીના જણાવ્યા અનુસાર, યમનમાં 16 મિલિયન લોકો 'ભૂખમરા તરફ આગળ વધી રહ્યા છે'.
 2. ડેવિડ બેસ્લીએ એવી ચેતવણી પણ આપી હતી કે ઓક્ટોબર 2021માં યમનમાં લાખો લોકોના ખાદ્ય રાશનમાં કાપ મૂકવામાં આવશે જ્યાં સુધી ત્યાં નવું ભંડોળ ન પહોંચે.
 3. WFPના જણાવ્યા અનુસાર ઓક્ટોબર 2021માં 3.2 મિલિયન લોકો અને ડિસેમ્બર 2021 સુધીમાં 5 મિલિયન લોકો માટે કોઈ નવા ભંડોળ વિના રાશનમાં કાપ મૂકવામાં આવશે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

- 28) WFP-ICRISAT વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. વર્લ્ડ ફૂડ પ્રોગ્રામ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની ફૂડ એઈડ વિંગ અને વિશ્વની સૌથી મોટી માનવતાવાદી સંસ્થા છે.
 2. ICRISAT એક આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે જે ગ્રામીણ વિકાસ માટે કૃષિ સંશોધન કરે છે.
 3. આ સમજૂતી WFP અને ICRISAT વચ્ચે વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

- 29) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. ચીનની સેન્ટ્રલ બેન્કે 23 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ તમામ ક્રિપ્ટોકરન્સી વ્યવહારોને ગેરકાયદેસર જાહેર કર્યા છે.
 2. બિટકોઈન 2009 માં ઓપન સોર્સ સોફ્ટવેર તરીકે બહાર પાડવામાં આવેલ પ્રથમ ક્રિપ્ટોકરન્સી છે. તે પ્રથમ વિકેન્દ્રિત ક્રિપ્ટોકરન્સી છે.
 3. બિટકોઈન સહિત ક્રિપ્ટોકરન્સીના વૈશ્વિક મૂલ્યો 2020-2021 દરમિયાન વ્યાપક રીતે વધઘટ થયા છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

- 30) વુલી મેમોથ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. મેમોથ્સ (જનસ મેમોથ્સ) હાથીઓના લુપ્ત જૂથ સાથે સંબંધિત છે.
 2. પ્લેઈસ્ટોસિન યુગ 2.6 મિલિયન વર્ષ પહેલાં શરૂ થયો હતો અને 11,700 વર્ષ પહેલાં સમાપ્ત થયો હતો.
 3. હોલોસીન યુગ 11,700 વર્ષ પહેલાં શરૂ થયો હતો અને આજ સુધી ચાલુ છે.
 4. ટુન્ડ્રા આબોહવા વિસ્તાર 60° અને 75° અક્ષાંશ વચ્ચેનો વિસ્તાર છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

- 31) G-20 કૃષિ મંત્રીઓની પરિષદ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. તાજેતરમાં ભારતના કૃષિ મંત્રીએ G-20 કૃષિ મંત્રીઓની પરિષદને વચ્ચુંઅલ રીતે સંબોધન કર્યું હતું.
 2. ઓક્ટોબર 2021માં ઇટાલી દ્વારા યોજનારી G-20 લીડર્સ સમિટ 2021ના ભાગરૂપે યોજનારી આ મંત્રીસ્તરીય બેઠકોમાંની એક છે.
 3. બાયોફોર્ટિફાઈડ જાતો ઘણી વાર સૂક્ષ્મ પોષક તત્વોથી સમૃદ્ધ મુખ્ય આહારનો સ્ત્રોત હોય છે અને કુપોષણને દૂર કરવા માટે તેને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવી રહ્યું છે.
 4. સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)એ ભારતના પ્રસ્તાવને સ્વીકારીને 2023ને મિલેટ્સનું આંતરરાષ્ટ્રીય વર્ષ જાહેર કર્યું છે
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

- 32) સાઉદી અરેબિયાના વિદેશ પ્રધાનની મુલાકાત વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. આ કાઉન્સિલનું નેતૃત્વ વડા પ્રધાન અને કાઉન પ્રિન્સ મો. હમ્માદ કરશે અને તે દર બે વર્ષે મળશે.
 2. 2010માં રિયાધ ઘોષણાપત્ર પર હસ્તાક્ષર કર્યા પછી સાઉદી અરેબિયા ભારતનો વ્યૂહાત્મક ભાગીદાર રહ્યો છે.
 3. સાઉદી અરેબિયા હાલમાં ભારતનો ફૂડ ઓઈલનો બીજો સૌથી મોટો સપ્લાયર છે.
 4. સાઉદી અરેબિયામાં 2.6 મિલિયન ભારતીય વિદેશી સમુદાય સાઉદી અરેબિયામાં સૌથી મોટો વિદેશી સમુદાય છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

- 33) SDG Progress Award વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. બાંગ્લાદેશના વડા પ્રધાન શેખ હસીનાને 'SDG Progress Award' એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.
 2. આ એવોર્ડ યુએન પ્રાયોજિત Sustainable Development Solutions Network (SDSN) દ્વારા એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.
 3. SDSNની સ્થાપના 2012માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રના મહાસચિવના નેજા હેઠળ મુખ્ય અર્થશાસ્ત્રી અને વિકાસ વ્યૂહરચનાકાર પ્રોફેસર જેફરી ડી. સાક્સ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

34) દુબઈ એક્સ્પો 2020માં ઈન્ડિયા પેવેલિયન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. કેન્દ્રીય મંત્રી પિયુષ ગોયલે 1 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ દુબઈ એક્સ્પો 2020માં ઈન્ડિયા પેવેલિયનનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.
 2. પેવેલિયનની સ્થાપના 'ઈન્ડિયા ઓન ધ મૂવ' અને 'ઈન્ડિયા ધ ડાયવર્સિટી'ની અતિસુંદર થીમ હેઠળ કરવામાં આવી છે.
 3. ભારતીય પેવેલિયન પર લગભગ 490 કરોડ રૂપિયાનું રોકાણ કરવામાં આવ્યું છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

35) ટ્યુનિશિયાની પ્રથમ મહિલા પ્રધાનમંત્રી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. નજાલા બૌડેન રોમ્બાને 29 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ટ્યુનિશિયાની પ્રથમ મહિલા વડા પ્રધાન બની હતી.
 2. રાષ્ટ્રપતિ કેસ સૈયદ (Kais Saied)એ સત્તા સંભાળ્યાના બે મહિના બાદ ભૂતપૂર્વ વડા પ્રધાનની હકાલપટ્ટી અને સંસદ સ્થગિત થયાના બે મહિના બાદ તેમનું નામ વડા પ્રધાન તરીકે રાખવામાં આવ્યું છે.
 3. ટ્યુનિશિયા આફ્રિકાનો સૌથી ઉત્તરીય દેશ છે. તે અલજીરિયા, લિબિયા અને ભૂમધ્ય સમુદ્રની સરહદ છે. આમાં એટલાસ પર્વતનો પૂર્વ છેડો અને સહારા રણનો ઉત્તરીય ભાગ શામેલ છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

36) મેનિન્જાઈટિસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તાજેતરમાં, વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન (WHO) અને તેની ભાગીદાર સંસ્થાઓ દ્વારા વર્ષ 2030 સુધીમાં 'મેનિન્જાઈટિસ' રોગચાળાને નાબૂદ કરવા માટે વૈશ્વિક રોડમેપ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.
 2. 'મેનિન્જાઈટિસ'ને નાબૂદ કરવાની તે પ્રથમ વૈશ્વિક વ્યૂહરચના છે.
 3. તેનો ઉદ્દેશ બેક્ટેરિયલ મેનિન્જાઈટિસ રોગચાળાને સમાપ્ત કરવાનો છે, એટલે કે બેક્ટેરિયલ મેનિન્જાઈટિસ, અને મૃત્યુ માં 70 ટકા ઘટાડો અને ચેપના કેસોની સંખ્યા અડધી છે.
 4. મેનિન્જાઈટિસ રોગ, બેક્ટેરિયલ ચેપને કારણે, વર્ષમાં આશરે 250,000 મૃત્યુનું કારણ બને છે, અને ઝડપથી ફેલાતા રોગચાળાનું સ્વરૂપ પણ લઈ શકે છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,3 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

37) ક્વોડ દેશોની પ્રથમ વ્યક્તિગત બેઠક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચીન લગભગ સમગ્ર વિવાદિત દક્ષિણ ચીન સમુદ્ર પર દાવો કરે છે.
 2. ઓસ્ટ્રેલિયા 2020માં ત્રિપક્ષીય ઈન્ડો-યુએસ-જાપાન મલબાર નૌકાદળની કવાયતમાં પણ સામેલ હતું, જે 2017માં ક્વોડના પુનરુત્થાન પછીનું તેનું પ્રથમ સત્તાવાર જૂથ હતું.
 3. ક્વોડ દેશોએ 'કોવેક્સ' (Covax) દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવતી રસી ઉપરાંત વૈશ્વિક સ્તરે 1.2 અબજથી વધુ કોવિડ-19 રસી દાન કરવાનો સંકલ્પ કર્યો છે.
 4. G-7 ગ્રુપે તાજેતરમાં 'બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ' (B3W) પહેલની જાહેરાત કરી છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

38) ભારત-અમેરિકા દ્વિપક્ષીય બેઠક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તાજેતરમાં જ ભારતના વડા પ્રધાને અમેરિકાના નવા ચૂંટાયેલા રાષ્ટ્રપતિ સાથેની તેમની પ્રથમ બેઠકમાં ભાગ લીધો હતો.
 2. નવેમ્બર 2019માં ટ્રાઈ-સર્વિસ કવાયત - ટાઈગર ટ્રાયમ્ફનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
 3. અમેરિકા ભારતનો બીજો સૌથી મોટો વેપારી ભાગીદાર છે અને ભારતની ચીજવસ્તુઓ અને સેવાઓની નિકાસ માટેનું મુખ્ય સ્થળ છે.
 4. ISRO અને નાસા પૃથ્વી નિરીક્ષણ માટે NISAR નામનો સંયુક્ત માઈક્રોવેવ રિમોટ સેન્સિંગ સેટેલાઈટ સ્થાપવા માટે સાથે મળીને કામ કરી રહ્યા છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

39) ઈટાલી દ્વારા કોવિશિલ્ડને માન્યતા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ઈટાલીએ 24 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ કોરોનાવાયરસ સામેની કોવિશિલ્ડ રસીને માન્યતા આપી છે.
 2. કોરોનાવાયરસ સામેની કોવિશિલ્ડ રસી સંયુક્ત પણે ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટી અને એસ્ટ્રાઝેનેકા દ્વારા વિકસાવવામાં આવી હતી.
 3. તેનું ઉત્પાદન સીરમ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

40) સ્વિત્ઝર્લેન્ડમાં સમલૈંગિકતા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. સ્વિત્ઝર્લેન્ડના મતદારોએ 26 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ સમલૈંગિક લગ્નને કાયદેસર બનાવવાનું નક્કી કર્યું હતું.
2. તમામ યુગલો માટે લગ્નનો વિકલ્પ બોલવા ઉપરાંત સરકારે સ્વિત્ઝર્લેન્ડના લગ્ન કાયદામાં સુધારાને પણ મંજૂરી આપી હતી જે મતદારો માટે જનમત સંગ્રહમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.
3. આ સુધારેલા કાયદા હેઠળ સમલૈંગિક યુગલો સિવિલ વેડિંગ કરી શકશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

41) ચીનની એવરગ્રાંડે ઋણ કટોકટી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તાજેતરમાં જ વિશ્વના સૌથી દેવાદાર મિલકત વિકાસકર્તા ચીન એવરગ્રાંડે ગ્રુપની દેવાની કટોકટીને કારણે સમાચારમાં હતું.
2. રૂશિ એડ્વાન્સ ઇન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ફાઇનાન્સ મુજબ, શેનઝેન શહેરમાં કોન્ડોમિનિયમના ભાવ હવે સરેરાશ વાર્ષિક આવક કરતા 57 ગણા અને બેઈજિંગની આવક કરતા 55 ગણા વધારે છે.
3. ચાઇનામાં ક્રિમતો 1990માં જાપાનની બબલ ઇકોનોમી કરતા ઘણી વધારે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

42) DFC અને USAID ના ભારત માટેના ગેરંટી પ્રોગ્રામ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. યુએસ ઇન્ટરનેશનલ ડેવલપમેન્ટ ફાઇનાન્સ કોર્પોરેશન (DFC) અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ એજન્સી ફોર ઇન્ટરનેશનલ ડેવલપમેન્ટ (USAID) એ સંયુક્ત રીતે ભારતમાં \$ 55 મિલિયનની ક્રેડિટ ગેરંટી પ્રોગ્રામને સ્પોન્સર કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે.
2. આ જાહેરાત 24 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ કરવામાં આવી હતી.
3. આ ક્રેડિટ ગેરંટી પ્રોગ્રામ કોવિડ-19ની આર્થિક અસરને ઉકેલવા માંગે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

43) યુએન જનરલ એસેમ્બલી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. જનરલ એસેમ્બલી સંયુક્ત રાષ્ટ્રનો એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે.
2. જનરલ એસેમ્બલી સંયુક્ત રાષ્ટ્રના તમામ 193 સભ્ય દેશોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.
3. જળ જીવન મિશનમાં એ સુનિશ્ચિત કરવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે કે પાઈપ દ્વારા સ્વચ્છ પાણી 170 મિલિયનથી વધુ ઘરોમાં પહોંચે.
4. આજે વિશ્વની દરેક છટ્ટી વ્યક્તિ ભારતીય છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

44) ભારત-યુએસ આરોગ્ય સંવાદ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચોથી ભારત-યુએસ હેલ્થ ડાયલોગ 2021 નું ઉદઘાટન 27 સપ્ટેમ્બરના રોજ થયું હતું, 2021 માં આ સત્રનું આયોજન ભારત દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે.
2. આ સત્ર દરમિયાન, કેન્દ્રીય આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ રાજ્ય મંત્રી, ભારતી પ્રવીણ પવારે COVID-19 રોગચાળા દરમિયાન ભારત અને યુએસ વચ્ચે પરસ્પર એકતા અને ટેકો વ્યક્ત કર્યો હતો.
3. આ સત્રમાં કેન્દ્રીય મંત્રીએ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ, થેરાપ્યુટિક્સ અને વેક્સિન ડેવલપમેન્ટના સંદર્ભમાં સંશોધન અને વિકાસમાં ભારત અને અમેરિકા જે રીતે સહકાર વધારી રહ્યા છે તેની પ્રશંસા કરી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

45) મેનિન્જાઈટિસને દૂર કરવા માટે વૈશ્વિક રોડમેપ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. રોડમેપમાં ત્રણ સ્વપ્નદ્રષ્ટા લક્ષ્યો સામેલ છે.
2. મેનિન્જાઈટિસ એ મગજ અને કરોડરજ્જુને આવરી લેતી રક્ષણાત્મક પટલની બળતરા છે.
3. તેનાથી અસરગ્રસ્ત દર દસમાંથી એક વ્યક્તિ મૃત્યુ પામે છે.
4. બેક્ટેરિયલ ચેપને કારણે થતા મેનિન્જાઈટિસને કારણે વર્ષે લગભગ 2,50,000 લોકો મૃત્યુ થાય છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

46) યુ.એસ. કોંગ્રેસના આતંકવાદ પર અહેવાલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પાકિસ્તાન વિદેશી આતંકવાદી સંગઠનો (Foreign Terrorist Organisation- FTO) તરીકે નિયુક્ત ઓછામાં ઓછા 12 જૂથોનું ઘર છે.
2. અગાઉ ફેબ્રુઆરી 2021માં ફાઈનાન્સિયલ એક્શન ટાસ્ક ફોર્સ (FATF)એ પાકિસ્તાનને તેની ગ્રે લિસ્ટમાં રાખવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.
3. FTO એ યુ.એસ. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ દ્વારા નામાંકિત વિદેશી સંગઠન છે.
4. પાકિસ્તાન કેટલાક પ્રાદેશિક આતંકવાદી જૂથો માટે સલામત આશ્રયસ્થાન તરીકે કાર્યરત છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

47) બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ (B3W) પહેલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. બિલ્ડ બેક બેટર પ્લાન એ વિકાસશીલ અને ઓછી આવક ધરાવતા દેશો માટે G-7 દેશો દ્વારા પ્રસ્તાવિત કોવિડ-19 રાહત, ભાવિ આર્થિક અને માળખાગત પેકેજ છે.
2. B3W એ G-7 ગ્રુપ ઓફ કન્ટ્રીઝ દ્વારા જૂન 2021માં સૌથી સફળ લોકશાહી સાથે જાહેર કરવામાં આવેલી આંતરરાષ્ટ્રીય માળખાગત રોકાણ પહેલ છે.
3. B3W પહેલને ચીનની બેલ્ટ એન્ડ રોડ ઇનિશિયેટિવ (BRI) નો સામનો કરવાની પહેલ તરીકે જોવામાં આવે છે.
4. BRIને ચીનની દેવાની જાળ નીતિના ભાગ રૂપે પણ જોવામાં આવી રહ્યું છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

48) મેટાવર્સ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ફેસબુક મેટાવર્સ (METAVERSE) બનાવવા માટે સંસ્થાઓ સાથે ભાગીદારી કરવા માટે 50 મિલિયન ડોલરનું રોકાણ કરવા જઈ રહ્યું છે.
2. મેટાવર્સ એક ડિજિટલ વિશ્વ છે જ્યાં લોકો વર્ચ્યુઅલ વાતાવરણમાં વાતચીત કરવા માટે વિવિધ સાધનોનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
3. ફેસબુક વિશ્વનું સૌથી મોટું સોશિયલ નેટવર્ક છે જેણે વર્ચ્યુઅલ રિયાલિટી અને ઓગમેન્ટેડ રિયાલિટીમાં ભારે રોકાણ કર્યું છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

49) mRNA ફલુ રસી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 28 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ, ફાઈઝરે જાહેરાત કરી કે પ્રથમ તબક્કાના ક્લિનિકલ ટ્રાયલમાં સહભાગીઓની પ્રથમ બેચને mRNA સાથે રસી આપવામાં આવી છે.
2. ફેઝ 1 ટ્રાયલ તંદુરસ્ત પુખ્ત વયના લોકોમાં ઈન્ફલ્યુએન્ઝા સામે સિંગલ ડોઝ ક્વાડ્રિવેલન્ટ mRNA રસીની સલામતી, સહિષ્ણુતા અને રોગપ્રતિકારક શક્તિનો અભ્યાસ કરશે.
3. ફાઈઝરનો mRNA ઈન્ફલ્યુએન્ઝા રસી કાર્યક્રમ ઈન્ફલ્યુએન્ઝા માટે mRNA ટેકનોલોજીનો લાભ લેવાના કાર્યક્રમોની યોજનામાં પ્રથમ છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

50) CPEC વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચીને અફઘાનિસ્તાનમાં CPEC તરીકે પેશાવર-કાબુલ મોટરવેના નિર્માણનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો છે.
2. CPECના વિસ્તરણ સાથે ચીન અફઘાનિસ્તાનમાં ભારતના આર્થિક પ્રભાવને નિયંત્રિત કરવામાં અગ્રણી ભૂમિકા ભજવશે.
3. ભારત અફઘાનિસ્તાનનો સૌથી મોટો પ્રાદેશિક ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ દેશ છે.
4. CPEC પાકિસ્તાન અને ચીન વચ્ચેનો દ્વિપક્ષીય પ્રોજેક્ટ છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

51) ફ્રાન્સ અને ગ્રીસના સંરક્ષણ સોદા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ફ્રાન્સ અને ગ્રીસે સંરક્ષણ ક્ષમતાઓને વેગ આપવા માટે 27 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ સંરક્ષણ સોદા પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.
2. ફ્રાન્સના રાષ્ટ્રપતિ ઈમેન્યુઅલ મેક્રોન અને ગ્રીક વડા પ્રધાન કિરિયાકોસ મિત્સોટાકિસે પેરિસમાં સંયુક્ત સમાચાર પરિષદમાં સંરક્ષણ અને સુરક્ષા વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીની જાહેરાત કરી હતી.
3. ગ્રીસ અને તુર્કી વચ્ચેના તણાવને જોતા ફ્રાન્સ અને ગ્રીસ વચ્ચેનો સોદો નિર્ણાયક છે, જેના કારણે તાજેતરના વર્ષોમાં ગેસ સંશોધનના અધિકારો અને બંને દેશો વચ્ચે તણાવ વધ્યો છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

52) એમેઝોન ફ્યુચર એન્જિનિયર પ્રોગ્રામ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. એમેઝોન ઇન્ડિયાએ 27 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ભારતમાં 'એમેઝોન ફ્યુચર એન્જિનિયર' શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી.
 2. એમેઝોન ફ્યુચર તેનો વૈશ્વિક કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન શિક્ષણ કાર્યક્રમ છે.
 3. તે વિદ્યાર્થીઓને ભારતીય ભાષાઓમાં આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ, નેચરલ લેંગ્વેજ પ્રોસેસિંગ (વોઈસ ટેકનોલોજી) અને મશીન લર્નિંગ તેમજ કોડિંગ ફંડામેન્ટલ્સ જેવા ભાવિ કેન્દ્રિત તકનીકી અભ્યાસક્રમોનું જ્ઞાન પ્રદાન કરશે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

53) ભારત દુબઈ વેપાર ભાગીદારી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચીન બાદ ભારત દુબઈના બીજા સૌથી મોટા વેપારી ભાગીદાર તરીકે ઉભરી આવ્યું છે.
 2. ભારત સાથેનો વેપાર વર્ષ દર વર્ષે 74.5 ટકા વધીને 2021માં 67.1 અબજ દિરહામ થયો છે જે 2020ના પ્રથમ ભાગમાં 38.5 અબજ દિરહામ હતો.
 3. દુબઈના H1 બાહ્ય વેપારમાં માલની યાદીમાં સોનું ટોચ પર છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

54) ચીન-તાઈવાન સંઘર્ષ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 1949થી ભારતે 'વન ચાઈના' નીતિ સ્વીકારી છે જે તાઈવાન અને તિબેટને ચીનના ભાગ તરીકે સ્વીકારે છે.
 2. તાઈવાને અદ્યતન F-16 ફાઈટર જેટ્સ, સશસ્ત્ર ડ્રોન, રોકેટ સિસ્ટમ્સ અને હાઈપ્રેન મિસાઈલો સહિત અમેરિકાના શસ્ત્રોની ખરીદી સાથે તેની સુરક્ષામાં સુધારો કરવાની માંગ કરી છે.
 3. રિપબ્લિક ઓફ ચાઈના, તાઈવાનના કુલ 15 દેશો સાથે રાજદ્વારી સંબંધો છે.
 4. ચીનની 'વન ચાઈના પોલીસ'નો અર્થ એ છે કે જે દેશો પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ ચાઈના (મેઈનલેન્ડ ચાઈના) સાથે રાજદ્વારી સંબંધો સ્થાપિત કરવા માંગે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

55) પેન્ડોરા પેપર્સ લીક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. International Consortium of Investigative Journalism (ICIJ) દ્વારા વિદેશમાં રોકાયેલા નાણાં સંબંધિત લાખો દસ્તાવેજો લીક થયા બાદ પેન્ડોરા પેપર્સ પ્રકાશમાં આવ્યા હતા.
 2. વિદેશી ટેક્સ હેવનમાં 14 કંપનીઓના 11.9 મિલિયન કાગળો લીક થયા છે, જેમાં વિયેતનામ, બેલીઝ અને સિંગાપોર જેવા દેશોમાં 29,000 વિદેશી કંપનીઓ અને ટ્રસ્ટોની માલિકીની વિગતોનો સમાવેશ થાય છે.
 3. આ કેસમાં લગભગ 380 ભારતીય લોકોના નામ સંડોવાયેલા છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

56) નેપાળ અને ભારત વચ્ચે રેલ જોડાણ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારતમાં કાઠમંડુને રફસૌલ (બિહાર) સાથે જોડતો ઇલેક્ટ્રિક રેલ ટ્રેક મૂકવા બદલ બંને સરકારો વચ્ચે સમજૂતી કરાર (MOU) પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે.
 2. 1937માં અંગ્રેજોએ નેપાળથી ભારત સુધી મુખ્યત્વે લોકો અથવા માલસામાનની હેરફેર માટે નેરોગેજ લાઈનનું નિર્માણ કર્યું હતું.
 3. નેપાળ અને ભારત વચ્ચે રેલ જોડાણ 20મી સદીની શરૂઆતથી લોકપ્રિય છે.
 4. ભારત વેપાર અને પરિવહન વ્યવસ્થાના માળખામાં કાર્ગોની અવરજવર માટે આંતરિક જળમાર્ગો વિકસાવવા માંગે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

57) ભારત અને યુકે ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારત અને યુનાઈટેડ કિંગડમ તેમના 2030 રોડમેપના ભાગરૂપે 'વીજળી અને સ્વચ્છ પરિવહન, નવીનીકરણીય ઊર્જા, ગ્રીન ફાઈનાન્સ અને ગ્રીન એનર્જી રિસર્ચ પર ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન' પર કરાર કર્યા છે.
 2. 'ફોરવર્ડ એક્શન પ્લાન' પર 3જી 'India-UK Energy for Growth Partnership – Ministerial Energy Dialogue', "યુનાઈટેડ નેશન્સ ક્લાઈમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સ (COP-26)" ની પૃષ્ઠભૂમિમાં ચર્ચા કરવામાં આવી હતી,
 3. યુનાઈટેડ નેશન્સ ક્લાઈમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સ 31 ઓક્ટોબર થી ગ્લાસગોમાં શરૂ થવાની છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

58) યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં ટેક્સ હેવન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ટેક્સ હેવન સામાન્ય રીતે એક ઓફશોર દેશ છે જ્યાં વિદેશી નાગરિકો અને વ્યવસાયોને રાજકીય અને આર્થિક રીતે સ્થિર વાતાવરણમાં ઓછો અથવા કોઈ કર ચૂકવવો પડે છે.
 2. ટેક્સ હેવન દેશોમાં નાગરિકો અને વ્યવસાયોને તેમની કર નીતિઓનો લાભ મેળવવા માટે રહેઠાણ અથવા વ્યવસાયિક હાજરીની જરૂર હોતી નથી.
 3. કેટલાક રાજ્યો પ્રોપર્ટી પ્રોટેક્શન ટ્રસ્ટને પણ મંજૂરી આપે છે, જે લેણદારો સામેના દાવાઓથી ભંડોળનું રક્ષણ કરે છે.
 4. જો લાભાર્થીઓ ડેલાવેરના રહેવાસીઓ ન હોય તો ડેલાવેરમાં સ્થાપિત ટ્રસ્ટો રાજ્યના આવકવેરાને આધિન નથી. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

59) ભારતના કિર્ગિસ્તાનને ટેકા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકરના જણાવ્યા અનુસાર, ભારત કિર્ગિસ્તાનમાં વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સ માટે 200 મિલિયન ડોલરની ક્રેડિટ લાઈન માટે સંમત થયું છે.
 2. બિશ્કેકમાં વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકર અને કિર્ગિઝના વિદેશ મંત્રી રૂસલાન કઝાકબાયેવ વચ્ચેની બેઠક બાદ ક્રેડિટની આ લાઈન પર સહમતિ બની હતી.
 3. કઝાકિસ્તાન CICA ફોરમનો વર્તમાન પ્રમુખ અને આરંભ કરનાર છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

60) અફઘાનિસ્તાન પર G-20 અસાધારણ નેતાઓના સંમેલન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ 12 ઓક્ટોબર, 2021 ના રોજ G20 અસાધારણ નેતાઓ સમિટમાં હાજરી આપી હતી.
 2. અફઘાનિસ્તાનની સ્થિતિ પર ચર્ચા કરવા માટે G20 અસાધારણ નેતાઓનું સમિટ યોજાયું હતું.
 3. આ બેઠક દરમિયાન, વિશ્વના ટોચના નેતાઓએ માનવતાવાદી જરૂરિયાતોના પ્રતિભાવ તેમજ અફઘાનિસ્તાનમાં મૂળભૂત સેવાઓ અને આજીવિકાની પહોંચ અંગે ચર્ચા કરી હતી. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

61) IEAના ભારતને પૂર્ણ સમયના સભ્ય બનવા આમંત્રણ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આંતરરાષ્ટ્રીય ઊર્જા એજન્સી (IEA) એ ભારતને તેના સંપૂર્ણ સમયના સભ્ય બનવા માટે આમંત્રણ આપ્યું છે.
 2. જો દરખાસ્ત સ્વીકારવામાં આવે તો ભારતને તેના તેલનો અનામત 90 દિવસની જરૂરિયાત સુધી વધારવાની જરૂર પડશે.
 3. પેટ્રોલિયમ મંત્રી હરદીપ સિંહ પુરીએ IEA ના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટર ફતાહ બિરોલ સાથે ચર્ચા કરી. આ ચર્ચા દરમિયાન IEA ના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટરે ભારતને IEA સાથે સંપૂર્ણ સભ્ય બનીને સહકાર વધારવા આમંત્રણ આપ્યું. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2 અને 3

62) CICAના વિદેશ મંત્રીઓની 6મી બેઠક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. CICA એક આંતરસરકારી મંચ છે જેનો ઉદ્દેશ પ્રાદેશિક સહકારને મજબૂત કરવાનો અને એશિયામાં શાંતિ, સુરક્ષા અને સ્થિરતા સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.
 2. CICAના વિદેશ મંત્રીઓની 5મી બેઠક 2016માં બેઈજિંગમાં યોજાઈ હતી.
 3. એશિયા તેમજ આફ્રિકા અને લેટિન અમેરિકાને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)ની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં પૂરતું પ્રતિનિધિત્વ મળ્યું નથી.
 4. CICA સચિવાલય જૂન 2006થી અલ્માટી (કઝાકિસ્તાન)માં સ્થિત છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

63) 2022-24 માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માનવાધિકાર પરિષદ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 193 સભ્યોની વિધાનસભામાં ભારતે 184 મતથી ચૂંટણી જીતી.
 2. નવી દિલ્હીના રાજદૂતે ચૂંટણીને ભારતના લોકશાહી, મૂળભૂત અધિકારો અને બંધારણમાં સમાવિષ્ટ બહુમતીવાદના મજબૂત મૂળના 'મજબૂત સમર્થન' તરીકે વર્ણવી છે.
 3. આ નિર્ણય સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાના 76માં સત્રમાં લેવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

64) કુનમિંગ જૈવ વિવિધતા કોષ (Kunming Biodiversity Fund) વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચીન જૈવવિવિધતા સંરક્ષણ પર આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે અગ્રણી ભૂમિકા ભજવવા માંગે છે.
 2. વિશ્વભરના સંરક્ષણ પ્રોજેક્ટ્સ માટે યુકેની \$ 4 બિલિયનની પ્રતિબદ્ધતા કરતાં ચીનની પ્રતિબદ્ધતા ઓછી છે.
 3. આ સંમેલનને 195 દેશો અને યુરોપિયન યુનિયન દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

65) FATF વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. વૈશ્વિક ટેરર ફાઇનાન્સિંગ વોયડોગ, ફાઇનાન્સિયલ એક્શન ટાસ્ક ફોર્સ (FATF) એ 'ગ્રે લિસ્ટ ઓફ કન્ટ્રીઝ' માં પાકિસ્તાનને જાળવી રાખ્યું છે.
 2. આ વખતે, વોયડોગએ ગ્રે લિસ્ટમાં તુર્કી, જોર્ડન અને માલી નામના ત્રણ નવા દેશોનો ઉમેરો કર્યો છે.
 3. FATFના જણાવ્યા અનુસાર, પાકિસ્તાનને બ્લેકલિસ્ટ કરવાનો કોઈ સવાલ નહોતો કારણ કે પાકિસ્તાન સહયોગ કરી રહ્યું છે અને માત્ર ચાર એક્શન આઈટમ્સ પૂર્ણ થવાની બાકી છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,2 (D) 1,2 અને 3

66) અફઘાનિસ્તાન માટે વિશેષ ટ્રસ્ટ ફંડની સ્થાપના વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ઓગસ્ટ 2021માં તાલિબાનોએ સત્તા સંભાળી ત્યારથી સ્થિર થયેલા દાતાઓના ભંડોળનો ઉપયોગ કરીને સિસ્ટમ દ્વારા આ વિશેષ ટ્રસ્ટ ફંડની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.
 2. જર્મની આ ફંડમાં પ્રથમ ફાળો આપનાર છે. તેણે તેના માટે 50 બિલિયન યુરો (\$ 58 બિલિયન)નું વચન આપ્યું છે.
 3. ઇન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ (IMF) અનુસાર, અફઘાનિસ્તાનની અર્થવ્યવસ્થા વર્ષ 2021માં 30% સુધી સંકોચાઈ જશે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

67) G-7 ડિજિટલ વ્યાપાર સિદ્ધાંત વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તાજેતરમાં, G-7 સમૃદ્ધ દેશો સરહદ પારના ડેટા વપરાશ અને ડિજિટલ વેપારને નિયંત્રિત કરવા માટે સિદ્ધાંતોના સંયુક્ત સમૂહ માટે સંમત થયા હતા.
 2. આ સોદો વેપાર અવરોધોને ઘટાડવાની દિશામાં પ્રથમ પગલું છે અને સામાન્ય ડિજિટલ વ્યવસાયિક નિયમ પુસ્તક તરફ દોરી શકે છે.
 3. આ પહેલા ભારતે 47મી G-7 સમિટમાં મહેમાન દેશ તરીકે હાજરી આપી હતી.
 4. G7 દેશોએ એવી પરિસ્થિતિઓની દ્રષ્ટિએ ચિંતા વ્યક્ત કરી છે જ્યાં ડેટા સ્થાનિકીકરણની આવશ્યકતાઓનો ઉપયોગ સંરક્ષણવાદી અને ભેદભાવપૂર્ણ હેતુઓ માટે કરવામાં આવી રહ્યો છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

68) ટ્રુથ સોશિયલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. અમેરિકાના ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે 'ટ્રુથ સોશિયલ' નામનું પોતાનું સોશિયલ મીડિયા નેટવર્ક શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી છે.
 2. ફેસબુક અને ટ્વિટર પર ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પના પ્રતિબંધ બાદ આ પ્લેટફોર્મ લોન્ચ કરવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે.
 3. કેપિટલ એટેક બાદ જાન્યુઆરી 2021માં તેમના સોશિયલ મીડિયા એકાઉન્ટ્સ સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

69) અદ્યતન 5-નેનોમીટર ટેકનોલોજી પર આધારિત નવી સર્વર ચિપ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. અલીબાબા એમેઝોન અને ગૂગલ જેવા વૈશ્વિક હરીફો સાથે જોડાય છે, જે ધીમે ધીમે પરંપરાગત ચિપ ઉત્પાદકો જેમ કે AMD અને ઇન્ટેલ કોર્પમાંથી સિલિકોનને બદલી રહ્યા છે.
 2. આ ચિપ્સનો ઉપયોગ અલીબાબા ગ્રુપ ઇકોસિસ્ટમમાં વર્તમાન અને ભવિષ્યના વ્યવસાયોને ટેકો આપવા માટે કરવામાં આવશે.
 3. ચીનની સેમિકન્ડક્ટર આત્મનિર્ભરતામાં આ એક સીમાચિહ્નરૂપ છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

70) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ભારત અને રશિયાએ ખાણકામ અને સ્ટીલ ક્ષેત્રમાં સહકાર માટે સમજૂતી કરાર (MoU) પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- હાલમાં ભારત ઓસ્ટ્રેલિયામાંથી કોર્કિંગ કોલ આયાત કરે છે.
- ઝરિયા પ્રદેશમાં આશરે 19.4 અબજ ટન કોર્કિંગ કોલસાનો ભંડાર હોવાનો અંદાજ છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

71) નવા ક્વાડ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- તાજેતરમાં ભારત, અમેરિકા, ઈઝરાયેલ અને યુએઈના વિદેશ મંત્રીઓએ વર્ચુઅલ મીટિંગમાં ભાગ લીધો હતો.
- આ બેઠક પશ્ચિમ એશિયાના ભૂરાજકારણમાં પરિવર્તન અને મધ્ય પૂર્વમાં અન્ય ક્વાડ જેવા જૂથની રચનાની મજબૂત અભિવ્યક્તિ છે.
- આ નવા જૂથમાં ભારતની ભાગીદારી તેની વિદેશ નીતિમાં પરિવર્તનને પ્રતિબિંબિત કરે છે.
- અબ્રાહમ સમજૂતી દ્વારા ઈઝરાયેલ અને યુએઈ વચ્ચે ઔપચારિક રાજદ્વારી સંબંધો ફરી શરૂ થયા બાદ નવું જૂથ શક્ય છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

72) ભારત, યુએસએ, યુએઈ અને ઈઝરાયેલના ક્વાડ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ભારત, ઈઝરાયેલ, અમેરિકા અને સંયુક્ત આરબ અમીરાત (UAE) 18 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ તેમના વિદેશ મંત્રીઓની પ્રથમ બેઠક યોજીને 'અબ્રાહમ કરાર' દ્વારા પ્રાપ્ત ગતિ પર કામ કરવા જઈ રહ્યા છે.
- આ બેઠકને 'નવી ક્વાડ' તરીકે વર્ણવવામાં આવી રહી છે.
- યહૂદી અને ઈસ્લામ વચ્ચેની વહેંચાયેલી માન્યતા પર ભાર મૂકતા આ વસાહતનું નામ અબ્રાહમના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

73) G20 Innovation League વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ઈટાલીએ ટકાઉ ભવિષ્ય બનાવવા માટે "G20 Innovation League" નું અનાવરણ કર્યું છે.
- આ રોકાણ G20 દેશોના સૌથી આશાસ્પદ સ્ટાર્ટ-અપ્સ, ભંડોળ અને સંસ્થાઓ સાથે મળીને 'નવીન ટકાઉ બિઝનેસ પ્રોજેક્ટ્સ'ને સહયોગ અને વિકાસ માટે લાવશે.
- આ નવી અને અનોખી પહેલ છે જે નવીન પ્રોજેક્ટ્સને આગળ વધારવા માટે રચાયેલ છે, જે બદલામાં ટકાઉ ભવિષ્ય બનાવવા માટે મદદ કરશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

74) ભારત અને ઈઝરાયેલની FTA પરની વાતચીત વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- 2014 સુધીમાં ભારત ઈઝરાયેલનો ત્રીજો સૌથી મોટો એશિયન વેપાર ભાગીદાર છે.
- ભારત ઈઝરાયેલ પાસેથી લશ્કરી સાધનોનું સૌથી મોટું ખરીદનાર છે જ્યારે ઈઝરાયેલ રશિયા પછી ભારતને લશ્કરી સાધનોનો બીજો સૌથી મોટો સપ્લાયર છે.
- 1999 અને 2009 વચ્ચે, બંને દેશો વચ્ચેનો સૈન્ય વેપાર આશરે 9 અબજ ડોલરનો હતો.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

75) ચીનમાં આર્થિક મંદી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- આર્થિક સુધારાઓ ઉપરાંત ભારતે ચીનથી આયાત વૈવિધ્યીકરણ માટે પણ પ્રયાસ કરવો જોઈએ.
- વર્ષ 2021ના પ્રથમ નવ મહિનામાં ચીન સાથે ભારતના દ્વિપક્ષીય વેપારમાં લગભગ 50 ટકાનો વધારો થયો છે.
- ચીનની ધીમી અર્થવ્યવસ્થા પ્રારંભિક વૈશ્વિક સુધારા અને ભારત જેવા પ્રાદેશિક અર્થતંત્રોને પણ અસર કરી શકે છે.
- પ્રણાલીગત જોખમોને કારણે ચીનના અર્થતંત્રમાં ઘટાડો વૈશ્વિક મહામારી પછી વૈશ્વિક આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિમાં સુધારો કરવા પર નકારાત્મક અસર કરી શકે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

76) સાઉદી-ઈરાન સંબંધો વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. જો ઈરાન-સાઉદી અરેબિયાના સંબંધો સામાન્ય બનાવવા હોય તો ઈરાન પર અમેરિકાના પ્રતિબંધો અંગે સ્પષ્ટતા સૌથી મહત્વની છે.
2. ઐતિહાસિક રીતે બંને દેશો સાથે ભારતના સારા રાજદ્વારી સંબંધો છે.
3. ધાર્મિક મતભેદોને કારણે બંને વચ્ચે દાયકાઓ જૂનો ઝઘડો વધુ ઘેરો બન્યો છે.
4. આ બળવાએ આરબ પ્રદેશ ઉપરાંત વિશ્વભરમાં (2011માં આરબ સ્પ્રિંગ પછી) રાજકીય અસ્થિરતા પેદા કરી હતી. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

77) આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર ગઠબંધન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર ગઠબંધન (ISA)ની ચોથી જનરલ એસેમ્બલી યોજાઈ હતી.
2. સામાન્ય સભામાં કુલ 108 દેશોએ ભાગ લીધો હતો, જેમાં 74 સભ્ય દેશો, 34 નિરીક્ષકો, 23 સહભાગી સંગઠનો અને 33 વિશેષ આમંત્રિતોનો સમાવેશ થાય છે.
3. આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણ એક સંધિ આધારિત આંતરસરકારી સંસ્થા છે, જેનું પ્રાથમિક કાર્ય ધિરાણ અને તકનીકીના ખર્ચમાં ઘટાડો કરીને સૌર વિકાસને ઉત્તેજિત કરવાનું છે.
4. પેરિસમાં 2015માં જળવાયુ પરિવર્તન પરિષદ દરમિયાન ભારત અને ફ્રાન્સ દ્વારા સહ-સ્થાપિત આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર જોડાણ વૈશ્વિક આબોહવા નેતાની ભૂમિકામાં ભારત દ્વારા એક મહત્વપૂર્ણ પ્રયાસ છે.

- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

78) ઉઈગર મુસ્લિમો માટેની ઘોષણા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચીને ખરેખર બહુસાંસ્કૃતિકતાની વિભાવના અપનાવવી જોઈએ અને ચીનમાં ઉઈગર અને અન્ય ધાર્મિક લઘુમતીઓને ચીનના સામાન્ય નાગરિક તરીકે સ્વીકારવું જોઈએ.
2. ઉઈગર મુખ્યત્વે મુસ્લિમ લઘુમતી તુર્ક વંશીય જૂથો છે, જે મધ્ય અને પૂર્વ એશિયામાંથી ઉદ્ભવે છે તેવું માનવામાં આવે છે.
3. ઉઈગર મુસ્લિમોને ચીનમાં સત્તાવાર રીતે માન્યતા પ્રાપ્ત 55 વંશીય લઘુમતી સમુદાયોમાંના એક માનવામાં આવે છે.
4. આ ઘોષણા પર અમેરિકા અને અન્ય દેશોએ હસ્તાક્ષર કર્યા હતા જેમાં ચીન પર ઉઈગર મુસ્લિમો સામે માનવ અધિકારોના ઉલ્લંઘન અને વંશીય નરસંહારનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

79) ચીનનો નવો સરહદી કાયદો વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારત-ચીન સરહદ વિવાદ વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા પર 3,488 કિમી. અને ચીન-ભૂતાન વિવાદ લગભગ 400 કિમી વિસ્તારને આવરી લે છે.
2. ચીનની જમીન સરહદ 22,100 કિમી છે, જેમાં 14 દેશો છે.
3. ભારતીય સરહદ પરના વધુ વિસ્તારોમાં PLA દ્વારા સૈનિકોની સંખ્યા વધારવા અને વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા (LAC)માં અનેક ઉલ્લંઘનનો સમાવેશ થાય છે.
4. પૂર્વી લદાખમાં ભારત અને ચીની દળો વચ્ચે ચાલી રહેલા મડાગાંઠ વચ્ચે નવો જમીન સીમા કાયદો અપનાવવામાં આવ્યો હતો.

- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

80) જયનગર-કુર્થા રેલ લિંક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારતે બિહારના જયનગરને નેપાળના કુર્થા સાથે જોડતી 34.9 કિલોમીટર લાંબી કોસ બોર્ડર રેલ લિંક નેપાળ સરકારને સોંપી છે.
2. આ સમારોહ 22 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ નેપાળમાં ભારતીય રાજદૂત વિનય એમ. ક્વાત્રા અને નેપાળના ભૌતિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને પરિવહન મંત્રી રેણુ કુમારી યાદવની હાજરીમાં યોજાયો હતો.
3. આ ઓપરેશનલ કોસ બોર્ડર રેલ લિંકથી વેપાર અને વાણિજ્ય પ્રવૃત્તિઓમાં વધારો થવાની અપેક્ષા છે. તે બંને દેશો વચ્ચે લોકો વચ્ચેનો સંપર્ક પણ વધારશે.

- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

81) ચીનના નવા શિક્ષણ કાયદા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ચીને 23 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ તેનો નવો શિક્ષણ કાયદો પસાર કર્યો હતો
2. જેનો ઉદ્દેશ્ય મુખ્ય વિષયોમાં હોમવર્ક અને આફ-સાઈટ ટ્યુટરિંગના 'ડબલ દબાણ'ને હળવું કરવાનો છે.
3. નવા કાયદાએ બાળકો પર બેવડું દબાણ ઓછું થાય તેની ખાતરી કરવા માટે સ્થાનિક સરકારોને જવાબદાર બનાવી છે.

- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

82) સાઉદી ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ ફોરમ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આ ફોરમમાં સાઉદી અરેબિયાએ પર્યાવરણની સુરક્ષા અને જળવાયુ પરિવર્તન સામે લડવા માટે સાઉદી અરેબિયાના રોડમેપની પણ જાહેરાત કરી હતી.
2. સાઉદી અરેબિયાએ પણ ઉર્જા ક્ષેત્રે પહેલ શરૂ કરી. આ પહેલ 2030 સુધીમાં વાર્ષિક 278 મિલિયન ટન કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડશે.
3. કાઉન પ્રિન્સ મોહમ્મદ બિન સલમાને 23 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ 'સાઉદી ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ ફોરમ'ની શરૂઆત કરી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

83) સાઉદી અરેબિયાનું નેટ ઝીરો લક્ષ્ય વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આ જાહેરાત રાજ્યના પ્રથમ સાઉદી ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ (SGI) ફોરમમાં કરવામાં આવી હતી.
2. આને 2030 સુધીમાં 2020ના સ્તરથી મિથેન ઉત્સર્જનમાં 30 ટકાનો ઘટાડો કરવાની વૈશ્વિક પહેલમાં સામેલ કરવામાં આવશે.
3. નેટ ઝીરોનો અર્થ કાર્બન તટસ્થતા પણ થાય છે, જેનો અર્થ છે કે દેશના ઉત્સર્જનને વાતાવરણમાંથી ગ્રીનહાઉસ વાયુઓના શોષણ અને દૂર કરીને વળતર આપવામાં આવે છે.
4. ભારત બહુપ્રતીક્ષિત નેટ-ઝીરો યોજનાને અનુસરવાને બદલે ગ્રીન એનર્જીમાં સંક્રમણ માટે તાત્કાલિક લક્ષ્યાંકો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

84) ઓસ્ટ્રેલિયામાં 2050 સુધીમાં નેટ ઝીરો વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ઓસ્ટ્રેલિયન કેબિનેટ સરકારના જુનિયર ગઠબંધન ભાગીદારે 2050 સુધીમાં શૂન્ય નેટ કાર્બન ઉત્સર્જનના લક્ષ્ય માટે રજૂ કરેલી શરતો પર વિચારણા કરવા તૈયાર છે.
2. 24 ઓક્ટોબર 2021ના રોજ મળેલી બેઠકમાં ધ્યેય માટે નેશનલ્સ પાર્ટીના સૈદ્ધાંતિક સમર્થન પર સંમત થયા હતા.
3. ઓસ્ટ્રેલિયા માટે આ સમર્થન મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે વડા પ્રધાન સ્કોટ મોરિસન ગ્લાસગો, સ્કોટલેન્ડમાં યુએન સમિટની પૃષ્ઠભૂમિમાં ઓસ્ટ્રેલિયાના ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનને ઘટાડવા માટે વધુ મહત્વાકાંક્ષી યોજના હાથ ધરવા માગે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

85) અફઘાન ખાદ્ય સંકટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. World Food Programme-WFP એ ચેતવણી આપી છે કે જો તાત્કાલિક પગલાં લેવામાં નહીં આવે તો બાળકો સહિત લાખો અફઘાન ભૂખે મરી શકે છે.
2. WFP માનવતાવાદી સહાય પૂરી પાડવા માટે વિલંબ કર્યા વિના સ્થિર ભંડોળ છોડવા માટે બોલાવે છે.
3. લગભગ 22.8 મિલિયન લોકો, જે અફઘાનિસ્તાનની સમગ્ર વસ્તીનો અડધો ભાગ છે, ગંભીર ખાદ્ય કટોકટીનો સામનો કરી રહ્યા છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

86) સાઉદી અરેબિયાએ નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. સાઉદી અરેબિયાએ આગામી દાયકામાં પ્રોજેક્ટ્સમાં 200 બિલિયન રિયાલનું રોકાણ કરવા માટે 25 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ 'નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ' શરૂ કર્યું.
2. નેશનલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફંડ પાણી, પરિવહન, ઉર્જા, શિક્ષણ, આરોગ્ય, ડિજિટલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને કોમ્યુનિકેશનમાં રોકાણ કરશે.
3. આ ફંડ ખાનગીકૃત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સને ધિરાણ આપવાની સાથે આ પ્રોજેક્ટ્સ માટે રોકાણની તકો ઊભી કરશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

87) ઈન્ડો-યુએસ સંરક્ષણ સોદા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તાજેતરમાં, સંરક્ષણ મંત્રાલયે ફોરેન મિલિટરી સેલ્સ (FMS) હેઠળ ભારતીય નૌકાદળ માટે MK 54 ટોર્પિડોઝ અને એક્સપાન્ડેબલ્સ (થાફ અને ફ્લેસ) ની ખરીદી માટે યુએસ સરકાર સાથે કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
2. FMS યુ.એસ. સરકાર પાસે તેના આંતરરાષ્ટ્રીય ભાગીદારો અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓને સંરક્ષણ ઉપકરણો, સેવાઓ અને તાલીમ માટેનો કાર્યક્રમ છે.
3. વિસ્તૃત કરી શકાય તેવા (Expendables) એ એક ઉપકરણ છે જેનો ઉપયોગ ઉડાન દરમિયાન કરી શકાય છે અને તેને પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકાતો નથી.
4. ભારતનું લક્ષ્ય P-8I પેટ્રોલિંગ એરક્રાફ્ટ સાથે MK 54 ટોર્પિડોનો ઉપયોગ કરવાનો છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

88) ભારત અને કિર્ગિસ્તાન વચ્ચે પ્રથમ વ્યૂહાત્મક સંવાદ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. કિર્ગિઝ પ્રજાસત્તાક સાથે ભારતના રાજકીય સંબંધો પરંપરાગત રીતે સૌહાર્દપૂર્ણ અને મૈત્રીપૂર્ણ રહ્યા છે.
2. આ સમિટ દરમિયાન બંને દેશો સુરક્ષા અને સંરક્ષણ સહયોગ વધારવા માટે સંમત થયા હતા.
3. 31 ઓગસ્ટ 1991ના રોજ કિર્ગિઝસ્તાનની આઝાદી બાદ ભારતે 1992માં કિર્ગિસ્તાન સાથે રાજદ્વારી સંબંધો સ્થાપ્યા હતા.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

89) 'X' લિંગ માર્કર સાથે પાસપોર્ટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. યુ.એસ.એ 'X' લિંગ માર્કર સાથેનો પ્રથમ પાસપોર્ટ જારી કર્યો, જેઓ પુરૂષ કે સ્ત્રી તરીકે ઓળખાતા નથી તેમના અધિકારોને માન્યતા આપવા માટે એક સીમાચિહ્નરૂપ છે.
2. ફોર્ટ કોલિન્સના ઇન્ટરસેક્સ વર્કર ડાના ઝીમ (Dana Zzyym)ના યુદ્ધ પછી આ પગલું લેવામાં આવ્યું હતું.
3. Zzyym 2015થી યુએસ સ્ટેટ ડિપાર્ટમેન્ટ સાથે પાસપોર્ટ મેળવવા માટે કાયદાકીય રીતે સંઘર્ષ કરી રહી છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

90) G20 નાણા અને આરોગ્ય પ્રધાનોની સંયુક્ત બેઠક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. કેન્દ્રીય નાણા અને કોર્પોરેટ બાબતોના પ્રધાન નિર્મલા સીતારમણ રોમમાં G20 સંયુક્ત નાણાં અને આરોગ્ય પ્રધાનોની બેઠકમાં ભાગ લેવા માટે ઇટાલીની સત્તાવાર મુલાકાતે છે.

2. સત્તાવાર મુલાકાતે, તે કોવિડ-19 રોગચાળા સામે સજ્જતા, નિવારણ અને પ્રતિભાવને મજબૂત કરવાના પગલાં અંગે ચર્ચા કરશે.

3. G20 રોમ સમિટ એ G20 પ્રક્રિયાની પરાકાષ્ઠા છે અને નેતાઓના સ્તરે સઘન કાર્યનો અંતિમ તબક્કો છે. આ સમિટ રાજ્ય અને સરકારના વડાઓના સ્તરે G20 ની 16મી બેઠક હશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

ભારતની ભૂગોળ

LATEST EDITION

GPSC 1/2, PI, PSI/CONSTABLE, S.T.I., Dy.SO, નાચબ મામલતદાર, બિનસચિવાલય કલાર્ક, તલાટી, TET, TAT વગેરે વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તક

FREE BOOKLET

1500+ MCQ

NOW AVAILABLE

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની લેટેસ્ટ માહિતી અને ફ્રી મટીરિયલ્સ
તેમજ રેગ્યુલર કરંટ અફેર્સ મેળવવા માટે
નીચે આપેલા અમારા
Social Media Icon પર Click કરો.

JOIN OUR WHATSAPP GROUP
joinicerajkot.com

JOIN OUR TELEGRAM
t.me/icerajkotofficial

YouTube
ICE RAJKOT

Instagram
ICE RAJKOT

Facebook
like | comment | share
ICE RAJKOT

twitter
ICE RAJKOT